

Jaarstukken 2023

Inhoudsopgave

Inleiding.....	5
Gemeentebestuur	7
Jaarverslag	9
Programmaverantwoording	9
1. Wonen.....	11
Ruimtelijke ontwikkeling	13
Infrastructuur	16
Groen.....	19
Duurzaamheid	20
Wat heeft het gekost?	22
2. Werken.....	29
Bedrijvigheid	31
Onderwijs	32
Wat heeft het gekost?	35
3. Vrije Tijd.....	39
Cultuur	41
Sport	42
Recreatie	43
Wat heeft het gekost?	46
4. Sociaal	51
Domein	51
Sociaal Domein	53
Wat heeft het gekost?	57
5. Bestuur & Organisatie	63
Samenwerking & positionering.....	65
Dienstverlening.....	67
Veiligheid	69
Financiën	70
Wat heeft het gekost?	71
Paragrafen.....	77
Lokale heffingen.....	79
Weerstandsvermogen en risicobeheersing	85
Onderhoud kapitaalgoederen.....	90
Financiering.....	100
Bedrijfsvoering	103
Wet open overheid	109
Verbonden partijen	110
Grondbeleid.....	120

Subsidieverstrekking.....	128
Jaarrekening	133
Balans per 31 december 2023 (voor bestemming van het gerealiseerde resultaat)	134
Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling	136
Balans met toelichting.....	142
Vaste Activa	142
Vlottende activa	145
Vlottende passiva	161
Overzicht van baten en lasten in de jaarrekening met toelichting.....	166
Rechtmatigheidsverantwoording	168
Overige gegevens	178
Bijlagen.....	179
Bijlage 1 Kredieten	180
Bijlage 2 SiSa	184
Bijlage 3 Taakvelden.....	199
Bijlage 4 Mutaties reserves per programma	202
Bijlage 5 EMU-saldo	205
Bijlage 6 Verplichte indicatoren.....	206

Inleiding

In het jaarverslag legt het college van B&W verantwoording af aan de gemeenteraad over het gevoerde beleid in het afgelopen jaar en de hiermee gemoeide inzet van middelen. Tijdens de bestuursrapportage 2023 bent u al tussentijds op de hoogte gebracht van de belangrijkste afwijkingen op de begroting 2023-2026. Het jaarverslag en de daarmee gemoeide jaarrekening zijn het sluitstuk van de P&C-cyclus 2023. Het college dat in 2022 benoemd is, heeft ingezet op voortzetting van de grote lijnen van het beleid dat ook in 2018-2022 gevoerd werd.

Terugblikken op het oude, vanuit nieuwe perspectieven

In 2022 zijn de Toekomstvisie 2040 en het collegeprogramma 2023-2026 (definitief) vastgesteld. De impact van het herijken van onze toekomstvisie richting 2040 en het vaststellen van een nieuw collegeprogramma, is zichtbaar geworden in de P&C cyclus van 2023, maar de programma indeling van de begroting voor 2023 was nog gebaseerd op de oude structuur (die haar oorsprong had in de toekomstvisie 2030).

De Toekomstvisie 2030 kende drie pijlers: Sociale Cohesie, Innovatie en Leisure. Deze drie pijlers werden vertaald naar de vijf thema's in de (oude) programma indeling van de begroting. Deze thema's waren herkenbaar als de vijf programma's van de begroting.

We kijken in dit jaarverslag dus terug op 2023 aan de hand van de oude programma indeling, maar wel vanuit het perspectief van de toekomstvisie 2040. Vanaf jaarschijf 2024 is de transitie naar de nieuwe programma indeling volledig doorlopen.

Het is zaak om op koers te blijven op de ruige en ontstuimige wateren voor ons

In 2023 hebben we stevig ingezet op het realiseren van de herijkte koers richting 2040. Valkenswaard heeft volop economische en sociaal-maatschappelijke kansen die passen binnen de Toekomstvisie 2040. Om deze kansen te verzilveren, starten we elk jaar weer nieuwe, mooie en ambitieuze projecten en beleidsplannen en gaan we nieuwe samenwerkingen aan. Voorbeelden hiervan zijn o.a. Programma Unesco, de Woonvisie, het Beleidskader Sociaal Domein, de Sturingsfilosofie, Omgevingsvisie, Kadernota Bewegen en Sport en de samenwerking met Brainport voor Elkaar. Ook werken we aan de afronding van mooie projecten. Masterplan Centrum is één van die projecten die steeds dichterbij de eindstreep komt. Onze strategische ligging in de Brainportregio biedt bovendien mooie vooruitzichten voor de toekomst.

Die toekomst is meteen ook een bron van onzekerheid. In het jaarverslag 2022 schreven we dat we het schip op koers hebben gehouden op de ruige en ontstuimige wateren van dat jaar, maar dat de toekomst veel onzekerheid met zich mee zou brengen. Die aanname is terecht gebleken. We kijken opnieuw terug op een jaar waarin we als Valkenswaard onze boot stabiel en op koers hebben kunnen houden op onstuimige wateren. Het is nu zaak om ook in de komende jaren de boot stabiel te houden.

We weten welke winden gunstig en ongunstig zijn. De wind die nu waait is helaas niet de meest gunstige wind, maar ondanks deze tegenwind moeten we ook richting de toekomst op koers blijven. We hebben een grote kloof in het vooruitzicht, maar over de grootste kloven worden de mooiste bruggen gebouwd. Over 2023 hebben we laten zien dat we dit kunnen, want we zijn nog steeds een gezonde gemeente. We zien echter ook een storm aan de horizon naderen. Voor komende jaren moeten we dus realistisch zijn. We kunnen veel ambitie hebben, maar in een wereld die zo scherp verandert als op dit moment, zullen we kritisch moeten zijn op wat we willen, wat we kunnen en wat noodzakelijk is. Hiervoor houden we met de bestemming van het jaarrekeningresultaat van 2023 dan ook een slag om de arm.

Het resultaat ten opzichte van de begroting

De gemeenterekening 2023 heeft een positief saldo van € 4.743.000.

In de begroting na wijziging is een jaarrekeningresultaat van € 2.258.000 negatief begroot. Het resultaat is circa € 7.001.000 voordeliger ten opzichte van de begroting na wijziging.

Resultaat per programma

Overzicht programma resultaten in	Saldo: Begroting 2023 na wijziging	Saldo: Realisatie 2023	Totaal	Afwijking incidenteel	Afwijking structureel
1: Wonen	-9.941	-9.234	708	769	-61
2: Werken	-4.998	-5.012	-13	41	-54
3: Vrije Tijd	-6.895	-6.054	840	840	-
4: Sociaal Domein	-31.643	-28.993	2.650	2.617	33
5: Bestuur & organisatie*	51.219	54.035	2.816	2.816	0
Totaal	-2.258	4.743	7.001	7.083	-82

* Dit is inclusief overhead, onvoorzien, vennootschapsbelasting en algemene dekkingsmiddelen.

De structurele afwijkingen ten opzichte van de begroting bedragen € 82 N. Deze afwijkingen zijn toegelicht bij de betreffende programma's.

Hieronder hebben wij de afwijkingen toegelicht, met afzonderlijke vermelding van de afwijkingen boven € 200.000:

Onderwerp	Bedrag	Nadelig/voordelig	Incidenteel/structureel
Programma 1			
Omgevingswet	-277	Nadelig	Incidenteel
Faciliterend grondbedrijf	283	Voordelig	Incidenteel
Bouwleges	-220	Nadelig	Incidenteel
Bos en natuur	226	Voordelig	Incidenteel
Programma 2			
Geen afwijking > 200.000 euro.			
Programma 3			
Centrum muziek en dans	230	Voordelig	Incidenteel
Subsidie overgangsregeling SPUK	-248	Voordelig	Incidenteel
Programma 4			
Oekraïne opvang	2.044	Voordelig	Incidenteel
IOAW / IOAZ	258	Voordelig	Structureel
Loonkostensubsidies	-277	Nadelig	Structureel
Bijzondere bijstand/minimavoorziening	230	Voordelig	Incidenteel
1e lijns zorg jeugd	201	Voordelig	Incidenteel
Jeugdzorg zonder verblijf overig (Multi)	204	Voordelig	Incidenteel
Jeugdzorg behandeling	-559	Nadelig	Incidenteel
Jeugdzorg verblijf	-282	Nadelig	Incidenteel
Transformatiebudget	351	Voordelig	Incidenteel
Programma 5			
Algemene baten en lasten	-618	Nadelig	Incidenteel
Stelposten lonen P&P	-209	Nadelig	Incidenteel
Storting algemene reserve	1.164	Voordelig	Incidenteel
Gealloceerde middelen	-338	Nadelig	Incidenteel
Dekkingsreserve ICT	397	Voordelig	Incidenteel
Onroerende zaakbelasting	686	Voordelig	Incidenteel
Gemeentefonds: overhevelingen	1.085	Voordelig	Incidenteel
Personeelslasten overhead	680	Voordelig	Incidenteel
Bedrijfsvoering GRSA2	-357	Nadelig	Incidenteel
Totaal grote afwijkingen	4.654		

Gemeentebestuur

Samenstelling gemeenteraad, raadsperiode 2022-2026

Partij	Aantal zetels in de gemeenteraad
H&G (Helder & Gedreven)	6
Vote (Valkenswaard onze toekomst één)	4
Valkenswaard Lokaal	3
PvdA (Partij van de Arbeid)	3
CDA (Christen Democratisch appèl)	2
Samen voor Valkenswaard	2
VVD (Volkspartij voor Vrijheid en Democratie)	1
D66 (Democraten 66)	1
Vitaal Valkenswaard	1

Op 22 maart 2022 heeft er een gemeenteraadsverkiezing plaatsgevonden, waarna een nieuwe gemeenteraad is geïnstalleerd (30 maart 2022).

Vanaf juni 2022 bestaat het college van burgemeester en wethouders uit:

College	Portefeuille
Burgemeester drs. A.B.A.M. Ederveen	Openbare Orde en Veiligheid, burgerzaken, intergemeentelijke samenwerking, communicatie en marketing, coördinatie handhaving, coördinatie toekomstvisie, evenementenbeleid, bedrijfsvoering, BGTS-De Groote Heide.
Wethouder T.P.T.H. Geldens	Financiën, beheer openbare ruimte, natuur en landschapsontwikkeling, ruimtelijke ordening/omgevingsvergunningen, transitie landelijk gebied, masterplan centrum, gebiedsontwikkeling N69-zuid, Dommelland-Natuur.
Wethouder M.H. Theus	Werk en inkomen, onderwijs, inburgering, economische zaken, kunst en cultuur, vastgoed en grondzaken, wijkwethouder Borkel en Schaft/Gegraaf/Kerkakkers.
Wethouder R.A.J. Pijnenburg	Duurzaamheid, Sport, Jeugd, subsidiebeleid, informatiebeveiliging, Dommelland-boulevard en paardenzone, wijkwethouder Turfberg/Hoge Akkers/Centrum.
Wethouder B.F.B.J. Bots	Volkshuisvesting, Wmo en zorg, verkeer en mobiliteit, monumenten, wijkgericht werken, project verkeersmaatregelen Dommelen-Zuid, project gezonde duurzame leefomgeving, Dommelland-toerisme en recreatie, wijkwethouder Dommelen/Geenhoven, monumenten.

Jaarverslag

Programmaverantwoording

1. Wonen

Product	Portefeuillehouder	Team
Ruimtelijke ontwikkeling	T.P.T.H. Geldens	Ruimtelijk beleid
Infrastructuur	B.F.B.J. Bots	Ruimtelijk beleid
Groen	T.P.T.H. Geldens	Ruimtelijk beleid
Duurzaamheid	R.A.J. Pijnenburg	Ruimtelijk beleid

Ruimtelijke ontwikkeling

Kaderstellende nota's

- Structuurvisie Valkenswaard deel A (2012) en deel B (2013)
- Startnotitie Omgevingsvisie (2019)
- Implementatieplan Omgevingswet (2017)
- Koersdocument Omgevingsvisie (2020)
- Ruimtelijke visies
- Bestemmingsplannen
- Nota Uitgangspunten bestemmingsplan buitengebied (2016)
- Bestemmingsplan Buitengebied 2 (2021)
- Masterplan Centrum (2013)
- Nota Ruimtelijke Kwaliteit (2016), inclusief beeldkwaliteitsplan centrum (2017)
- Subsidieverordening gevelverbetering (2017)
- Definitief ontwerp Masterplan Centrum (2020)
- Woonvisie (2023)
- Integrale afweging woningbouwplannen Valkenswaard (2015)
- Rapportage wonen en zorg (2021)
- Verordening starterslening gemeente Valkenswaard (2021)
- Nota Grondbeleid 2020-2023(2020)
- Prestatieafspraken gemeente – Woningbelang (2023)
- Prestatieafspraken gemeente – Woonbedrijf (2023)
- Uitgiftebeleid geliberaliseerde pacht (2006)
- Algemene Verkoopvoorwaarden gemeente Valkenswaard (2015)

Wat willen we bereiken?
Een breed gedragen en interactief opgestelde Omgevingsvisie.
Samen met inwoners, bedrijven en belangenorganisaties integrale keuzes maken over de inrichting en waardering van de fysieke leefomgeving (overheidsparticipatie). Ook willen we particuliere initiatieven integreren in het ruimtelijk beleid van de gemeente.
Een passende en duurzame woningvoorraad die aansluit op de behoeften, zodat sneller een passende woning kan worden gevonden: in het bijzonder voor jongeren en jonge gezinnen.
Draagvlak behouden en uitbouwen voor een hoog voorzieningenniveau door (nieuwe) inwoners te behouden en aan te trekken, vooral de doelgroepen jongeren en jonge gezinnen.

Wat zouden we ervoor doen?	Wat hebben we ervoor gedaan?
Omgevingswet – Omgevingsvisie In 2019 zijn we gestart met het opstellen van een Omgevingsvisie. Met een breed participatietraject hebben we verder inhoud gegeven aan het Koersdocument – een tussenstap om te komen tot de definitieve Omgevingsvisie. In december 2020 is het Koersdocument door de raad vastgesteld, maar enkele dilemma's in dit document zijn onbeantwoord gebleven. Om ervoor te zorgen dat in de Omgevingsvisie geen grote vraagstukken meer open staan, hebben we de samenlevingen betrokken ketenpartner in mei 2021 opnieuw bevraagd. Nu is het van belang dat de algemene ambitie van de gemeente Valkenswaard wordt omschreven in de Omgevingsvisie en dat het stuk wordt geactualiseerd naar de laatste ontwikkelingen. We streven ernaar om de Omgevingsvisie in de tweede helft van 2023 gereed te hebben.	In 2023 is het traject voor de Omgevingsvisie herstart. Met de informatie uit voorgaande jaren zijn de uitgangspunten en een plan van aanpak voor de Omgevingsvisie vastgesteld. Vervolgens heeft er uitgebreide participatie plaatsgevonden, zowel intern als extern. Er zijn diverse themabijeenkomsten georganiseerd voor college en gemeenteraad. Er zijn ook werksessies geweest met externe stakeholders erfgoed en ruimtelijke kwaliteit. Ook met de interne medewerkers zijn diverse werksessies en inloopbijeenkomsten georganiseerd. Voor de participatie is een communicatieaanpak opgesteld en is o.a. een flitspeiling omgevingsvisie uitgezet. Alle input is verwerkt in een eerste ontwerp Omgevingsvisie 1.0.

Wat zouden we ervoor doen?	Wat hebben we ervoor gedaan?
Omgevingswet – Plan van Aanpak Omgevingsplan In 2030 moet de gemeente een definitief Omgevingsplan hebben. Hoe we daar naartoe gaan werken, gaan we in de eerste helft van 2023 beschrijven en uitwerken in een plan van aanpak. In het Omgevingsplan bundelen we alle ruimtelijke bepalingen over de fysieke leefomgeving in één nieuw gemeentelijk plan. Het Omgevingsplan regelt de balans in de toedeling van functies aan locaties. Hierdoor ontstaat ruimte om omgevingsplannen 'globaler en flexibeler' in te richten dan bestemmingsplannen. Daardoor kan het Omgevingsplan meer ruimte bieden aan initiatieven binnen daarin opgestelde kaders.	De deadline voor het omgevingsplan is inmiddels vastgesteld op 1 januari 2032. Het omgevingsplan is een omvangrijke klus. Alle regels en bestemmingen moeten omgevormd worden naar 1 gebiedsdekkend, digitaal ontsloten, omgevingsplan voor Valkenswaard. Om tot een plan van aanpak te komen is, samen met een aantal collega's, de work-breakdown-structure-methode toegepast. Met deze aanpak hebben we inzicht gekregen in de omvang van de klus en de te ondernemen stappen op korte termijn en op lange termijn. Voor de korte termijn onderwerpen is de projectgroep aan de slag gegaan, zodat we na 1 januari 2024 initiatieven in behandeling kunnen blijven nemen. Deze onderwerpen zijn: - BOPA, inclusief kruimelgevallenregeling - TAM-IMRO, - Strijdigheden uit bruidsschat en BKL aangepast. - Casco; de hoofdstukindeling van het omgevingsplan. Het plan van aanpak voor het omgevingsplan is in concept klaar. Doordat het een omvangrijke klus is, wordt de aanpak gefaseerd. De eerste fase loopt inmiddels.
Aanpak verordeningen aanpassen op Omgevingswet De implementatie van de Omgevingswet in Valkenswaard prioriteren we aan de hand van de minimale eisen van het Rijk. Deze meest urgente eisen zijn vóór inwerkingtreding op 1 januari 2023 afgehandeld. Het aanpassen van een aantal verordeningen had minder urgentie vanwege overgangsrecht en laag/geen risico-gehalte. In 2023 passen we deze verordeningen alsnog aan conform de Omgevingswet.	De standaard anterieure overeenkomst en het mandaatbesluit zijn in januari 2023 door het college goedgekeurd. Het standaard aanvraagformulier nadeelcompensatie is door het college goedgekeurd op 12 december 2023 Blijft alleen nog open: Voorkeursrecht en onteigenen en het toepassen van de regels kostenverhaal. De stand van zaken is als volgt. De nieuwe nota Grondbeleid 2024-2028 met daarin de aangepaste beleidsinstrumenten onder de omgevingswet wordt medio 2024 vastgesteld en er is een start gemaakt met het opstellen van de Nota Kostenverhaal onder de Omgevingswet.
Ontwikkelen en verbeteren werkprocessen ten behoeve van besluitvorming binnen 8 weken We herzien werk- en samenwerkingsprocessen en maken ze efficiënter.	Is gereed. De werkprocessen Begeleiden initiatief, vergunningaanvraag en toezicht en handhaving zijn herzien en opgeleverd.
Anders werken – integraal werken Zie programma Sterk in je werk.	Zie programma Sterk in je werk.
Bestemmingsplan buitengebied 2 Conform het besluit van de gemeenteraad op 16 december 2021 stellen we een herziening van het bestemmingsplan op om omissies te herstellen en aanpassingen naar aanleiding van ingediende beroepsschriften door te voeren.	Het is niet mogelijk gebleken om een herstelbesluit voor te bereiden. Juli 2022 is er een offerte uitvraag gedaan bij 5 gerenommeerde stedenbouwkundige adviesbureaus. Na enkele weken was al duidelijk dat geen enkel bureau op ons verzoek in kon gaan in verband met capaciteitsgebrek in verband met de toen nog verwachte inwerkingtreding van de Omgevingswet per 1 januari 2023. Ook intern was er geen capaciteit of directe kennis voor handen om dit op te pakken.
Bestemmingsplan Eurocircuit Op basis van het door de raad gekozen scenario 2 (het 'huidig gebruik') en de in 2022 vastgestelde Notitie Reikwijdte en Detailniveau gaan we aan de slag met de plan-Mer en het opstellen van een bestemmingsplan voor het Eurocircuit.	Ten behoeve van een door de raad vast te stellen bestemmingsplan is er in 2023 nog overleg gevoerd met stakeholders en omwonenden van de wijk Lage Heide om te komen tot een maximaal gedragen bestemmingsplan. De noodzakelijke onderzoeken zijn uitgevoerd en op basis daarvan is de MER opgesteld. Het college heeft het ontwerpbestemmingsplan vastgesteld dat daarna ter visie is gelegd voor zienswijzen. Op basis daarvan is een zienswijzennota opgesteld. Het ontwerp plan MER is toegezonden aan de commissie MER. Naar aanleiding van advies van de commissie MER zijn er aanvullende onderzoeken gedaan en is het MER aangepast en aangevuld.

Wat zouden we ervoor doen?	Wat hebben we ervoor gedaan?
Woonvisie Op basis van de richtinggevende kaders die de raad in 2022 meegeeft aan het college stellen we in het eerste kwartaal van 2023 het concept woonvisie op. Dit concept zal voor inspraak worden vrijgegeven, zodat de woonvisie definitief kan worden vastgesteld voor het zomerreces.	Op 26 januari heeft de gemeenteraad de startnotitie voor de woonvisie vastgesteld met inachtneming van enkele amendementen. Deze startnotitie vormde de opmaat naar de woonvisie. De woonvisie heeft de raad vastgesteld op 9 november 2023. Als uitwerking van één van de onderdelen van de woonvisie heeft de raad op 14 december 2023 een doelgroepenverordening vastgesteld.
Woningbouwprogrammering In het kader van de woonvisie houden we de woningbouwprogrammering tegen het licht en stellen we deze bij waar dat nodig en mogelijk is.	De woonvisie is in november 2023 vastgesteld. De woningbouwprogrammering is een onderdeel van het uitvoeringsprogramma. In regionaal verband is in 2023 de keuze gemaakt om te gaan werken met een nieuwe monitor voor woningbouwplannen. De implementatie daarvan was in 2023 nog niet voltooid. Vandaar dat in 2023 vooral is gestuurd op basis van de uitgangspunten van de in 2023 gesloten Woondeal, met specifieke aandacht voor het aspect betaalbaarheid.
Leefbaarheid Borkel en Schaft In Borkel en Schaft benutten we de kansen om locaties te herontwikkelen met nieuwbouw zo goed mogelijk. Zo stimuleren we de leefbaarheid in het dorp en vergroten we het draagvlak onder voorzieningen als het basisonderwijs.	We hebben doorlopend bestuurlijk overleg met Dorpsinitiatief Borkel en Schaft over woningbouwplannen in deze kernen. We zien met name kansen om op de voormalige locatie van Smolders in Schaft een groot aantal woningen te realiseren. Op de locatie aan de Pater Aartslaan is de bouw daadwerkelijk gestart.
Prestatieafspraken We monitoren en actualiseren de (meerjarige) prestatieafspraken die tussen de gemeente en de woningcorporaties Woningbelang en Woonbedrijf zijn gemaakt.	De opvolging van prestatieafspraken is doorlopend onderwerp van gesprek in bestuurlijk overleg met Woningbelang en Woonbedrijf. Met beide corporaties zijn nieuwe, geactualiseerde prestatieafspraken gemaakt.
Huisvesting arbeidsmigranten Het beleid voor de huisvesting van arbeidsmigranten vullen we aan conform de wensen van de gemeenteraad. We bieden dit beleid aan de raad ter vaststelling aan.	Op 29 juni 2023 heeft de raad het beleid huisvesting arbeidsmigranten vastgesteld.
Verduurzamen bestaande woningvoorraad Nieuwe woningen worden aardgasloos opgeleverd. De verduurzaming van de bestaande woningvoorraad is onderdeel van het Programma Duurzaamheid. Samen met inwoners, bedrijven, instellingen en maatschappelijke partners voeren we het Programma Duurzaamheid uit.	Via het digitale gemeentelijke energieloket hebben we inwoners voorzien van onafhankelijk, actuele en betrouwbare kennis en advies. We zijn gestart met de doorontwikkeling van het ondersteuningsaanbod om huiseigenaren gericht te ondersteunen bij het verduurzamingsproces. Er is een uitvoeringsprogramma opgesteld om inwoners te gaan ondersteunen bij het nemen van isolatiemaatregelen.
Aanpak onrechtmatig grondgebruik en verkoop restgronden We voeren het plan van aanpak voor de legalisatie van het onrechtmatig grondgebruik wijkgericht uit. Dat doen we door verkoop of verhuur van restgrond, door terugvordering of door overdracht op grond van verjaring.	Eind 2023 is circa 88 % van het in kaart gebrachte onrechtmatig grondgebruik gelegaliseerd. Het project heeft ultimo 2023 een positief resultaat van € 23.000,00 gemiddeld per jaar aan verkoopopbrengst, naast een jaarlijks terugkerende huuropbrengst van circa € 13.000,-.
Starterslening Jongeren en jonge gezinnen zijn belangrijke doelgroepen die ervoor kunnen zorgen dat ons inwonersaantal blijft groeien. Dit is nodig om draagvlak voor ons hoge voorzieningenniveau te behouden of zelfs uit te bouwen. Daarom hebben we speciale aandacht voor de doelgroep starters (zijnde jongeren en/of jonge gezinnen) met de inzet van de starterslening voor zowel nieuwbouw als de bestaande woningvoorraad.	In maart 2023 is door de gemeenteraad het plafond voor de starterslening met € 500.000,- verhoogd. Er zijn vervolgens 13 startersleningen verstrekt. Dat wil zeggen: van dit aantal startersleningen lag de ingangsdatum in 2023. Daarnaast was er aan het eind van het jaar voor 4 aanvragen budget gereserveerd. Hierdoor bedroeg de bestedingsruimte op dat moment nog slechts (afgerond): € 20.190,-. Daarom hebben wij eind 2023 een raadsvoorstel opgesteld voor de verhoging van het plafond.

Infrastructuur

Kaderstellende nota's

Infrastructuur:

- Regionale Bereikbaarheidsagenda
- Mobiliteitsplan (2023)
- Fietsbeleidsplan (2019)
- Gebiedsakkoord N69 (2012)
- Openbaar Vervoer beleidsplan (2017)
- Masterplan Centrum (2013)
- Beleid – en beheersplan OV (2014)
- Beheerplan 'wegen en bruggen'; zie paragraaf 'onderhoud kapitaalgoederen'
- Verkeersmaatregelen Dommelen Zuid
- Samenwerkingsconvenant Gezonde Duurzame Leefomgeving (N69-Noord)

Parkeren:

- Geactualiseerde Parkeervisie (2023)
- Parkeernormering (2023)
- Beleidsnotitie parkeren grote voertuigen (2009)
- Toekenningsvoorwaarden gehandicaptenparkeerplaatsen (2019)
- Waterhuishouding: Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan (vGRP) 2023-2027

Wat willen we bereiken?
Betere bereikbaarheid door het realiseren van de Westparallel, de nulplusmaatregelen en verkeersmaatregelen Dommelen-Zuid.
Stimuleren van lopen, fietsen, openbaar vervoer, elektrisch vervoer en alternatieve vervoersmogelijkheden.
Een nette, veilige en ordentelijke uitstraling voor onze gemeente (in de openbare ruimte) die past bij de omgeving.

Wat zouden we ervoor doen?	Wat hebben we ervoor gedaan?
Mobiliteitsplan Op basis van het in 2022 vastgestelde geactualiseerde Mobiliteitsplan werken we aan de uitvoering van verschillende wegvakken ter bevordering van de bereikbaarheid en verkeersveiligheid in de gemeente.	Op 28 september 2023 heeft de raad het Mobiliteitsplan 2023 vastgesteld inclusief uitvoeringsprogramma. Via de P&C cyclus zijn de aanvullende middelen georganiseerd voor: - Evaluatie verkeerssituatie centrum - Leenderweg - De Vest - HOV
Evaluatie verkeerssituatie Op de markt is op basis van onderzoek gekozen voor eenrichtingsverkeer in richting Noord-Zuid, de inrichting is gebaseerd op het concept auto te gast. Voor de nieuwe verkeerssituatie blijkt de nodige gewenning nodig, er wordt regelmatig in de verkeerde richting gereden en de beleving is dat de situatie regelmatig wat minder veilig is voor kwetsbare verkeersdeelnemers. Vooralsnog wordt de situatie gemonitord en na voltooiing van de infrastructurele werken in het centrum, naar verwachting medio 2023, zal een evaluatie van de verkeerssituatie plaats vinden.	In december 2023 is de reconstructie van de Leenderweg afgerond. Om ervoor te zorgen dat we na de afronding van deze reconstructie een start kunnen maken met de evaluatie van de (nieuwe) verkeerssituatie hebben we middels de P&C-cyclus (Nota Kaders en begroting 2024) financiële middelen gereserveerd voor dit doel.
Gebiedsakkoord N69 / voorbereiding nulplusmaatregelen	Nadat de Nieuwe N69 is gerealiseerd en de oude N69 is overgedragen aan de gemeente, wordt de oude corridor in

Wat zouden we ervoor doen?	Wat hebben we ervoor gedaan?
Voorbereiding en uitvoering van de volgende onderdelen van het Gebiedsakkoord N69: • Uitwerking geven aan Uitvoeringsovereenkomst N69 • Verkeersmaatregelen Dommelen-Zuid ◦ Reconstructie Bergstraat ◦ Reconstructie Norbertusdreef • Reconstructie Eindhovenseweg-Noord • Studie integrale aanpak Zuidelijke Randweg • Opstellen van een VO inclusief raming voor de Valkenswaardse Poort (Luikerweg tussen aansluiting Westparallel en Dommelseweg) ◦ Reconstructie rotonde Luikerweg – Zuidelijke Randweg ◦ Reconstructie kruising Luikerweg-Dommelseweg ◦ Reconstructie kruising Luikerweg-Venbergsesweg ◦ Reconstructie Luikerweg binnen bebouwde kom ◦ Reconstructie Luikerweg buiten bebouwde kom • Afwaardering oude N69 naar 60 km/h Aanpassing bewegwijzering Valkenswaard (plan en uitvoering in verband wijzigingen in verkeerscirculatie naar aanleiding van openstelling Westparallel)	rap tempo opgeknapt. In 2023 is de centrumtree Noord inclusief de rotonde met de Valkeniersstraat aangepakt. Deze laatste maakt onderdeel uit van de Eindhovenseweg Noord, waarvan de uitvoering in 2024 start. Voor het wegvak vanaf de Geenhovensedreef tot de gemeentegrens met Waalre is de belijning aangepast naar een 60 km/h zone en samen met de gemeente Waalre zijn de voorbereidingen getroffen voor een vrachtwagenknip ter hoogte van de Lissevenlaan. Ten zuiden van het centrum ligt de Valkenswaardse Poort (Luikerweg gedeelte tussen Nieuwe N69 en Dommelseweg). In 2023 heeft hiervoor een ontwerp- en participatieproces gelopen. Dat is in december afgerond. Voor de Zuidelijke Randweg is ook een voorlopig ontwerp opgesteld waarbij met name gekeken wordt naar een verbeterde doorstroming van de huidige rotondes.
Bereikbaarheidsakkoord/ voorbereiding (nulplus)maatregelen - Gebiedsgerichte aanpak N69 Zuid (planstudie) - HOV-as Eindhoven-Valkenswaard inclusief HUBS - Doorfietsroute Weert-Eindhoven inclusief 'inprikkers' route N396 (Valkenswaard-Leende) - Studie aansluitingen A2 Weert-Eindhoven (met focus op aansluiting 34 Valkenswaard).	Gebiedsgerichte aanpak N69 Zuid: Tijdens de ontwikkeldag Zuid-Oost Brabant op 8 december 2021 is besloten om de N69 Zuid onder te brengen in de gebiedsgerichte aanpak Grenscoördinator en om geen financiële reservering vanuit het regionale mobiliteitsprogramma aan te vragen. Een team van de provincie is samen met de gebiedspartners (waaronder Valkenswaard) gestart met de voorbereidingen van een gebiedsvisie met plankaart, uitwerking van een strategie en de gebiedsorganisatie. Op basis hiervan komen gebiedspartners tot een samenwerkingsconvenant, waarin verschillende functies zoals water, natuur, landbouw, energietransitie, wonen, werken, infrastructuur en recreëren verenigd worden. Met de vaststelling van het Mobiliteitsplan zijn twee scenario's voor de HOV-as benoemd. Deze scenario's inclusief hub's en voorzieningen worden in de HOV studie verder uitgewerkt. Voor de doorfietsroute Weert – Eindhoven is een eindrapportage opgesteld door Sweco waarin de fietsstructuur wordt beschreven en uitgebeeld. Ook is besloten dat de inprikkers vanuit Valkenswaard richting Leende randvoorwaardelijk is voor verdere uitwerking van het plan.
Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) We voeren de ambities uit zoals deze zijn benoemd in het GRP. We houden het huidige stelsel in stand en we vervangen en, waar nodig, verbeteren het riool. Daarnaast beperken we de wateroverlast en treffen we, in overleg met het waterschap, aanvullende maatregelen. Tot slot verminderen we de belasting van het oppervlaktewater bij de overstorten door meer water af te koppelen van de riolering.	- In 2023 is de riolering vervangen in de Eksterlaan/Merellaan en Dr. Schaepmanstraat. - Tijdens de werkzaamheden in de centrumtree Noord en Oost is een deel van de blauwe ader gerealiseerd. - Er is een boring onder de Europalaan gemaakt om straks ook de oostzijde van de Leenderweg aan te kunnen sluiten op het nieuwe afvoerriool. - Een groot deel van het stamriool langs de Europalaan is ge-relined, het laatste deel is door

Wat zouden we ervoor doen?	Wat hebben we ervoor gedaan?
	de slechte weersomstandigheden uitgesteld naar begin 2024. - In het Kleine Meer Park is de duiker vervangen voor een open watergang zodat dit park gereed is voor het ontvangen van water vanuit de blauwe ader als deze wordt afgerond in 2024. - De onderzoeken zijn opgestart, zodat eind 2024 het Groote meer kan worden aangepakt.
Parkeerbeleid In het eerste kwartaal van 2023 bieden wij de gemeenteraad een beleidsnotitie aan waarin enkele scenario's naast elkaar worden gelegd inclusief de verkeerskundige en financiële gevolgen en een doorkijk gegeven naar de termijn waarop de stip op de horizon kan worden gehaald. Aan de hand van het scenario dat de raad kiest en de aandachtspunten die de raad meegeeft werken we het parkeerbeleid verder uit, zodat in de loop van 2023 het parkeerbeleid kan worden vastgesteld. De parkeernormering is een apart onderwerp. Een voorstel hiervoor is begin 2023 gereed. De huidige nota is van 2008 en toe aan actualisatie. De werkwijze van parkeernormering dient beter aan te sluiten bij de eisen die straks vanuit de omgevingswet worden gesteld.	Op 28 september 2023 heeft de gemeenteraad de nieuwe, geactualiseerde parkeervisie vastgesteld. De raad heeft besloten om door te gaan met betaald parkeren. De nota parkeernormen is op 14 december 2023 door de raad vastgesteld.
Openbare laadinfrastructuur In 2023 stellen we een laadvisie op voor de openbare laadinfrastructuur. Daarin beschrijven we de huidige werkwijze voor het beoordelen en toekennen van een aanvraag voor een laadpunt, evenals de locatiekeuze.	Het opstellen van de laadvisie hebben we doorgeschoven naar 2024, waarbij we aansluiting zoeken bij de meest recente ontwikkelingen en de nieuwe concessie van de provincie.

Groen

Kaderstellende nota's

- Beleidsplan Milieuvriendelijke Onkruidbestrijding (2009)
- Beleidsplan Onderhoud Openbare Ruimte (BOOR 2009)
- Kwaliteitsplan Onderhoud Openbare Ruimte (KOOR 2012)
- Beeldkwaliteitsplan Hoofdlinten & Entrees Valkenswaard en Dommelen (2014)
- Integraal ontwikkelplan bos- en natuurterreinen (2019)
- Landschapsontwikkelingsplan (2011)
- Groenstructuurplan (2018)

Wat willen we bereiken?
Het versterken van natuur ten behoeve van een goede balans tussen infrastructurele en groene ontwikkelingen realiseren. Ook willen we de basis voor de leisure-economie in Valkenswaard versterken.
Vergroening van de omgeving, zowel in de bebouwde kom als in de ons omringende natuur, ter versterking van het woongenot en de leisure-economie.
Waar mogelijk ecologisch bermbeheer langs wegen en paden.

Wat zouden we ervoor doen?	Wat hebben we ervoor gedaan?
Groene uitstraling centrum Het Masterplan Centrum voorziet in een groene uitstraling van het dorp, wat aansluit bij de Toekomstvisie. In 2023 geven we hier verder uitvoering aan.	Bomen en beplanting zijn aangebracht in Entree Noord (Corridor tot aan Valkenierstraat) en Entree Oost (Leenderweg centrum).
Behoud en beheer bos en natuurgebieden In 2023 geven we uitvoering aan het Integraal ontwikkelplan bos- en natuurterreinen dat in 2019 is vastgesteld.	De volgende onderdelen hebben we in 2023 aangepakt: • Het m.b.v. een helikopter verspreiden van steenmail in onze bosgebieden. • Het verbeteren van de kwaliteit van onze bossen door het inbrengen van meer loofbomen. • De uitvoering van natuurontwikkeling in het Keersop-dal en in het noorden van 't Heike, deze is in 2023 nagenoeg afgerond. • Het voorbereiden van natuurontwikkeling in Dommelkwartier.
Ontwikkeling nieuwe bos- en natuurgebieden Binnen het programma Dommelland is aandacht voor ontwikkeling van nieuwe bos- en natuurgebieden. In het uitvoeringsprogramma Dommelland is dit verder uitgewerkt. In 2023 continueren we de uitvoering van het door de raad vastgestelde uitvoeringsprogramma.	• Er is gestart uitvoering van natuurmaatregelen op de Malpie. • Voorbereiding natuurontwikkeling Reisven. • Voorbereiding ontwerp en realisatie van een recreatieve voorziening in het Tongelreep-dal. • Samenwerking met Natuurgrenspark De Groote Heide, Terreinbeheerders en andere overheden.

Duurzaamheid

Kaderstellende nota's

- Besluit Uniforme Saneringen (BUS)
- Bodemkwaliteitskaart (2014)
- Landelijk afvalbeheerplan (2017-2029 LAP3)
- Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan (vGRP 2019-2022)
- Brabants Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (BSL)
- Nota inzameling huishoudelijke afvalstoffen (2012-2020)
- Ontheffingenbeleid hogere waarden Wet geluidhinder
- Nota bodembeheer (2014)
- 'Grondwater in de Kempen – Actieplan cadmium en zink'
- Omgevingsbeleidsplan (OBP)
- Duurzaamheidsbeleid (2019)
- RES 1.0 (2021)
- Transitievisie warmte 1.0 (2021)
- Bodemkwaliteitskaart (2022)

Wat willen we bereiken?
Valkenswaard stelt zichzelf als doel om, in lijn met de landelijke doelstellingen, een CO ₂ -reductie van 49% in 2030 en 100% in 2050 ten opzichte van 1990 te realiseren.
Duurzaamheid integreren binnen alle gemeentelijke beleidsvelden en het integraal realiseren van energiebesparing, duurzaam bouwen en renoveren, circulaire economie, duurzame mobiliteit en duurzame energieopwekking.
Valkenswaard klimaatadaptief maken om daarmee in te spelen op veranderende weersomstandigheden.
De huidige N69-corridor herontwikkelen tot een gezonde, duurzame leefomgeving. Dat doen we in samenwerking met betrokken partners.

Wat zouden we ervoor doen?	Wat hebben we ervoor gedaan?
Energiebesparing We stimuleren energiebesparing bij woningen en maatschappelijk vastgoed door het bieden van goede voorlichting en het faciliteren van energiebesparende maatregelen, zoals isolatie. We stimuleren energiebesparing bij bedrijven en (maatschappelijke) organisaties. De geldende wet- en regelgeving zien we als ondergrens en we gaan hier actiever handhaven als dat nodig is.	Via het digitale gemeentelijke energieloket hebben we inwoners en ondernemers voorzien van onafhankelijk, actuele en betrouwbare kennis en advies. We zijn gestart met de doorontwikkeling van het ondersteuningsaanbod om huiseigenaren gericht te ondersteunen bij het verduurzamingsproces. Er is een uitvoeringsprogramma opgesteld om inwoners te ondersteunen bij het nemen van isolatiemaatregelen. Samen met de ODZOB is een traject gestart om de label-c verplichting bij kantoren. Hiervoor zijn 31 kantoorpanden aangeschreven die onder deze verplichting vallen.
Duurzame energie We stimuleren kleinschalige duurzame opwek (zon-op-dak) op woningen, maatschappelijk vastgoed en bedrijfspanden door het bieden van goede voorlichting. We begeleiden de ontwikkeling voor grootschalige zonnevelden en no-regret maatregelen binnen onze gemeente om zo onze bijdrage te leveren aan de RES.	Via het energieloket hebben we inwoners en ondernemers voorzien van informatie en advies over zonnepanelen. De voorbereidingen voor een vervolg op het regionale zonnepanelen project De Groene Zone is ambtelijk gestart.
Aardgasvrije wijken We stellen wijkuitvoeringsplannen op om de gebouwde omgeving in 2050 aardgasvrij te maken. Hiermee geven we uitvoerig aan de in 2021 vastgestelde Transitievisie warmte.	Per 1 november is er een programmamanager Warmte aangesteld die de warmtetransitie voor onze gemeente vorm gaat geven.
Gemeentelijke organisatie We geven het goede voorbeeld door ons eigen vastgoed te verduurzamen en waar mogelijk aardgasvrij(klaar) te maken. Ook onderzoeken we mogelijkheden voor het opwekken van duurzame energie op onze eigen gebouwen en gronden. Daarnaast bekijken we hoe we onze organisatie en bedrijfsvoering verder kunnen verduurzamen. Via het programma Duurzaamheid werken we integraal aan het behalen van de doelen.	In 2023 hebben we een energiemanagementsysteem aangeschaft, hebben we energiescans uitgevoerd voor onze panden en hebben we op een locatie een gebouwbeheersysteem aangelegd.

Wat zouden we ervoor doen?	Wat hebben we ervoor gedaan?
Duurzame mobiliteit We stimuleren het gebruik van elektrisch vervoer door de uitrol van laadpalen.	In 2023 hebben we 36 laadpalen geplaatst. We zijn gestart met de voorbereiding van een nieuwe laadvisie. Om hiervoor input op te halen vanuit de gemeenteraad heeft er een sessie plaatsgevonden met de raadswerkgroep. De provincie is gestart met een aanbestedingsprocedure voor een nieuwe concessie ten behoeve van de plaatsing van laadpalen. In september 2023 heeft de raad een mobiliteitsvisie vastgesteld, waarin uitgangspunten zijn opgenomen ter stimulering van duurzame mobiliteit.
Afval Met het vaststellen van de Nota inzameling huishoudelijk afval in 2012 is ervoor gekozen om de VANG-doelstellingen te behalen.	De landelijke doelstellingen van het programma Van Afval naar Grondstof (VANG) worden al jaren niet gehaald. Op 26 januari 2023 is er een Motie Vreemd bioafval aangenomen, waarna een proef is gestart met etensresten inzameling in de hoogbouw en minder vaak ophalen van GFT in de winter. Verder is er op 25 mei 2023 een Motie Ja-Ja-sticker aangenomen, waardoor er minder reclamefolders bij het oud papier komen. In 2023 zijn drie raadsbijeenkomsten geweest ter voorbereiding van een Duurzaam afvalstoffenbeleidsplan 2024-2028.
Gezonde, duurzame leefomgeving In een samenwerking tussen de gemeente Eindhoven, Waalre en Valkenswaard, provincie Noord-Brabant én de TU/e is het ontwerpplan in maart 2019 gestart in het project Gezonde Duurzame Leefomgeving. Met de opgehaalde input van experts, projectleiders, bestuurders en bewoners zijn drie thema's tot stand gekomen waar we met elkaar aan werken: Regionale Mobiliteitshubs, Gezonde Stadsranden, Vitale Centra. De afgelopen periode zijn verschillende bouwstenen verzameld in de onderzoeken naar de thema's waar we aan werken. De onderzoeken voor Regionale Mobiliteitshubs en Gezonde Stadsranden zijn reeds afgerond. Ook is er met behulp van de subsidie Stimuleringsfonds Creatieve Industrie een 'Beoordelingskader Gezondheid' opgesteld als hulpmiddel voor onze toekomstige ruimtelijke plannen. De komende maanden werken we aan de laatste fase van het project Vitale Centra. De definitieve ontwerpen en beoordelingskaders worden gepresenteerd in boekvorm. Daarbij komt een advies hoe de thema's de komende jaren tot uitwerking kunnen komen. Het doel is om deze in te laten landen in de projecten van gemeente Eindhoven, Waalre en Valkenswaard. Het driejarig samenwerkingsverband loopt in januari 2023 af. Er wordt nagegaan in wat voor samenwerking de Gezonde Duurzame Leefomgeving met partners voortgezet kan worden en hoe de continuïteit van thema's geborgd blijven.	Het driejarig samenwerkingsverband is in 2023 geëindigd en de laatste fase van het project 'Vitale centra' is ook opgeleverd. Dit in de vorm van een 'kaartspel' waarmee een gezondheidsdialoog kan worden gevoerd om te komen tot een gezonde duurzame leefomgeving. Deze informatie is binnen de organisatie gedeeld, zodat dit kan worden opgenomen in het nieuwe omgevingsbeleid van onze gemeente. Voor het onderdeel 'Gezondere standsranden' is er een link gelegd met het amendement van uw raad dat gaat over Valkenswaard Noord. De visiekaarten die horen bij dit project vormen een basis voor nadere uitwerking in Valkenswaard Noord.

Wat heeft het gekost?

Realisatie programma

bedragen x € 1.000

Wonen	Jaar-rekening 2022	Primitieve begroting 2023	Begroting na wijziging 2023	Jaar-rekening 2023	Verschil jaarrekening t.o.v. begroting na wijziging
Lasten					
Ruimtelijke Ontwikkelingen	5.957	6.263	8.636	8.494	141
Infrastructuur	7.063	6.434	7.197	7.396	-199
Groen	3.111	3.113	4.280	3.737	543
Duurzaamheid	5.151	4.933	6.173	5.599	573
Totaal lasten	21.282	20.743	26.286	25.227	1.058
Baten					
Ruimtelijke Ontwikkelingen	4.117	4.246	4.780	6.363	1.583
Infrastructuur	4.354	4.225	4.697	4.939	242
Groen	196	45	1.444	965	-479
Duurzaamheid	5.338	4.544	5.346	5.215	-131
Totaal baten	14.005	13.060	16.267	17.481	1.214
Saldo van baten en lasten	-7.277	-7.683	-10.019	-7.746	2.273
Toevoeging aan reserves	1.553	563	1.480	4.193	-2.713
Onttrekking aan reserves	1.243	301	1.557	3.949	-2.392
Resultaat	-7.587	-7.945	-9.942	-7.990	1952

Voor een overzicht van de mutaties op de reserves wordt verwezen naar bijlage 4

Toelichting op realisatie programma 1 Wonen

Afwijkingen

De belangrijkste financiële afwijkingen in de realisatie van het programma inclusief de mutaties van de reserves worden hierna toegelicht. De kleine verschillen zijn niet nader uitgewerkt.

De nadelen zijn weergegeven in het rood. In de laatste kolom is aangegeven of het een incidentele (I) of structurele (S) afwijking betreft.

bedragen x € 1.000

Analyse afwijkingen t.b.v. bestuurlijke verantwoording en rechtmatigheid						
Wonen						
Omschrijving	Lasten	Baten	Storting	Onttrek -king	Saldo	S/I
Ruimtelijke Ontwikkelingen						
Vastgoed algemeen De totale begrote onttrekking uit reserve groot onderhoud van vastgoedobjecten is €1.040k euro in 2023. €406k euro aan onderhoudskosten zijn niet gerealiseerd en daarom ook niet uit het reserve onttrokken. Hiermee wordt het positief verschil op de lasten en het negatieve verschil gepresenteerd onder onttrekking verklaard. Het overige verschil van €35k euro is het niet realiseren van kosten m.b.t. trainee ruimte voor groei. Dat budget is oorspronkelijk €90k en er zijn kosten á €45k gemaakt. Budgetoverheveling Ruimte voor Groei Een deel van het restant budget vanuit vastgoed algemeen á €45k is overgeheveld naar 2024 om dan ook trainees te kunnen inzetten.	647		-45	-406	196	I
Verspreide gronden en gebouwen De overschrijding van de lasten wordt grotendeels veroorzaakt door de extra kosten voor juridische bijstand van advocaten bij verjaringsdossiers en andere grondzaken dossiers. Daar tegenover staan ook meer opbrengsten dan begroot van verkoop van gemeentelijke eigendommen.	-128	276			148	I
Verkoop vastgoed t.b.v. egalisereserve In de bestuursrapportage van 2023 is reeds gemeld dat er dit jaar geen vastgoedobjecten worden verkocht. Er vinden dan ook geen stortingen plaats ten behoeve van de egalisereserve. Dit leidt er toe dat een positief verschil is op lasten en een negatief verschil op onttrekking.	50			-50	0	I
Speellocaties (dekking via reserve) De voorbereiding en de participatie van diverse speellocaties heeft meer tijd gekost dan vooraf voorzien. Tevens speelde mee dat de terreinomstandigheden in de laatste maanden van het jaar door het weer niet gerenoveerd konden worden. Deze zijn nu doorgeschoven naar 2024.	72			-72	0	I
Voorbereiding LTS terrein De voorbereiding voor de planontwikkeling en uitvoeringsvoorbereiding is nog niet opgestart waardoor het begrote bedrag nog niet is aangesproken.	50				50	I
Omgevingswet In 2022 is uiteindelijk een bedrag van €152k overgeheveld naar 2023. Dat was ca. €150k lager dan tevoren was ingeschat. Daarnaast kosten de	-277				-277	I

Analyse afwijkingen t.b.v. bestuurlijke verantwoording en rechtmatigheid						
Wonen						
Omschrijving	Lasten	Baten	Storting	Onttrek- -king	Saldo	S/I
diverse projecten voor implementatie van de omgevingswet in relatie tot een enorm aantal bestemmingsplannen die nog allemaal moesten worden afgewikkeld in het oude bestemmingsplanregiem en de aanvragen voor omgevingsvergunningen onder de oude wetgeving een fors hogere ambtelijke inzet en inhuur van capaciteit dan voorzien: <i>"tijdens de verbouwing, is de winkel open gebleven"</i> . Dit heeft als gevolg een afwijking op lasten van €277k.						
Faciliterend grondbedrijf Met de ontwikkelaars van ruimtelijke ontwikkelingen worden exploitatieovereenkomsten afgesloten om de gemeentelijke kosten voor de ontwikkelingen te kunnen verhalen. Jaarlijks worden deze kosten voor de ontwikkelingen via deze post op de balans geboekt, voor zover het bestemmingsplan voor de ontwikkeling nog niet onherroepelijk is. Op het moment dat het bestemmingsplan onherroepelijk is worden alle gemaakte kosten en opbrengsten financieel verwerkt op de post facilitair grondbedrijf in de exploitatie. In 2023 zijn er nog veel nieuwe ontwikkelingen in gang gezet i.v.m. de invoering van de omgevingswet, waardoor we zowel meer opbrengsten als lasten hebben gemaakt dan begroot. Tevens zijn er een aantal projecten definitief afgerekend i.v.m. het onherroepelijk worden van de bestemmingsplannen.	-127	410			283	I
Grondexploitaties Voor de financiële afwijkingen van de grondexploitaties verwijzen wij naar de paragraaf grondbeleid.	-205	999	-2.829	1.906	-129	I
Volkshuisvesting Er is geen onttrekking gedaan uit claim afwikkeling activiteiten volkshuisvesting á €104k. Uit de claim stimulering woningbouw is wel €45k onttrokken. Dit wijkt echter €89k af van wat primair begroot is. Dat verklaart de afwijking van €193k op onttrekking. De 270k euro positief verschil op de lasten heeft te maken met het niet uitgeven van deze claims afwikkeling activiteiten. Budgetoverheveling Woonvisie & Budgetoverheveling Wet goed verhuurderschap Vanuit het budget volkshuisvesting is restantbudget van wet goed verhuurderschap en woonvisie á totaal €84k overgeheveld naar volgend jaar omdat nog uitgewerkt moet worden hoe de organisatie structureel uitvoering gaat geven aan de Wet goed verhuurderschap.	270		-84	-193	-7	I
Bouw-, woning- en welstandstoezicht Er is meer personeel ingeleend voor openstaande vacatures en het tegelijkertijd zijn er meer aanvragen met betrekking tot de bouwleges afgehandeld. De €75k meer kosten hebben te maken met het feit dat inhuur duurder is dan vast personeel. Er zijn daarnaast €170k minder inkomsten als begroot. Dit komt door de mogelijk terughoudende initiatiefnemers in verband met stikstof en omgevingswet. Vooralsnog is het	-75	-170			-245	I

Analyse afwijkingen t.b.v. bestuurlijke verantwoording en rechtmatigheid						
Wonen						
Omschrijving	Lasten	Baten	Storting	Onttrek -king	Saldo	S/I
onduidelijk welke invloed deze factoren gaan hebben op de leges en extra inzet van personeel.						
Kapitaallasten Op dit product is een voordeel gerealiseerd. Dit is veroorzaakt door vertraging in de planning/uitvoering van investeringen.	4				4	I
Overig Overige verschillen die gezien de omvang niet nader verklaard worden.	-140	68	-29	7	-94	I
Totaal afwijkingen Ruimtelijke ontwikkelingen	141	1.583	-2.987	1.191	-72	
Infrastructuur						
Openbare verlichting In 2022 is besloten om het begrotingsbedrag te verhogen voor 2023 i.v.m. de onzekerheid op de energiemarkt. Uiteindelijk is de energieprijis in de loop van 2023 terug gaan dalen. Daarbij zijn in de loop van 2023 ruim 600 armaturen vervangen door LED armaturen wat ook bijdraagt aan vermindering van het energieverbruik. In de begroting is €11k aan inkomsten opgenomen. Hier zijn tot op heden geen inkomsten gerealiseerd. Er is geen sprake van heffingen op budget openbare verlichting.	84	-11			84	I S
Verkeersplannen en verkeersveiligheid Er is incidenteel €54k meer toegerekend aan personeelslasten (voornamelijk inhuur personeel) dan begroot. Op totaalniveau heeft het team ruimtelijk beleid geen overschrijding op personeelslasten. Doordat vacatureruimte bij verkeer niet is ingevuld is er ingehuurd. Dit is duurder dan vast personeel. €15k meer inkomsten is te toe te schrijven aan extra inkomsten van derde. Er is een parkeeronderzoek in het centrum uitgevoerd. 2 externe partijen hebben dit onderzoek bekostigd.	-54	15			-39	I
BV 06 reconstructie Europalaan Vanuit het rijk is er subsidie verkregen voor sanering verkeerslawaaai met betrekking tot de Europalaan. Dit project loopt nog tot 2024. De uitgaves van de gemeente worden bekostigd door de subsidie vanuit het rijk.	-54	54			0	I
Bereikbaarheidsagenda ZO Brabant De inzet die wij voor de regio als trekker van dit project plegen á €65k is niet juist begroot (structureel). Deel van deze kosten worden vergoed door andere deelnemende gemeentes.	-65	15			-50	S
Riolering huisaansluitingen Het aantal aanvragen voor rioolaansluitingen fluctueert per jaar, in het bijzonder door de hoeveelheid woningen in nieuwe bestemmingsplannen. Aangezien de wijk Lage Heide bijna is volgebouwd en er geen grotere nieuwbouwlocaties zijn, zijn veel minder aanvragen gedaan, en daarmee ook minder kosten gemaakt dan in voorgaande jaren. De afwijking op de inkomsten is hoger gezien een aantal inkomsten al in 2022 zijn geboekt terwijl de kosten pas in 2023 zijn gekomen.	55	-81			-26	I

Analyse afwijkingen t.b.v. bestuurlijke verantwoording en rechtmatigheid						
Wonen						
Omschrijving	Lasten	Baten	Storting	Onttrek -king	Saldo	S/I
Riolering m.b.t. voorziening Er zijn in het buitengebied een aantal extra drukrioolpompen vervangen. Ook zijn bij de inspectieronde van het riool veel zeer veel wortelgroei aangetroffen die moest worden aangepakt. Dit heeft tot extra kosten geleid. Er zijn daarnaast 65k meer afschrijvingskosten gemaakt dan begroot. Dat heeft te maken met het opschonen van de activamodule na het maken van de begroting. Hierdoor is er een negatieve afwijking ontstaan tussen begroting en jaarrekening. Het positieve verschil op de inkomsten komt doordat er 136k meer inkomsten zijn gehaald uit rioolrechten. Er is daarnaast 85k meer onttrokken uit de voorziening dan begroot. Voor informatie zie de paragraaf lokale heffingen.	-208	235			27	I
Kapitaallasten Er zijn meer kapitaallasten gerealiseerd dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door wijzigingen in de planning/uitvoering van investeringen. De kapitaallasten van riolering zijn hierboven meegenomen.	-25				-25	I
Overig Overige verschillen die gezien de omvang niet nader verklaard worden.	68	15	0	-44	39	I
Totaal afwijkingen Infrastructuur	-199	242	0	-44	-1	
Groen						
Vervoermiddelen/tractie De kosten voor het onderhoud van de tractie zijn de laatste jaren door reguliere inflatie verder gestegen ten opzichte van de begrootte bedragen. Daarnaast is in 2023 de tractie relatief zwaar belast vanwege een hogere inzet. Tenslotte zijn er een aantal incidentele grote onderhoudskostenposten geweest, oa een tweetal vastgelopen motoren.	-83				-83	I
Groen algemeen Dit voordeel wordt veroorzaakt doordat afdeling beheer en uitvoering in de huidige arbeidsmarkt enkele openstaande vacatures lastig heeft kunnen invullen. Er is in 2024 geen tekort meer aan arbeidskrachten.	172				172	I
Landschap keeropdal Voor de afwaardering van gebieden naar functie natuur krijgt de gemeente een vergoeding vanuit de provincie. In 2023 was begroot dat wij een totaal vergoeding van €965k kregen voor het gebied keersopdal. Echter gezien de kwantitatieve verplichting nog niet is bekrachtigd bij de notaris hebben wij een afwijking van €965k op inkomsten. €488k zou gestort worden in de GOB voorziening, €383k in de algemene reserve. Gezien wij het geld nog niet hebben ontvangen, zijn deze stortingen ook nog niet geboekt. Dit verklaart de afwijking bij lasten en storting reserve. De verwachting is dat in 2024 dit project wel bij de notaris zal worden bekrachtigd waardoor de inkomsten en de bijbehorende stortingen in 2024 kunnen plaatsvinden.	582	-965	383		0	I

Analyse afwijkingen t.b.v. bestuurlijke verantwoording en rechtmatigheid						
Wonen						
Omschrijving	Lasten	Baten	Storting	Onttrek- -king	Saldo	S/I
Landschap overige Op de post landschap zijn meer kosten gerealiseerd dan begroot. Dit komt doordat veel natuurprojecten in uitvoering zijn geweest. Deze kosten kunnen ruimschoots gedekt worden door de hogere realisatie van inkomsten. Er is €82k aan personeelslasten doorbelast aan natuurgrenspark de Groote heide. Daarnaast kunnen de kosten gedekt worden uit een subsidie voor ecologisch bermbeheer (€16k) en een onttrekking uit de GOB voorziening (€153k).	-94	251			157	I
Bos en natuur In de raadsbrief van 14-11-23 is reeds het volgende gemeld: De huidige overeenkomst met de bosgroep is verlopen en onlangs hebben wij besloten om met de Bosgroep een nieuwe overeenkomst aan te gaan. Rond de afwikkeling van de oude overeenkomst met de Bosgroep speelt nog de zogenaamde 'ledengelden'. Dit is een spaarpot die is opgebouwd voor het opvangen van tegenvallers, risico's en voor het uitvoeren van natuurherstelprojecten. Het financieel beleid in Valkenswaard gaat er vanuit dat incidentele / gelden/meevallers ten gunste worden gestort van de algemene exploitatie van de gemeente. Onze verwachting is dat de meevaller ongeveer €250k groot zal zijn. In de jaarrekening 2023 zullen wij deze meevaller financieel verwerken en laten vrijvallen ten gunste van het algehele resultaat. Het uiteindelijke bedrag is €226k positief geworden.		226			226	I
Kapitaallasten Op dit product is een voordeel gerealiseerd. Dit is veroorzaakt door vertraging in de planning/uitvoering van investeringen.	5				5	I
Overig Overige verschillen die gezien de omvang niet nader verklaard worden.	-39	9	0	1	-29	
Totaal afwijkingen Groen	543	-479	383	1	448	
Duurzaamheid						
Afvalinzameling De overschrijding van kosten kan verklaard worden doordat er €179k is gestort in de voorziening afval, zie voor verdere onderbouwing de paragraaf lokale heffingen. De overige €60k overschrijding is te wijten aan incidentele kosten zoals kosten voor een inwonerspanel, communicatie/educatie met betrekking tot afval, incidentele herstelwerkzaamheden aan pand en vloer milieustraat en nog te vergoeden kosten voor afvalfonds verpakkingen over 2022. Het overschot aan inkomsten komt doordat er in 2023 €115k aan resultaat cure 2021/2022 is ontvangen en dit niet begroot is. De overige afwijking van €48k komt doordat er in 2023 nog een afrekening met afvalfonds verpakking heeft plaatsgevonden over 2022.	-85	163			78	I

Analyse afwijkingen t.b.v. bestuurlijke verantwoording en rechtmatigheid						
Wonen						
Omschrijving	Lasten	Baten	Storting	Onttrek -king	Saldo	S/I
Milieu uitgangspuntenbeleid In 2023 is er enige vacature ruimte geweest binnen cluster milieu. Dit verklaard het positieve verschil op personeelskosten á €48k. Het overige positieve verschil van €14k betreft een voordeel op overige kosten zoals inhuur externe diensten en advies.	62				62	I
SPUK lokale aanpak isolatie Er is van het rijk een subsidie ontvangen om inwoners met slecht geïsoleerde huizen te helpen met isoleren. In 2023 is begroot dat een deel van de verkregen subsidie in 2023 besteed zou worden. In 2023 zijn de voorbereidingen gestart maar de daadwerkelijke bestedingen zullen pas in 2024 plaatsvinden.	480	-480			0	I
Afvalstoffenheffing Er zijn €11k minder reinigingsrechten gerealiseerd dan begroot. De afvalstoffenheffing is €108k meer gerealiseerd dan begroot. Dat komt doordat werkelijk meer huishoudens zijn dan begroot.		97			97	I
Budgetoverheveling Stikstofbeleid Het restant budget voor stikstofbeleid is overgeheveld van 2023 naar 2024. In 2024 zal het budget gebruikt worden om het stikstofbeleid verder te implementeren.	110		-110		0	I
Kapitaallasten Op dit product is een voordeel gerealiseerd. Dit is veroorzaakt door vertraging in de planning/uitvoering van investeringen.	1				1	I
Overig Overige verschillen die gezien de omvang niet nader verklaard worden.	5	89	1		95	I
Totaal afwijkingen Duurzaamheid	573	-131	-109	0	333	
Totaal	1.059	1.214	-2.713	1.148	708	

-/- = nadeel en + = voordeel

2. Werken

Product	Portefeuillehouder	Team
Bedrijvigheid	M.H. Theus	Sociaal en economisch beleid
Onderwijs	M.H. Theus	Sociaal en economisch beleid

Bedrijvigheid

Kaderstellende nota's

- Economisch Beleid 2017-2020 (2016)
- Standplaatsenbeleid (2020)
- Beleidsregels terrassen (2017)
- Beeldkwaliteitsplan centrum (2017)
- Gebiedsontwikkeling Visie Valkenswaard, Natuurlijk Avonturen Landschap (2017)
- Masterplan Centrum (2014)
- Horecavisie (2020 – 2024)
- Detailhandelsvisie A2 gemeenten (2015)
- Regionale Detailhandelsvisie (2015)

Wat willen we bereiken?
Een compact, aantrekkelijk en onderscheidend kernwinkelgebied waarmee de winkelleegstand wordt verminderd naar het landelijk gemiddelde.
Een afbakening van het kernwinkelgebied met een actieve rol van de gemeente om te komen tot een sterk economisch profiel.
Ontwikkeling van het bedrijventerrein om een kwaliteitsverbetering, verduurzaming en goede aanhaking op de Brainport-agenda te realiseren.
Het versterken van de triple-helix-samenwerking tussen overheid, bedrijfsleven en kennisinstellingen.

Wat zouden we ervoor doen?	Wat hebben we ervoor gedaan?
Uitvoering geven aan de horecavisie en impulsen geven aan herstel van de horecasector De horecasector is hard getroffen door de coronacrisis. Om de sector overeind te houden en nieuwe kansen te bieden, is ook de ondersteuning van de gemeente van belang. Daarbij zijn overigens wel de eigen verantwoordelijkheid en de eigen inbreng van de sector zelf cruciale randvoorwaarden. In faciliterende zin spannen we ons in om de sector weer op de rails te krijgen.	Tijdens het periodieke bestuurlijke overleg met de horeca bespreken we de stand van zaken en de uitdagingen. In 2023 heeft dit bijvoorbeeld geleid tot het verlagen van de leges voor het wijzigen van een leidinggevende.
Compact kernwinkelgebied Ter uitvoering van het Plan van Aanpak Compact Kernwinkelgebied leggen we het bestemmingsplan veegplan detailhandel ter vaststelling aan de raad voor. Ook werken we samen met de vastgoedeigenaren aan een doorbraak op de beeldbepalende locaties Kerverij en Valkenstaete.	Het compacte kernwinkelgebied wordt in het straatbeeld steeds beter zichtbaar. De vernieuwde inrichting van de wegen, pleinen, promenades en entrees nadert zijn einde met nog de resterende uitvoering van de zuidentree Luikerweg en het Pr. Irene Brigadeplein. De transformatie- en verplaatsingssubsidies zorgen nog steeds voor verdergaande vermindering van leegstand en verbetering van het gevelbeeld. Het voorontwerp bestemmingsplan Veegplan detailhandel heeft ter inzage gelegen. Daarmee zal de plan juridische borging van het compacte centrum effectief worden. Er wordt ook gewerkt aan 3 belangrijke ontwikkelingen in het centrum: voor Valkenstaete en EMA is het doel bereikt om nog voor de ingangsdatum van de omgevingswet een bestemmingsplan door het college te laten vaststellen. Voor de Kerverij is een visie uitgewerkt en is contact met de eigenaar deze te gaan realiseren.
Aansluiting economie-onderwijs-sociale zaken De krapte op de arbeidsmarkt is een bedreiging voor de economische ontwikkeling van Valkenswaard. Daarom willen we inventariseren welke kansen het optimaliseren van de samenhang tussen economie, onderwijs en sociale zaken biedt. We hebben de intentie om dit	Vanuit de MRE wordt het onderwerp brede welvaart opgepakt vanuit de Brainport Agenda (Brainport voor elkaar). Binnen de gemeente Valkenswaard zelf zijn hier nog geen concrete stappen in genomen.

Wat zouden we ervoor doen?	Wat hebben we ervoor gedaan?
vervolgens te concretiseren met een maatregelenpakket.	
Regionale samenwerking Op basis van het vernieuwde samenwerkingsakkoord van de MRE blijven wij regionaal samenwerken aan het versterken van de Brainport-regio. Ook zullen we in 2023 de afspraken over de bedrijventerreinenprogrammering vernieuwen.	Wij zijn betrokken bij de regionale samenwerking met de MRE. Er is subregionaal gewerkt aan een bedrijventerreinenprogrammering, waarbij MRE coördinatie voert op onderlinge afstemming. Gemeente Cranendonck is de trekker vanuit subregio A2-gemeenten.

Onderwijs

Kaderstellende nota's

- Beleidskader Sociaal Domein 2019-2022, "Groeien, Meedoen en Thuiskomen" (2019)
- Beleidsnotitie Voor- en Voegschoolse Educatie
- Lokaal Educatieve Agenda
- Regionaal Programma Aanpak Laaggeletterdheid (2020-2024)
- Gemeentelijke huisvestingsverordening (2019)
- Valkenswaard heeft vastgoed voor elkaar! (2012)
- Gemeentelijke verordening Bekostiging Leerlingenvervoer (2022)
- Integraal Huisvestingsplan gemeente Valkenswaard (2022)
- Convenant Versterking Basisvaardigheden (2018)
- Subsidieregeling peuterwerk en voor- en voegschoolse educatie Valkenswaard (2021)

Wat willen we bereiken?
Groeien: jeugdige inwoners kunnen zich maximaal ontwikkelen en gezond en veilig opgroeien.
Meedoen: inwoners de mogelijkheid geven om mee te doen en ontvangen hiervoor, waar nodig, toerusting en ondersteuning.
Het integraal inzetten van onderwijshuisvesting in samenwerking met schoolbesturen, kindpartners, zorgpartners en wijkbewoners.
Een doorgaande ontwikkellijn van 0-18 jaar realiseren, waarbij een vloeiende aansluiting is tussen voorschool en voegschool en basisschool en voortgezet onderwijs.
Meer kinderen de mogelijkheid krijgen om zich naar hun competenties te ontwikkelen en zijn hier trots op.
Taal- en onderwijsachterstanden bij kinderen, maar ook bij volwassenen, voorkomen, vroegtijdig opsporen en aanpakken.

Wat zouden we ervoor doen?	Wat hebben we ervoor gedaan?
Verstevigen samenwerking kinderopvang, onderwijs en jeugdhulp Ook in 2023 zetten we sterk in op de samenwerking tussen onderwijs en jeugdhulp: zowel beleidsmatig als in de uitvoering, zowel lokaal als regionaal en zowel in primair en voortgezet onderwijs als in de voerschoolse periode. Onze samenwerking met kinderopvangpartners en het onderwijs proberen we continu te verbeteren. Dat doen we door afspraken te maken over het tijdig signaleren van problemen, het organiseren van vraaggerichte ondersteuning en het vergroten van de contacten tussen jeugdhulp, leerplicht en (voor)schoolse voorzieningen. We gaan door met de periodieke ontmoetingen tussen professionals uit kinderopvang, onderwijs en jeugdhulp. Daarbij ligt de nadruk op kennisdeling, elkaars werkveld kennen en elkaar ontmoeten (ook buiten casuïstiek om). We werken verder aan het samenwerkingsplan gemeente – Were Di dat is opgesteld voor het	We hebben samen met kinderopvang, het onderwijs en partners in verschillende thematische werkgroepen uitvoering gegeven aan de afspraken uit de Lokale Educatieve Jeugd Agenda. Het gaat hierbij om de thema's voor- en voegschoolse educatie, educatief partnerschap en brede ontwikkelomgeving. In regionaal verband wordt met het onderwijs en aanbieders van jeugdhulp verkend om meer zorg te bieden in onderwijstijd en werken we met samenwerkingsverbanden, schoolbesturen, bedrijfsleven aan een visie op Nieuwkomersonderwijs in Brainport. Tijdens de hei-ochtenden met professionals zijn we samen ingegaan op de lessen uit het project waarin CJG en GGD op vijf basisscholen intensiever samenwerken op het vlak van preventie en vroegsignalering van hulpvragen van kinderen en ouders. Ook hebben we samen de verdieping gezocht als het gaat om de hulp aan kinderen met een specifieke zorgvraag in de leeftijd 2 tot en met 6 jaar in relatie tot Multidisciplinaire Kinder Dagbehandeling (MKD).

Wat zouden we ervoor doen?	Wat hebben we ervoor gedaan?
gezaamenlijk inzetten op meer preventie en betere samenwerking op het vlak van onderwijs, jeugd en veiligheid. Ook houden we in 2023 nadrukkelijk rekening met de effecten van corona op kinderen/jongeren. Samen met het onderwijs ontwikkelen we aanbod dat gericht is op het sociaal emotioneel welbevinden van de jeugdigen in Valkenswaard. Dat doen we onder meer vanuit het Nationaal Programma Onderwijs en het Coronaherstelplan.	Met het Werd Di hebben we op basis van een gezamenlijke analyse van de problemen van leerlingen thema's vastgesteld waarop we samen preventief willen gaan inzetten, namelijk middelengebruik en mentale gezondheid. Op het thema middelengebruik gaan we aan de slag met de aanpak Helder op School. De methodiek STORM moet helpen om de mentale gezondheid van leerlingen te bevorderen en eventuele mentale problemen van leerlingen in vroeg stadium te adresseren. Op beide thema's wordt een gezamenlijke aanpak uitgewerkt, die we vanaf 2024 vormgeven. Bij de aanpak STORM werken we in regionaal verband samen met gemeenten, GGD en GgzE en het samenwerkingsverband voortgezet onderwijs om dit te realiseren. We zijn, als onderdeel van het coronaherstelplan, medio 2023 een onderzoek gestart hoe we onze preventieve inzet ook ten aanzien van de leeftijd 0-13 jaar kunnen versterken. De bevindingen en opvolging hiervan vindt plaats in 2024.
Uitvoering geven aan het Integraal Huisvestingsplan Na besluitvorming door de raad over het IHP op 29 september 2022 pakken we de uitvoering van de projecten die voor 2023 in de planning staan op. • De planontwikkeling voor de Pionier • Het haalbaarheidsonderzoek naar een unilocatie voor St. Martinus en Agnetendal. • Uitbreiding 't Smelleken	De planontwikkeling van de Pionier is afgebroken naar aanleiding van het raadsbesluit van 13 april 2023. In december is een nieuwe aanvraag ingediend door Atalanta. Het haalbaarheidsonderzoek voor Martinus/Agnetendal is integraal opgepakt met stedenbouwkundigen en verkeerskundigen. In december is ook voor deze scholen een aanvraag ingediend. De uitbreiding van 't Smelleken loopt volgens planning.
Uitvoering geven aan resultaatafspraken voor- en vroegschoolse educatie De gemeente, schoolbesturen, besturen van voorschoolse voorzieningen en de GGD stellen zich gezamenlijk verantwoordelijk voor het realiseren van een dekkend en kwalitatief volwaardig VVE-aanbod. Hiervoor zijn er resultaatafspraken in samenwerking met de partners opgesteld en vastgesteld tijdens de Lokaal Educatieve Agenda in juni 2022. In 2023 geven we hier verder uitvoering aan.	Tijdens onze bijeenkomsten met partners uit het werkveld hebben we de bevindingen van de VVE-monitor besproken en afspraken gemaakt over het oppakken van verbeterpunten. Uit de monitor blijkt dat we het goed doen als het gaat om het bereiken van kinderen met voorschoolse educatie en de kwaliteit van het aanbod. De doorgaande lijn tussen voor- en vroegschool en ook de ouderbetrokkenheid vragen aandacht. Deze en andere onderwerpen pakken we op als onderdeel van het herijken van ons VVE-beleid, waarmee we in 2023 een start hebben gemaakt. Dit krijgt een vervolg in 2024.
Leerlingenvervoer We geven uitvoering aan het nieuwe contract en de verordening leerlingenvervoer. We zetten consulenten Jeugd/Wmo in om aanvragen te beoordelen.	In het schooljaar 2022/2023 hebben we 152 leerlingen naar 26 verschillende scholen vervoerd. In het schooljaar 2023/2024 zijn dat 165 leerlingen naar 23 scholen. In 2023 hebben we een pilot gedaan om leerlingen richting zelfstandigheid in het vervoer te begeleiden. Dit is bij 5 leerlingen gelukt.
Stimuleren van diversiteit in onderwijsaanbod We stimuleren het Plan Sterk Techniekonderwijs van Werd Di en werken hier ook aan mee. Ook stimuleren we de internationalisering van onderwijs en zetten we combinatiefunctionarissen in voor sport en cultuur in het basisonderwijs. We sluiten ons aan bij de matchingsregeling Cultuureducatie met Kwaliteit. Al drie basisscholen hebben de ambitie uitgesproken hiermee te willen starten en er zijn nog meer geïnteresseerde scholen. In 2023 geven we hier verder uitvoering aan.	Werd Di participeert in een regionale samenwerking met andere scholen uit de regio en het bedrijfsleven om techniekonderwijs te verbeteren. Als gemeente ondersteunen wij Werd Di hierin. Werd Di en het bedrijfsleven hebben hierin een leidende rol. We hebben ons aangesloten bij de matchingsregeling Cultuureducatie met Kwaliteit. Drie basisscholen hebben de ambitie uitgesproken hiermee te willen starten, waarmee 370 leerlingen zijn bereikt. In 2023 zijn nog eens drie scholen ingestapt, hebben enkele scholen hun interesse getoond ook deel te nemen en hebben inmiddels ruim 1016 leerlingen deelgenomen aan het programma.
Uitvoering geven aan het Regionaal Educatief Plan en het jaarplan laaggeletterdheid	Regionaal Educatief Plan: dit wordt uitgevoerd door onze regionale partner Taalkracht (Summa College). Taalkracht verzorgt lessen Nederlands (NT1 en NT2), rekenen, Ouders en Taal en digitale vaardigheden.

Wat zouden we ervoor doen?	Wat hebben we ervoor gedaan?
Via het lokaal jaarplan 2022 voeren we het Regionaal Educatief Plan 2020-2024 uit. Daarbij besteden we aandacht aan het verbreden van het taalnetwerk in onze gemeente, de inzet van formeel en informeel taalaanbod en het bereiken van NT1 via werkgevers en gezinsgerichte aanpak. Samen met partners uit de Wmo en maatschappelijke organisaties richten we ons op de grootste doelgroep laaggeletterden binnen onze gemeente: de 55-plussers.	Laaggeletterdheid: Samen met de gemeente Cranendonck subsidiëren wij een coördinator Laaggeletterdheid. Deze is in dienst van de Bibliotheek. Zij houdt zich bezig met het verstevigen van het netwerk en het organiseren van cursussen Klik en Tik, Taalklik, Digisterker en Digivitaler. De trainingen hiervoor zitten allemaal vol. Daarnaast is er een wekelijks spreekuur. Samen met DTH de Kempen werd op 5 juni een inspiratiesessie georganiseerd. 35 mensen van diverse organisaties bezochten deze middag.

Wat heeft het gekost?

Realisatie programma

bedragen x € 1.000

Werken	Jaar-rekening 2022	Primitieve begroting 2023	Begroting na wijziging 2023	Jaar-rekening 2023	Verschil jaarrekening t.o.v. begroting na wijziging
Lasten					
Bedrijvigheid	868	934	1.062	782	280
Onderwijs	3.906	3.713	4.622	5.151	-529
<i>Totaal lasten</i>	<i>4.774</i>	<i>4.647</i>	<i>5.684</i>	<i>5.933</i>	<i>-249</i>
Baten					
Bedrijvigheid	35	24	24	32	8
Onderwijs	693	438	495	1.553	1.058
<i>Totaal baten</i>	<i>728</i>	<i>462</i>	<i>519</i>	<i>1.585</i>	<i>1.066</i>
Saldo van baten en lasten	-4.046	-4.185	-5.165	-4.348	817
Toevoeging aan reserves	272	-	-	831	-831
Onttrekking aan reserves	460	-	167	167	-
Resultaat	-3.858	-4.186	-4.999	-5.012	-13

Voor een overzicht van de mutaties op de reserves wordt verwezen naar bijlage 4

Toelichting op realisatie programma 2 Werken

Afwijkingen

De belangrijkste financiële afwijkingen in de realisatie van het programma inclusief de mutaties van de reserves worden hierna toegelicht. De kleine verschillen zijn niet nader uitgewerkt.

De nadelen zijn weergegeven in het rood. In de laatste kolom is aangegeven of het een incidentele (I) of structurele (S) afwijking betreft.

bedragen x € 1.000

Analyse afwijkingen t.b.v. bestuurlijke verantwoording en rechtmatigheid						
Werken						
Omschrijving	Lasten	Baten	Storting	Onttrekking	Saldo	S/I
Bedrijvigheid						
Regionale economische ontwikkeling Voor 2023 zijn middelen gereserveerd voor capaciteit om de opgaven rondom de Schaalsprong op te vangen. In 2023 heeft cluster Strategie deze opgaven opgevangen. De capaciteit hiervoor is door het cluster zelf geleverd. Daardoor is het gereserveerde budget onaangewend gebleven. Budgetoverheveling middelen schaalsprong Voor 2024 verwachten we alsnog extra capaciteit nodig te hebben voor de opgaven die met de Schaalsprong samenhangen als onderdeel van de regionale economische ontwikkeling. Het eerder gereserveerde budget is daarom overgeheveld naar 2024, zodat het alsnog aangewend kan worden wanneer het nodig is.	146	0	-120		26	I
Budgetoverheveling subsidie verplaatsing & transformatie (MP Centrum) Er is ultimo 2023 een restant van het budget over. Dit betreft een incidenteel budget. Het zijn middelen ter stimulering van een compact kernwinkelgebied. Van dit budget wordt een bestemmingsplanprocedure doorlopen en worden verplaatsing- en transformatiesubsidies verleend. Voorgesteld wordt om deze middelen over te hevelen naar 2024.	45	0	-61		-16	I
Overig Overige verschillen die gezien de omvang niet nader verklaard worden.	89	8	0	0	97	I
Totaal afwijkingen Bedrijvigheid	280	8	-181	0	107	
Onderwijs						
Gymonderwijs basisonderwijs De afwijking wordt veroorzaakt door hogere huurkosten van de diverse gymzalen. Deze gestegen kosten zijn niet begroot. De extra inkomsten die daar tegenover staan zijn wel begroot.	-54	0			-54	S
Basisschool st Servatius dorpsstraat 57 Borkel huisvesting Er zijn minder uitgaves geweest dan begroot onderhoud. Dat betreft achterstallig onderhoud en preventief onderhoud. Voor een deel zijn de kosten achterstallig onderhoud door de skozok betaald. Al het nodige instandhouding onderhoud is uitgevoerd. Er zijn daarnaast huurinkomsten begroot maar niet gerealiseerd.	68	-35			33	I
Budgetoverheveling BO Agnetendal, Helenadal 20 Het restant budget voor Bo Agenetendal uit het IHP (haalbaarheidsonderzoek en tijdelijke huisvesting) is overgeheveld van 2023 naar 2024. In 2024 zal het budget gebruikt worden om het IHP verder uit te voeren.	38		-38		0	I

Analyse afwijkingen t.b.v. bestuurlijke verantwoording en rechtmatigheid						
Werken						
Omschrijving	Lasten	Baten	Storting	Onttrekking	Saldo	S/I
Budgetoverheveling BO Pionier, Kromstraat 12 Het restant budget voor Bo Pionier uit het IHP (tijdelijke huisvesting) is overgeheveld van 2023 naar 2024. In 2024 zal het budget gebruikt worden om het IHP verder uit te voeren.	559		-559		0	I
Budgetoverheveling BO Smelleken, Emmalaan 5 Het restant budget voor Bo Smelleken uit het IHP (tijdelijke huisvesting) is overgeheveld van 2023 naar 2024. In 2024 zal het budget gebruikt worden om het IHP verder uit te voeren. In 2023 is al gestart met de voorbereidingen voor de opbouw van tijdelijke huisvesting. In 2024 zullen de werkzaamheden afgerond worden en zal de tijdelijke huisvesting ontmanteld worden.	52		-52		0	I
Suvis ventilatie in scholen Om goede ventilatie in scholen te stimuleren kan de gemeente bij de rijksoverheid subsidie aanvragen, die subsidie wordt vervolgens aan de scholen verleend om maatregelen uit te voeren die ventilatie op scholen bevorderen. In 2023 zijn deze bedragen aan de scholen uitgekeerd en ook de kosten voor deze projecten verantwoord.	-1.049	1.049			0	I
Onderwijs achterstandenbeleid In 2023 hebben meer doelgroep peuters dan verwacht een VVE-programma gevolgd op de kinderopvang, waardoor de subsidieverstrekking aan de instellingen hoger is dan begroot. Voor de bekostiging van deze VVE programma's ontvangt de gemeente een subsidie uit het onderwijs achterstandenbeleid. Doordat meer doelgroep peuters een VVE programma hebben gevolgd is de subsidiering eveneens hoger uitgevallen dan begroot.	-100	90			-10	I
Nationaal Programma Onderwijs Het Nationaal Programma Onderwijs betreft een Specifieke Uitkering waarvoor vanuit het Rijk middelen worden ontvangen. De lasten worden hiermee 1 op 1 gedekt. In de begroting zijn abusievelijk wel de baten niet de lasten opgenomen. Dit verklaart de afwijking van €63K.	-110	47			-63	I
Kapitaallasten Op dit product is een voordeel gerealiseerd. Dit is veroorzaakt door vertraging in de planning/uitvoering van investeringen.	5				5	
Overig Overige verschillen die gezien de omvang niet nader verklaard worden.	62	-93	0	0	-31	I
Totaal afwijkingen Onderwijs	-529	1.058	-649	0	-120	
Totaal	-249	1.066	-830	0	-13	

-/- = nadeel en + = voordeel

3. *Vrije Tijd*

Product	Portefeuillehouder	Team
Cultuur	M.H. Theus	Sociaal en economisch beleid
Sport	R.A.J. Pijnenburg	Sociaal en economisch beleid
Recreatie	B.F.B.J. Bots en A.B.A.M. Ederveen	Sociaal en economisch beleid

Cultuur

Kaderstellende nota's

- Cultuurnota Valkenswaard (2020-2023)
- Uitvoeringsnota cultuur (2021)
- Beleidsvisie gebouwd erfgoed Valkenswaard (2012-2020)
- Beleidsplan Archeologische Monumentenzorg (2012)

Wat willen we bereiken?

Cultuurdeelname zo inzetten zodat meer inwoners zichzelf ontwikkelen, hun kijk op de wereld verbreden en meedoen in Valkenswaard.

Wat zouden we ervoor doen?	Wat hebben we ervoor gedaan?
Uitvoeringsnota cultuur 2022-2023 We gaan beeldende kunst in Valkenswaard digitaal ontsluiten. Daarnaast voorzien we kunst in de openbare ruimte van informatie en duiding (informatiepanelen). Ook gaan we onderzoeken of er mogelijkheden zijn om culturele makersplaatsen te realiseren. Dat doen we in opdracht van de Cultuurraad. De doorontwikkeling van het CMD en het vergroten van de zichtbaarheid van de UNESCO-erkenningen lopen ook door in 2023.	Het proces om te komen tot digitale ontsluiting van beeldende kunst bevindt zich nog in een prille fase, evenals de informatiepanelen. Uit onderzoek is gebleken dat er in Valkenswaard te weinig ruimte is voor kunstenaars om hun vak uit te oefenen. De Cultuurraad heeft een onderzoek uitgevoerd naar mogelijke oplossingen voor dit probleem en vervolgens een plan uitgewerkt dat in maart 2024 gepresenteerd wordt aan het college en daarna aan de gemeenteraad. Er zijn gezamenlijke werkgroepen gestart vanuit het CMD en Theater De Hofnar met als doel de samenwerking verder vorm te geven. Voor de beoordeling van de juridische en financiële aspecten van de ontvlechting (= CMD losmaken van de gemeentelijke organisatie) wordt een extern bureau ingehuurd. Op basis van de adviezen van dat bureau kan de gemeenteraad een besluit nemen over de keuze tussen: ofwel volledige samenvoeging van de twee organisaties ofwel het beperken tot een intensieve samenwerking. Er is een programmamanager aangesteld voor het vermarkten van de Unesco-erkenningen van valkerij en corsocultuur.
Coronaherstelplan Cultuur is een belangrijk onderdeel van het Coronaherstelplan dat gelijktijdig met deze begroting wordt aangeboden.	In 2023 is een subsidie van €39K beschikbaar gesteld voor het Corso & Cultuur Festival. In dat jaar gold ook nog de tijdelijke (drie jaar lang) verhoging van het Cultuurfonds tot ruim €25K. Voor de Cultuurraad is een bedrag beschikbaar van €25K, boven op het reguliere werkbudget, dat kan worden besteed in de periode tot en met 2026. Er is een bedrag beschikbaar van €261K voor het geven van bekendheid en zichtbaarheid aan de UNESCO-erkenningen voor valkerij en de corsocultuur. Om daaraan vorm en inhoud te geven is een programmamanager aangesteld.

Sport

Kaderstellende nota's

- Beleidsvisie Sport Verbindt Valkenswaard (2018-2021)
- Beleidskader Sociaal Domein Valkenswaard (2019-2022), *Groeien, meedoen en thuiskomen*
- Valkenswaard heeft vastgoed voor elkaar (2012)
- Toekomstvisie (2040)

Wat willen we bereiken?
Meer inwoners hebben naar eigen vermogen de mogelijkheid om te kunnen sporten en bewegen.
Sport en bewegen wordt gericht ingezet waardoor meer mensen fitter worden en meedoen in de samenleving.

Wat zouden we ervoor doen?	Wat hebben we ervoor gedaan?
Evalueren van de Beleidsvisie Sport Verbindt Valkenswaard 2018-2021 Sport, bewegen en spelen heeft steeds meer een preventieve rol voor gezondheid en zorgt ervoor dat inwoners elkaar ontmoeten en mee kunnen (blijven) doen aan de maatschappij. De sociale basisinfrastructuur, waarin laagdrempelige activiteiten, toegankelijke accommodaties en begeleiding zijn georganiseerd moeten we daarom op orde brengen. De evaluatie vindt plaats in samenhang met de nieuwe beleidsvisie sociaal domein.	We zijn in gesprek gegaan met de sportaanbieders uit Valkenswaard waarbij de centrale vraag is gesteld: wat heeft u nodig om over 5 à 10 jaar nog een florerende sportaanbieder te zijn. Tijdens deze goede gesprekken is input opgehaald die, met inachtneming van landelijke ontwikkelingen op het gebied van sport, heeft geleid tot een nieuwe kadernota bewegen. Uit de gesprekken is opgehaald dat plezier in bewegen steeds belangrijker wordt. De gesprekken hebben ook geresulteerd in inspiratie om meer toegankelijke sportfaciliteiten te realiseren en laagdrempelige activiteiten. De opgehaalde informatie en landelijke trends vormen de basis voor de nieuwe Kadernota Sport- en Bewegen die in maart 2024 is vastgesteld.
Activiteiten organiseren om sport en bewegen voor jeugd, senioren en mensen met een beperking te bevorderen. In samenwerking met bijvoorbeeld Stichting Valkenhof, Lunetzorg en het CJG organiseren we verschillende activiteiten voor deze specifieke doelgroepen. Sportverenigingen kunnen subsidie aanvragen om voor deze doelgroepen activiteiten te organiseren.	Sportief Valkenswaard organiseert diverse activiteiten voor bijzondere doelgroepen, al dan niet in samenwerking met reguliere sportaanbieders. Dit is uitgevoerd in samenwerking met studenten. Een aantal sportverenigingen heeft een subsidie aangevraagd voor activiteiten waaronder VV de Valk, SV Valkenswaard de Vets.
Bijdragen aan de deskundigheidsbevordering van vrijwilligers bij sportverenigingen. We bezoeken alle verenigingen actief, halen de vraag actief op en bieden ondersteuning op maat als dat nodig is.	Door de verenigingsondersteuner is deelgenomen aan de gesprekken die ten grondslag liggen aan de nieuwe kadernota bewegen en sport, is de nieuwsbrief een aantal keer uitgebracht en zijn alle gebruikers van Den Dries actief bezocht in invulling te geven aan de motie met betrekking tot het aanspreekpunt van den Dries. Via de kadernota bewegen en het voorstel voor de pumptrack en beachveld wordt u geïnformeerd over de resultaten van deze bezoeken.
Verbeteren van het sport- en beweegaanbod tijdens en na schooltijd. Niet alleen tijdens de gymlessen, maar ook tijdens reguliere lessen wordt aandacht besteed aan sport en bewegen: bijvoorbeeld tijdens het sportief rekenen. We gaan door met een pilot van een test- en beweegaanbod om de motorische vaardigheden van kinderen te verbeteren.	De MQ scan is in 2023 afgenomen bij de basisschoolleerlingen. De resultaten zijn al met u gedeeld. Deze MQ scan wordt nu jaarlijks afgenomen. In 2023 is de samenwerking tussen scholen en sportief Valkenswaard anders vorm gegeven omdat de richtlijnen voor de combinatiefunctionarissen zijn aangepast. Deze mogen met ingang van sept. 2023 niet meer ingezet worden voor gymlessen. Vanaf die tijd is vooral ingezet op een betere samenwerking waarbij afstemming gezocht wordt over activiteiten en kwaliteit. Door de schoolbesturen worden steeds meer vakleerkrachten aangetrokken voor de invulling van de gymlessen.

Recreatie

Kaderstellende nota's

- Toekomstvisie 2040
- Evenementenvisie Valkenswaard (2018)
- Vrijtijdsbeleid 2015 – 2020 (2015)
- Horecavisie Valkenswaard (2020 - 2024)
- Masterplan Dommelland (i.o.)
- Beleidskaders en startnotities Dommelland (2020)

Wat willen we bereiken?
Realiseren van het programma Groote Heide Dommelland om de natuur te versterken, vrijetijdsvoorzieningen te creëren en werkgelegenheid te vergroten.
Uitbouwen toeristisch-recreatief aanbod tot een van de (economische) pijlers van de gemeente Valkenswaard. Op die manier willen we het aantal bezoekers, de bestedingen en de groei van de werkgelegenheid vergroten.
Bieden van een aantrekkelijk aanbod van evenementen.
Realiseren van een aansprekend en goed onderhouden routenetwerk voor fietsen (inclusief mountainbiken), wandelen, ruiters en varen.
Intensiveren van de samenwerking met de gemeenten van De Groote Heide om het toerisme en de recreatie in het gezamenlijke grensgebied te bevorderen en onder de aandacht te brengen.
Ontwikkeling van een duurzame Leisure-zone aan de zuidzijde van Valkenswaard Deze zone zal zorgen voor een impuls van het toerisme, de recreatie (bezoekers en bestedingen) en de werkgelegenheid.

Wat zouden we ervoor doen?	Wat hebben we ervoor gedaan?
Bevordering aantrekkingskracht en kwaliteit evenementen We zetten in op evenementen die positief bijdragen aan de positionering en branding van de gemeente Valkenswaard en/of het centrum versterken. Daarnaast blijft de leefbaarheid, veiligheid, openbare orde en volksgezondheid van belang.	We zetten o.a. door inzet van onze evenementencoördinator en met subsidie (via Valkenswaard Marketing) in op evenementen die een positieve bijdrage hebben aan de positionering en branding van de gemeente Valkenswaard en/of het centrum versterken. Begin 2023 zijn de Beleidsregels Evenementen herzien. Eind 2023 zijn we tevens gestart, in samenwerking met Valkenswaard Marketing, met een nieuwe Evenementenvisie.
Optimaliseren routestructuren voor fietsen, wandelen en ruiters We zetten ons in om de kwaliteit van de route- en padenstructuur te waarborgen en te optimaliseren. Routebureau Brabant/ VisitBrabant is hierbij een belangrijke partner.	Voor het wandelknooppuntennetwerk is er langs de Keersop een nieuw traject aangelegd. Routebureau Brabant / Visit Brabant is daarbij een belangrijke partner. Tevens zijn een nieuwe fiets- en wandelknooppuntenkaart gemaakt. Valkenswaard is gemandateerd als bestuurlijk aanspreekpunt namens Zuidoost-Brabant in Routebureau Brabant. Als bestuurlijk aanspreekpunt zal de verantwoordelijke wethouder namens Zuidoost-Brabant met de bestuurlijk afgevaardigden van de overige regio's (West, Midden, Noordoost) en de provincie (Gedeputeerde) van gedachten wisselen over de koers, visie en gewenste ontwikkelingen m.b.t. de routestructuren in de provincie Noord-Brabant.
Versterking toeristisch aanbod Voor private initiatieven op het gebied van recreatie en toerisme nemen we een positieve grondhouding aan. We bieden ruime mogelijkheden voor verblijfsrecreatieve initiatieven en beleving en we bevorderen kwaliteit en diversiteit zoveel mogelijk.	Voor private initiatieven op het gebied van recreatie en toerisme nemen we een positieve grondhouding aan. Het programma Dommelland is hierbij leidend en speelt een belangrijke rol bij interne afstemming en besluitvorming van private initiatieven.

Wat zouden we ervoor doen?	Wat hebben we ervoor gedaan?
Versterking profilering en positionering Valkenswaard Voor een krachtigere profilering en positionering volgen we een aantal sporen: - We werken samen met Valkenswaard Marketing. Het beeldmerk voor Valkenswaard en de bijbehorende kernwaarden worden gecommuniceerd via toeristisch-recreatieve projecten en acties; - We haken aan bij de branding van De Groote Heide; - We zoeken aansluiting bij VisitBrabant. Daarnaast is de VVV een belangrijke partner in de profilering van Valkenswaard.	We werken samen met VVV Valkenswaard en Marketing Valkenswaard. Het beeldmerk voor Valkenswaard en bijbehorende kernwaarden worden gecommuniceerd via toeristisch-recreatieve projecten en acties. We haken daarnaast aan bij de branding van De Groote Heide, o.a. magazine en de nieuwe routekaarten. Daarnaast sluiten we aan bij VisitBrabant/Brabant herinnert in voorbereiding op 80 jaar bevrijding in 2024.
Versterking en professionalisering toeristische sector Ook in 2023 willen we door bijeenkomsten (bv. Toeristisch café, bijeenkomsten van Visit Brabant, Natuurgrenspark De Groote Heide) de sector inspireren en informeren en de samenwerking binnen en buiten de sector bevorderen.	Met Natuurgrenspark De Groote Heide is een bijeenkomst georganiseerd voor de VVV's / gastheren van het landschap.
Voortzetting De Groote Heide samenwerking Binnen de samenwerking Natuurgrenspark De Groote Heide werken we met alle deelnemende gemeenten aan een krachtigere branding van het gebied. Voor De Groote Heide ligt de nadruk in 2023 op het verder ontwikkelen van de nieuwe positionering ('Vindingrijk van Nature') en het breder uitrollen van de nieuwe huisstijl. Ook streven we naar verbreding van de samenwerking met (private) partners in het gebied, waaronder de terreinbeheerders, ondernemers en VVV's. Daarnaast gaan we toeristisch-recreatieve initiatieven en projecten op slimme wijze aan elkaar koppelen zodat ze van grotere toegevoegde waarde zijn voor het gebied.	Binnen de samenwerking Natuurgrenspark De Groote Heide werken we met alle deelnemende gemeenten aan een krachtigere branding en gebiedsontwikkeling. Op 1 juni 2023 is het inspiratiepunt De Groote Heide bij de Achelse Kluis geopend. Daarnaast is de aanvraag Interreg VI NL-Vlaanderen goedgekeurd. Het gaat hierbij om inzet op duurzaam toeristisch-recreatief aanbod en inclusieve landschapsbeleving van het Natuurgrenspark. In 2024 wordt gestart met de uitvoering hiervan.
Realiseren uitvoeringsprogramma Dommelland 2022-2030 We gaan de aanvraag subsidie Interreg VI voorbereiden en indienen om de beschikbare budgetten en capaciteit te verdubbelen. Zo kunnen we het uitvoeringsprogramma realiseren en waar mogelijk uitbreiden. We zetten in op de versterking/uitbreiding van de bestaande natuur, het creëren van kwalitatieve vrijetijdsvoorzieningen en het vergroten van de werkgelegenheid.	Er wordt uitvoering gegeven aan het door de raad in 2022 vastgestelde uitvoerings-programma, waarvoor grotendeels al middelen beschikbaar zijn en aanvullende middelen verworven zijn middels subsidies. In het uitvoeringsprogramma worden de volgende programmalijnen onderscheiden. Die volgen hierna met daarbij aangegeven de belangrijkste projecten die in 2023 zijn uitgevoerd: - Groene Entree: er is gewerkt aan de voorbereiding van de realisatie van diverse ommetjes, er zijn natuurversterkingsprojecten met heideherstel op de Malpie, Keersop buiten de oevers tegen verdroging, beekdal robuuster maken bij Warmbeek/Tongelreep en plan Reiven waarbij natuurontwikkeling op voormalig militair terrein plaats vindt. - Natuurpoort de Malpie: door het stoppen van de Venbergse Watermolen is onderzoek gestart naar een alternatieve locatie voor de Natuurpoort. - Borkel en Schaft: de Interreg-aanvraag heeft een totaal beschikbaar krediet van ruim een half miljoen euro opgeleverd voor het realiseren van oa een parkeervoorziening in Borkel en Schaft, het weer zichtbaar maken van erfgoed-relicten en het verbeteren van de routestructuur voor wandelen en fietsen in het Dommeldal. Ook is er nog gewerkt aan de voorbereiding van een trimbaan die in 2024 wordt gerealiseerd. - Leisurezone: 2023 het LDP-rapport ontvangen met daarin adviezen voor het ontwikkelen van de Leisurezone. Dit rapport geeft adviezen waar in de

Wat zouden we ervoor doen?	Wat hebben we ervoor gedaan?
	regio behoefte aan is en welke mogelijke attracties zullen bijdragen aan de wens om tot een miljoen bezoekers in Valkenswaard te komen. Dit rapport wordt doorvertaald in een praktische aanpak om in Valkenswaard te komen tot grootschaligere leisure functies. - Boulevard en Paardenzone: er is een traject gestart met een onafhankelijk verbinder met een opgestarte belangengroep Boulevard en Paardenzone. Het doel hiervan is meer verbinding en samenwerking in het gebied creëren om zo verschillende ambities, wensen en behoeften bij elkaar te brengen.

Wat heeft het gekost?

Realisatie programma

bedragen x € 1.000

Vrije Tijd	Jaar-rekening 2022	Primitieve begroting 2023	Begroting na wijziging 2023	Jaar-rekening 2023	Verschil jaarrekening t.o.v. begroting na wijziging
Lasten					
Cultuur	4.023	4.127	4.544	4.234	310
Sport	5.094	4.531	5.223	5.392	-169
Recreatie	672	716	674	643	31
Totaal lasten	9.789	9.374	10.441	10.269	172
Baten					
Cultuur	1.073	876	982	1.217	235
Sport	2.106	1.793	1.460	2.190	730
Recreatie	103	130	130	91	-39
Totaal baten	3.281	2.799	2.572	3.497	926
Saldo van baten en lasten	-6.508	-6.575	-7.869	-6.770	1.099
Toevoeging aan reserves	33	55	63	143	-80
Onttrekking aan reserves	383	410	1.037	859	-178
Resultaat	-6.158	-6.220	-6.895	-6.054	840

Voor een overzicht van de mutaties op de reserves wordt verwezen naar bijlage 4

Toelichting op realisatie programma 3 Vrije Tijd

Afwijkingen

De belangrijkste financiële afwijkingen in de realisatie van het programma inclusief de mutaties van de reserves worden hierna toegelicht. De kleine verschillen zijn niet nader uitgewerkt.

De nadelen zijn weergegeven in het rood. In de laatste kolom is aangegeven of het een incidentele (I) of structurele (S) afwijking betreft.

bedragen x € 1.000

Analyse afwijkingen t.b.v. bestuurlijke verantwoording en rechtmatigheid						
Vrije tijd						
Omschrijving	Lasten	Baten	Storting	Onttrekking	Saldo	S/I
Cultuur						
Centrum voor Muziek en Dans Het grootste deel van het verschil bij de lasten CMD is een verschil in de personeelslasten. Dit kan verklaard worden door een incidenteel inhuurbudget dat per abuis structureel was opgenomen in 2022 en daardoor overgeheveld is naar de begroting 2023. Hierdoor is er een te hoog budget geraamd. Daarnaast zijn er hogere baten voor lesgeelden. Dit komt doordat er meer volwassen cursisten zijn geweest in 2023 dan verwacht. Budgetoverheveling inrichting ateliers Vanuit het restantbudget van het Centrum voor Muziek en Dans wordt €9K restantbudget overgeheveld voor inrichting ateliers in het kader van uitbreiding disciplines. De facilitaire aanpassingen die voor de uitbreiding van disciplines nodig zijn, zullen in 2024 verder worden gerealiseerd.	176	63	-9		230	I
Cultuurcentrum de Hofnar Het positieve verschil met betrekking tot de opbrengsten wordt veroorzaakt doordat we meer verrekening van servicekosten hebben dan begroot. In de ontvangen servicekosten is ook de verrekening van de contractuele afrekening servicekosten 2022 met de huurders van het cultuurcentrum verwerkt. Het verschil in lasten wordt gezien de omvang niet nader toegelicht.	-7	122			115	I
Budgetoverheveling Energie en inflatie amendement In 2023 is door een aantal organisaties aanspraak gemaakt op de nadere regel subsidie stijging energielasten. Het amendement voorziening energielasten gaf hiervoor ruimte. Verwacht wordt dat de problemen vanwege de hoge inflatie en energiekosten ook nog doorwerken in 2024. Het resterende budget van €70K is overgeheveld naar 2024.	70	0	-70		0	I
Overig Overige verschillen die gezien de omvang niet nader verklaard worden.	71	49	-24	-30	66	
Totaal afwijkingen Cultuur	310	234	-103	-30	411	
Sport						
Subsidie Sportorganisaties De afwijking van 29K op de lasten wordt vooral veroorzaakt doordat minder personele kosten zijn toegerekend aan dit product door niet ingevulde vacatureruimte. Daarnaast zijn voor de uitvoering van de SPUK Lokaal Sportakkoord en SPUK Preventieakkoord kosten gemaakt die niet geraamd waren. De baten wijken 56K af, met name verklaart door niet begrootte inkomsten voor de hiervoor genoemde SPUKS	29	56			85	I

Analyse afwijkingen t.b.v. bestuurlijke verantwoording en rechtmatigheid						
Vrije tijd						
Omschrijving	Lasten	Baten	Storting	Onttrekking	Saldo	S/I
(gelijk aan de lasten) en niet begrootte loongerelateerde inkomsten.						
Combinatiefunctionaris sport / BRC Brede SPUK GALA De loonkosten laten een positieve afwijking vooral veroorzaakt doordat loonkosten binnen de Brede SPUK GALA zijn doorberekend aan de programmaonderdelen Terugdringen gezondheidsachterstanden en Aanpak overgewicht en obesitas €64k onder programma 4. De afwijking op de baten wordt veroorzaakt doordat 40% van de loonkosten van de combinatiefunctionarissen worden gedekt vanuit De Brede SPUK GALA €139k. Deze Rijksmiddelen zijn als inkomsten hierop verantwoord.	79	114			193	I
Subsidie overgangsregeling SPUK Het vervallen van de btw-vrijstelling op sport (vanaf 1 januari 2019) werkt kostprijsverhogend. Om deze reden zijn medio 2019 alle kredieten in relatie tot sport en de exploitatiebudgetten sport verhoogd (met 21%, vanaf begroting 2019). Daarnaast is ook een aantal opbrengsten verhoogd. Bij het begroten van de inkomsten uit de subsidie wordt voorzichtigheid betracht, aangezien de hoogte onzeker is. Het bedrag wat als opbrengst is verwerkt is op basis van de aanvraag die is ingediend. In bijlage 2 (SiSa) leggen we verantwoording af over deze ontvangen subsidie. In de loop van 2024 zal de gemeente Valkenswaard de definitieve subsidiebeschikking 2023 ontvangen. Het bedrag van de aanvraag en de verantwoording is gebaseerd op een compensatie van 17,5% van de kosten.	-4	252			248	I
Sportcomplex de Wedert In april 2023 heeft de raad een begrotingswijziging exploitatietekort De Wedert vastgesteld. Er is verder gewerkt aan de business case De Wedert ter besluitvorming begin 2024. Hierin zijn verschillende maatregelen opgenomen ter verbetering van de exploitatie. De uiteindelijke overschrijding van de kosten van in totaal €220K zijn te verklaren door verschillende overschrijdingen (€272k personeelskosten, €44k schoonmaakkosten, €49k overige kosten). Daartegenover staan onderschrijdingen (onderhoudskosten €98k, €47k nutsvoorzieningen). Aan de inkomstenkant zijn meer inkomsten gegenereerd dan begroot door een incidentele subsidie van €113k voor compensatie energiekosten openbare zwembaden vanuit de rijksoverheid. Daarnaast zijn er €60k meer inkomsten gegenereerd in de horeca, €20k meer huurinkomsten uit sporthal en zwembad en €59k meer inkomsten uit reguliere bezoekers binnen- en buitenbad.	-220	252			32	I
Groot onderhoud onroerende zaken – sport Bovenop de onttrekking uit reserve groot onderhoud is er een post onttrekking onderhoud sport geraamd. Er zijn geen onderhoudskosten gerealiseerd voor sport die niet uit eerstgenoemde onttrekking gedekt kunnen worden. Daardoor ontstaat er een verschil op de onttrekking groot onderhoud sport.				-135	-135	I
Kapitaallasten Op dit product is een voordeel gerealiseerd. Dit is veroorzaakt door vertraging in de planning/uitvoering van investeringen.	58				58	I
Overig Overige verschillen die gezien de omvang niet nader verklaard worden.	-110	56	0	0	-54	I

Analyse afwijkingen t.b.v. bestuurlijke verantwoording en rechtmatigheid						
Vrije tijd						
Omschrijving	Lasten	Baten	Storting	Onttrek- king	Saldo	S/I
<i>Totaal afwijkingen Sport</i>	-168	730	0	-135	427	
Recreatie						
Overig Overige verschillen die gezien de omvang niet nader verklaard worden.	31	-39	23	-13	2	I
<i>Totaal afwijkingen Recreatie</i>	31	-39	23	-13	2	
Totaal	173	925	-80	-178	840	

-/- = nadeel en + = voordeel

4.Sociaal Domein

Product	Portefeuillehouder	Team
Participatie	M.H. Theus	Werk & Inkomen
Jeugd	R.A.J. Pijnenburg	Sociaal en economisch beleid
WMO	B.F.B.J. Bots	Sociaal en economisch beleid

Sociaal Domein

Kaderstellende nota's

- Beleidskader Sociaal Domein Valkenswaard (2019-2022), *Groeien, meedoen en thuiskomen*
- Kadernota Toegankelijk Valkenswaard (2018-2021)
- Instellingsbesluit Adviesraad Sociaal Domein
- Toekomstvisie (2040)

Wat willen we bereiken?
Groeien: jeugdige inwoners kunnen zich maximaal ontwikkelen en gezond en veilig opgroeien.
Meedoen: inwoners hebben de mogelijkheid om mee te doen en dat ze hiervoor, waar nodig, toerusting en ondersteuning ontvangen.
Thuiskomen: inwoners voelen zich prettig in hun woonomgeving, die toegankelijk is voor iedereen.

Wat zouden we ervoor doen?	Wat hebben we ervoor gedaan?
Aanpak gezonde leefstijl jeugd en volwassenen We gaan verder aan de slag met de uitvoering van de lokale preventieaanpak. Dit doen we door middel van de werkgroepen die zijn ingericht op diverse thema's. We blijven daarbij inzetten op netwerkaanpakken, zoals Jongeren Op Gezond gewicht en de Netwerkaanpak Overgewicht en Obesitas Volwassenen van het PON. Ook blijven we inzetten op regionale aanpakken, zoals de aanpak 'denormalisering drugsgebruik'. Ook blijven we de gedachte achter een Rookvrije Generatie uitdragen en (sport)verenigingen stimuleren om rookvrij te worden. We gaan ook inzetten op het thema Valpreventie en daarbij aan de slag met GoLiveHealth. Dit is een programma dat zowel vanuit CZ als de A2-gemeenten en Someren wordt bekostigd. Het Rijk stimuleert inzet op valpreventie. Het programma GoLiveHealth zet niet alleen in op valpreventie, maar ook op digitalisering en het opbouwen van een netwerk.	Afgelopen jaar hebben we voortgang geboekt met de uitvoering van de lokale preventieaanpak door actieve deelname met werkgroepen rond verschillende thema's. De inspanningen richtten zich onder andere op het versterken van netwerken zoals "Jongeren Op Gezond Gewicht" en de Netwerkaanpak Overgewicht en Obesitas bij Volwassenen van het PON. We hebben ook regionale initiatieven ondersteund, waaronder de aanpak van drugsgebruik en het bevorderen van een Rookvrije Generatie door (sport)verenigingen aan te moedigen om rookvrij te worden. Tevens hebben we ons gericht op de doelen uit het Gezond en Actief Leven akkoord (GALA). Het preventieakkoord, inclusief de bijbehorende middelen is eind 2023 afgesloten, waarbij de middelen die voorheen in het preventieakkoord zaten, nu zijn opgenomen in de GALA-middelen. De doelstellingen en ambities uit het preventieakkoord hebben we ook actief nagestreefd en verwerkt in het plan van aanpak voor GALA. Daarnaast zijn we gestart met het project dat voorheen bekend stond als GoLiveHealth. Dit project is omgedoopt tot "Maak Rimpels" en is succesvol van start gegaan in 2023. In 2023 zijn we gestart met het wegwerken van de wachtlijst huishoudelijke ondersteuning door inzet van het programma Powerful Ageing. Hierdoor worden onze inwoners getraind op kracht waardoor de eigen kracht en de zelfredzaamheid bevorderd wordt. Deze inwoners belanden daardoor niet meer op de wachtlijst van de Wmo. Dit heeft een positief effect gehad op de wachtlijst.
Ondersteunen van mantelzorgers en vrijwilligers In 2023 gaan we verder aan de slag met het versterken van het voorliggend veld. We besteden daarbij speciale aandacht aan vrijwilligers en mantelzorgers. We optimaliseren het platform Valkenswaard, Oog voor Iedereen, zodat duidelijk is waar inwoners terecht kunnen met hun hulpvraag. In 2023 krijgen de bijeenkomsten van Respijtzorg Light steeds meer vorm. We blijven dit oppakken met onze partners Cordaad Welzijn en het Steunpunt Mantelzorg Verlicht.	In 2023 hebben we ons ingezet voor het ondersteunen van mantelzorgers en vrijwilligers door het versterken van het voorliggend veld. We zijn begonnen met het optimaliseren van het platform "Valkenswaard, Oog voor Iedereen", zodat inwoners duidelijk weten waar ze terecht kunnen met hun hulpvraag. Daarnaast zijn we hard aan de slag gegaan met het opzetten van het project Respijtzorg Light, dat in januari 2024 van start is gegaan. Daarnaast hebben we gedurende 2023 actief samengewerkt met het Steunpunt om onder andere workshops te organiseren voor mantelzorgers. Ook hebben we onderzocht of het mogelijk is om een fysiek inlooppunt voor

Wat zouden we ervoor doen?	Wat hebben we ervoor gedaan?
	mantelzorgers op te zetten. Begin 2024 zullen we een pilot draaien om de haalbaarheid hiervan te testen. In samenwerking met Cordaad zijn we ook bezig met het onderzoeken van mogelijkheden om nieuwe vrijwilligers te werven. Eind 2023 zijn we gestart met het ontwikkelen van een campagne om vrijwilligers aan te trekken. Deze campagne gaat in 2024 van start. Deze vrijwilligers zijn ook van belang voor de inzet bij het ANWB automaatje. Een activiteit die bij Cordaad is belegd. In 2023 zien we dat het aantal inwoners dat een beroep doet op het ANWB automaatje gestaag toeneemt. Dit is van invloed op de inzet de Taxibus als Wmo vervoer. De toename van het beroep op ANWB automaatje doet het beroep op vrijwilligers toenemen.
Inclusieve arbeidsmarkt De samenwerking met Ergon wordt doorontwikkeld, met meer aandacht voor de groep die een grotere afstand heeft tot betaald werk en daarmee een aangepaste aanpak vergt. Doel is om hen stappen te laten zetten in zelfstandigheid, deelname aan de maatschappij en indien mogelijk werk.	Deze dienstverlening wordt doorlopend door Ergon geboden aan onze cliënten. Ergon zet in op betaald werk, maar als dit niet haalbaar is zullen we inzetten op zelfredzaamheid en deelname aan de maatschappij. Verder hebben we in 2023 extra ingezet op de doelgroep banenafpraak, beschut werk en loonkostensubsidie, waardoor er meer inwoners met een arbeidsbeperking of grotere afstand tot de arbeidsmarkt een betaalde baan gevonden hebben. De focus op het inzetten van individuele trajecten is daarentegen te laag geweest. Ook is in 2023 het breed offensief ingevoerd en geïmplementeerd. Het doel hiervan was het vergroten van de arbeidsmarktkansen van inwoners met een arbeidsbeperking.
Vergroten financiële weerbaarheid In 2023 werken vrijwilligers(organisaties), klantmanagers Werk en Inkomen en andere professionals met de 'Voorzieningenwijzer'. Dit is een digitaal hulpmiddel waarin landelijke en lokale voorzieningen staan. Bij invoer van de leefsituatie, leeftijd en inkomen van een inwoner, worden de voorzieningen waar diegene gebruik van kan maken zichtbaar. Dit is altijd in combinatie met een gesprek. Zo houden we rekening met beperkte digivaardigheden en kunnen we iedereen bereiken. Het levert huishoudens gemiddeld € 500 op jaarbasis op. We geven uitvoering aan de overkoepelende aanpak armoede en schulden. Deze aanpak wordt nog nader uitgewerkt door het Rijk. Lokale uitwerking hiervan landt in een beleidsplan armoedebestrijding. Het armoedeplatform wordt hier actief bij betrokken. We geven kinderen in sociaaleconomisch zwakkere wijken een stem in het aanpakken van maatschappelijke thema's, waaronder armoede. Dit doen we met een aanpak van het T+Huis.	De voorzieningenwijzer is geïmplementeerd. Ook is er in 2023 extra aandacht besteed aan de communicatie rondom de Voorzieningenwijzer richting inwoners, ketenpartners en onze interne organisatie. Dit heeft als doel om het bereik en gebruik van de voorzieningenwijzer te maximaliseren. Eind 2023 is dit onderwerp aan de orde gekomen. Vanwege onduidelijkheid over de regelgeving c.q. veranderingen van de centrale overheid willen we in 2024, nadat er meer duidelijkheid is over de veranderingen van de landelijke regelingen, ons armoedebeleid actualiseren. Het armoedeplatform zal hierbij betrokken worden. Het T+Huis en de daarbij behorende aanpak is in 2023 niet gerealiseerd in verband met capaciteitsproblemen binnen de organisatie en gebeurtenissen/ontwikkelingen bij de organisatie van het T+Huis.
Inburgering We ontwikkelen de rol van de klantmanager naar regisseur om alle processen te bewaken rondom de nieuwe wet. We maken gebruik van de inzet van Lumens voor het financieel zelfredzaam maken van de nieuwkomer.	De beleidsmatige implementatie van de nieuwe Wet Inburgering is gereed. Het proces is voor de uitvoering duidelijk en heeft vorm gekregen. De achterstand betreffende aanmeldingen taaltrajecten is ingelopen. De vervolgstappen binnen het proces inburgering kunnen

Wat zouden we ervoor doen?	Wat hebben we ervoor gedaan?
	hierdoor ook worden ingezet. Het ontwikkelen van de rol als regisseur is een blijvend proces.
Kansrijke Start, preventie en vroegsignalering Kansrijke Start: Met onze coalitiepartners geven we uitvoering aan het landelijke actieprogramma Kansrijke Start. Dat doen we met een lokaal actieplan. We evalueren halfjaarlijks met coalitiepartners op inhoud en voortgang. We gaan door met het initiatief dat we in 2022 startten met het CJG en de GGD op vijf basisscholen om beter samen te gaan werken op het vlak van preventie en vroegsignalering van hulpvragen van kinderen en ouders. Daarbij is een medewerker van het CJG een aantal uur per week aanwezig op iedere school. Met de andere contactpersonen vanuit school en de GGD geeft deze medewerker vorm aan de afspraken die zijn gemaakt voor meer preventie en betere samenwerking. In 2023 onderzoeken we of we de samenwerking kunnen uitbouwen naar de kinderopvang, andere basisscholen en/ of andere partners, zoals jongerenwerk en Sportief Valkenswaard. Wat betreft het middelbaar onderwijs starten we met een verbeterde en meer integrale samenwerking met het Were Di. Zo willen we samen meer inzetten op preventie en betere samenwerking op het vlak van onderwijs, jeugd en veiligheid. Binnen de pijler jeugd en jonge gezinnen van het Coronaherstelplan zetten we in op meer samenhang in de preventieve inzet en inspraak van jeugdigen op het thema Valkenswaard als aantrekkelijk gemeente. Een procesbegeleider gaat met deze onderwerpen aan de slag op basis van een projectplan en in samenwerking met onze gesubsidieerde en niet-gesubsidieerde partners. We starten per 2023 met de proeftuin Buurtgezinnen voor de (voorlopige) duur van twee jaar. In 2023 worden de Buurtgezinnen geworven en geven we bekendheid aan het aanbod bij jonge gezinnen. Zo kunnen we in 2023 de eerste matches tussen overbelaste gezinnen en Buurtgezinnen maken.	In 2023 is ingezet op het lokale actieplan Kansrijke Start. Samen met coalitiepartners hebben we gewerkt aan het realiseren van doelstellingen uit dit actieplan, waarmee het aanbod vanuit Kansrijke Start is uitgebreid. Er is een regisseur Kansrijke Start aangesteld, om de verbinding te leggen tussen (aanstaande) ouders en het sociale- en medische domein, met als doel laagdrempelig en vroegtijdig de juiste ondersteuning te kunnen bieden. Coalitiepartners ontmoeten elkaar binnen werkgroepen en coalitiebijeenkomsten. Daarnaast vonden professionals elkaar tijdens een bredere netwerkbijeenkomst. In 2023 hebben professionals van de scholen, het CJG en GGD hard samengewerkt aan casuïstiek van jeugdigen en ouders, waarbij zij steeds beter gebruik maken van elkaars expertise en adequaat wordt omgegaan met signalen. De evaluatie en mogelijke doorontwikkeling is onderzocht als onderdeel van het coronaherstelplan, waarbij medio 2023 een onderzoek is gestart hoe we onze preventieve inzet ook ten aanzien van de leeftijd 0-13 jaar kunnen versterken. De bevindingen en opvolging hiervan vinden plaats in 2024. Met het Were Di hebben we op basis van een gezamenlijke analyse van de problemen van leerlingen thema's vastgesteld waarop we samen preventief willen gaan inzetten, namelijk middelengebruik en mentale gezondheid. Op het thema middelengebruik gaan we aan de slag met de aanpak Helder op School. De methodiek STORM moet helpen om de mentale gezondheid van leerlingen te bevorderen en eventuele mentale problemen van leerlingen in vroeg stadium te adresseren. Op beide thema's wordt een gezamenlijke aanpak uitgewerkt, die we vanaf 2024 vormgeven. Bij de aanpak STORM werken we in regionaal verband samen met gemeenten, GGD en GgzE en het samenwerkingsverband voortgezet onderwijs om dit te realiseren. We zijn, als onderdeel van het coronaherstelplan, medio 2023 een onderzoek gestart hoe we onze preventieve inzet ook ten aanzien van de leeftijd 0-13 jaar kunnen versterken. De bevindingen en opvolging hiervan vinden plaats in 2024. In 2023 zijn we gestart met de proeftuin Buurtgezinnen voor een (voorlopige) periode van twee jaar, en zijn de eerste matches tussen vraag- en steungezinnen gemaakt. Samen met de coördinator van Buurtgezinnen wordt periodiek een gesprek gevoerd over de matches, onze samenwerking, wat er goed gaat en waar nog kansen ter verbetering liggen.
Passende ondersteuning aan jeugdigen en gezinnen In 2023 bestendigen we de investeringen die we in 2022 hebben ingezet om de werkwijze, kwaliteit en expertise van het CJG, in de omgang met echtscheidingen, huiselijk geweld en kindermishandeling en met complexe casuïstiek door middel van de Multi-aanpak, te verbeteren.	In 2023 is ingezet op de borging en ontwikkeling van verschillende onderwerpen binnen het CJG, onder meer door middel van verbeteringen in werkprocessen, intervisie en scholing van medewerkers. De kwaliteit van de hulpverlening krijgt continue aandacht. Mede vanwege de extra beschikbare capaciteit hebben we de wachttijden voor het CJG aanzienlijk kunnen

Wat zouden we ervoor doen?	Wat hebben we ervoor gedaan?
Verder bieden we extra ruimte, onder andere door tijdelijk extra inzet van capaciteit, aan consulenten van het CJG om tijdig passende hulp te bieden en adequaat om te gaan met de complexe problematiek. In het kader van de evaluatie van het beleidskader onderzoeken we hoe we onze toegang kunnen doorontwikkelen. Zo kunnen we zo goed mogelijk inspelen op de opgaven van nu en morgen.	terugbrengen, en waren consulenten van het CJG in staat om tijdig passende hulp te bieden aan jeugdigen. De actualisatie van het beleidskader heeft in 2023 plaatsgevonden. Gedurende dit traject is onderzocht hoe onze toegang zich zou moeten doorontwikkelen. We hielden daarbij rekening met de motie van uw raad om de mogelijkheid van 1 loket nadrukkelijk te onderzoeken. We hebben de uitgangspunten voor de doorontwikkeling besproken en bepaald met inwoners, partners en uw raad gedurende verschillende bijeenkomsten. De uitgangspunten zijn onderdeel van het beleidskader, dat in maart 2024 aan uw raad wordt voorgelegd ter besluitvorming. Afhankelijk van deze besluitvorming wordt de doorontwikkeling komende periode vormgegeven.
Meer grip op en transformatie van specialistische jeugdhulp Op basis van de nieuwe governancestructuur werken we in 2023 met de andere negen gemeenten binnen Samen voor Jeugd aan passender specialistische jeugdhulp voor onze jeugdigen. Ook gaan we effectiever samenwerken bij inkoop, contractmanagement en doorontwikkeling van het zorglandschap. Met verschillende bestuurlijke en ambtelijke overleggen dragen we hier actief aan bij. Ook ontwikkelen we projecten op basis van het regionaal Transformatieplan Samen voor Jeugd. Met de andere vijf gemeenten, die in 2022 zijn begonnen met de Multi-aanpak, zetten we de implementatie van deze aanpak door. We zetten in op goede werkafspraken met Veilig Thuis, Gecertificeerde Instellingen, Spoed Eisende Zorg en andere spelers binnen de lokale en (boven)regionale keten. Met de andere gemeenten binnen het samenwerkingsverband 21 voor de Jeugd werken we aan verbeteringen in het stelsel en dragen we bij aan de totstandkoming van een toekomstbestendig stelsel voor de meest kwetsbare jeugdigen.	Middels een openstelling voor de specialistische jeugdhulpcontracten is er weer een beter dekkend zorglandschap en is er voor alle jeugdigen passende hulp beschikbaar. Voor het terugdringen van de wachtlijsten binnen de specialistische jeugdzorg worden gesprekken gevoerd met zorgaanbieders en om te voorkomen dat de grotere zorgaanbieders omvallen hebben de gemeente binnen de governancestructuur financiële middelen beschikbaar gesteld. Vanuit de leer- en ontwikkelafels is het jeugdhulpaanbod in samenwerking met zorgaanbieders verder ontwikkeld en verbeterd. Vanuit het Transformatieplan zijn meerdere subsidieaanvragen voor het terugdringen van wachtlijsten en het verbeteren van de verbinding tussen jeugdhulp en onderwijs. De Multi- aanpak wordt in Valkenswaard nog steeds gestimuleerd. Er wordt onderzocht of deze aanpak verder doorontwikkeld en uitgebreid kan worden. De werkafspraken met Veilig Thuis en de Gecertificeerde Instellingen zijn herzien. Er vinden regelmatig evaluatiegesprekken plaats, zowel met de lokale gemeenten als (boven)regionaal. Vanuit het toekomstscenario worden prioriteiten gesteld om de samenwerking tussen (lokale) gemeenten te verbeteren en om de toegang te verstevigen. Tevens is de beschermtafel in 2023 doorontwikkeld. De Hervormingsagenda Jeugdhulp 2023-2028 is in 2023 vastgesteld. Er vindt een robuustheidsscan plaats om te onderzoeken in welke schaalgrootte Valkenswaard een toekomstbestendige regio gaat vormen. Om de thema's vanuit de Hervormingsagenda te implementeren is een werkgroep samengesteld waarin Valkenswaard actief deelneemt. Deze werkgroep wordt voorgezeten door de programmamanager Jeugd.

Wat heeft het gekost?

Realisatie programma

bedragen x € 1.000

Sociaal Domein	Jaarrekening 2022	Primitieve begroting 2023	Begroting na wijziging 2023	Jaarrekening 2023	Verschil jaarrekening t.o.v. begroting na wijziging
Lasten					
Participatie	17.700	15.457	18.824	18.973	-149
Jeugd	8.137	8.219	8.354	8.962	-608
WMO	13.387	14.414	15.083	14.803	280
Totaal lasten	39.225	38.090	42.261	42.738	-477
Baten					
Participatie	9.187	7.866	8.242	11.769	3.527
Jeugd	77	-	-	-	-
WMO	620	486	475	845	370
Totaal baten	9.885	8.352	8.717	12.614	3.897
Saldo van baten en lasten	-29.340	-29.738	-33.544	-30.124	3.420
Toevoeging aan reserves	1.265	-	-	1.544	1.544
Onttrekking aan reserves	290	65	1.901	1.882	-19
Resultaat	-30.315	-29.673	-31.643	-29.786	1.857

Voor een overzicht van de mutaties op de reserves wordt verwezen naar bijlage 4

Toelichting op realisatie programma 4 Sociaal domein

Afwijkingen

De belangrijkste financiële afwijkingen in de realisatie van het programma inclusief de mutaties van de reserves worden hierna toegelicht. De kleine verschillen zijn niet nader uitgewerkt.

De nadelen zijn weergegeven in het rood. In de laatste kolom is aangegeven of het een incidentele (I) of structurele (S) afwijking betreft.

bedragen x € 1.000

Analyse afwijkingen t.b.v. bestuurlijke verantwoording en rechtmatigheid						
Sociaal Domein						
Omschrijving	Lasten	Baten	Storting	Onttrekking	Saldo	S/I
Werk en Inkomen						
Oekraïne opvang Voor de huisvesting van Oekraïense vluchtelingen en uitbetaling van leefgeld aan Oekraïners in 2023 zijn kosten gemaakt, welke vooraf niet begroot waren. Deze kosten worden door het rijk onder regeling opvang ontheemden Oekraïne volledig vergoed. Gezien er minder kosten zijn gemaakt dan inkomsten is er een positief saldo van €2.044k. Er zal in het raadsvoorstel van de jaarrekening aan de raad voorgelegd worden om dit saldo te storten in reserve opvang vluchtelingen en migranten. Op 1 februari is de spreidingswet van kracht geworden. Hoewel Valkenswaard vanwege de regionale afspraken voldoet aan de verplichting om vluchtelingen op te vangen, kan dit in de toekomst mogelijk wijzigen. Daarnaast zijn er in de toekomst mogelijk middelen nodig om extra opvang te organiseren voor statushouders of vluchtelingen uit Oekraïne. Om dergelijke problemen op te lossen kan de reserve aangewend worden die hier nu voor wordt aangelegd.	-1.089	3.133			2.044	I
Inburgering De kosten van maatschappelijke begeleiding, scholing en bijbehorende reiskosten van inburgeringsplichtigen o.g.v. de Nieuwe wet inburgering zijn hier verantwoord. De financiering vindt plaats uit de SPUK-uitkering behorende bij de nieuwe wet inburgering. De werkelijke kosten van de uitvoering van de Nieuwe wet inburgering bedragen 206K euro, 20K euro meer dan begroot. Dat komt omdat in 2023 de inburgering van statushouders daadwerkelijk invulling heeft gekregen. Betrokkenen die in 2022 en 2023 zijn toegewezen aan de gemeente Valkenswaard worden begeleid in hun maatschappelijke participatie en zijn begonnen met scholingstrajecten. Omdat het de groep uit 2022 en 2023 betrof zijn, meer kosten gemaakt dan begroot. Voor de gemaakte kosten ontvangen wij een specifieke uitkering van het Rijk. Deze was bij de begroting 2023 nog niet verantwoord onder het kopje Inburgering, bij de jaarrekening 2023 wel. Voor 2023 gaat het om een bedrag van 106 K.	-20	106			86	I
Uitvoering W&I (GRSA2) In 2023 werden bij de GRSA2 hogere kosten verwacht met name als gevolg van inhuur bij ziekte. Doorbelasting naar de gemeenten vindt plaats op basis van werkelijke kosten. Uiteindelijk bleken de kosten van inhuur lager dan begroot.	158	0			158	I
Bijstand De kosten van bijstandsverlening, de kosten van IOAW/IOAZ en uitkering zelfstandigen zijn alle drie kosten van levensonderhoud verstrekt uit hoofde van de Participatiewet. Zij moeten in samenhang worden gezien. Per saldo zijn de kosten voor levensonderhoud €77K hoger dan begroot.	-257				-257	S

Analyse afwijkingen t.b.v. bestuurlijke verantwoording en rechtmatigheid						
Sociaal Domein						
Omschrijving	Lasten	Baten	Storting	Onttrekking	Saldo	S/I
De baten waren meer dan begroot. Het Rijk heeft de stijging van de uitkeringsprijs geheel vergoed, waardoor er €286K meer aan Rijksbijdrage is ontvangen.		286			286	S
Van de verstrekte uitkeringen is in 2023 €89K (€88K Bijstand en 1K IOAW/IOAZ) teruggevorderd als zijnde onterecht verstrekt.		88			88	I
Een krediet verstrekt aan zelfstandigen in het kader van de Bijstand aan zelfstandigen wordt door hen terugbetaald. In 2023 betrof dat 12K.						
IOAW / IOAZ Zie de toelichting bij Bijstand.	257	1			258	S
Uitkering zelfstandigen (BUIG) Zie de toelichting bij Bijstand.	-77	12			-65	I
Ondersteuning gedupeerde ouders kinderopvangtoeslagaffaire Op basis van gemaakte afspraken is aan gedupeerde ouders 17K vergoed. Deze kosten worden, inclusief de uitvoeringskosten, gedeclareerd bij het Rijk. Over 2023 en voorgaande jaren heeft het Rijk een bedrag vergoed van 62K.	-17	62			45	I
Loonkostensubsidies Binnen de arbeidsmarkt regio is er in 2023 extra ingezet op de participatie van inwoners met een verminderde loonwaarde, welke via het instrument loonkostensubsidie gecompenseerd is/wordt.	-277	0			-277	S
Bijstand zelfstandigen (BBZ) In 2023 is er geen beroep gedaan op kredietverlening uit hoofde van de Bbz. Bijgevolg is ook geen sprake van een terugbetalingsplicht.	152	-159			-7	I
Bijzondere bijstand/minimavoorziening Het voordelig saldo bestaat uit €751K energietoeslag welke in de budgetoverheveling wordt meegenomen. Het resterende saldo betreft in hoofdzaak het feit dat de beschikbaar gestelde middelen vanuit het amendement Voorziening energielasten welke uiteindelijk niet benodigd waren (€175K). De baten van €32K betreft de terugvordering van bijzondere bijstand waaronder ten onrechte uitgekeerde energietoeslag. Budgetoverheveling Energietoeslag €751K betreft overheveling energietoeslag. De extra middelen voor de Energietoeslag die van het rijk zijn ontvangen, worden deels pas in 2024 uitgekeerd. Hiervoor wordt het budget overgeheveld naar 2024.	949	32	-751	0	230	I
Participatiebudget In 2023 hebben we middels het project klant in beeld de cliënten die op dit moment bijstand ontvangen opnieuw gescreend, deze screening loopt ook nog (deels) door in begin 2024. Dit met het doel om in 2024 gericht maatwerk trajecten/projecten aan te kunnen bieden. Deze kosten kunnen betaald worden uit de middelen 2024 en derhalve kan dit budget vrijvallen.	66	0			66	I
Overig Overige verschillen die gezien omvang niet nader verklaard worden.	6	-34	0	-5	-34	
Totaal afwijkingen Werk en inkomen	-149	3.527	-751	-5	2.621	

Analyse afwijkingen t.b.v. bestuurlijke verantwoording en rechtmatigheid						
Sociaal Domein						
Omschrijving	Lasten	Baten	Storting	Ottrek- king	Saldo	S/I
<i>Jeugd</i>						
1e lijns zorg jeugd Voor het ontwikkelen en uitvoeren van preventieve activiteiten voor de jeugd waren in 2023 tijdelijke rijksmiddelen beschikbaar (vanuit het Nationaal Programma Onderwijs (NPO) en Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) waardoor dit budget minder hoefde te worden benut.	201	0			201	I
Jeugdzorg zonder verblijf overig (Multi) Hoewel het aantal cliënten in Multi in 2023 toenam ten opzichte van 2022, en we het als Valkenswaard relatief goed doen in vergelijking met andere aan Multi deelnemende gemeenten, zien we dat het totaal aantal cliënten structureel achterblijft bij de oorspronkelijke verwachting. Het project Multi is een innovatieve vorm van jeugdhulp in geval van complexe casussen die vanaf medio 2022 beschikbaar is, waarbij nauwer wordt samengewerkt tussen het lokale team en aanbieders en aanbieders ook meer ruimte hebben voor het bieden van maatwerk aan jeugdigen.	204	0			204	I
Jeugdzorg begeleiding Het aantal jeugdigen dat specialistische begeleiding van een aanbieder ontving nam minder toe dan verwacht.	63	0			63	I
Jeugdzorg behandeling We zagen in 2023 een toename van het totaal aantal jeugdigen dat een indicatie kreeg van medisch verwijzers (o.a. huisartsen) voor specialistische behandeling door een aanbieder, vanwege geestelijke gezondheidszorg of (ernstige) dyslexie. Vooral in de leeftijd 0-8 jaar nam het gebruik van deze voorzieningen meer toe dan verwacht. In algemene zin duurden trajecten in 2023 gemiddeld ook langer dan in 2022 en waren de gemiddelde kosten per client ook hoger. Dit past in de trend van toenemende complexiteit en zwaarte van zorg die we al langer zien, maar die zich lastig exact laat voorspellen. Zo waren er in 2023 €143k aan kosten voor het gebruik van (hoog specialistische) landelijk ingekochte zorg voor een klein aantal jeugdigen ten opzichte van 2022, toen de kosten €13k bedroegen.	-559	0			-559	I
Jeugdzorg dagbesteding Het totaal aantal jeugdigen met een indicatie voor specialistische dagbesteding nam in 2023 licht af, maar jeugdigen die van medisch verwijzers (o.a. huisartsen) een indicatie kregen voor dagbesteding bleven gemiddeld langer in traject dan in 2022 en de kosten per client namen toe.	-138	0			-138	I
Jeugdzorg verblijf Hoewel het totaal aantal jeugdigen die jeugdzorg met verblijf ontving (op locatie bij een jeugdaanbieder) in 2023 gelijk bleef ten opzichte van 2022 nam het aantal jeugdigen met relatief dure verblijfsvoorzieningen toe. Dit past in de trend van toenemende complexiteit en zwaarte van zorg die we eerder al signaleerden. Verblijfsvoorzieningen zijn duurder als de aard van de problematiek van een jeugdige meer uren inzet vraagt en/of meer expertise van aanbieders moet worden ingezet. Deze trend laat zich lastig voorspellen. Zo is er in 2023 voor €98k betaald voor (hoog specialistische) landelijk ingekochte zorg, waar er in 2022 geen kosten waren op dit onderdeel.	-282	0			-282	I
Jeugdzorg overig Met name de kosten voor pleegzorg en Jeugdzorgplus (gesloten plaatsing) waren (licht) hoger dan begroot.	-97	0		-5	-102	I

Analyse afwijkingen t.b.v. bestuurlijke verantwoording en rechtmatigheid						
Sociaal Domein						
Omschrijving	Lasten	Baten	Storting	Ottrek- king	Saldo	S/I
<i>Totaal afwijkingen Jeugd</i>	-608	0	0	-5	-613	
<i>WMO</i>						
Sociaal beleid WMO Aan dit product zijn minder personele lasten toegerekend dan begroot door openstaande vacatures, die moeilijk in te vullen waren.	105	0			105	I
Brede SPUK (GALA) Het merendeel van de onderdelen van de Brede SPUK (GALA) betreft het product WMO. In 2023 was het vanuit het Rijk toegestaan om reeds bestaande activiteiten onder deze regeling te verantwoorden. Dat heeft ertoe geleid dat onder dit product €272k aan lasten is verantwoord die oorspronkelijk op andere producten voorzien waren. Aangezien deze regeling zich pas in 2023 heeft aangediend is hier in de begroting nog geen rekening mee gehouden. Gezien het feit dat de lasten volledig gedekt worden door de ontvangen Rijksmiddelen vallen de lasten weg tegen de baten.	-272	272			0	I
Beleidskader Sociaal Domein In 2023 is het beleidskader sociaal domein geëvalueerd en geactualiseerd. Hierdoor is nog beperkt gebruik gemaakt van het uitvoeringsbudget dat begroot was.	164	0			164	I
Collectief vervoer De kosten voor het vervoer zijn hoger dan begroot, veroorzaakt door een stijgende vraag. De baten bestaan uit de eigen bijdragen van de klanten en dekken gedeeltelijk de kosten.	-52	33			-19	I
Huishouden hulp (WMO) Het aantal cliënten dat huishoudelijke hulp heeft gekregen in 2023 is iets toegenomen ten opzichte van 2022. Dit komt ook omdat de wachtlijst voor een groot deel is weggewerkt door het voeren van een campagne.	-65	0			-65	I
Transformatiebudget De besteding van het transformatiebudget is ruim achter gebleven op de begroting. De Brede SPUK (GALA) bood in 2023 ruimte om bestaande activiteiten te dekken vanuit de ontvangen Rijksmiddelen. Lasten die eigenlijk vanuit het transformatiebudget gedekt werden zijn nu veelal ondergebracht onder de SPUK GALA. Vanuit de claim op de reserve zijn de resterende lasten €22k onttrokken aan de algemene reserve. Het resterende deel is hiermee vrijgevallen.	351	0			351	I
Schuldhelpverlening (W&I) In 2023 is er minder beroep gedaan op schuldhelpverlening dan begroot. Verder heeft er in 2023 een aanbesteding plaatsgevonden voor een uitvoeringspartner voor de schuldregelingsfase.	71	0			71	I
Overig Overige verschillen die gezien omvang niet nader verklaard worden.	-22	65	0	-9	34	
<i>Totaal afwijkingen WMO</i>	280	370	0	-9	641	
Totaal	-477	3.897	-751	-19	2.650	

-/- = nadeel en + = voordeel

5. Bestuur & Organisatie

Product	Portefeuillehouder	Team
Samenwerking & positionering	A.B.A.M. Ederveen	Ruimtelijk beleid
Dienstverlening	A.B.A.M. Ederveen	Klant Contact Burger
Veiligheid	A.B.A.M. Ederveen	Sociaal en economisch beleid
Financiën	T.P.T.H. Geldens	Directie

Samenwerking & positionering

Kaderstellende nota's

- Toekomstvisie (2040)
- Gemeenschappelijke Regeling A2
- Koersdocument A2-samenwerking 'Nóg krachtiger en dichterbij' en implementatieplan.
- Strategische keuzes toekomstperspectief A2
- Kadernota (2023-2026)
- Online strategie (2013)
- Citymarketingstrategie 'Het verhaal van Valkenswaard'
- Vervolgproces stip op de horizon (2019)
- Dommelland

Wat zouden we ervoor doen?	Wat hebben we ervoor gedaan?
Implementatie Toekomstvisie 2040 De gemeenteraad heeft de Toekomstvisie 2040 vastgesteld. In 2023 wordt deze uitgewerkt in het collegeprogramma en in een nieuwe opzet van de begroting, zodat we optimaal kunnen sturen op de doelen uit de nieuwe Toekomstvisie.	De opzet van de begroting is aangepast aan de opzet van het collegeprogramma. Zo kan optimaal gestuurd worden op de doelen uit de Toekomstvisie 2040.
Uitvoeren collegeprogramma Het collegeprogramma 2022-2026 wordt in 2023 volledig opgenomen in de nieuwe begrotingsstructuur. Omdat het collegeprogramma in december 2022 wordt vastgesteld door de raad, zal 2023 de start van de uitvoering van dit programma betekenen.	In 2023 is gestart met de uitvoering van het collegeprogramma. In deze jaarrekening ziet u nog een verantwoording over wat in de oude begrotingsstructuur was opgenomen. Daarbij moet opgemerkt worden in 2023 ingezet is op de doelen uit het collegeprogramma. Het collegeprogramma 2022-2026 is in grote lijnen een voortzetting van reeds gevoerd beleid.
Optimale positionering We voeren het plan van aanpak Positionering uit, waarbij Valkenswaard Marketing die citymarketing verzorgt en de gemeente Valkenswaard de profilering van de gemeentelijke organisatie (strategische communicatie).	Valkenswaard Marketing heeft op basis van hun Jaarplan 2023 gewerkt aan de profilering cq. Citymarketing van Valkenswaard. Een nadere toelichting hierop is u separaat verstrekt via griffie, naar aanleiding van de informatiebijeenkomst met uw raad over de inzet van Valkenswaard Marketing op 29-02-2024.
Regionale samenwerking We streven naar een actieve en constructieve rol in regionale samenwerkingsverbanden, op zowel ambtelijk als bestuurlijk niveau. Speerpunt daarbij is: Wat hebben wij te bieden?	Valkenswaard heeft in 2023 een actieve en constructieve rol gehad in de regionale samenwerkingsverbanden. Dit hebben we o.a. gedaan in de portefeuillehouder overleggen vanuit de MRE en grote trajecten, zoals de regionale ontwikkelstrategie, de regionale programmering werklocaties en Novex Stedelijk Brabant.
Relatiemanagement en lobby We maken een verdere slag in het verbeteren van de aanpak van het ambtelijk- en bestuurlijk relatiemanagement en lobby. Zo kunnen we onze doelen vaker met behulp van externe partijen realiseren.	We werken continu aan verbeteren van ons lobby- en relatiemanagement. O.a. op gebied van regionale samenwerking zijn we hier uitstekend in geslaagd. Een goed voorbeeld hiervan is de Interreg 6 aanvraag van waaruit we ruime financiële ondersteuning ontvangen voor ons grenspark Groote Heide.
Maatschappelijke opgaven en samenwerking In A2-verband wordt de discussie gevoerd over de 'Stip op de horizon' van de samenwerking tussen Valkenswaard, Heeze-Leende en Cranendonck. De uitkomst van deze discussie is bepalend voor de keuze voor samenwerkingsverbanden waar de gemeente Valkenswaard zich de komende jaren op richt om haar maatschappelijke opgaven te realiseren.	In 2023 hebben de gemeenteraden van Valkenswaard, Cranendonck en Heeze-Leende een besluit genomen over de 'Stip op de horizon.'

Wat zouden we ervoor doen?	Wat hebben we ervoor gedaan?
Doorontwikkeling rollen bestuur, organisatie en samenleving We betrekken inwoners meer bij de besluitvorming door in te zetten op burgerparticipatie (o.a. via het Burgerpanel) en meer ruimte te geven voor eigen initiatief. We geven hier uitvoering aan binnen organisatieontwikkelingsprogramma 'Sterk in je werk'. Per 2023 wordt, naar verwachting, de Omgevingswet ingevoerd, waarbinnen burger- en overheidsparticipatie belangrijke factoren zijn. Ook gaan we aan de slag met het implementeren van de participatiewijzer, met het uitwerken van onze visie op dienstverlening onder de Omgevingswet en onze visie op de ambtenaar 3.0.	In 2023 hebben we vier vragenlijsten vanuit het kernteam participatie uitgezet onder het inwonerspanel. Verder is het inwonerspanel ook ingezet om op andere vragenlijsten te reageren en uitgenodigd voor bijeenkomsten georganiseerd door de gemeente Valkenswaard. Ook is in 2023 gestart met het opstellen van de sturingsfilosofie.

Dienstverlening

Kaderstellende nota's

- Programmaplan dienstverlening (2016-2020)
- I&A visie (2020-2023)
- Toekomstvisie (2040)
- A2-programma digitale dienstverlening
- Digitale Agenda (2020)
- Implementatieplan doorontwikkeling dienstverlening
- Programmaplan Omgevingswet

Wat willen we bereiken?
De dienstverlening aan inwoners, instellingen en ondernemers organisatiebreed optimaliseren. Dat doen we door deze centraal te stellen en in te richten vanuit de focus en situatie van de klant.
Sturen op resultaten, anticiperen op nieuwe ontwikkelingen en de proactiviteit van het bestuur versterken.
De efficiency, effectiviteit en klantgerichtheid van de beleidsuitvoering verbeteren.
Een interactieve instelling van medewerkers stimuleren en het communicatiebewustzijn (denken van buiten naar binnen) vergroten.
Als organisatie bestendig worden op adresfraude en identiteitsfraude.

Wat zouden we ervoor doen?	Wat hebben we ervoor gedaan?
De (verdere) implementatie van het zaakgericht werken Met de doorontwikkeling van het zaakstelsel wordt toegewerkt naar een integraal klantbeeld incl. de aansluiting op MijnOverheid.	Nadat het Excellence zaakstelsel medio 2021 organisatiebreed is geïmplementeerd, is er een doorontwikkeling gedaan naar een nieuwe versie van Excellence. Deze versie biedt een eenvoudigere manier van gebruik door medewerkers en is technisch up-to-date. In 2023 zijn de technische en organisatorische voorbereidingen getroffen voor invoering in 2024.
Het goed toegankelijk en veilig maken/houden van onze online dienstverlening De informatie op onze website is up to date en ook toegankelijk voor mensen met een beperking. Klanten moeten veilig en betrouwbaar 24/7 online met ons zaken kunnen doen.	Er is een onderzoek uitgevoerd door Stichting Accessibility op digitale toegankelijkheid van de website op basis van de WCAG2.1 norm. Met deze inzicht is een werkgroep gestart met het onderzoeken van de mate van digitale toegankelijkheid van de websites van de gemeente. Er is een overzicht gemaakt van de websites waarvoor de gemeente Valkenswaard verantwoordelijk is, het betreft 5 websites. Hiervoor is een toegankelijkheidsverklaring opgesteld en gepubliceerd. 1. https://www.valkenswaard.nl/ (externe link) 2. https://valkenswaard.bestuurlijkeinformatie.nl/ (externe link) 3. https://www.sportiefvalkenswaardenheezelleende.nl/ (externe link) 4. https://afspraken.valkenswaard.nl/ (externe link) 5. https://snelbalievergunningen.valkenswaard.nl/ (externe link) Website nr 3 uit bovenstaande lijst voldoet volledig (A-status) en website nr 2 voldoet gedeeltelijk (B-status). De overige websites hebben de status C/D. Voor deze websites is een verbeterplan opgesteld, met eerste focus op de hoofdwebsite www.valkenswaard.nl. Uitvoering van dit plan omvat een combinatie van technische aanpassingen (o.a. kleurgebruik en lettertype en instellingen), vaardigheden van medewerkers (o.a. juiste wijze van mutaties op de website) en bewustwording d.m.v. een communicatieplan voor alle medewerkers. De uitvoering van het plan van aanpak loopt door in 2024.

Wat zouden we ervoor doen?	Wat hebben we ervoor gedaan?
Het aansluiten van onze lokale systemen op het digitaal stelsel omgevingswet (DSO) Aanvragen vanuit het landelijke omgevingsloket moeten wij kunnen ontvangen in onze lokale systemen en omgevingsplannen moeten we in het landelijk stelsel digitaal kunnen publiceren.	Valkenswaard is met de VTH-software, plansoftware en toepasbare regelsoftware aangesloten op het DSO zodat we aanvragen en meldingen vanuit het nieuwe omgevingsloket kunnen ontvangen en omgevingsplannen en vergunningenchecks kunnen maken en publiceren naar het DSO. Tevens zijn alle inhoudelijke sjablonen, bijvoorbeeld voor automatisch gegenereerde brieven, aangepast aan de nieuwe omgevingswet ter voorbereiding op de ingangsdatum van 1 januari 2024.
Het garanderen van een goede bereikbaarheid via alle kanalen Het slim inrichten van de telefonie met waar mogelijk een directe ingang bij vakteams, monitoren van opvolging van terugbelnotities en tijdige zaakafhandeling.	De 'Vast-mobiel integratie' is afgerond, wat betekent medewerkers inkomende oproepen op het vaste nummer ook op het mobiele telefoon beantwoord kunnen worden. Hiermee is de telefonische bereikbaarheid verbeterd, vooral in combinatie met Plaats- en tijdsafhankelijk werken. Er is geïnvesteerd in de capaciteit van het klantcontactcentrum, waarmee we bezetting en de daarmee samenhangende bereikbaarheid stabiel is. Het klantcontactcentrum en de desbetreffende medewerkers van het KCO zijn in het najaar 2023 getraind voor het goed te woord staan van bellers in het kader van de nieuwe omgevingswet van 1 januari 2024.
Het uitbreiden van kennisoverdracht van de backoffice naar klantcontact Webredacteuren van de vakteams worden verantwoordelijk gemaakt voor het beheer van de kennisbank en stemmen af met het KCC.	Door het systeem van webredacteuren per team wordt zowel productinfo op de website alsook de informatie in de kennisbank voor het klantcontactcentrum actueel gehouden. KCC-medewerkers doen suggesties voor aanpassingen die door de webredacteuren worden verwerkt. In het najaar 2023 is hiervoor extra aandacht geweest voor de kennisoverdracht van VTH naar KCC in het kader van de omgevingswet.
Het ontwikkelen van servicenormen voor onze dienstverlening en de monitoring ervan De bestaande servicenormen worden opnieuw bekeken en aangepast naar huidige maatstaven en we ontwikkelen een dashboard plus een proces van sturing op servicenormen.	De servicenormen zijn vorig jaar vastgesteld en worden maandelijks gemonitord en besproken in het managementteam. Vanaf de zomer 2023 is de opleiding van extra medewerkers telefonie afgerond en is de antwoordsnelheid structureel verlaagd van ca 40 naar ca 30 seconden.
Het meten van klantbeleving en waardering van onze dienstverlening Naast deelname aan landelijke benchmarks als Burgerpeiling wordt ook in eigen beheer de waardering van onze dienstverlening gepeild.	In 2023 is de herijking van de visie op dienstverlening opgestart. De input vanuit de verschillende rapportages, zoals burger peiling, Telan meting en feedback vanuit het KCC zijn meegenomen in de inventarisatie. Op deze manier borgen we dat de klantbeleving en de manieren hoe deze kan worden verbeterd wordt verankerd in onze werkwijze.
Het borgen van bewustzijn van informatieveiligheid Met name bij de uitrol van het zaakgericht werken wordt extra aandacht besteed aan autorisaties en privacy van klantgegevens.	Dienstverleningssystemen, bijvoorbeeld het zaakstelsel Excellence of de invoerzijde van de Single Digital Gateway voor EU burgers, zijn alleen te gebruiken door middel van autorisaties met gebruikersnaam en wachtwoord. Het gebruikersregister wordt beheerd en toegang is alleen mogelijk na akkoord van de manager. Hiermee hebben ongeautoriseerde medewerkers geen toegang tot privacy – gevoelige informatie.
Digitalisering besluitvorming raad Na het college willen we ook het proces van de bestuurlijke besluitvorming door de raad digitaliseren met een digitale vergader- en besluitvormingstool.	Raadsstukken worden digitaal ontsloten via de vergadertool iBabs en digitaal ontsloten via het RIS. Raadsbesluiten worden digitaal gearchiveerd in het zaakstelsel. Alleen de besluitvorming van de raad vindt nog analoog plaats met de "natte handtekeningen". Juridisch wordt nog uitgezocht of er digitale mogelijkheden zijn om ook dit deel van de informatie voor inwoners digitaal toegankelijk te maken. De werkwijze voor het digitaal documenteren van besluitvorming door middel van hand opsteken is verkend en zal in 2024 in iBabs worden vastgelegd.

Veiligheid

Kaderstellende nota's

- Kadernota Integrale Veiligheid (2019-2022)
- Toekomstvisie Brandweerzorg
- Beleidskader Sociaal Domein Valkenswaard (2019-2022), Groeien, meedoen en thuiskomen
- Uitvoerings- en Handhavingsbeleidsplan (2019-2022)
- Evenementenvisie Valkenswaard (2018-2022)
- Beleidsregels terrassen
- Beleid met betrekking tot de Wet Bibob

Wat willen we bereiken?
We willen samen met onze bewoners en partners de veilige woon- en leefomgeving behouden en versterken. In de wijken gaan bewoners prettig met elkaar om, inwoners voelen zich thuis en ze helpen elkaar om sociale overlast te voorkomen.
We borgen een goede organisatie van rampenbestrijding en crisisbeheersing.
Samen met inwoners en maatschappelijke organisaties signaleren we de problematiek in een vroeg stadium. We bieden snel en deskundige hulp en ondersteuning en zo nodig investeren we in een passende aanpak. Hierdoor voorkomen we escalatie van zorg-, overlast- en veiligheidsproblemen.
We willen dat steeds meer inwoners zich ervan bewust zijn dat ondermijnende criminaliteit zich in de directe omgeving kan voordoen. Ook willen we dat de inwoners, ondernemers en de publiek private samenwerkingsverbanden zich samen met de gemeente, politie, Openbaar Ministerie en Belastingdienst verplicht voelen om ondermijning aan te pakken.

Wat zouden we ervoor doen?	Wat hebben we ervoor gedaan?
Uitvoerings- en handhavingsbeleidsplan 2023-2024 Er wordt een nieuw uitvoerings- en handhavingsbeleidsplan vastgesteld door de gemeenteraad. Aan de hand van dit beleidsplan wordt door het college een uitvoeringsplan opgesteld.	Er is een nieuw uitvoerings- en handhavingsbeleidsplan 2023-2026 vastgesteld door het college. Aan de hand van dit beleidsplan wordt door het college jaarlijks een uitvoeringsplan vastgesteld. We hebben ons uitvoeringsprogramma in grote lijnen kunnen uitvoeren. In het jaarverslag, dat apart naar de raad gaat na vaststelling in het college, gaan we hier uitgebreid op in.
Kadernota Veiligheid 2023-2026 Iedere vier jaar worden de kaders van het veiligheidsbeleid herzien. In 2023 wordt door de gemeenteraad een nieuwe beleidslijn voor de komende vier jaar vastgesteld.	De gemeenteraad heeft zich in 2023 een beeld gevormd over de Kadernota Veiligheid 2024-2027. De nota is 8 februari 2024 vastgesteld.
Analyse wijk/ buurtniveau We gaan starten met het in kaart brengen van beschikbare data op wijk/ buurtniveau om te beoordelen of we beter maatwerk kunnen leveren om een veilige woon- en leefomgeving te bevorderen.	De ontwikkeling van de integrale wijkscan is gestart in 2023. Een eerste beeld hiervan is gedeeld tijdens de beeldvorming over het Beleidskader Sociaal Domein.
Uitvoering geven aan het actieplan ondermijning 2021-2023 We zetten in op maatregelen voor het vergroten van bewustzijn en meldingsbereidheid bij inwoners, het verbeteren van onze informatiepositie en het verbeteren van de bestuurlijke weerbaarheid.	In 2023 hebben we ondermijningsdossiers opgepakt, ingespeeld op nieuwe signalen van ondermijning en diverse actieweekken uitgevoerd. <u>Nieuwsbericht Valkenswaard24</u> Bijtende bende op weekmarkt in Valkenswaard, actie tegen drugscriminaliteit <u>Nieuwsbericht ED</u> Politie valt binnen bij illegaal pokertoernooi in Valkenswaard: vier aanhoudingen en groot geldbedrag in beslag genomen
Participeren Taskforce RIEC Brabant-Zeeland We nemen actief deel aan de Taskforce RIEC voor een constructieve bestuurlijke aanpak van georganiseerde criminaliteit.	We hebben actief deelgenomen aan de Taskforce RIEC en hebben op die manier ondermijningsdossiers lokaal en in samenwerking met het RIEC kunnen oppakken.

Financiën

Kaderstellende nota's

- Financiële verordening Valkenswaard (2023)
- Treasurystatuut (2013); zie paragraaf 'financiering'
- Leidraad invordering Gemeentelijke belastingen (2017)
- Belastingverordeningen (2022)
- Nota reserves & voorzieningen (2015)
- Berekeningsmethodiek voor het bepalen van de ondergrens van de reserve Grondexploitaties (2022)

Wat willen we bereiken?
Een gezonde financiële positie als basis voor onze bestuurskracht en waarmee we onze doelstellingen op basis van de Toekomstvisie blijvend kunnen realiseren.
Een structureel en reëel sluitende meerjarenbegroting, met ruimte en flexibiliteit voor ontwikkelingen die passen in onze Toekomstvisie, waarbij we ook willen inzetten op inbreng en verantwoordelijkheid van onze omgeving.
We beheersen onze risico's en hebben een weerstandsvermogen waarmee we structureel deze risico's kunnen dekken.
We zetten in op het versterken van onze Algemene reserve en nemen de nodige voorzichtigheid in acht ten aanzien van het aantrekken van nieuwe geldleningen met als doelstelling een solvabiliteit van minimaal 30%.
Een beheerste ontwikkeling van de lokale lasten.

Wat zouden we ervoor doen?	Wat hebben we ervoor gedaan?
We creëren structurele budgetruimte voor nieuwe ontwikkelingen In de begroting is een structureel budget van ca 1% van het begrotingstotaal (€ 870.000) gereserveerd voor de uitwerking van het collegeprogramma 2023-2026.	We hebben voor een budget van €870.000 gereserveerd voor de uitwerking van het collegeprogramma 2023-2026. In het bandbreedteoverzicht presenteren wij meerjarig het restant van dit budget dat nog te besteden is.
We proberen de Algemene Reserve jaarlijks te versterken Eventuele positieve saldi van de begroting en de jaarrekening voegen we toe aan de Algemene Reserve.	In recente jaren hebben wij telkens het positieve jaarrekening resultaat toegevoegd aan de algemene reserve. De raming van de storting in de algemene reserves is in de begroting van 2024 – 2027 eruit gehaald om een beter beeld te geven van de bandbreedte. Daarnaast heeft de raad ingestemd met het beleid van de verwerking van de tussentijdse winstneming over de grexten, waardoor we bij het vaststellen van de jaarrekening 2022 een positieve dotatie aan de algemene reserves kunnen doen. Daarnaast geven wij consequent uitvoering aan de afspraak dat incidentele voordelen direct worden ingezet voor versterking van onze financiële positie. Een goed voorbeeld hiervoor zijn de middelen uit de GOB-subsidies en de vrijval van gelden van de bosgroep, die wij ten gunste boeken van de algemene reserve.
We zijn kritisch op de kosten voor afval en riool en beperken de stijging van de OZB In onze begroting rekenen we met kostendekkende tarieven voor afval en riool. Beheersing van deze lasten bestaat uit het kritisch kijken naar uit te voeren werkzaamheden en toe te rekenen kosten. De ontwikkeling van de OZB ramen wij trendmatig (de afgelopen jaren zo'n 1,5%).	In de begroting hebben wij kostendekkende tarieven berekend voor afval en riool. De daadwerkelijke tarieven zijn als zodanig doorbelast aan onze burgers. In de jaarrekening in de paragraaf lokale heffing is een uiteenzetting gemaakt over de kostendekkendheid van riool- en afvalheffing.

Wat heeft het gekost?

Realisatie programma

bedragen x € 1.000

Bestuur en Organisatie	Jaar-rekening 2022	Primitieve begroting 2023	Begroting na wijziging 2023	Jaar-rekening 2023	Verschil jaarrekening t.o.v. begroting na wijziging
Lasten					
Samenwerking en positionering	623	857	822	580	242
Dienstverlening	2.164	2.125	2.201	2.277	-76
Veiligheid	3.139	2.942	3.444	3.300	144
Financiën	972	758	-44	1.164	-1.208
Algemene middelen	-	50	669	-	669
Overhead	12.268	12.696	14.307	14.072	235
Vennootschapsbelasting	-	-	-	-	-
Onvoorzien	-	50	50	-	50
Totaal lasten	19.167	19.478	21.449	21.393	56
Baten					
Samenwerking en positionering	1	-	-	-	-
Dienstverlening	679	269	269	380	111
Veiligheid	212	162	287	206	-81
Financiën	670	730	730	1.098	368
Algemene middelen	69.885	68.597	71.650	72.762	1.112
Overhead	73	63	73	148	75
Vennootschapsbelasting	-	-	-	-	-
Onvoorzien	-	-	-	-	-
Totaal baten	71.520	69.821	73.009	74.594	1.585
Saldo van baten en lasten	52.354	50.343	51.560	53.200	1.640
Toevoeging aan reserves	2.378	1.405	1.405	4.257	-2.852
Onttrekking aan reserves	732	588	1.064	4.641	-3.577
Resultaat	50.707	49.526	51.219	53.584	2.365

Voor een overzicht van de mutaties op de reserves wordt verwezen naar bijlage 4

Toelichting op realisatie programma 5 Bestuur en organisatie, algemene dekkingsmiddelen, overhead en onvoorzien

Afwijkingen

De belangrijkste financiële afwijkingen in de realisatie van het programma inclusief de mutaties van de reserves worden hierna toegelicht. De kleine verschillen zijn niet nader uitgewerkt.

De nadelen zijn weergegeven in het rood. In de laatste kolom is aangegeven of het een incidentele (I) of structurele (S) afwijking betreft.

bedragen x € 1.000

Analyse afwijkingen t.b.v. bestuurlijke verantwoording en rechtmatigheid						
Bestuur en organisatie						
Omschrijving	Lasten	Baten	Storting	Onttrekking	Saldo	S/I
Samenwerking en positionering						
Wijkcoördinatoren: LOGW In de begroting is 155K euro budget voor uitvoering van het amendement elke wijk een gezicht opgenomen. Insteek is om dit bedrag in te zetten voor structurele uitbreiding en versteviging van het bestaande netwerk van wijkondersteuning. Om organisatorische redenen is dit in 2023 nog niet gelukt.	163	0			163	I
Overig Overige verschillen die gezien omvang niet nader verklaard worden.	79	0			79	I
Totaal afwijkingen Samenwerking en positionering	242	0			242	
Dienstverlening						
Verkiezingen Voor de organisatie van de tussentijdse Tweede Kamerverkiezing is geen extra compensatie beschikbaar gesteld via het gemeentefonds. Ten tijde van het vaststellen van de begroting 2023 hebben wij geen rekening gehouden met een tussentijdse val van het kabinet en de daaruit voortvloeiende verkiezingen. Net als elke andere gemeente in Nederland hebben wij voor 2023 de organisatie van slechts 1 verkiezing opgenomen in de begroting. Dat betekent dat wij voor 2023 geen budget begroot hebben voor twee verkiezingen.	-68	0			-68	I
Secretarieleges De toename in aanvragen is een landelijke trend, dit heeft te maken met meerdere oorzaken: -Na corona hebben burgers hun uitgestelde verre reizen weer opgepakt. -Groot-Brittannië is uit de EU hierdoor meer paspoort aanvragen naast een ID-kaart. -Bijschrijving van kinderen bij ouders op het paspoort is vervallen per 26-06-2012 dit herhaalt zich bij kinderen om de 5 jaar.	-53	108			55	I
Overig Overige verschillen die gezien omvang niet nader verklaard worden.	45	3			48	I
Totaal afwijkingen Dienstverlening	-76	111			35	
Veiligheid						
Budgetoverheveling Integraal veiligheidsbeleid In 2023 hebben we kosten geraamd voor juridisch advies bij toetsen vanuit de Wet bibob. Het dossier is nog niet gesloten. Ook in 2024 worden hiervoor juridische kosten gemaakt. Het budget is overgeheveld naar 2024.	57	8	-59		6	I

Analyse afwijkingen t.b.v. bestuurlijke verantwoording en rechtmatigheid						
Bestuur en organisatie						
Omschrijving	Lasten	Baten	Storting	Onttrekking	Saldo	S/I
Dommelstroom interventie team De functie van coördinator DIT is met tijdelijk geld opgehoogd naar een fulltime functie. Daarnaast zijn eind 2023 versterkingsgelden beschikbaar gekomen vanuit Taskforce-RIEC Brabant-Zeeland. Omdat de functie pas eind 2023 is ingevuld blijft hiermee budget over. In 2024 zal nader bekeken worden of resterende versterkingsgelden kunnen worden ingezet.	27	-60			-33	I
Regionale versterkingsgelden Het budget is eind 2023 beschikbaar gekomen vanuit de Taskforce-RIEC Brabant-Zeeland. Daarna was er onvoldoende tijd om de projecten in 2023 uit te voeren. Projecten (voor 6 gemeenten in Dommelstroom) worden uitgevoerd in 2024.	80	-80			0	I
Overig Overige verschillen die gezien omvang niet nader verklaard worden.	-20	51			31	I
Totaal afwijkingen Veiligheid	144	-81	-59	0	4	
Financiën						
Algemene baten en lasten De afwijkingen op deze post worden voor een groot deel veroorzaakt door de naheffingen BTW die over 2022 en 2023 nog moesten worden voldaan. Voor 2023 hebben we hier een zo goed mogelijke inschatting van gemaakt. Dit geeft een negatieve afwijking op de lasten van €645K en een positieve afwijking van €211K op de baten. Het restant verschil wordt veroorzaakt door een extra storting in de voorziening verlofsparen groot €148K en overige mutaties.	-950	332			-618	I
Interne boeking doorbelasting (loon)kosten naar de investeringen De aan de investeringen door te belasten (loon)kosten worden centraal verzameld en vervolgens op basis van urenverantwoording door verdeeld naar de verschillende projecten. Het negatieve saldo van € -209k betreffen de uren die niet doorbelast kunnen worden naar projecten omdat deze uren niet direct kunnen worden toegeschreven aan een project.	-789	580			-209	I
Kapitaallasten Per saldo geen afwijking op kapitaallasten. Afwijken op zowel baten als lasten is te verklaren doordat we op begrotingsbasis rekening houden met bespaarde rente maar dit rekening technisch niet hebben geboekt omdat het effect per saldo nihil is. Commissie BBV adviseert gemeenten om deze methodiek niet meer te hanteren. Vanaf 2025 willen we dit om die reden ook begrotingstechnisch niet meer opnemen. Dit heeft per saldo financieel geen effect op de begroting.	520	-540			-20	I
Storting algemene reserve In een amendement naar aanleiding van de september circulaire 2021 heeft de raad aangegeven dat zij in 2023 een storting van 1.126k euro in de algemene reserves willen doen ter versterking van deze reserve. Hiermee wordt de bandbreedte verlaagd. Deze storting wordt pas naar aanleiding van de jaarrekening 2023 gerealiseerd wanneer het resultaat bekend is. Het uiteindelijke resultaat van boekjaar 2023 wordt vervolgens gestort/onttrokken uit de algemene reserve. Vanaf de begroting 2024 wordt deze storting ook niet meer begroot.			1.164		1.164	I

Analyse afwijkingen t.b.v. bestuurlijke verantwoording en rechtmatigheid						
Bestuur en organisatie						
Omschrijving	Lasten	Baten	Storting	Onttrekking	Saldo	S/I
Gealloceerde middelen Er zijn in de verschillende circulaire middelen toegekend voor nieuwe taken. Deze middelen hebben wij gealloceerd. In afwachting van uitwerkingsvoorstellen hebben wij de incidenteel beschikbaar gestelde middelen via een budgetoverheveling meegenomen naar 2024.			-297		-297	I
Dekkingsreserve ICT In het verleden is er binnen de gemeente Valkenswaard een dekkingreserve gevormd ter dekking van de kapitaallasten van ICT. Gezien echter alle hardware en software van ICT onder de A2 samenwerking wordt aangeschaft, heeft dit dekkingreserve geen functie meer. De positieve afwijking van €397k betreft dus de gehele vrijval van dit reserve.				397	397	I
Overig Overige verschillen die gezien omvang niet nader verklaard worden.	11	-5	0	12	18	I
Totaal afwijkingen Financiën	-1.208	367	867	409	435	
Algemene middelen						
Onroerende zaakbelasting Dit betreft een meeropbrengst ten opzicht van het totaal geraamde bedrag van €9,1 miljoen.		686			686	I
Gemeentefonds Van de middelen die gealloceerd zijn in afwachting van een uitwerkingsvoorstel, wordt een deel niet overgeheveld naar 2024, omdat deze bij nader inzien niet voor een specifiek doel gereserveerd hoeven te blijven. Daarnaast zijn er diverse afwijkingen ontstaan als gevolg van het verschil tussen door het rijk gehanteerde en de bij ons zelf bekende en gehanteerde maatstaven.	669	416			1.085	I
Overig Overige verschillen die gezien omvang niet nader verklaard worden.		9			9	I
Totaal afwijkingen Algemene middelen	669	1.111	0	0	1.780	
Overhead						
Raadsgriffier In de begroting 2023 is formatie aangevraagd voor een plaatsvervangend griffier. Doordat deze persoon pas eind 2023 in dienst is gekomen is sprake van onder uitputting op deze post.	96				96	I
Kosten overhead De onderschrijving op personeelslasten overhead kan door een aantal factoren verklaard worden. Ten eerste ontstaat er een positief verschil van €80k door het niet gebruiken van het budget voor talentenpool/trainee en het niet inzetten van de geraamde prijscompensatie op directiebudget á €125k euro. Het overige verschil van €336k is te wijten aan de vacatureruimte binnen verschillende teams (klant contactcentrum zorg, klant contactcentrum burgerzaken en dienstverlening).	680				680	I
Budgetoverheveling externe expertise CMD In 2023 was incidenteel budget beschikbaar voor externe expertise in het proces van ontvlechting van het CMD uit de gemeentelijke organisatie. Via een budgetoverheveling wordt het restantbudget overgeheveld naar 2024 om de voortgang in dit proces te borgen inclusief de inzet van externe expertise.			-29		-29	I

Analyse afwijkingen t.b.v. bestuurlijke verantwoording en rechtmatigheid						
Bestuur en organisatie						
Omschrijving	Lasten	Baten	Storting	Onttrekking	Saldo	S/I
Budgetoverheveling dienstverlening (project digitale toegankelijkheid) In verband met het vertrek adviseur dienstverlening heeft het project digitale toegankelijkheid stil gestaan. Per september is er een adviseur dienstverlening ingehuurd. Er is A2 breed een kwartiermaker aangesteld en een projectplan opgesteld. Zodra de stuurgroep akkoord is zal het plan worden uitgevoerd.			-12		-12	I
Bedrijfsvoering en ICT GRSA2 De kosten voor bedrijfsvoering en automatisering GRSA2 zijn per saldo €361k hoger dan geraamd.	-357				-357	I
Sturing en wijzer inwonersparticipatie Dit betreffen structurele middelen participatie, opgenomen in het collegeprogramma. Deze middelen worden ingezet voor de sturingsfilosofie, dit proces is in Q3 2023 gestart en loopt door tot Q2 2024. In 2023 zijn deze middelen slechts gedeeltelijk besteed. Het restant komt te vervallen. De ingehuurde kwartiermaker participatie wordt uit deze middelen 2024 bekostigd, zij is in jan 2024 gestart.	70				70	I
Gemeentehuis de hofnar + facilitair De overschrijding van kosten met €121k heeft te maken met dat er meer kosten zijn gemaakt voor onderhoud, aankoop materialen, catering en overige zaken. Het positieve verschil op inkomsten betreffen de opbrengsten uit de kantine die hoger zijn dan begroot.	-121	6			-115	I
Schadeloosstelling derden Er zijn meer schadekosten gerealiseerd dan geraamd. Dit wordt gecompenseerd doordat er ook meer schade is verhaald dan geraamd.	-50	64			14	I
Proces- en gerechtskosten Dit verschil wordt grotendeels veroorzaakt door extra kosten voor juridische bijstand €41k voor 4 beklaagde (oud-) medewerkers welke door een extern bureau wordt ondersteund.	-54				-54	I
Overig Overige verschillen die gezien omvang niet nader verklaard worden.	-29	5			-24	I
Totaal afwijkingen Overhead	235	75	-41	0	269	
Onvoorzien						
Onvoorzien Er is in 2023 geen gebruik gemaakt van de post onvoorzien.	50	0	0	0	50	I
Totaal afwijkingen Onvoorzien	50	0	0	0	50	
Totaal	56	1.583	767	409	2.816	

De heffing van de vennootschapsbelasting bedraagt in 2023 €0. Het saldo verrekenbare verliezen ultimo 2023 bedraagt bij benadering afgerond € 1.218.000.

Paragrafen

Lokale heffingen

Inleiding

De lokale heffingen vormen een belangrijk deel van de inkomsten van de gemeente. Inzicht in de omvang, werking en reikwijdte van deze heffingen zijn van belang voor uw raad omdat die immers veelal de enige mogelijkheid vormen om aanvullende wensen te kunnen verwezenlijken (i.c. dekken). Door vaststelling van de begroting worden de wensen in principe bekrachtigd en daarmee ook de middelen ingezet.

Deze paragraaf lokale heffingen heeft betrekking op de in de gemeente Valkenswaard geheven belastingen en heffingen (retributies, rechten en leges) en de betekenis daarvan voor de gemeente. Inzicht wordt gegeven in de heffingen. Per heffing wordt ingegaan op het beleid, de geraamde inkomsten en de tarieven. Tevens wordt ingegaan op de lokale lastendruk en het kwijscheldingsbeleid.

De lokale heffingen zijn te onderscheiden in:

Algemene dekkingsmiddelen	Bestemmingsheffingen
Onroerende zaakbelastingen	Rioolheffing
Parkeergelden	Afvalstoffenheffing/reinigingsrechten
Precariobelasting	Leges
Reclamebelasting	Begraafplaatsrechten

Het beleid voor lokale heffingen is gebaseerd op de volgende uitgangspunten:

- Trendmatige verhoging (inflatiecorrectie) van algemene heffingen (OZB);
- Extra verhoging van algemene heffingen is gerelateerd aan een verbetering van het voorzieningenniveau voor de inwoners;
- Kostendekkende tarieven: dit betekent dat de tarieven jaarlijks in elk geval trendmatig worden verhoogd in verband met loon- en prijsontwikkelingen.

Het beleid voor lokale heffingen is vastgelegd in (beleids-)nota's en/of verordeningen.

bedragen x € 1.000

	Rekening 2022	Primitieve Begroting 2023	Begroting na wijziging 2023	Rekening 2023
Onroerende zaakbelasting	8.276	8.418	8.418	9.105
Parkeerbelasting	610	746	701	695
Precariobelasting	72	62	62	73
Reclamebelasting	63	63	90	86
Naheffingsaanslagen parkeren	34	-	-	54
Totaal algemene heffingen	9.055	9.289	9.271	10.013
Rioolheffingen	3.238	3.210	3.214	3.351
Afvalstoffenheffingen	4.122	4.266	4.266	4.371
Reinigingsrechten	38	45	45	34
Secretarie Leges	395	268	268	377
Leges omgevingsvergunningen	717	595	610	390
Begraafplaatsrechten	187	188	188	164
Totaal bestemmingsheffingen	8.697	8.572	8.591	8.687
Totaal heffingen	17.752	17.861	17.862	18.700

Onroerende Zaakbelastingen

Alle onroerende zaken binnen de gemeentegrenzen worden jaarlijks gewaardeerd. Op basis van eerdergenoemde uitgangspunten en het tarief gebaseerd op een percentage van de WOZ-waarde, wordt de aanslag onroerende zaakbelastingen berekend en aan de belastingplichtige opgelegd. In de bijgestelde begroting 2023 is een opbrengst gecalculeerd van € 8.418.000. De realisatie bedraagt in 2023 een bedrag van € 9.105.000.

bedragen x € 1.000

Omschrijving	WOZ waarde (peildatum per 1/1/2022)	Tarief 2022	Rekening 2022	Begroting 2023	Realisatie 2023	Verschil begroting - realisatie
Woningen	5.430.831	0.1065	5.537	5.606	5.776	170
Niet woningen eigenaren	662.110	0.2968	1.623	1.630	1.932	302
Niet woningen gebruikers	617.690	0.2373	1.116	1.182	1.397	215
Totaal			8.276	8.418	9.105	687

Parkeerbelasting

Het parkeerbeleid is verwoord in de vastgestelde "Visie op Parkeren". Dit heeft als basis gediend voor de regelgeving in de Parkeerverordening en de Verordening op de heffing en invordering van parkeerbelastingen. Uw Raad heeft het tarief voor parkeren in het centrum bepaald op € 0,60 voor het 1^e uur, € 2,40 voor 2 uur, € 4,00 voor 3 uur en € 5,60 voor 4 uur, wat meteen de maximale parkeertijd is. Buiten het centrum bedraagt het tarief € 1,50 per uur met een maximum van € 3,00 per dag. Op koopzondagen bedraagt het parkeertarief € 0,00.

Het innen van parkeerbelasting dient gezien te worden als een sturingsinstrument voor het reguleren van de parkeerdruk. De opbrengst is in de bijgestelde begroting 2023 gecalculeerd op € 701.000 inclusief parkeerkaarten en naheffingstoeslagen. De realisatie in 2023 bedraagt € 695.000, inclusief parkeerkaarten en naheffingsaanslagen. Hierdoor ontstaat er een minimaal nadeel van € 6.000 ten opzichte van de begroting.

Precariobelasting

Het is mogelijk om voor het gebruik van gemeentegrond precariobelasting te heffen. De belasting is verschuldigd als een ondernemer voorwerpen onder, op of boven voor de openbare dienst bestemde gemeentegrond heeft (bijvoorbeeld terras, luifel, pijpleiding, uithangborden, e.d.). De opbrengst komt ten goede aan de algemene middelen, tenzij er sprake is van een specifieke opmerking. De hoogte van de precariobelasting hangt af van de soort en de grootte van de voorwerpen en van de oppervlakte die in beslag genomen wordt.

De gemeente Valkenswaard legt alleen precariobelasting op bij terrassen (zomer, winter of tijdelijke terrassen). Op grond van de afgegeven vergunningen wordt een aanslag opgelegd. In de primitieve begroting was een bedrag van € 62.000 opgenomen voor inkomsten precariobelasting. Er zijn geen wijzigingen geweest met betrekking tot de primaire begroting. De realisatie in 2023 bedraagt € 73.000

Reclamebelasting

In september 2014 is reclamebelasting voor een beperkt gebied in het centrum ingevoerd. De uit de reclameheffing verkregen opbrengst kan in beginsel vrij besteed worden. De reclameheffing is, net als bijvoorbeeld de OZB en de toeristenbelasting, een vrij besteedbare belasting. De opbrengst van de reclameheffing wordt echter ingezet voor structurele financiering van het Ondernemersfonds van de Stichting Centrum-Management Valkenswaard.

Uit het Ondernemersfonds worden de kosten betaald van activiteiten ter versterking van de economische aantrekkelijkheid van het centrum van Valkenswaard. Het gaat dan onder meer om publiek aantrekkende activiteiten, activiteiten op het gebied van leegstandsbestrijding, veiligheids-(beleving) en promotie & marketing. Hiertoe stelt de Stichting Centrum-Management Valkenswaard jaarlijks een activiteitenplan op. In de primitieve begroting was een bedrag van € 63.000 opgenomen

voor inkomsten reclamebelasting. In de begroting na wijziging is een bedrag van €90.000 euro opgenomen. De realisatie in 2023 bedraagt €86.000.

(Brede) rioolheffing

De gemeente dekt de jaarlijkse kosten van het (verbreed) Gemeentelijk Rioleringsplan door de rioolheffing, waarbij verschillen tussen de kosten en de rechten worden onttrokken dan wel gestort in de voorziening riolering. De verordening dient als (beleids-)kader. Op dit moment is de Wet verankering en bekostiging van gemeentelijke watertaken van kracht. Hierin zijn verdisconteerd de grondwaterzorgplicht, de afvalwaterzorgplicht en de hemelwaterzorg. Naast de afvoer van het hemelwater en afvalwater heeft de gemeente ook de algehele zorgplicht voor water (zowel grond- als oppervlaktewater).

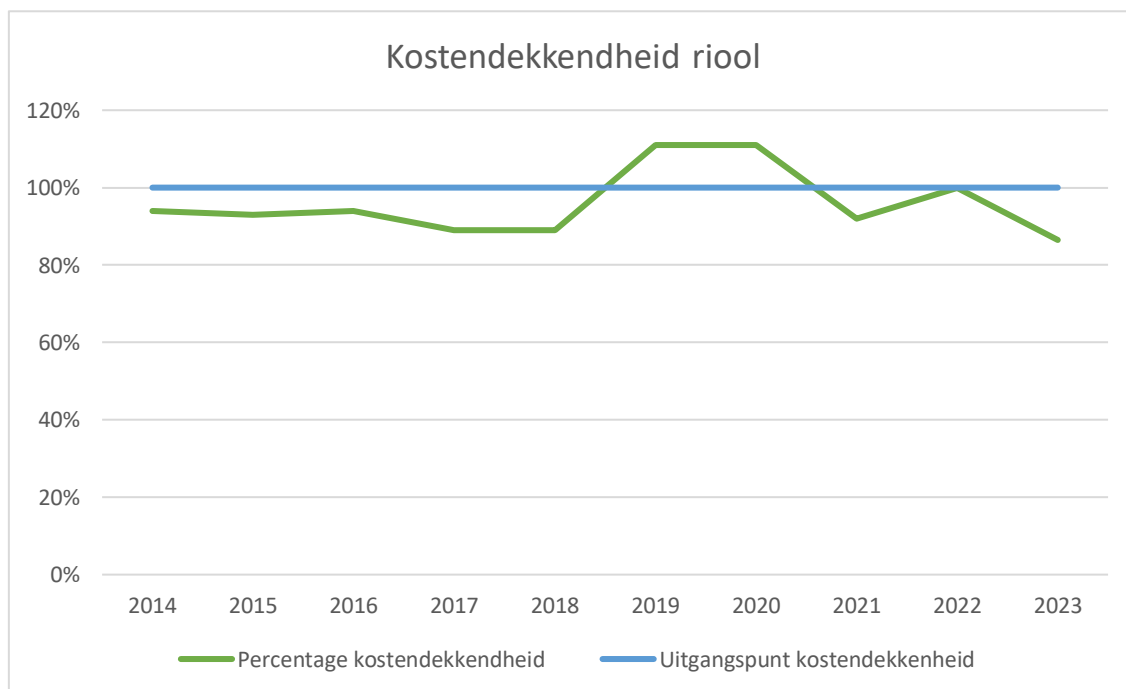
bedragen x € 1.000

	Rekening 2022	Begroting na wijziging 2023	Rekening 2023
Opbrengst Rioolheffing	3.238	3.214	3.351
Kosten riolering	3.266	3.599	3.875
Saldo gestort/onttrokken in voorziening	-28	-385	-524

In de begroting (na wijzigingen) is begroot dat er een onttrekking uit de voorziening zal plaatsvinden van €385.000. De realisatie wijkt af van dit bedrag. De realisatie geeft een onttrekking van €524.000. Dit is een verschil van €139.000 euro. De werkelijke inkomsten zijn hoger dan begroot vanwege een hoger aantal aansluitingen. Echter zijn de werkelijke kosten ook hoger dan de begrote kosten in 2023. Daarnaast zijn werkelijke kosten in 2023 hoger dan de inkomsten in 2023 waardoor er een onttrekking uit de voorziening is geboekt.

Kostendekkendheid rioolheffing

Uitgangspunt is 100% kostendekkendheid over meerdere jaren. Vanwege het grillige karakter van de investeringen voor dit taakveld worden pieken en dalen opgevangen via de voorziening riolering. Op deze manier kunnen ook toekomstige investeringen worden gedaan, zonder de rioolheffing meer dan trendmatig te verhogen.

2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
94%	93%	94%	89%	89%	111%	111%	92%	100%	86%

Afvalstoffenheffing

De afvalstoffenheffing wordt gebruikt om de kosten te dekken van het verwijderen van het huishoudelijk afval. De uitvoering van deze taak is opgedragen aan Cure, een samenwerkingsverband van de gemeenten Eindhoven, Geldrop-Mierlo en Valkenswaard. De tarieven worden berekend op basis van maximaal 100% kostendekkendheid over meerdere jaren.

Kleine bedrijven in het centrum van Valkenswaard, waar afval vrijkomt dat naar aard en hoeveelheid overeenkomt met huishoudelijk afval en die geen ruimte hebben om een container van een commercieel afvalbedrijf te plaatsen en die gelegen zijn aan de inzamelroute van huishoudelijk afval, kunnen een container bij Cure aanvragen. Dergelijke bedrijven betalen geen afvalstoffenheffing, maar een zogenaamd reinigingsrecht, waarvan de hoogte overeenkomt met het tarief afvalstoffenheffing voor een meerpersoonshuishouden.

De GR Cure voert naast de taken op het gebied van afvalinzameling, en de uitvoering van de zogenaamde facilitaire taken (beheer van de milieustraat, de inzameling, transport en verwerking van glas en oud papier en karton en de verwerking van klein gevaarlijk afval) extra taken uit, waaronder de beleidsvoorbereiding.

bedragen x € 1.000

	Rekening 2022	Begroting na wijziging 2023	Rekening 2023
Totaal afvalstoffenheffing	4.122	4.266	4.371
Totaal reinigingsrecht	38	45	34
Totaal inkomsten	4.160	4.311	4.405
Totaal kosten	3.617	4.307	4.226
Totaal uitgaven	3.617	4.307	4.226
Totaal resultaat	543	4	180

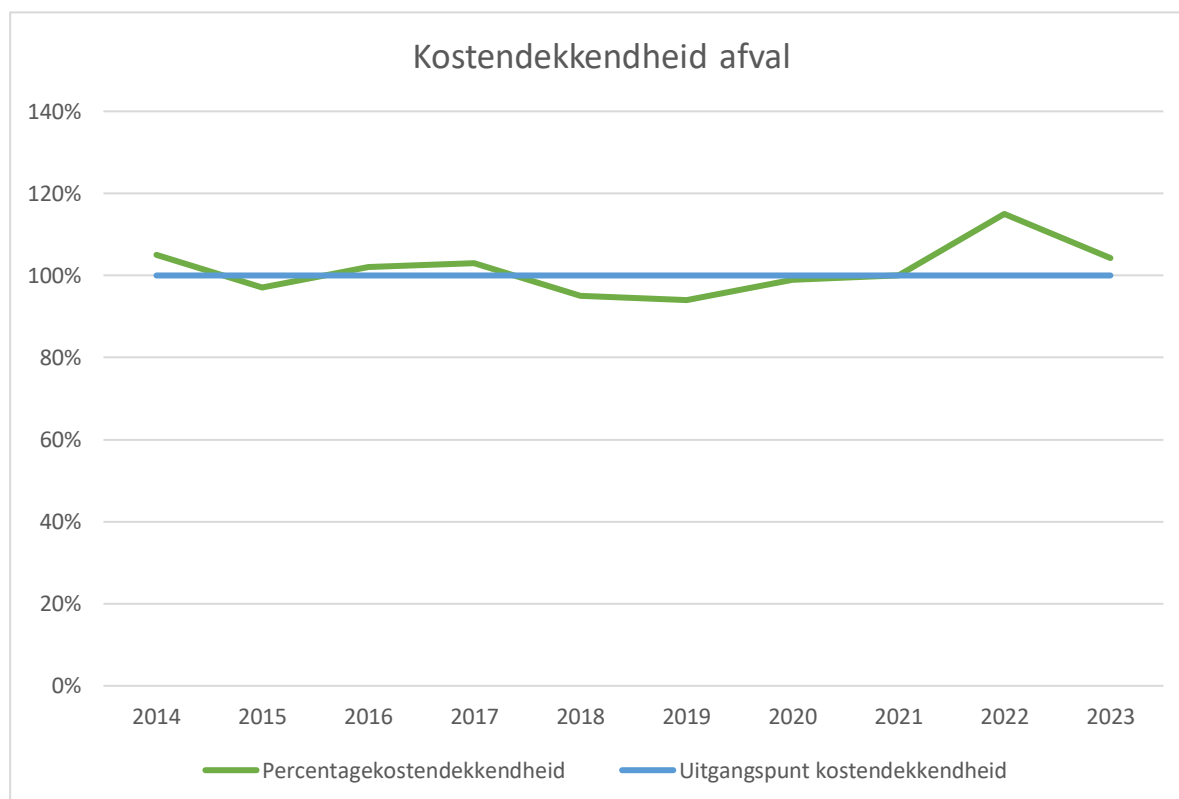
Voorziening afvalstoffenheffing

Voor de inwoners van de gemeente Valkenswaard vinden wij een constante ontwikkeling van de tarieven gewenst. Het BBV biedt hiertoe de mogelijkheid om een voorziening egalisatie afvalstoffenheffing te vormen waardoor overschotten en tekorten via deze voorziening kunnen worden geëgaliseerd. Normaal gesproken moet een voorziening ook onderbouwd worden met een onderhoudsplan. Op deze voorziening is echter een uitzondering van toepassing. De reden is dat middelen van burgers die bedoeld waren voor afvalstoffenheffing op deze manier gereserveerd blijven voor het doel waarvoor ze zijn geïnd.

Het instellen van een voorziening is een bevoegdheid van het college. Het positieve resultaat op afval in 2023 is reeds gestort in de voorziening afval en zit dus niet meer in het resultaat.

Kostendekkendheid Afvalstoffenheffing

Uitgangspunt is 100% kostendekkendheid over meerdere jaren. De groene lijn in onderstaande tabel geeft het kostendekkendheid percentage per jaarschijf aan.

2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
105%	97%	102%	103%	95%	94%	99%	100%*	115%	104%

* exclusief teruggave

Begraafplaatsrechten

De gemeente beheert twee begraafplaatsen: Eikenhof (de Sil) en Rosheuvel (Kerkhofstraat).

(bedragen x €1000)	Rekening 2022	Begroting 2023	Rekening 2023
Begraafplaatsrechten	187	188	164
Uitgaven	387	248	288
Saldo	-200	-60	-124

Leges

Onder de naam 'leges' heft de gemeente een aantal verschillende rechten voor het genot van door het gemeentebestuur verstrekte diensten. Te denken valt aan: leges burgerzaken, leges A.P.V.-vergunningen, leges bouwvergunningen en leges gebruiksvergunningen.

(bedragen x €1000)	Rekening 2022	Begroting 2023	Rekening 2023
Secretarie Leges	395	268	377
Omgevingsvergunningen (bouwleges)	717	610	390
Totaal	1.112	878	767

Kwijtschelding

De gemeente kan kwijtschelding verlenen voor gemeentelijke heffingen, waarbij zij zelf kan beslissen voor welke heffingen kwijtschelding mogelijk is. In Valkenswaard is kwijtschelding alleen mogelijk voor de afvalstoffenheffing (gedeeltelijk). Voor de overige heffingen zoals onroerende zaakbelasting, rioolrecht, leges burgerzaken is geen kwijtschelding mogelijk. Valkenswaard hanteert de maximumnorm van 100%, dit betekent dat op 100% van het bijstandsniveau belastingen worden kwijtgescholden. Het maximumbedrag aan kwijtschelding bij de afvalstoffenheffing is € 175.

Wij verlenen 'automatisch' kwijtschelding aan huurders van woningen die twee maanden vóór de dagtekening van de aanslag één jaar onafgebroken een uitkering hebben genoten op basis van Wet Werk en Bijstand en die geen positieve vermogensbestanddelen hebben. In 2023 is voor ruim € 61.000 aan kwijtschelding verleend.

Belastingdruk

De berekening van de belastingdruk is gebaseerd op de som van afvalstoffenheffing voor een meerpersoonshuishouden, de gemiddelde waarde van de onroerende zaken (OZB) en de rioolheffing.

Soort belasting of heffing	Rekening 2021	Rekening 2022	Rekening 2023
Afvalstoffenheffing	297	319	332
OZB belasting (op basis van gemiddelde woningwaarde)	366	366	374
Rioolheffing	205	205	210
Belastingdruk per meerpersoonshuishouden	868	890	916

Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Inleiding

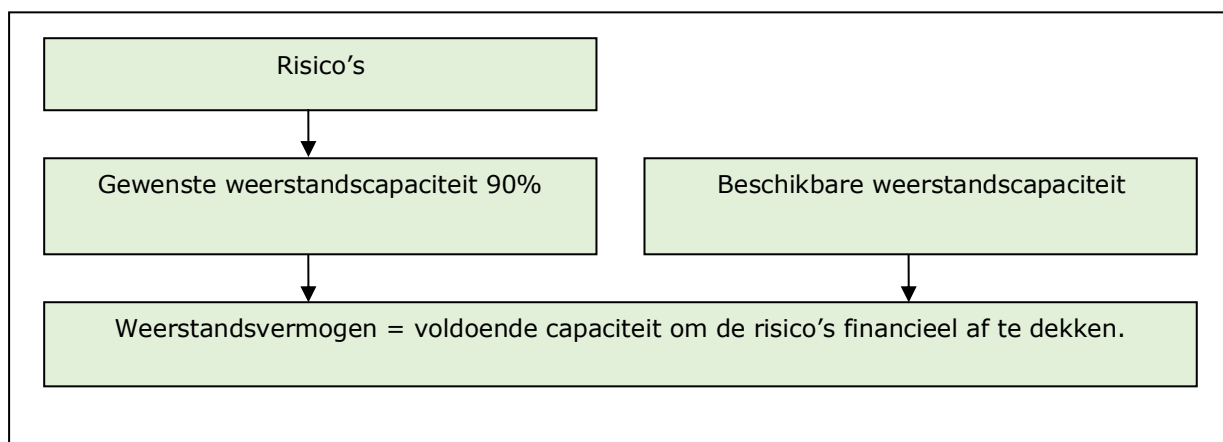
De begroting vormt het financieel kader waarbinnen de gemeente haar doelstellingen realiseert. Tegenvallers en meevallers worden zoveel mogelijk binnen die begroting verwerkt. Financiële tegenvallers kunnen we echter niet altijd opvangen en op dit moment is het belangrijk dat de gemeente over een buffer beschikt om dit soort zaken te verwerken. Deze buffer, waarmee we onverwachte tegenvallers opvangen zodat we taken kunnen voortzetten, heet het weerstandsvermogen van de gemeente. Het gaat dan om risico's die niet zijn verzekerd of waarvoor geen voorziening is getroffen. De beoordeling van dit weerstandsvermogen geeft inzicht in de actuele financiële positie. Actualisering vindt jaarlijks plaats bij de jaarrekening en de begroting.

In deze paragraaf gaan we in op het weerstandsvermogen. Daarbij schenken we achtereenvolgens aandacht aan het beleid dat de gemeente op dit gebied hanteert, de weerstandscapaciteit, een actualisering van het risicoprofiel en de confrontatie tussen de weerstandscapaciteit en het risicoprofiel. Tot slot gaan we gedetailleerd in op de opbouw van de weerstandscapaciteit.

Beleid

De raad heeft ingestemd met de nota "Weerstandsvermogen en risicomanagement". In deze nota staat een beleidslijn over de weerstandscapaciteit die wij noodzakelijk vinden voor onze organisatie. Deze weerstandscapaciteit zetten wij af tegen de risico's en het risicomanagement. Doordat we risico's inventariseren, analyseren en beoordelen, kunnen we risicoprofiel bepalen, risico's aan de voorkant beheersen, structureel inbedden van risicomanagement in de organisatie en kunnen we een ratio 'weerstandsvermogen' (verhouding risicobedrag tegenover weerstandscapaciteit) bepalen.

Om te bepalen of het weerstandsvermogen toereikend is, leggen we een relatie tussen de financieel gekwantificeerde risico's en daarbij gewenste weerstandscapaciteit enerzijds en de beschikbare weerstandscapaciteit anderzijds. De relatie tussen beiden geven we in onderstaande figuur weer:

Beschikbare weerstandscapaciteit

Per 31 december 2023 is de samenstelling van ons weerstandsvermogen als volgt:

bedragen x € 1.000

Weerstandscapaciteit	2022	2023
Algemene reserve	6.329	8.346
Vrij aanwendbare bestemmingsreserves	8.914	10.170
Budget onvoorzien	50	50
Rekeningresultaat	2.790	4.743
Stille reserve(s)	0	0
Onbenutte belastingcapaciteit	214	162
Kostenreductie (bezuinigingen)	0	0
Totaal	18.297	23.471

Risico's

Voor de bepaling van het weerstandsvermogen moeten de gekwantificeerde risico's van de gemeente bij elkaar geteld worden. Ook moet er rekening gehouden worden met de kans dat de onderkende feiten zich zullen voordoen. Voor het bepalen van de kans dat een risico zich daadwerkelijk manifesteert, maken we per risico een analyse. Uit die analyse blijkt ook welk effect we kunnen verwachten als een risico zich voordoet. Zoals we in deze paragraaf vermelden, werken we aan de invulling van risicomanagement.

De relevante risico's voor het weerstandsvermogen zijn die risico's die niet anderszins zijn ondervangen. Risico's die zich regelmatig voordoen en die veelal vrij goed meetbaar zijn, maken geen deel uit van deze paragraaf. Hiervoor zijn immers verzekeringen afgesloten dan wel voorzieningen gevormd. Het gaat dus uiteindelijk om die risico's die de financiële positie van de gemeente kunnen verstoren.

In het volgende overzicht zijn risico's opgenomen van economische, politieke, juridische, milieutechnische of financiële aard. Deze risico's zijn niet limitatief opgesomd. Naast de risico's die feitelijk alle gemeenten lopen, zijn hier de risico's vermeld die bekend zijn en specifiek de gemeente Valkenswaard betreffen.

Bij mogelijke risico's denken wij onder andere aan:

- Open-einde regelingen
- Beheerplannen
- Grondexploitatie (bijvoorbeeld: stagnatie van grondverkoop en ontwikkeling plannen)
- Gemeenschappelijke regelingen (GGD, MRE, enz.)
- Economische ontwikkelingen (inflatie)

Voor bovengenoemde zaken geldt dat wij risico's alleen meenemen als het om een materieel risico gaat. Hierbij hanteren wij de ondergrens van € 50.000. Zoals aangegeven in de nota 'Weerstandsvermogen en risicomanagement' (Plan van Aanpak) dragen wij zorg voor een zo volledig mogelijk beeld van alle mogelijke risico's binnen de gemeente. Het inzicht in alle mogelijke risico's zal de impuls zijn om een risicobeheersing/-managementsysteem op te bouwen, te implementeren en blijvend te actualiseren.

Bij het bepalen van een norm (ratio weerstandsvermogen) is het belangrijk dat we zoeken naar een evenwicht tussen financiële soliditeit enerzijds en het streven om niet onnodig geld 'op de plank te laten liggen' anderzijds. Een belangrijk criterium hierbij is de kwalitatieve beoordeling van het risicomanagement. Als deze hoger uitvalt, kunnen we volstaan met een lagere financiële weerstandscapaciteit en dus met een lager verhoudingsgetal.

bedragen x € 1.000

Belangrijkste risico's	Hoogte risicobedrag
Schadeclaims: de gemeente kan schadeclaims ontvangen die zijn ontstaan door onder andere onvoldoende weg- of groenbeheer, het wijzigen van bestemmingsplannen, het uitvoeren van grote (bouw)projecten, het verlenen of weigeren van vergunningen, het uitvaardigen van nieuwe regels op het gebied van gebruik van openbare ruimten, het subsidiebeleid of welk ander onderwerp ook, als het maar in verband gebracht kan worden met de activiteiten die de gemeente ontplooit.	60
Planschade: in het kader van risicobeheersing wijzen we op de risico's van schadeclaims op grond van artikel 6.1 van de Wet ruimtelijke ordening (Wro), de zogeheten planschade. Voor bestemmingsplannen die dienen ter actualisatie geldt dat eventuele planschade niet verhaald kan worden op de ontwikkelaar. Op grond van de nieuwe Wet op de ruimtelijke ordening geldt per 1 juli 2008 – een drempel van 2%, wat inhoudt dat planschade alleen tot uitkering komt als deze de waardevermindering van het object met meer dan 2% overschrijdt. Voor bestemmingsplannen die dienen ter ontwikkeling geldt dat met de ontwikkelende partijen planschadeovereenkomsten kunnen worden afgesloten om eventuele planschade af te wentelen op de ontwikkelende partij.	50

Verbonden partijen: risico's worden conform het BBV, artikel 11, lid b, gedefinieerd als alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie. Als we geen redelijk beeld kunnen vormen van de risico's en/of het weerstandsvermogen, nemen we standaard 10% van de gemeentelijke bijdrage op in het weerstandsvermogen van de gemeente.	2.352
Sociaal domein: wij hebben de begrotingsbedragen zo reëel mogelijk geraamd. In deze berekeningen zijn prijsstijgingen (P) voor zo ver bekend meegenomen, maar een eventuele stijging van aantallen (Q) niet. Bij de Berap is op basis van de meest recente inschatting een bijstelling van de aantallen gemeld. Deze is ook structureel vertaald en in de begroting 2023-2026 verwerkt. Echter, de ontwikkeling van de cliëntaantallen blijft onzeker, waardoor opname in de risicoparagraaf noodzakelijk is. Wij onderscheiden hierin de volgende clusters: - Hulp bij het huishouden: 250 - Jeugdhulp: 250	500
Grondexploitaties: In juni 2021 is besloten om voortaan alle winsten en verliezen uit grondexploitaties af te wikkelen via de reserve grondexploitaties. Op basis van de huidige onderbouwing kunnen alle mogelijke risico's op de huidige grondexploitaties ruimschoots binnen deze reserve afgedekt worden. Daarom wordt voor de grondexploitaties geen bedrag opgenomen in deze paragraaf. Wij blijven de toereikendheid van de reserve grondexploitaties jaarlijks monitoren.	0
Inkomsten uit leges en belastingen niet-woningen: Deze inkomsten hebben voor een gedeelte een grillig, onvoorspelbaar karakter. Waar elke inwoner elke 10 jaar een nieuw ID-bewijs nodig heeft, en de OZB geheven wordt over alle bestaande gebouwen, zijn andere legesinkomsten afhankelijk van de conjunctuur. Denk hierbij met name aan bouwleges (leges omgevingswet), reclame- en precariobelasting en OZB niet-woningen gebruikers.	100
Inkomende subsidies: In de begroting is een aantal structurele subsidies verwerkt. Als de bijbehorende regelingen gedurende het jaar gewijzigd worden kan het mogelijk zijn om deze inkomsten neerwaarts bij te stellen. Doorgaans zal een redelijke termijn hiervoor in acht genomen worden.	50
Inflatie: Op dit moment worden wij geconfronteerd met een hoge inflatie. Hierdoor stijgen lonen en prijzen. Dit kan leiden tot hogere kosten. Hoewel wij telkens afwegen of prijsstijgingen gecompenseerd kunnen worden door maatregelen (anders uitvoeren, uitstellen) zal in de praktijk blijken dat sommige budgetten opgehoogd moeten worden. In de begroting hebben wij rekening gehouden met de reeds bekende prijsniveaus van energie en een stelpost opgenomen voor onontkoombare prijsstijgingen (zoals de gevolgen van de reeds aangekondigde forse verhoging van de minimumlonen). Achteraf zal blijken of deze post toereikend is geweest.	250
Drugsdumping: Wekelijks worden op verschillende plaatsen in de provincie Noord Brabant drugsdumping aangetroffen. Gemiddeld bedragen de kosten van het opruimen van een dergelijke dumping € 12.500. De kosten worden door het Rijk vergoed tot een maximum van € 25.000 per geval. Een enkele keer leidt een drugsdumping tot hele hoge saneringskosten, reden om een bedrag in de risico inventarisatie op te nemen.	100
Totaal	3.462

Weerstandsvermogen

Op dit moment kunnen we nog niet beoordelen of een volledige afdekking van het risicobedrag door de algemene reserve noodzakelijk is. Inzicht in de risico's (i.c. risicomatrix), de financiële omvang en de inbedding van risicomanagement in de organisatie zijn aspecten die hierbij een rol spelen. Daarbij moeten we overwegen dat niet alle risico's zich tegelijk in één jaar zullen voordoen. In deze benadering gaan we uit van een zekerheidspercentage van 90% dat alle risico's zich tegelijk zullen

manifesteren. Met de beschikbare weerstandscapaciteit en de benoemde risico's heeft de gemeente dus voldoende weerstandsvermogen om de risico's financieel af te dekken.

Kengetallen

Kengetallen zijn getallen die de verhouding uitdrukken tussen bepaalde onderdelen van de begroting of de balans. Ze kunnen helpen bij de beoordeling van de financiële positie van een provincie of gemeente. Om dit te bereiken wordt voorgeschreven dat de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing de volgende kengetallen bevat: netto schuldquote en de netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen, solvabiliteitsratio, grondexploitatie, structurele exploitatieruimte en belastingcapaciteit. Deze kengetallen maken inzichtelijk(er) over hoeveel (financiële) ruimte de gemeente beschikt om structurele en incidentele lasten te kunnen dekken of opvangen. Ze geven zodoende inzicht in de financiële weerbaar- en wendbaarheid. De kengetallen nemen we gezamenlijk op in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing, omdat die paragraaf weergeeft hoe solide de begroting is en in hoeverre financiële tegenvallers kunnen worden opgevangen.

Norm kengetallen VNG (%)	Voldoende	Matig	Onvoldoende
Netto schuldquote	< 100	100 > < 130	> 130
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	< 100	100 > < 130	> 130
Solvabiliteitsrisico	> 50	30 < > 50	< 30
Structurele exploitatieruimte	> 0,6	0 < > 0,6	< 0
Grondexploitatie			
Belastingcapaciteit	< 100	100 > < 120	> 120

Kengetallen	Jaarrekening 2022	Begroting 2023	Jaarrekening 2023
Netto Schuldquote	46	58	41
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	46	58	39
Solvabiliteitsrisico	32	29	41
Structurele exploitatieruimte	3	4	3
Grondexploitatie	-1	58	-1
Belastingcapaciteit	116	99	97

Netto Schuldquote (gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen)

Het totaal van de inkomsten bepaalt hoeveel schuld een gemeente kan dragen. Het is goed te vergelijken met het afsluiten van een hypotheek. Hoeveel geld u kunt lenen, is afhankelijk van uw loon. Dat principe geldt ook voor gemeenten. De hoogte van de schuld die een gemeente kan dragen, hangt af van de hoogte van de inkomsten. Hoe hoger de schuld, hoe hoger de netto schuldquote. Normaal ligt de netto schuldquote van een gemeente tussen 0% en 90%. Als de netto schuldquote tussen 100% en 130% ligt, is de gemeenteschuld hoog. Hij moet niet verder stijgen. Als de netto schuldquote boven de 130% uitkomt, dan bevindt de gemeente in de gevarenzone. We zien een afnemende schuldquote van 2022 naar 2023.

Solvabiliteitsrisico

De solvabiliteitsratio wordt berekend als verhouding tussen de verschillende vermogenscomponenten. Het gaat erom inzicht te krijgen in de mate waarin de gemeente in staat is aan zijn financiële verplichtingen te voldoen. Een methode is het bekijken in hoeverre het in de activa geïnvesteerde vermogen door het eigen vermogen kan worden gefinancierd. In feite wordt er gekeken naar in hoeverre, in geval van nood, de verschaffers van het vreemde vermogen kunnen worden betaald. De verschillen in de solvabiliteitsratio's tussen gemeenten zijn groot. Gemeenten tussen 5.000-50.000 inwoners hebben gemiddeld een solvabiliteitsratio van boven de 40 procent. Kleinere gemeenten en grotere gemeenten kennen een ratio die veel lager is. Dan worden eigendommen met meer geleend geld gefinancierd. Over 2023 bedraagt het solvabiliteitsrisico 39%.

Structurele exploitatieruimte

Dit kengetal is belangrijk als we willen beoordelen welke structurele ruimte een gemeente heeft om de eigen lasten te dragen. We gebruiken het kengetal ook om te bepalen welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is. Voor de beoordeling van het

structurele en reële evenwicht van de begroting maken we nu het onderscheid tussen structurele en incidentele lasten. Een negatief percentage betekent dat de structurele baten niet toereikend zijn om de structurele lasten (waaronder de rente en aflossing van een lening) te dekken.

Grondexploitatie

Dit kengetal geeft weer hoe de waarde van de grond zich verhoudt tot de totale (geraamde) baten. Het kengetal betreft de verhouding tussen de boekwaarde van de gronden ten opzichte van de totale baten. Hoe hoger de ratio, hoe hoger het potentiële risico. Het is dus belangrijk om regelmatig te beoordelen of de grondexploitaties actueel zijn. Een norm bepalen voor het kengetal grondexploitatie is lastig. De boekwaarde van de gronden in bezit zegt namelijk nog niets over de relatie tussen de vraag en aanbod van woningbouw. Daarnaast is het belangrijk dat we weten wat de te verwachte vraag zal zijn. Dit vergt meer onderzoek dan naar voren komt uit het genoemde kengetal. De boekwaarde van de gronden geeft wel weer of een gemeente veel middelen heeft gestopt in haar grondexploitatie. Dit geld dient namelijk ook nog terugverdiend te worden. Daarom is er geen norm verbonden aan het kengetal grondexploitatie.

Belastingcapaciteit

bedragen x € 1.000

Soort	WOZ waarde 1/1/2022 (bedragen x €1.000)	Tarief Valkens- waard (bedrag en x €100)	Tarief art. 12	Verschil in tarief	Onbenutte belasting- capaciteit
Woningen	5.430.831	0.1065	0.1614	0.0549	2.981.530
Niet woningen eigenaren	662.110	0.2968	0.1614	-0.1354	-896.500
Niet woningen gebruikers	617.690	0.2373	0.1614	-0.0759	-468.830
Onbenutte belastingcapaciteit					1.616.200

De belastingcapaciteit geeft inzicht in hoe de belastingdruk in de gemeente zich verhoudt ten opzichte van het landelijke gemiddelde. De ratio is gebaseerd op een meerpersoonshuishouden. De OZB is voor de gemeente de belangrijkste eigen belastinginkomsten. De belastingcapaciteit geeft inzicht in de mate waarin een financiële tegenvaller in het volgende begrotingsjaar kan worden opgevangen of dat er ruimte is voor nieuw beleid. In 2023 bedraagt de ratio 0,97; dat betekent dat in Valkenswaard de gemiddelde belastingdruk voor een meerpersoonshuishouden net onder het landelijk gemiddelde ligt.

Onderhoud kapitaalgoederen

De openbare ruimte is het visitekaartje van de gemeente. Een goed ingerichte en schoon onderhouden openbare ruimte betekent onder andere tevreden bewoners en bezoekers. In deze openbare ruimte vinden voor onze inwoners belangrijke activiteiten plaats als wonen, werken, verblijven, verplaatsen en recreëren. De inrichting en de kwaliteit van de kapitaalgoederen in de openbare ruimte bepalen hiermee voor een groot deel de manier waarop onze inwoners in staat zijn deze activiteiten te ondernemen. Ook hebben ze invloed op de manier waarop onze inwoners de openbare ruimte ervaren.

Deze openbare ruimte is echter niet statisch. De openbare ruimte kan bijvoorbeeld groter of kleiner worden gemaakt. Ook kunnen er na verloop van tijd andere eisen worden gesteld aan de openbare ruimte. Een zeer actueel motief om het beheer van de openbare ruimte aan te passen, is de klimaatverandering. Daarvan zijn de effecten de laatste jaren goed merkbaar in onze gemeente. Maatregelen om wateroverlast te voorkomen of de biodiversiteit te versterken moeten we oppakken en bij toekomstige projecten en reconstructies zal klimaatbestendige inrichting de norm moeten worden. De aangepaste inrichting draagt bij aan het herstel van het verstoorde evenwicht. Zo maken we Valkenswaard weerbaar voor de klimaatverandering, zowel op het gebied van wateroverlast als op het gebied van droogte en hittestress.

Het gebruik en de inrichting van de openbare ruimte zijn dus aan verandering onderhevig. Op deze verandering moeten wij met het beheer en onderhoud slagvaardig en adequaat reageren. Dit vereist een goede communicatie met onze inwoners, die wij moeten wijzen op het gezamenlijk belang dat wij hierbij hebben.

Verantwoordelijkheid voor de kapitaalgoederen

Wij hebben bij het beheer en het onderhoud van de kapitaalgoederen in de openbare ruimte een drietal belangrijke verantwoordelijkheden:

1) *Veiligheid.*

We moeten ervoor zorgen dat de openbare ruimte voldoet aan de hiervoor vastgestelde normen en daarmee veilig is. We doelen dan op de technische kwaliteit van het kapitaalgoed: de technische staat van het kapitaalgoed en de inschatting of het veilig te gebruiken is gedurende de resterende technische levensduur. Voor het nemen van beslissingen over onderhoud en vervanging is het belangrijk dat we op de hoogte zijn van de kwaliteit op dit moment, het te verwachten kwaliteitsverloop in de toekomst en de vastgestelde norm(kwaliteit) van de voorziening.

2) *Functionaliteit.*

De openbare ruimte moet gebruikt kunnen worden waarvoor deze is ingericht. De functionaliteit van een kapitaalgoed speelt dus vanzelfsprekend een grote rol. Hierbij gaat het om de vraag wat het object zou moeten kunnen op plek x en in omstandigheid y, z. De intensiteit van het gebruik, en het op basis hiervan uit te voeren onderhoud, bepalen of de functionaliteit behouden blijft.

3) *Visuele kwaliteit.*

De inrichting van de openbare ruimte bepaalt in belangrijke mate de uitstraling van de gemeente. Naast het borgen van de technische kwaliteit en de functionaliteit, hebben we ook te maken met het verzorgingsniveau, oftewel de visuele kwaliteit van de openbare ruimte. We hebben het dan vooral over het duurzaam in stand houden, schoonhouden en het onderhoud van onze groenvoorzieningen, inclusief bomen. Dat is direct zichtbaar voor onze inwoners. Bovendien kunnen we er belangrijke keuzes in maken, zoals hoe schoon het moet zijn en hoe vaak er gemaaid of gesnoeid moet worden. De uitstraling van de gemeente wordt in belangrijke mate bepaald door deze visuele kwaliteit. Ook hier zien we veranderingen en trends. Waar voorheen strak gemaaide bermen en grasvelden hoog gewaardeerd werden, zien we nu meer waardering voor het creëren van bermen en bloemrijke graslanden. Deze bermen en graslanden dragen in belangrijke mate bij aan de biodiversiteit.

Om het kwaliteitsniveau van deze kapitaalgoederen op het gewenste peil te houden, hebben we in 2009 het "Beleidsplan Onderhoud Openbare Ruimte" (BOOR) vastgesteld. In dit BOOR beschrijven we de visie op het onderhoud van de openbare ruimte. Daarbij is bepaald dat voor het onderhoud van de openbare ruimte verschillende gebiedstypen worden onderscheiden. Differentiatie is mogelijk naar een bepaalde beeldkwaliteit van onderhoud per gebiedstype. Aansluitend is in 2012 het Kwaliteitsplan Onderhoud Openbare Ruimte (KOOR) vastgesteld. Hierin concretiseren we mogelijke keuzes voor het onderhoud van de verschillende gebieden. Zowel de visie als de nadere concretisering, in de plannen van respectievelijk tien en vier jaar, zijn na het verstrijken van hun looptijd structureel het

uitgangspunt geworden van onze algehele strategie voor het beheer van onze kapitaalgoederen in de openbare ruimte. Vanaf de vaststelling van de concretisering in 2012, is voor het kwaliteitsniveau voor het onderhoud van onze kapitaalgoederen "gemiddeld B" als norm vastgesteld. Dit niveau is vastgesteld na uitvoering van een nulmeting, op basis van de door CROW gehanteerde beeldkwaliteiten. Het blijvend voldoen aan dit niveau wordt gemonitord via jaarlijkse metingen van de beeldkwaliteit conform deze CROW-methodiek. Om de objectiviteit en kwaliteit te waarborgen, laten we deze metingen uitvoeren door externe, gecertificeerde, specialistische bureaus.

Inrichting, beheer en onderhoud kapitaalgoederen

We moeten het beheer en het onderhoud van de kapitaalgoederen dusdanig inrichten en uitvoeren dat het door de gemeenteraad vastgestelde kwaliteitsniveau in de praktijk wordt gerealiseerd en de openbare ruimte goed in stand wordt gehouden. Hiervoor onderscheiden we de volgende werkzaamheden:

- ✓ *Dagelijks onderhoud.*
Alle maatregelen die regelmatig, vaak meerdere keren per jaar, worden genomen. Voorbeelden zijn maaien en vegen. Het repareren van schades en het reageren op meldingen hoort ook bij het dagelijks onderhoud. Dagelijks onderhoud wordt vooral uitgevoerd door de eigen dienst, medewerkers van gemeenschappelijke regeling Ergon en aannemers op basis van afspraken, contracten en bestekken.
- ✓ *Groot onderhoud.*
Grotere maatregelen die eens per x jaar worden genomen. Bijvoorbeeld een nieuwe deklaag op een asfaltweg of het planmatig snoeien van bomen. Groot onderhoud pakken we projectmatig/integraal.
- ✓ *Vervanging.*
Vernieuwen van een kapitaalgoed aan het eind van de levensduur, waarbij de hele constructie en materiaal worden vernieuwd. Voorbeelden zijn een weg herstraten met nieuwe klinkers, een bank vervangen of een groenvak opnieuw aanplanten. Bij vervanging blijft de inrichting hetzelfde. We voeren vervanging projectmatig uit en we vragen per project middelen aan.
- ✓ *Beheer.*
Alle ondersteunende werkzaamheden om de verschillende onderhoudswerkzaamheden te kunnen uitvoeren, zoals het opstellen van beleidsplannen, gegevensbeheer, financiële planning enzovoorts. Het opnieuw inrichten voor nieuwe functies en doelstellingen maakt geen onderdeel uit van "het in stand houden van de openbare ruimte". Hiervoor zetten we andere vormen van kapitaal in dan bij het beheer en onderhoud.

Natuurlijk zijn de vormen van onderhoud communicerende vaten. Het achterwege blijven van een vervanging (of herinrichting) zet een sterke druk op het dagelijks onderhoud. De versleten openbare ruimte moet we dan met kleine maatregelen veilig en acceptabel houden.

Beheersysteem als basis

Actuele informatie over de omvang en de kwaliteit van deze kapitaalgoederen is essentieel voor het beheer en onderhoud. Deze informatie hebben we vastgelegd in het beheersysteem (GBI). Alle kenmerken van de kapitaalgoederen en de overige objecten hebben we hierin geregistreerd. Voor verschillende objecten hebben we de kwaliteit geregistreerd op basis van een objectief landelijk genormeerde methodiek. Deze kwaliteit wordt vastgesteld door middel van inspecties.

Op basis van nauwkeurige areaalgegevens, actuele inspectiecijfers, de juiste richtlijnen voor rekensystematiek (CROW) en de juiste kengetallen kunnen we een theoretische planning en begroting genereren voor onderhoud en vervanging van een kapitaalgoed. Omdat er mogelijk legitieme redenen zijn om het onderhoud op een ander moment of anders uit te voeren, ondergaat de theoretische planning een maatregeldoets. Daarbij kijken we vooral naar:

- Noodzakelijk onderhoud andere kapitaalgoederen (riolering is leidend bij integrale planning);
- Afdeling overstijgende integrale projecten;
- Nieuwbouwprojecten zoals Lage Heide;
- Planning van werkzaamheden aan kabels en leidingen door nutsbedrijven;
- Klachten en meldingen;
- Beschikbare financiële middelen.

Op basis van deze maatregeltoets stellen we jaarlijks een integraal onderhoudsplan op, met een doorkijk van vier jaar. Dit onderhoudsplan wordt door het college vastgesteld. Vanwege de raakvlakken met bovenvermelde onderwerpen spreken we van een flexibele onderhoudsplanning waarin, indien nodig, ieder jaar een herprioritering plaatsvindt. Wij zoeken hierbij continu naar een optimale balans tussen beeldkwaliteit, veiligheid, kostenbesparing en efficiency.

De 5 richtlijnen voor het beheer van deze kapitaalgoederen

1. De gemeente als regisseur.

Hoe de openbare ruimte eruit komt te zien wordt niet alleen bepaald door de gemeente. Diverse "partijen" spelen hierbij een rol. Op de eerste plaats natuurlijk de inwoners maar ook marktpartijen als horeca, winkeliers, industrie en nutsbedrijven of partijen uit het maatschappelijk veld. Iedereen probeert zijn of haar belangen zoveel mogelijk in te brengen. Het is onze taak om hierin de regie te nemen en te houden. We hebben dus de regisserende rol bij de inrichting, het onderhoud en beheer van de openbare ruimte.

2. Kwaliteit gestuurd beheer.

We werken met beeldkwaliteiten en schouwen, het ontwikkelen en opstellen van beeldbestekken, formuleren, rapportagemodellen en ten slotte het "vertalen" van het gekozen kwaliteitsniveau in de verschillende beheerprogramma's. Via regelmatige inspecties controleren we of het gekozen kwaliteitsniveau ook daadwerkelijk wordt gehaald. Het beheer wordt dus op basis van beeldkwaliteiten gestuurd.

3. Integraal beheer.

Het onderhoud aan onze kapitaalgoederen voeren we integraal uit. De riolering is hierbij leidend. Concreet betekent dit dat we bij het vervangen van de riolering ook de rijbaan, het trottoir en de groenvoorzieningen meenemen als dit noodzakelijk is. Ook stemmen we af met de werkzaamheden van nutsbedrijven en de teams RB en P&P.

4. Risico gestuurd beheer.

De toepassing van het risico gestuurd beheer zorgt ervoor dat we constant afwegingen moeten maken. Is de eerder voorgestelde maatregel echt nodig op dat moment en zijn er ergens anders geen nieuwe, urgentere situaties ontstaan? Door deze constante (her)prioritering zetten we de beschikbare middelen in waar ze het meest effectief zijn. Hogere risiconiveaus kunnen we daardoor verlagen.

5. Bewonersgericht beheer.

Niet alleen bij de inrichting maar ook bij het onderhoud van de openbare ruimte zijn verschillende partijen betrokken. Deze partijen leveren op verschillende manieren een inbreng. Onze integrale onderhoudsplannen leggen we dus voor aan de burgers, wijkraden en/of wijkcommissies om vervolgens het onderhoud per woonwijk uit te voeren.

Tijdens de uitvoering worden bewoners door zowel de gemeente als de wijkcommissie (omgevingsmanagement) actief benaderd met informatie. Vragen of klachten bespreken we zoveel mogelijk in een persoonlijk gesprek.

Overzicht areaal kapitaalgoederen

De belangrijkste kapitaalgoederen per onderdeel

Riolering

Het beleidskader

Op basis van de Waterwet heeft de gemeente drie zorgplichten:

- Inzamelen van stedelijk afvalwater en transporteren naar de rioolwaterzuivering.
- Doelmatig verzamelen en verwerking van afvloeiend hemelwater van openbaar terrein.
- Het doelmatig voorkomen van nadelige gevolgen van grondwaterstanden.

Om te voldoen aan deze zorgplicht is in november 2022 het nieuwe GRP(2023-2027) vastgesteld door de raad. Met het GRP willen we op gestructureerde wijze zorgen voor de aanleg, het beheer, het onderhoud en de verbetering van het gemeentelijk rioleringsstelsel. Voor het GRP hebben we de voorziening "riolering" gevormd. De lasten en baten worden rechtstreeks in de exploitatie verantwoord en het jaarlijkse resultaat hiervan wordt gestort of onttrokken uit de gevormde voorziening riolering. De nadruk van dit GRP ligt op klimaatadaptatie en bewustwording hiervan.

Het beheer

Om de beleidsdoelstellingen voor het jaarlijks onderhoud te realiseren, voeren we onder meer de volgende maatregelen uit:

- Twee keer per jaar reinigen van alle kolken en lijngoten;
- Jaarlijks 10 procent van het vrij vervalstelsel reinigen en inspecteren;
- Jaarlijks noodzakelijke reparaties uitvoeren op basis van de hierboven genoemde inspectie;
- Twee keer per jaar alle gemalen en bergbezinkvoorzieningen onderhouden;
- Eén keer per jaar alle gemalen en bergbezinkvoorzieningen reinigen;
- Eén keer per jaar alle drukrioolgemalen reinigen en onderhouden;
- Jaarlijks opschonen van watergangen;
- Het onderhouden en vervangen van huisaansluitingen;
- Verhelpen van klachten, meldingen en storingen;
- Structurele vervanging van het riool bij einde levensduur;
- Het innen van rioolheffing.

Actuele ontwikkelingen

Door de komst van de nieuwe N69 zal de hoofdwegenstructuur de komende jaren ingrijpend veranderen. Zo zullen onder anderen de Eindhovenseweg, Dommelseweg en delen van de Luikerweg worden vernieuwd. Enkele projecten zijn al in uitvoering of zelfs al afgerond. Voor de overige projecten zijn voorbereidingen in volle gang. Daarnaast zal in 2024 samen met inwoners worden gestart met de voorbereiding van een groot project in de omgeving Haagstraat Kempische baan.

Voor het onderdeel bewustwording bij burgers hebben we in 2023 een nieuwe afkoppelsubsidieregeling vastgesteld. Dit is een stimuleringsregeling om bewoners mee te laten helpen bij de aanpak van wateroverlast en droogte. De bewoners krijgen van de gemeente een bijdrage als ze het regenwater loskoppelen van de riolering en op eigen terrein vasthouden en infiltreren. Ook kan met vrijblijvend advies aan huis aanvragen van onze afkoppelcoaches. Bij nieuwbouw is men verplicht om een deel van het regenwater op eigen terrein te verwerken.

Kwantitatieve en/of kwalitatieve indicatoren

Voorziening	Hoeveelheid	Eenheid
Vrijverval riool gemengd	153,5	Km
Vrijverval riool regenwater	28,5	Km
Vrijverval riool vuilwater	21,9	Km
Totale lengte vrijverval riool	203,9	Km
Rioolgemalen	13	Stuks
Persleidingen (exclusief drukriool)	3,8	Km
Minigemalen (drukrioolstelsel)	159	Stuks
Persleidingen (drukriolering)	37,8	Km
Lozingspunten vanuit extern gemengde riool overstorten	13	Stuks
Bergbezinkvoorzieningen	6	Stuks
Lozingspunten vanuit hemelwaterriolering	51	Stuks
IBA 's	7	Stuks
Drainage	0,5	Km

De financiële consequenties voor riolering worden verder uiteengezet in de paragraaf lokale heffingen.

Wegen en bruggen

Het beleidskader

De gemeente is verantwoordelijk voor de aanleg en onderhoud van openbare wegen en civiele kunstwerken. Uitgangspunt is dat deze openbare verhardingen en civiele kunstwerken tegen de laagst mogelijke maatschappelijke kosten worden onderhouden. Een achterstand bij het onderhoud kan de veiligheid van weggebruikers in gevaar brengen, leiden tot klachten, leiden tot ongevallen en het aansprakelijk stellen van de gemeente. Leidraad voor het onderhoud aan wegen en civiele kunstwerken is de systematiek voor rationeel wegbeheer van het CROW (nationaal kennisplatform voor infrastructuur, verkeer, vervoer en openbare ruimte).

Het beheer

Voor het beheer van wegen en civiele kunstwerken is het Beheerplan Wegen en Civiele kunstwerken 2021-2030 vastgesteld. Met dit plan willen we inzicht geven in de huidige staat van onze wegen en civiele kunstwerken en in de manier waarop we het beheer en onderhoud hiervan vormgeven. Daarbij kijken we vooruit naar de invulling van het beheer voor de komende begrotingsperiode, met een doorkijk naar de lange termijn (tien jaar). Dit beheerplan wordt iedere vijf jaar geactualiseerd.

Bij de beheermaatregelen kan bijvoorbeeld worden gedacht aan het tweejaarlijks uitvoeren van een inspectie en het bijhouden van de data in GBI. Op basis hiervan stellen we onderhoudsplannen op en stemmen we af met andere beheerdisciplines en projecten.

Voor de instandhouding van wegen en civiele kunstwerken is de voorziening 'groot onderhoud wegen/bruggen' ingericht. De storting in deze voorziening is afgestemd op verschillende beheerplannen en onderhoudsplannen voor het onderhoud van onze wegen en civieltechnische kunstwerken.

Het dagelijks onderhoud aan onze wegen, bruggen en civieltechnische kunstwerken voeren we uit op basis van de klachten/meldingen die via melddesk bij de gemeente binnenkomen. Deze ingekomen klachten worden, samen met de bij de inspecties geconstateerde kleine gebreken, op basis van prioritering verholpen. Het onderdeel gladheidbestrijding voeren we ten slotte uit op basis van een door het college vastgesteld gladheidsbestrijdingsplan.

Actuele ontwikkelingen

Elke twee jaar beoordelen we het onderhoudsniveau van alle verhardingen met een inspectie op basis van landelijke richtlijnen/normen. In het voorjaar van 2023 hebben we het totale wegen-areaal visueel geïnspecteerd. Op basis daarvan wordt het meerjaren onderhoudsprogramma elementenverharding 2024-2027 opgesteld.

Naast de visuele inspectie is in 2013 een grootschalig constructief onderzoek uitgevoerd aan onze doorgaande asfaltwegen om de levensduur en het onderhoudsniveau voor de middellange termijn te bepalen. Aan de hand van deze onderzoek- en inspectiegegevens hebben we een meerjaren onderhoudsprogramma asfaltwegen 2021-2024 opgesteld welke thans in uitvoering is. In 2022 is een nieuw onderzoek uitgevoerd, met name voor de buitenwegen, welke als input dient voor een onderhoudsprogramma asfaltwegen vanaf 2024.

De civieltechnische kunstwerken, bruggen, duikers, stuwen, constructie in grondwallen en kano-aanlegsteigers hebben we in 2023 geïnspecteerd en opgenomen in een meerjarenplanning. Vervolgens hebben we een onderhoudsplan kunstwerken voor de komende vijf jaren opgesteld.

Kwantitatieve en kwalitatieve indicatoren

Uit het beheersysteem GBI blijkt dat de gemeente Valkenswaard in totaal ca. 2.100.000 m² verhardingen in beheer heeft en dat deze voldoen aan de in het KOOR gestelde kwaliteitsniveaus.

De financiële consequenties voor wegen worden via voorziening wegen en losse kredieten in de begroting opgenomen.

Groen

Het beleidskader

Het is voor de gemeente van groot belang om positief bij te dragen aan de natuur en het milieu en als aantrekkelijke woongemeente te fungeren. Het streven is om met ons waardevolle groen de biodiversiteit te stimuleren en een woonklimaat te realiseren dat ruimte, rust en diversiteit bevat. Maar we willen ook de groene kwaliteiten benutten om bewoners en recreanten er plezier aan te laten beleven. Om het aanwezige groen te behouden, en zelfs te versterken, hanteren we het groenstructuurplan. Dit plan fungeert als toetsingskader voor het beschermen van ons bestaande groen en het inpassen van nieuwe ontwikkelingen. Voor het beheren van de ruim 960 hectare bossen, natuurterreinen en landschappelijke elementen is in het Integraal Ontwikkelingsplan Bos- en Natuurterreinen voor de komende jaren een ontwikkelrichting vastgelegd. Over het geheel bezien blijven we inzetten op vergroening, bijvoorbeeld door het aanplanten van nieuwe bomen: zowel in de kernen als in het buitengebied.

Het beheer

De kwaliteit van ons groen wordt in het kader van kwaliteit gestuurd werken (beleidsplan KOOR) regelmatig geïnspecteerd. Zo houden we elk jaar tweemaal een groen- en een kwaliteitsinspectie. Bij groenbeheer houden we zoveel mogelijk rekening met klimaatadaptie en proberen we de

biodiversiteit en de ecologische natuurwaarden te versterken. Dat doen we bijvoorbeeld door daar waar mogelijk het onderhoud te verminderen. Om het milieu minder te belasten, borstelen we het onkruid weg in plaats van dat we het chemisch bestrijden of wegbranden.

Het bestrijden van de eikenprocessierups doen we steeds meer op natuurlijke wijze door het planten van speciale bollenmengsels, het zaaien van wildbloemen en het aanpassen van de vaste beplanting naar soorten die de natuurlijke vijanden van de rups aantrekken. Met mezenkastjes en speciale broedkasten wordt de natuurlijke bestrijding nog een extra impuls gegeven. Preventieve bestrijding, met een biologisch bestrijdingsmiddel, bouwen we af en voeren we nog slechts uit op plekken waar veel mensen komen en gezondheidsrisico's op de loer liggen. Invasieve exoten zoals de Japanse duizendknoop steken op steeds meer plaatsen de kop op. In 2022 hebben de A2 gemeenten gezamenlijk een bewustwordingscampagne georganiseerd voor haar inwoners, terreinbeheerders en groenorganisaties. Doelstelling van de campagne was het beheersen van problemen met invasieve exoten. Voor bestrijding, van bijvoorbeeld de Japanse duizendknoop, zijn nog geen adequate en betaalbare methoden beschikbaar.

Voor het groot onderhoud en de vervanging van groen is nog geen voorziening of reserve gevormd. De lasten en baten worden rechtstreeks in de exploitatie verantwoord. Bij de huidige werkwijze voeren we het vervangen, de vernieuwing en de renovatie van groen zoveel mogelijk uit binnen integrale uitvoeringsprojecten.

Actuele ontwikkelingen

Momenteel werken we integraal en samen met groenorganisaties aan aanvullende beleidsregels om onze bijzondere bomen, monumentaal en waardevol, beter te beschermen. Ook kijken we naar uitvoeringsbeleid voor het beheer van bomen (bomen beheerplan) en onderzoeken we of we een bomenfonds en de her-plantplicht beter kunnen uitwerken. We stimuleren de biologische diversiteit met maatregelen zoals ecologisch bermbeheer, bloembollen, minder bestrating voor klimaatadaptie door acties als 'tegelwippen' en het adopteren van boomspiegels door inwoners. Via de wijkcommissies en het IVN organiseren we kleinschalige projecten om onze inwoners te stimuleren ook bij te dragen aan vergroening en klimaatadaptatie.

Kwantitatieve en kwalitatieve indicatoren

Bomen: 29.800 Gras: 1.095.000 vierkante meter.

Openbare verlichting

Het beleidskader

De gemeente is verantwoordelijk voor de aanleg en het onderhoud van de openbare verlichting langs de openbare wegen. Hiervoor is het "beheerbeleidsplan OVL 2013-2022" vastgesteld, inclusief de hierop aansluitende beheer- en uitvoeringsplannen. Belangrijk uitgangspunt is dat de openbare verlichting naast de verkeersveiligheid ook de sociale veiligheid vergroot. Tegelijkertijd willen we dat de openbare verlichting energiezuinig en niet lichtvervuilend is en dat deze een zo laag mogelijke belasting geeft voor de flora, fauna en de omgeving. Leidraad voor de aanleg en het onderhoud is de systematiek van de ROVL-2011 (Richtlijn Openbare Verlichting uit 2011) en de Richtlijn Lichthinder. Voor de komende periode vanaf 2023 wordt het beheerbeleidsplan voor openbare verlichting geactualiseerd.

Het beheer

We hebben de beschikking over een beheerprogramma, waarin de actuele gegevens van onze openbare verlichting zijn opgenomen. De vervanging van de openbare verlichting vindt plaats via investeringsprojecten. Afgeschreven conventionele verlichting wordt vervangen door LED-verlichting. De lasten en baten worden rechtstreeks in de exploitatie verantwoord.

Begin 2023 is het gecombineerd onderhouds- en vervangingsbestek aanbesteed voor de komende 4 jaren. De aannemer draagt, naast het direct acteren op ontvangen storingen, ook zorg voor de juiste beheergegevens, klein- en grootschalige vervangingen en het dagelijks onderhoud waarbij wij als opdrachtgever de algehele regie voeren. Voor de komende periode wordt het gecombineerde onderhouds- en vervangingsbestek opnieuw aanbesteed.

Actuele ontwikkelingen

In 2023 zijn de masten en armaturen in de Brouwerijdreef vervangen door LED, en in de wijk "de Hofjes en Keersopperdreef worden medio 2023 307 stuks LED armaturen aangebracht.

Begin 2023 is een remplace uitgevoerd, 790 conventionele PLL lampen zijn vervangen.

In september 2023 zijn ook de armaturen aan De Hofnar vervangen door LED armaturen, en deze worden gekoppeld aan het tele-management systeem van het Centrum.

In enkele straten zijn ook LED-armaturen geplaatst en masten vervangen. Dit proces zetten we uiteraard naast de normale onderhoudswerkzaamheden en incidentele vervangen in 2024 weer voort.

Kwantitatieve en kwalitatieve indicatoren

Wij beschikken momenteel over 7.368 lichtmasten en 7.636 armaturen (inclusief grondspots).

Verkeersregelininstallaties

Het beleidskader

Eén van de kerntaken van de gemeente Valkenswaard is de zorg voor een goed functionerend wegennet. Verkeersregelininstallaties (VRI's) zijn daar een onderdeel van en hebben een belangrijke functie voor het realiseren van de beleidsdoelen. Deze beleidsdoelen gaan over belangrijke maatschappelijke thema's als mobiliteit, bereikbaarheid, verkeersveiligheid en leefbaarheid. Voor VRI's is het Beheerbeleidsplan verkeersregelingen 2013-2022 vastgesteld.

In Valkenswaard staan momenteel dertien VRI's, die eigendom zijn van de gemeente. Door slecht afgeregelde regelapparatuur, uitval of andere storingen kunnen gevaarlijke situaties ontstaan. Een adequaat VRI-beheer, waarbij storingen snel worden opgelost en versleten en slecht functionerende onderdelen (preventief) worden vervangen, is noodzakelijk. Zo kunnen we de kans op storingen verkleinen en de levensduur van de installatie verlengen.

Het beheer

Het technische beheer vraagt om een duidelijke beheerstrategie en bijbehorende financiële middelen. Alle installaties worden jaarlijks onderworpen aan een inspectie. Op basis van de resultaten daarvan actualiseren we het onderhoudsprogramma voor een periode van vier jaar. Voor de instandhouding van verkeersregelininstallaties hebben we geen voorziening ingericht maar worden de lasten en baten rechtstreeks in de exploitatie verantwoord. Voor grootschalig onderhoud en vernieuwingen richten we investeringsprojecten in.

Naast het technische beheer is het functionele beheer van de installaties belangrijk. Het zogenaamde verkeersbeheer beoordeelt onder meer aan de hand van kruispuntanalyses en binnengekomen wensen en klachten of we de verkeersregelprogramma's in de verkeersregelautomaten (VRA's) moeten aanpassen. VRI's zijn ook een belangrijk verkeerskundig sturingsinstrument om verkeerstromen te beïnvloeden. Ook dit aspect maakt het noodzakelijk om actueel verkeersmanagement te voeren.

Actuele ontwikkelingen

Op hoofdlijnen kunnen we stellen dat:

- Twaalf VRI's voldoende restlevensduur hebben en naar behoren functioneren;
- Eén VRI momenteel op een huurautomaat draait en dat vervanging afhankelijk is van ontwikkelingen rondom de nulplusmaatregelen (herinrichting Dommelseweg);

Kwantitatieve en kwalitatieve indicatoren

Het aantal storingen en meldingen is een goede indicatie van de technische staat van een VRI. In combinatie met informatie uit het jaarlijks preventief onderhoud actualiseren we de planning voortdurend waar dat nodig is.

Speelvoorzieningen

Het beleidskader

In 2015 is het speelvoorzieningen beheerbeleid vastgesteld. Daarin staat dat we het aantal speelplekken verminderen, de speelplekken aanpassen aan de situatie in de wijk en de kwaliteit van de overblijvende locaties verbeteren als dat mogelijk is. Bij de aanpassingen kijken we ook direct naar de toegankelijkheid 'Agenda 22' waarin het uitgangspunt is dat (speel)voorzieningen voor iedereen toegankelijk zijn. Verder is voor het beheer en het onderhoud van de speelplekken uiteraard het 'Besluit Veiligheid van Attractie- en speeltoestellen' van belang omdat daarin de wettelijke verplichtingen zijn opgenomen waaraan de speeltoestellen moeten voldoen.

Het beheer

Vanuit het beheerprogramma speelvoorzieningen is een meerjarenplanning voor het groot onderhoud en vervanging opgesteld. De concrete onderhoudsplannen maken we aan de hand van de jaarlijks, wettelijk verplichte veiligheidsinspecties en de technische staat van de speelvoorzieningen. De kosten voor het onderhoud worden rechtstreek in de exploitatie verantwoord. De vervanging van de speelvoorzieningen wordt gedekt door de bestemmingsreserve speeltoestellen.

Actuele ontwikkelingen

De uitvoering van het omvormen van de speelplekken is inmiddels afgerond. Dit jaar zijn de speelplekken in het centrum gecreëerd en wordt de speelplek bij het Kleine Meer park gerenoveerd met als doel een samenspel-belevingspark te creëren waarin toegankelijkheid extra aandacht krijgt en het basketbalveld en de skatebaan wordt aangelegd. In 2024 staat de speelplek bij kinderboerderij Het Weike op de planning om geheel gerenoveerd te worden. Verder worden op verschillende plekken een aantal toestellen vervangen.

Kwantitatieve en kwalitatieve indicatoren

Wij regelen op dit moment het beheer, het onderhoud en de vervanging van 73 speelplekken. In zijn totaliteit staan daar nu 397 openbare speel en sporttoestellen in onze gemeente.

Buitensportvoorzieningen

Het beleidskader

De beleidsvisie "Sport Verbindt Valkenswaard 2018-2021", en de verschillende normen van het NOC*NSF, Kiwa Isa Sport en sportbonden, vormen het gemeentelijke beleidskader over de buitensportvoorzieningen. Met het beleid zorgen we ervoor dat de accommodaties voldoen aan de maatschappelijke (breedte)sport basisnormen.

Het beheer

Het "Meerjaren Investerings Plan buitensportaccommodaties" (MIP) geeft ons een nauwkeurig inzicht in de omvang, het kwaliteitsniveau en de theoretische levensduur van onze buitensportvoorzieningen. Dit kwaliteitsniveau wordt jaarlijks gecontroleerd en waar nodig aangepast in het MIP. Uit deze gegevens blijkt duidelijk dat we, gezien over een periode van dertig jaar, gemiddeld € 500.000 per jaar nodig hebben om het gebruik van deze voorzieningen voor de toekomst te kunnen garanderen. Jaarlijks geven we via de Nota Kaders aan welke buitensportvoorzieningen in het betreffende begrotingsjaar moeten worden vervangen.

Het Meerjaren Onderhoud Plan buitensportaccommodaties (MOP) geeft ons een exact beeld welke middelen er jaarlijks nodig zijn om via regulier en dagelijks onderhoud onze buitensportaccommodaties op het vereiste kwaliteitsniveau te houden. Wanneer we dit onderhoud niet of minder uitvoeren lopen we het risico dat de theoretische levensduur van de buitensportaccommodaties/sportvelden niet gehaald gaat worden en dat er klachten vanuit de gebruikers ontstaan.

Actuele ontwikkelingen

In 2023 zijn bij 5 buitensportaccommodaties de conventionele veldarmaturen vervangen voor Led veldverlichting en is een start gemaakt om te inventariseren wat de opties zijn bij de overige buitensportaccommodaties. Sportpark Norbertusdreef is na een intensief participatietraject met omwonende en sportclubs openbaar toegankelijk gemaakt. Door een wandelpad aan te leggen is een ruimte gecreëerd om een mooi ommetje te lopen door het groen in de wijk en door de aanplant van diverse soorten bomen en beplanting krijgt de biodiversiteit in het gebied een enorme boost. Bij VV de Valk is de riolering, toegang en het terras aangepakt en bij HSV de Venberge wordt nog een deel van de vijfverbeschoeiing vervangen. In 2024 staan er bij verschillende clubs kleine renovaties en vervangingen op de planning.

De Europese Unie heeft een verbod afgekondigd op het gebruik van polymere infill vanaf 2031. Aangezien kunstgrasvelden gemiddeld 10 jaar meegaan moet er een alternatief worden gevonden in samenspraak met de betreffende voetbalclubs. Naar verwachting moeten de kunstgras voetbalvelden in de gemeente in 2025/2026 worden gerenoveerd. De markt is momenteel druk aan het experimenteren met alternatieven en naar verwachting worden in 2023/2024 de eerste wedstrijdgeschikte velden aangelegd.

Kwantitatieve en kwalitatieve indicatoren

We beschikken op dit moment over 65 buitensportvoorzieningen waarop 18 verschillende sporten worden beoefend door ongeveer 27 verenigingen.

Tractie

Het beleidskader

In het KOOR (Kwaliteit Onderhoud Openbare Ruimte) is opgenomen dat "gemiddeld B" het kwaliteitsniveau moet zijn van het onderhoud van onze kapitaalgoederen. Daarnaast zijn er diverse wetten of regelingen als de Wegenverkeerswet en het Attractiebesluit en eisen van sportbonden waarin bepalingen zijn opgenomen hoe onze kapitaalgoederen moeten worden onderhouden. In het kader van het project "Beheer op orde" hebben we een professionele beheerorganisatie ingericht die

voor de uitvoering van hun werkzaamheden moet kunnen beschikken over bedrijfsvoertuigen en machines.

Het beheer

Het onderhoud aan de bedrijfsvoertuigen en machines wordt voor een groot deel verricht door eigen personeel in onze garage. Jaarlijks moeten er ook voertuigen en machines worden vervangen. Hiervoor hebben we de bestemmingsreserve "tractie ruimtelijk beheer" ingesteld. Naast de bedrijfsvoertuigen en machines van het team B&U zijn hierin ook de voertuigen van de bodes, GEO en de toezichthouders opgenomen. Het college stelt jaarlijks het benodigde vervangingsbudget ter beschikking vanuit deze reserve.

Actuele ontwikkelingen

De afgelopen jaren is het tractie bestand afgestemd op de nieuwe beheerorganisatie. Eind 2019 zijn we overgegaan op het tanken van de voor het milieu betere blauwe diesel. Binnen de mogelijkheden die er zijn proberen we hier de voorbeeldfunctie van de gemeente toe te passen. In 2024 wordt het onderzoek gestart op welke manier we het tractiebestand verder kunnen verduurzamen en welke kosten hieraan zijn verbonden. Afgelopen 2 jaar zijn de prijzen voor de aankoop van bedrijfsvoertuigen en machines explosief gestegen met gemiddeld 15%.

Kwantitatieve en kwalitatieve indicatoren

We beschikken over een grote diversiteit aan voertuigen en machines waaronder een vrachtwagen, bakwagens, tractoren met werktuigen, veegwagens en gladheidbestrijdingsmaterieel.

Maatschappelijk vastgoed, inclusief onderwijshuisvesting

Voor de instandhouding van de onroerende zaken is de voorziening "groot onderhoud onroerende zaken" gevormd. Er is een beheerplan 'MeerjarenOnderhoudsVerwachting' (MJOV) aanwezig. Dit beheerplan was niet meer volledig actueel. In 2023 is het gebouwenbestand voor de MJOV geactualiseerd. Deze actualisatie loopt door in 2024.

Voortbordurend op de in 2012 vastgestelde uitgangspunten, over het door ICS opgestelde rapport over maatschappelijk vastgoed, wordt het vastgoedmanagement informatiesysteem gevuld. Vanuit het vastgoed management systeem worden de opdrachten tot onderhoud jaarlijks geactualiseerd en uitgevoerd.

In dit systeem worden alle bijgewerkte en actuele meerjarenonderhoudsverwachtingen opgenomen. Op basis van deze verwachtingen zullen we de onderhoudswerkzaamheden uitvoeren en de budgetten bijsturen. Vanaf 2024 staat de verdere doorontwikkeling van het maatschappelijk vastgoed centraal. Dit hebben we vastgelegd in de bestuursopdracht Vastgoed 2024-2028.

We willen structurele verhoging van onderhoudskosten en/of grote problemen met de kwaliteit van de gebouwen voorkomen. Om het voorzieningenniveau op peil te houden, moet ook de technische kwaliteit van gebouwen en installaties voldoende zijn. Er is vastgesteld en beoordeeld dat de kwaliteit minimaal aan conditie 3 van de NEN 2767-methodiek moet voldoen. De gebouwen die we in onderhoud hebben voldoen daaraan. Voor de komende periode zullen we de gebouwen die we voor de toekomst willen behouden aan de doelstellingen van duurzaamheid en energietransitie in beeld brengen. Daarbij zal een plan van aanpak en benodigde financiële middelen in beeld worden gebracht. Dit alles doen we aan de hand de vastgestelde bestuursopdracht vastgoed 2024-2028.

In overleg met de schoolbesturen is een IHP (Integraal HuisvestingsPlan) vastgesteld. De financiële gevolgen hiervan zijn in de begroting verwerkt. Inmiddels zijn de 1e projecten uit het IHP ter hand genomen, zoals nieuwbouw bs. De Pionier en locatieonderzoek nieuwe basisscholen in Dommelen. Hierover bent u recent door ons geïnformeerd

Financiering

Inleiding

Het doel van deze financieringsparagraaf is de uitvoering van de treasuryfunctie in beeld te brengen. De treasuryfunctie bestaat uit de taken financiering, cashmanagement en renterisicobeheer met als doel: *de organisatie te voorzien in de behoefte aan vreemd vermogen tegen zo laag mogelijke kosten en te beschermen tegen ongewenste financiële risico's*. De uitvoering ervan vereist beslissingen in een complexe geld- en kapitaalmarkt. Onder de functie valt ook het garanderen van geldleningen door derden.

Financieringspositie

Financiering binnen de gemeente Valkenswaard gaat volgens het systeem van totaalfinanciering. Dit houdt in dat er geen rechtstreeks verband bestaat tussen een bepaald actief (investering) en de aangetrokken financieringsmiddelen. Jaarlijks wordt de financieringsbehoefte bepaald. De gemeentelijke activa financieren we door het eigen vermogen in de vorm van reserves en voorzieningen en door langlopende geldleningen.

Tussentijdse schommelingen in de financieringspositie worden door een rekeningcourant overeenkomst en kasgeldleningen opgevangen. Bij benutting van kasgeldfaciliteiten wordt de afweging gemaakt of en wanneer omzetting in een vaste geldlening noodzakelijk is. Daarnaast wordt gekeken naar de rentepercentages en de verwachte ontwikkeling daarvan. Het streven is telkens om de gemiddelde rente zo laag als mogelijk te houden.

Renterisico

Het renterisico is het volume aan uitstaande schuld, dat aan een renteherziening onderhevig is. De wetgever heeft in de wet Fido eisen gesteld aan het maximum aan renterisico dat een gemeente in enig jaar mag lopen. Deze eisen komen tot uitdrukking in de kasgeldlimiet (voor leningen met een looptijd tot 1 jaar) en de renterisiconorm (voor leningen met een looptijd vanaf 1 jaar). Deze normen bepalen de speelruimte voor de gemeente om verantwoord en goedkoop te financieren.

Leningen en schulden

Kortlopende schuld: de kasgeldlimiet

In de Wet Fido is een norm gesteld voor het maximum bedrag waarmee de gemeente haar investeringen met kortlopende middelen (looptijd < 1 jaar) mag financieren: de zogenaamde kasgeldlimiet. Deze limiet bedraagt maximaal 8,5% van het begrotingstotaal en is voor 2023 berekend op ca € 7,8 miljoen.

Met de Bank Nederlandse Gemeenten is een overeenkomst financiële dienstverlening (rekening-courant) gesloten met een kredietfaciliteit van maximaal € 5,0 miljoen. In 2023 heeft er geen overschrijding van de kredietfaciliteit plaatsgevonden. Daarnaast is de werkelijk betaalde rente voor de korte termijn financieringsmiddelen onder de geraamde rentelasten gebleven.

Kasgeldlimiet	Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
Begrotingstotaal	92.078	92.078	92.078	92.078
Limiet percentage	8,50%	8,50%	8,50%	8,50%
Normbedrag	7.827	7.827	7.827	7.827
Vlottende schuld	1.681	1.498	477	667
Vlottende middelen	701	1.629	623	554
Netto saldo	980	-131	-146	113
Ruimte onder de kasgeldlimiet	6.846	7.958	7.973	7.714
Overschrijding kasgeldlimiet	-	-	-	-

De kasgeldlimiet in 2023 is niet overschreden.

Langlopende schuld: de renterisiconorm

De renterisiconorm houdt in dat niet meer dan 20% van de begrotingsomvang van een jaar aan een renteherziening en herfinanciering onderhevig mag zijn. Deze norm is ingesteld om een stabiele rentelast over de komende jaren te bewerkstelligen. Op een gewijzigd begrotingstotaal van € 106 miljoen bedraagt de renterisiconorm 20%, wat komt neer op € 21,2 miljoen.

bedragen x € 1.000

Renterisico	Realisatie 2023
Begrotingstotaal	106.120
Limiet percentage	20,00%
Normbedrag	21.224
Rente herziening	0
Aflossing	5.826
Renterisico	5.826
Ruimte onder de renterisiconorm	15.398
Overschrijding renterisiconorm	-

Met een totale aflossing van € 5.826 miljoen in 2023 blijven we onder de grens van de renterisiconorm.

Leningenportefeuille opgenomen geldleningen voor gemeente*bedragen x € 1.000*

Omschrijving	Bedrag
Stand per 1-1-2023	49.445
Aflossingen	5.826
Nieuwe leningen	
Stand per 31-12-2023	43.619

Leningenportefeuille opgenomen geldlening voor toegestane instellingen

Onze gemeente heeft geldleningen verstrekt aan particulieren voor startersleningen en voor de aanschaf van zonnepanelen. Voor de beheersing van de risico's werken wij voor de registratie en administratie van deze regelingen samen met professionele uitvoerders.

Overige langlopende leningen**Startersleningen**

In 2023 zijn via Stimuleringsfonds Volkshuisvesting (SVn) leningen verstrekt aan starters binnen onze gemeente. De gemeente verstrekt 25% van de afgesloten lening. Het rijk en de provincie verstrekken het resterende deel van 75% van de leningen aan deze starters.

bedragen x € 1.000

Omschrijving	Bedrag
Stand per 1-1-2023	764
Nieuwe leningen (des-/ investeringen)	366
Aflossingen	35
Stand per 31-12-2023	1.095

Leningen voor zonnepanelen (groene zone)

"De Groene Zone" is een initiatief van diverse gemeentes in de regio Zuidoost Brabant en heeft als doel om zoveel mogelijk woningen te voorzien van zonnepanelen. Het project biedt een simpele en laagdrempelige manier voor particulieren om zonnepanelen op eigen dak te realiseren.

bedragen x € 1.000

Omschrijving	Bedrag
--------------	--------

Stand per 1-1-2023	1.388
Nieuwe leningen (des-/ investeringen)	
Aflossingen	122
Stand per 31-12-2023	1.266

Renteresultaat

In 2023 is de rente flink gestegen ten opzichte van 2022. Dit is terug te zien in de ontvangen rente op schatkistbankieren. In 2023 bedroeg de omslagrente 1,5 %. Het renteresultaat bedraagt in 2023 € 98.000 en is als volgt opgebouwd:

bedragen x € 1.000

Omschrijving	Rekening 2023	Rekening 2022
Rente kosten		
Externe rentelasten over de korte en lange financiering	706	733
Externe rentebaten	-82	41
Directe toe te rekenen rente grondexploitatie	-24	-34
Bespaarde rente	768	596
Totaal rente kosten	1.368	1.336
Aan taakvelden toe te rekenen rente	1.466	1.378
Totaal doorbelast	1.466	1.378
Rente resultaat	98	42

Deelnemingen

N.V. bank Nederlandse Gemeenten: 12.987 aandelen ad € 2,50 is € 32.467. De aandelen zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde. Het in 2023 uitgekeerde dividend over 2022 is in het boekjaar 2023 verantwoord.

Kredietrisico

bedragen x € 1.000

Omschrijving	% per 31-12-2022	% per 31-12-2023	Hypothe- caire zekerheid	Restant schuld per 31- 12-2022	Restant schuld per 31- 12-2023
Woningbouwcorporaties met garantie WSW (Waarborgfonds Sociale Woningbouw)	-	-	-	-	-
Woningbouwcorporaties zonder WSW	-	-	-	-	-
Financiële instellingen met een A-rating of hoger	1.5%	1.3%	zonder	32	32
Overige toegestane instellingen	35,0%	45.8%	met	764	1.095
Overige toegestane instellingen	63.5%	52.9%	zonder	1.388	1.266
Niet toegestane instellingen	-	-	-	-	-
Totaal	100	100		2.184	2.393

Bedrijfsvoering

Algemeen

De bedrijfsvoeringstaakgebieden van de gemeente zijn per 1 januari 2017 ondergebracht in de Gemeenschappelijke Regeling Samenwerking A2 gemeenten (GRSA2) van de gemeenten Cranendonck, Heeze-Leende en Valkenswaard. De dienstverlening van de GRSA2 heeft tot doel om de deelnemende gemeenten optimaal te faciliteren bij het realiseren van hun ambities. Dit door de uitvoering van de ondersteunende taken op het gebied van financiën, communicatie, personeel en organisatie, informatiemanagement, juridische zaken, inkoop, facilitaire zaken en bestuurs- en management ondersteuning. Daarnaast verzorgt de GRSA2 de uitvoerende werkzaamheden op het gebied van werk en inkomen voor de deelnemende gemeenten. De takenbundeling op bedrijfsvoering moet voor de gemeente leiden tot meer kwaliteit, borging van de continuïteit, verminderde kwetsbaarheid, een versterking van de dienstverlening én het behalen van efficiencyvoordelen op de bedrijfsvoeringstaken.

Wat heeft de GRSA2 gedaan in 2023?

Hybride werken

In de praktijk zien we dat de hybride manier van werken – na Corona – is blijven bestaan. Ook de risico's rondom cybersecurity nemen toe. Dit samen vereist meer aandacht voor onder andere informatieveiligheid en mobile device management.

Arbeidsmarkt

De arbeidsmarkt staat sterk onder druk en dat betekent dat het verloop in 2023 hoog is geweest (ruim 20%). De GRSA2 is nauwelijks meegegroeid met de formatie-uitbreidingen van de gemeenten. Hierdoor is de werkdruk fors toegenomen en is het steeds moeilijker vacatures ingevuld te krijgen.

Rechtmatigheid

Met ingang van 2023 geeft de accountant geen rechtmatigheidsverklaring meer af, maar verstrekt het college een rechtmatigheidsverantwoording aan de raad. Deze (ingrijpende) wijziging heeft veel extra capaciteit gevegd van de organisatie en het interne controle team in het bijzonder. Voor de aangesloten gemeenten (en de A2-organisatie zelf) zijn nieuwe financiële en controleverordeningen opgesteld, die aansluiten op deze wijziging. Ook is een (geheel vernieuwd) interne controleplan vormgegeven én is aandacht geschonken aan het verder vervolmaken van het (fraude)risicomanagement.

Aanschaf rapportagetool

Met behulp van export bestanden, Word en Excel worden de huidige rapportages opgesteld, hetgeen foutgevoelig is en bovendien de nodige capaciteit kost. Bovendien kan vaak maar één gebruiker tegelijk werken aan de rapportage.

In tegenstelling tot het merendeel van de gemeenten in Nederland, ontbreekt nog een tool om goede betrouwbare rapportages – die bovendien qua lay out goed er uit zien – op te stellen én waar meerdere gebruikers tegelijk aan kunnen werken.

In de tweede helft van 2023 is gestart met de aanbesteding van deze tool, die in 2024 wordt geïmplementeerd (en voor het eerst gebruikt zal worden voor het opstellen van de begroting 2025). De aanbesteding is in december 2023 afgerond.

Maximale score OZB-processen door waarderingskamer

In mei 2023 heeft de waarderingskamer – de extern toezichthouder – een rapport uitgebracht over de kwaliteit van de OZB-processen. Uit dit rapport blijkt dat de kwaliteit van deze processen bij de GRSA2 de maximale score van vijf sterren heeft behaald. Zeker zo belangrijk is dat de waarderingskamer heeft aangegeven dat de GRSA2-organisatie toekomst bestendig is; met andere woorden dat de GRSA2 in staat om ook in de toekomst een goede kwaliteit te leveren en afdoende robuust is. De waarderingskamer roemt daarnaast de bereikbaarheid/nabijheid van de GRSA2 voor de inwoners en bedrijven.

In de afgelopen jaren is regelmatig de positionering van belastingen (wel of niet bij de GRSA2) ter discussie gesteld. Mede op basis van het rapport van de waarderingskamer heeft de directieraad besloten om deze positionering de komende jaren niet meer ter discussie te stellen. Dit geeft ook de broodnodige rust voor de medewerkers van de GRSA2 en biedt mogelijkheden om vacatures weer in te vullen.

Groot aantal WOZ-bezwaren/beroepen

De waarde van het onroerend is in de afgelopen jaren goed fors gestegen. Inwoners en bedrijven zijn steeds kritischer en maken sneller bezwaar. Dit wordt bovendien aangewakkerd door bureaus die op basis van no-cure-no-pay "gratis" bezwaar maken.

Bij het bepalen van de capaciteit van de GRSA2 is hiermee geen rekening gehouden; de capaciteit is berekend op jaarlijks 750 bezwaren, terwijl in praktijk ruim 3.000 bezwaren zijn ontvangen. Deze stijging doet zich overigens voor bij alle gemeenten. In tegenstelling tot diverse gemeenten, zijn de bezwaren tijdig afgewikkeld.

Robotisering

Onderzocht is welke processen van belastingen en de financiële administratie in aanmerking komen voor robotisering. In 2023 zijn twee processen geselecteerd om de efficiency hiervan met behulp van RPA (Robotics Process Automation) te optimaliseren. De eerste resultaten zijn veel belovend en hiermee loopt de organisatie vóór op andere organisaties.

Veilig e-mails

In 2022 zijn diverse stappen gezet om veilig e-mails te versturen incl. de mogelijkheid om grote bestandsbijlagen aan de mail toe te voegen. Dit was nodig omdat verschillende ketenpartners (Politie, Veilig Thuis, Huisartsen e.a.) geen 'onbeveiligde' mails meer accepteren. In 2023 zijn deze functionaliteiten in gebruik genomen voor alle vier de organisaties.

Governance

Het contract van de interim directeur van de GRSA2 is in augustus 2023 niet meer verlengd en de taken zijn verdeeld onder het management van deze organisatie. Dit heeft er toe geleid dat diverse activiteiten on hold zijn gezet. De governance structuur – waarin onder andere is uitgewerkt wat de verantwoordelijkheden zijn van de directeur, directie en bestuur – is eind 2023 nog steeds niet vastgesteld. Wel is inmiddels gestart met de werving van een nieuwe directeur; deze start per 1 februari 2024.

Voorkomen van fraude en onregelmatigheden

De (financiële) processen en systemen kenmerken zich door de aanwezigheid van functiescheidingen, zogenaamd hard controls. Hiermee voorkomen we dat slechts één persoon ongecontroleerd transacties of verplichtingen kan aangaan, autoriseren, verwerken en afwikkelen en/of zelfstandig toegang heeft tot activa. Ondanks alle beheersingsmaatregelen resteert het risico dat management of directie maatregelen doorbreekt en het risico van samenspanning tussen medewerkers. Transparante besluitvorming, de governance structuur, een open cultuur waarbij we elkaar durven aan te spreken, de aanwezigheid van een vertrouwenspersoon om niet-integer handelen (anoniem) te melden, periodieke interne en externe audits op de naleving van beheersingsmaatregelen dragen er toe bij dat onregelmatigheden worden gesignaleerd.

Informatiebeveiliging

De afgelopen jaren zijn er regelmatig berichten in de media over cyberaanvallen, waaronder ransomware, en datalekken. Informatiebeveiliging vanuit de perspectieven beschikbaarheid, integriteit, vertrouwelijkheid en controleerbaarheid heeft een hoge prioriteit. Het risico van fraude, zowel via een interne als externe kwaadwillende, is hierbij relevant om in beschouwing te nemen. Tijdens de dagelijkse bedrijfsvoering vinden controles plaats om vast te stellen of gewerkt wordt volgens de daarover gemaakte afspraken, waaronder de diverse protocollen voor informatiebeveiliging. Daarnaast beoordelen de security en privacy officer, maar ook een externe IT-auditor in het kader van ENSIA op een risico gebaseerde wijze de effectiviteit en naleving van de getroffen beheersingsmaatregelen.

Eventuele verbeterpunten vormen de input voor de verdere doorontwikkeling van informatiebeveiliging.

De organisatieontwikkeling

In het eerste kwartaal van 2023 is een objectieve analyse uitgevoerd m.b.t. de organisatie. Naar aanleiding van deze analyse zijn een aantal stappen gezet. Qua structuur is de organisatie opnieuw ingericht om tegemoet te komen aan de behoefte aan 'duidelijkheid' en 'nabijheid', de twee belangrijkste pijlers die objectief gesteld zijn en ook door de organisatie benoemd en bevestigd. Hierbij is gezocht naar een passende structuur voor de fase waarin de organisatie op dit moment zit, nl. herstel van de basis op orde

Organisatieontwikkeling gemeente Valkenswaard

Het jaar 2023 heeft vooral in het teken gestaan van elkaar weer vinden en verbinden. Na de coronaperiode is elkaar weer ontmoeten en samenwerken belangrijker geworden. Binnen ons organisatie ontwikkelprogramma Sterk in je werk is dan ook ingezet op integraal werken. Het doel van het project integraal werken is het meer en beter samenwerken tussen teams zodat we goed kunnen werken vanuit de opgaven die voor ons liggen. Het is vanuit integraal werken van belang om elkaar goed te kunnen vinden en weten wie wat doet en vooral wie wat kan én wil doen. Uitgangspunt hierbij is om dit te doen op basis van kwaliteiten, interesses en capaciteiten die het best bijdragen om het doel te bereiken.

Het raads- en collegeprogramma geeft de ambities binnen deze bestuursperiode weer. Sterk in je werk helpt ervoor te zorgen dat de organisatie nog beter toegerust is voor de opgaven van nu en in de toekomst. We kijken daarbij naar (organisatie brede) competentieontwikkeling. De training heldere college- en raadsvoorstellen is daar een mooi voorbeeld van.

Binnen Sterk in je werk staan onze kernwaarden centraal. Onze kernwaarden: Empathisch, Gelijkwaardig, Daadkrachtig en Oplossingsgericht, zijn een belangrijk uitgangspunt voor hoe we samenwerken met onze partners en onze omgeving. De samenwerking met onze omgeving komt onder andere tot uiting op het gebied van participatie. Ook in het raadsprogramma is participatie als speerpunt benoemd. In 2023 zijn we doorgegaan op de weg die in 2022 is ingeslagen voor wat betreft het inwonerspanel. Deze groep is vanuit het kernteam participatie vier keer bevraagd. Daarnaast wordt het inwonerspanel ook ingezet om andere vragenlijsten vanuit de gemeente te beantwoorden of deel te nemen aan bijeenkomsten.

Een ander focuspunt binnen het programma Organisatieontwikkeling is het Arbeidsmarkt vraagstuk. Hiervoor zijn in 2022 een aantal acties opgezet die doorlopen in 2023, zoals een onderzoek onder jongeren over werkbeleving dat wordt uitgevoerd voor de 21 gemeenten in de regio Zuidoost Brabant. We doen mee aan 'Ruimte voor Groei' een initiatief van de Vereniging Brabantse Gemeenten (VBG) waar zijinstromers worden opgeleid tot beleidsmedewerkers Ruimtelijke Ordening en denk bijvoorbeeld aan onze Talentenpool. Daarnaast hebben we een wervingsvideo gemaakt, zijn de vacatureteksten herzien en hebben we een bustour georganiseerd. Waarbij belangstellenden zich konden aanmelden voor een bustour door onze gemeente om hierover met ons MT, de HR-collega's en de burgemeester in gesprek te komen.

Personeel & Organisatie

Functieboek en HR-gesprekscyclus

Sinds 2016 maakt de organisatie voor haar functiegebouw gebruik van de HR21-systematiek. Dit is een systeem met generieke functiebeschrijvingen waar op basis van actuele functie/taakbeschrijvingen de functies worden ingedeeld volgens de HR21 systematiek. Eind 2019 is het functieboek voor het laatst geactualiseerd en opnieuw vastgesteld, in 2024 wordt het functieboek opnieuw geactualiseerd.

De HR-gesprekscyclus bestaat uit o.a. "Het goede gesprek". Tijdens dit gesprek gaan medewerker en manager, op basis van gelijkwaardigheid, een dialoog aan. Er wordt met name ingezet op het welzijn en op de ontwikkeling van de toekomstbestendige medewerker, als gevolg van de ontwikkelingen vanuit Strategische Personeelsplanning. We gebruiken daarvoor POP-gesprekken (persoonlijke ontwikkeling).

Medewerker onderzoek (MO)

In 2019 en in 2022 is het Medewerker onderzoek voor gemeente Valkenswaard, en ook A2 breed, uitgezet. Een deel van het onderzoek richt zich op A2 brede organisatievragen, het grootste gedeelte van de vragen richt zich op de afzonderlijke organisaties. Nadat de resultaten bekend zijn gemaakt is een presentatie gegeven aan de teams en het college van gemeente Valkenswaard. Vervolgens zijn de teams, ondersteund door een externe partij/coach, met de resultaten aan de slag gegaan. Er is ook een vergelijking gemaakt met het eerdere onderzoek en gekeken naar de ontwikkelingen die zich hebben voorgedaan in de afgelopen 3 jaar. In het voorjaar van 2024 wordt er gestart met de voorbereiding van het volgende MO.

Arbeidsmarktbenadering

De huidige arbeidsmarkt staat onder druk. Vacatures staan lang open, gekwalificeerd personeel is moeilijk te krijgen. Dit dwingt de organisatie anders te kijken, te denken en te handelen ten opzichte van de arbeidsmarkt. Enerzijds worden er korte termijn acties opgepakt om het ontstane probleem beheersbaar te maken, anderzijds wordt er gewerkt aan een planning voor de middellange termijn. Ook de leeftijdsopbouw van het huidige personeelsbestand maakt dat er nu actie ondernomen moet worden voor de middellange termijn om de vacatures die nog zullen gaan ontstaan straks adequaat in te kunnen vullen. Bovendien blijkt uit onderzoeken dat jongere werknemers minder lang bij eenzelfde werkgever in dienst blijven en andere behoeften hebben. Het is het afgelopen jaar wel gelukt om een aantal jongeren (onder de 30 jaar) aan onze organisatie te verbinden. In regionaal verband wordt er ook gewerkt aan het arbeidsmarktvraagstuk, hierbij is de organisatie aangesloten. Binnen de organisatie zijn er een 4 tal trainees gestart. Naast het vinden van nieuwe medewerkers focust de organisatie zich ook op het binden & boeien van bestaande medewerkers. Hoe houden we medewerkers binnen de organisatie en wat is daarvoor nodig? Naast korte termijn acties die doorlopend zijn ingezet is er in het kader van vinden, binden & boeien in beeld gebracht wat de vraagstukken zijn voor de middellange termijn, de oorzaken en de mogelijke oplossingsrichtingen. Vervolgens worden er acties aan gekoppeld.

Formatieontwikkeling en -beheersing

In 2023 is de formatie toegenomen met 13,26 fte. Dit is op grond van besluiten van uw raad of het betreft budget neutrale omzetting van (inhuur)budget naar vaste formatie.

Team	Fte 2022 realisatie	Fte 2023 Primitieve begroting	Fte 2023 realisatie	Fte begroting 2024
Griffie	1,56	1,61	2,57	2,57
Directie/staf	5,00	5,00	6,56	6,56
Klantcontact Burgers (KCB)	12,04	12,04	12,04	12,04
Klantcontact Omgeving (KCO)	21,92	21,92	23,92	23,92
Klantcontact Zorg (KCZ)	24,57	24,57	27,94	27,94
Beheer & Uitvoering (B&U)	44,00	43,69	43,69	43,69
Sociaal en Economisch Beleid	30,22	30,22	30,22	30,22
Ruimtelijk Beleid (RB)	29,21	29,21	34,92	34,92
Projecten & Programma's (P&P)	11,88	12,63	12,80	12,80
Toegestane formatie per 1 januari	181,40	180,89	194,66	194,66
Centrum voor muziek en dans (CMD)	9,52	9,52	9,52	9,52

Personeelsopbouw

	Valkenswaard per 31-12-2023 (absoluut)	Valkenswaard per 31-12-2023 (%)
leeftijd < 20 jaar	0	0
leeftijd 21 - 30 jaar	24	12,24%
leeftijd 31 - 40 jaar	45	22,96%
leeftijd 41 - 50 jaar	43	21,94%
leeftijd 51 - 60 jaar	54	27,55%
61 en ouder	30	15,31%
	196	100%

In het overzicht met betrekking tot de personeelsopbouw zijn het CMD, B&W en Raad niet meegenomen.

Tijdelijke inhuur

De inzet van externe medewerkers wordt bepaald op basis van een aantal uitgangspunten:

Incidenteel werk, waaronder projecten;

- Tijdelijk extra capaciteit;
- Specifieke vaardigheden gezien de ontwikkeling van de organisatie;
- Externe deskundigheid;
- Vervanging bij ziekte;
- Moeilijk invulbare vacatures.

Verzuim

In 2023 (meetpunt hele jaar 2023) is het ziekteverzuim 4,94 procent en de meldingsfrequentie bedraagt 0,73. Het ziekteverzuim is flink gedaald ten opzichte van het jaar 2022 (ziekteverzuim 2022: 7,35 procent), de meldingsfrequentie is iets gestegen (meldingsfrequentie 2022 0,70). Het verzuimpercentage A&O cijfer 2023 van gemeenten 20.000 - 50.000 is 6,3 procent, de meldingsfrequentie is 0,71.

Het verzuimpercentage is (gedeeltelijk) te verklaren door psychische klachten (o.a. door ervaren werkdruk) en langdurige uitval door diverse (medische) oorzaken. De daling van het verzuimpercentage ten opzichte van 2022 is te verklaren doordat er geen piek meer ontstaat door ziekmeldingen als gevolg van corona. Preventief wordt ingezet op het dreigend vermijdbaar verzuim op dezelfde doeltreffende wijze voortzetten en erna streven om het verzuimcijfer niet verder op laten lopen.

Toelichting rechtmatigheidsverantwoording

Inleiding

In de jaarrekening hebben wij de rechtmatigheidsverantwoording opgenomen met betrekking tot de begrotingsonrechtmatigheden. In de financiële verordening heeft de gemeenteraad met het college van burgemeester en wethouders afgesproken dat begrotingsonrechtmatigheden groter dan 1% van de verantwoordingsgrens (rapportagegrens) in de paragraaf bedrijfsvoering worden toegelicht. Naast deze toelichting gaan wij hieronder in op de bevindingen van het voorwaardencriterium en het misbruik en oneigenlijk gebruik (M&O) criterium.

De in de jaarrekening opgenomen rechtmatigheidsverantwoording is opgesteld volgens de Kadernota rechtmatigheid van de commissie BBV en de financiële- en controleverordeningen van onze gemeente. Daarnaast geldt het Misbruik en Oneigenlijk gebruik (M&O) beleid als toetsingskader voor de rechtmatigheidsverantwoording.

Begrotingscriterium

Het begrotingscriterium heeft betrekking op de grenzen van de baten en lasten in de door het college van burgemeester en wethouders geautoriseerde begroting. Het gaat hierbij om de investeringskredieten en de hiermee samenhangende programma's, waarbinnen de financiële beheer handelingen tot stand komen.

Bij onze controles voor het begrotingscriterium hebben wij geen onrechtmatigheden geconstateerd die uitkomen boven de verantwoordingsgrens. Wel zijn er een aantal onrechtmatigheden die boven de rapportagegrens vallen, en verderop in deze paragraaf worden toegelicht.

Het College informeert de raad door middel van een tussentijdse rapportage over de realisatie van de begroting van de gemeente in het lopende boekjaar.

Het vaststellen van de tussentijdse rapportage door de raad leidt tot een wijziging van de programmagegroting (in geval van wijziging van baten en/of lasten op programmaniveau) en/of het investeringskrediet. Deze toelichting maakt onderdeel uit van de toelichting op de baten en lasten in de jaarrekening. In de financiële verordening hebben we afgesproken dat het begrotingscriterium wordt beoordeeld op het niveau van programma's. Uitgangspunt is dat iedere afwijking van de begroting als onrechtmatig wordt beschouwd. Afwijkingen worden als acceptabel beschouwd als sprake is van een overschrijding waarbij direct gerelateerde inkomsten de overschrijding compenseren, er sprake is van een open-einde regeling, de overschrijding is geautoriseerd door middel van vaststelling van een tussentijdse rapportage en wanneer de kosten tijdig zijn gemeld aan de raad, zelfs in dat geval dat deze niet tot een begrotingswijziging hebben geleid. Begrotingswijzigingen die passen binnen het bestaande beleid van de raad worden niet opgenomen in de paragraaf bedrijfsvoering. Het begrip tijdigheid is in de financiële verordening van niet verder

gespecificeerd. Het college ziet het melden van overschrijding bij de jaarstukken 2023 als 'tijdig'. Daarmee zullen bij vaststelling van de jaarstukken 2023 door de raad ook de afwijkingen op baten en onderschrijding van de lasten als rechtmatig aangewezen worden.

Voorwaardencriterium

Het voorwaardencriterium heeft betrekking op de eisen die worden gesteld bij de uitvoering van de financiële beheers handelingen. Deze eisen zijn afkomstig uit diverse wet- en regelgeving en hebben betrekking op aspecten als doelgroep, termijn, grondslag, administratieve bepalingen, normbedragen, bevoegdheden, bewijsstukken, recht, hoogte en duur.

Misbruik en oneigenlijk gebruik (M&O) criterium

Het misbruik en oneigenlijk gebruik heeft betrekking op het voorkomen, detecteren en corrigeren van misbruik en oneigenlijk gebruik van overheidsmiddelen en gemeentelijke eigendommen bij financiële beheers handelingen. Hiervoor is door de gemeente Valkenswaard M&O beleid vastgesteld. Bij de interne controle is hier uiteraard ook de benodigde aandacht voor.

Er zijn een tweetal afwijkingen boven de € 50.000 welke toegelicht dienen te worden:

Programma 2: Werken

Op programma 2 is een bedrag van € 249.000 aan overschrijdingen gemeld. Wij vinden deze gehele overschrijding aan te merken als acceptabel. Bij de posten gymonderwijs, Suvis gelden, Onderwijsachterstandenbeleid en NPO gelden zijn meer lasten dan begroot gerealiseerd. Tegenover al deze gelden staan echter ook extra inkomsten, vanuit (specifieke) uitkeringen. Conform artikel 10, lid 4a van de financiële verordening zijn deze overschrijdingen als acceptabel aan te merken. Een verdere toelichting van deze specifieke overschrijdingen vindt u in de programmaverantwoording Werken.

Programma 4: Sociaal Domein

In programma 4 zijn diverse posten die leiden tot een overschrijding op de lasten. Deze gehele overschrijding merken wij aan als acceptabel. Voor de overschrijding op de lasten bij de opvang Oekraïners en Brede SPUK staan hier directe baten vanuit het Rijk tegenover, waarmee deze conform artikel 10, lid 4a van de financiële verordening als acceptabel aan te merken zijn. Daarnaast zijn er overschrijdingen op Inburgering, BUIG, Loonkostensubsidies, Jeugdzorg, leerlingenvervoer en de WMO. Al deze posten betreffen open-einde-regelingen en zijn conform artikel 10, lid 4b van de financiële verordening als acceptabel aan te merken. Een verdere toelichting van deze specifieke overschrijdingen vindt u in de programmaverantwoording Sociaal Domein.

Ongeautoriseerde reservemutatie

Er heeft zich in 2023 een ongeautoriseerde reservemutatie voorgedaan. Voor de installatie van de Cv-installatie van het gemeentehuis zijn de kosten (€ 205.000) gedekt uit de reserve onderhoud. Bij de controle is gebleken dat deze mutatie als fout bestempeld is, en daarmee ook direct onrechtmatig. Hoewel er voldoende saldo in de reserve beschikbaar was, hadden de werkzaamheden onder een gevoteerd krediet moeten vallen. Dat is niet gebeurd. De fout wordt hiermee ook verantwoord in de rechtmatigheidsverantwoording.

Wet open overheid

Wat willen we bereiken?

De Wet open overheid (Woo) heeft tot doel de transparantie van de overheid te vergroten en de toegang tot overheidsinformatie te verbeteren. De wet is bedoeld om burgers en organisaties meer inzicht te geven in het functioneren van de overheid en om de democratische controle te versterken.

Kader

In de Woo staat dat de invoering gefaseerd plaatsvindt. De VNG heeft de gefaseerde invoering opgenomen in het Meerjarenplan.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

De implementatie van de Woo vindt gefaseerd plaats en richt zich op 3 hoofdthema's:

1. actief openbaar maken van informatie;
2. passief openbaar maken van informatie;
3. informatiehuishouding op orde.

In september 2023 is een projectleider aangetrokken en projectgroep gestart om deze drie hoofdthema's verder vorm te geven. Er zijn diverse informatie categorieën die de Woo verplicht voorschrijft om openbaar te maken. Vier daarvan zijn ondertussen ook verder gedefinieerd, dit zijn bereikbaarheids- en organisatiegegevens, vergaderstukken decentrale overheden en Woo-verzoeken- en besluiten. In 2024 en 2025 volgen de definities van de andere informatiecategorieën.

Er is inmiddels een startnotitie vastgesteld, het ambitieniveau bepaald en er zijn contactpersonen Woo aangewezen. Ook zijn standaardbrieven en formats voor Woo-verzoeken ontworpen en informatie op website geplaatst. Diverse publicaties zijn reeds (deels) ingericht, via eigen publicatiemiddelen (websites), wetten- en regelingenbanken en registers (o.a. DROP, LVBB, Woo-index, bestuurlijkeinformatie.nl). De huidige publicaties worden in het project verder gecompleteerd.

Verbonden partijen

Inleiding

Volgens artikel 1 van het Besluit begroting en verantwoording (BBV) zijn verbonden partijen privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisaties waarin de gemeente een bestuurlijk én een financieel belang heeft. Een bestuurlijk belang wordt beschreven als zeggenschap, hetzij uit hoofde van vertegenwoordiging in het bestuur, hetzij uit hoofde van stemrecht. Als de gemeente een bedrag aan de verbonden partij ter beschikking stelt dat niet verhaalbaar is indien de verbonden partij failliet gaat of waarvoor aansprakelijkheid bestaat indien de verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt, spreekt men van een financieel belang.

Uitgangspunt bij het participeren in verbonden partijen is dat deze vorm van samenwerking op basis van synergie de gemeente kansen biedt voor het realiseren van de doelstellingen. Bepaalde vormen van samenwerking kunnen ook risico's met zich meebrengen. Denk hierbij niet alleen aan bestuurlijke/politieke risico's, maar ook aan financiële risico's.

Overzicht van verbonden partijen

In onderstaande tabellen worden alle verbonden partijen behandeld. Voor zover definitieve jaarrekeningen nog niet beschikbaar zijn, worden conceptcijfers ingevuld, dan wel n.n.b. (nog niet bekend).

Alle onderstaande verbonden partijen worden door de BBV geclassificeerd als gemeenschappelijke regelingen.

bedragen x € 1.000

Samenwerkingsverband A2 gemeenten		
Visie/doel	Doelstelling van de samenwerking is het verbeteren van de kwaliteit, het verminderen van de kwetsbaarheid, het borgen van de continuïteit en verminderen van de kosten.	
Taken	De Samenwerking A2 gemeenten behartigt de gemeenschappelijke en afzonderlijke belangen van de deelnemers op de gebieden van werk en inkomen en bedrijfsvoering.	
Deelnemende partijen	De gemeenten Heeze-Leende, Cranendonck en Valkenswaard.	
Bestuurlijk belang	Het college is lid van het bestuur.	
Vestigingsplaats	Heeze-Leende	
Website	http://www.A2samenwerking.nl	
Frequentie van terugkoppeling naar de raden	Structureel tweemaal per jaar (begroting en jaarstukken); en kadernota jaarlijks ter informatie.	
Financieel belang	47,7 % (financieel belang is niet gewijzigd gedurende het jaar)	
Bijdrage gemeente Valkenswaard	2022	2023
	€ 9.668	€ 11.687
Ontwikkelingen	Hybride werken: In de praktijk zien we dat de hybride manier van werken – na Corona – is blijven bestaan. Ook de risico's rondom cybersecurity nemen toe. Dit vereist meer aandacht voor onder andere informatieveiligheid, mobile device management en veilig e-mailen. De arbeidsmarkt staat onder druk en het verloop in 2023 was hoog. Er wordt onderzocht welke processen in aanmerking komen voor robotisering. Ook is er een aanbesteding geweest voor een rapportagetool. Deze wordt geïmplementeerd in 2024. Rechtmatigheid: Met ingang van 2023 geeft de accountant geen rechtmatigheidsverklaring meer af, maar verstrekt het college een rechtmatigheidsverantwoording aan de raad. Dit werkt door in de financiële en controleverordeningen en een geheel vernieuwd interne controleplan. De externe toezichthouder heeft een rapport uitgebracht over de kwaliteit van de OZB-processen, waarbij een maximale score is gegeven. De positie van belastingen (wel of niet bij de GRSA2) staat niet langer ter discussie.	

Samenwerkingsverband A2 gemeenten					
	Groot aantal WOZ-bezwaren/beroepen. Dit is onder andere aangewakkerd door waardeestijgingen van onroerend goed en de bureaus die op basis van no-cure-no-pay 'gratis' bezwaar maken. De bezwaren zijn tijdig afgewikkeld. Governance structuur: deze is eind 2023 nog niet vastgesteld. Er is inmiddels gestart met de werving van een nieuwe directeur; deze start per 1 februari 2024.				
Risico's	Zoals in de gemeenschappelijke regeling is aangegeven ligt het financiële risico bij de deelnemende gemeenten. Jaarlijks wordt het financiële resultaat van de GRSA2 met de gemeenten verrekend. Via de bestuursrapportage van de GRSA2 wordt jaarlijks een zo goed mogelijke voorspelling van dit resultaat gegeven, zodat dit bedrag opgenomen kan worden in de P&C cyclus van de deelnemende gemeenten.				
Financiële informatie	Resultaat 2023	Eigen vermogen per 01-01-2023	Eigen vermogen per 31-12-2023	Vreemd vermogen per 01-01-2023	Vreemd vermogen per 31-12-2023
	€ 349	€ 121	€ 443	€ 7.771	€ 9.311

bedragen x € 1.000

Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant (ODZOB)		
Visie/doel	De omgevingsdienst is ingesteld om ten behoeve van de deelnemers taken uit te voeren op het gebied van het omgevingsrecht en daarmee als uitvoeringsdienst van het lokaal en provinciaal bestuur een bijdrage te leveren aan het realiseren en borgen van de door de verantwoordelijke overheden in de regio Zuidoost-Brabant aangegeven kwaliteit van de fysieke leefomgeving (zie artikel 2 lid 3 van de Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant 2015).	
Taken	De ODZOB werkt samen met andere organisaties die werkzaam zijn op het gebied van de fysieke leefomgeving. Samen met hen en de deelnemers aan de GR verbeteren we de kwaliteit van de fysieke leefomgeving: veiliger, gezonder en minder overlast. Om dit doel te bereiken voert de ODZOB VTH-taken uit voor de deelnemers. Ook activiteiten die verwant zijn aan deze VTH-taken (specialismen) voert de omgevingsdienst uit indien provincie of gemeenten daarom verzoeken. De ODZOB opereert daarbij als strategische partner en verlengstuk van de deelnemers. Als uitvoeringsorganisatie staat de ODZOB voor de uitvoering van de door de deelnemers verstrekte opdrachten in de vorm van basistaken, verzoektaken en het collectief programma p het gebied van de fysieke leefomgeving.	
Deelnemende partijen	Asten, Bergeijk, Best, Bladel, Cranendonck, Deurne, Eersel, Eindhoven, Geldrop-Mierlo, Gemert-Bakel, Heeze-Leende, Helmond, Laarbeek, Nuenen c.a., Oirschot, Reusel-De Mierden, Someren, Son en Breugel, Valkenswaard, Veldhoven, Waalre en Provincie Noord-Brabant.	
Bestuurlijk belang	Het bestuur van de Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant bestaat uit het Algemeen Bestuur, het Dagelijks Bestuur en de voorzitter. In hoofdstuk drie van de GR is alles omtrent samenstelling en werkwijze van deze organen geregeld. De samenstelling van het bestuur in 2023 is weergegeven op bijlage A.	
Vestigingsplaats	Eindhoven	
Website	http://www.odzob.nl	
Frequentie van terugkoppeling naar de raden	Structureel vier maal per jaar. Bij de kadernota, begroting, bestuursrapportage en tenslotte bij de jaarstukken.	
Financieel belang	2,5% (financieel belang is niet gewijzigd gedurende het jaar)	
Kosten dienstverlening gemeente Valkenswaard	2022	2023
	€ 517	€ 680
Ontwikkelingen	In maart 2023 heeft het algemeen bestuur de meerjarenvisie vastgesteld. Deze is gestoeld op de missie en visie van de ODZOB. In tijden van grote transities en opgaven zijn richting, focus en keuzes nodig bij de inzet van de ODZOB voor vier jaar. Door meer richting en focus als collectief te bepalen, kan de ODZOB beter zijn inzet bepalen bij de huidige grote transities en opgaven. Daarmee ook een	

Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant (ODZOB)					
	betere bijdrage leveren aan een veilige, gezonde en duurzame fysieke leefomgeving. In de meerjarenvisie zijn de pijlers veilig, gezond, duurzaam en omgeving verder uitgewerkt. Een belangrijk uitgangspunt bij de meerjarenvisie is het 'fundament op orde'. Alleen aanvullende inzet op de niveaus in samenhang en regionaal platform daar waar urgentie of bestaande afspraken er specifiek om vragen. De adviescommissie VTH (voorheen: commissie van Aartsen) heeft geconstateerd dat er sprake is van vermijdbare milieuschade doordat het VTH-stelsel niet overal afdoende functioneert. Dit heeft geleid tot het Programma Versterking VTH-stelsel). Hierin werken gemeente, provincies, omgevingsdiensten, Unie van Waterschappen en diverse ministeries samen aan de versterking van het VTH-stelsel. Eén van de oorzaken is dat niet alle omgevingsdiensten robuust genoeg zijn en daarmee ok niet kunnen voldoen aan de kwaliteitseisen. Het IBP VTH heeft daarom robuustheidscriteria met kritische prestatie-indicatoren (kpi's) vastgesteld. Aan de omgevingsdiensten is verzocht om uiterlijk 1 oktober met behulp van een toetsingskader te bepalen of de diensten aan deze kpi's voldoet. De ODZOB is tot de conclusie gekomen dat nog niet aan alle kpi's (volledig) wordt voldaan. Hiervoor wordt een plan van aanpak opgesteld. In juli 2023 is de Ontwerpregeling Gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant 2024 aan het algemeen bestuur voorgelegd. Er heeft hierbij zoveel als mogelijk afstemming plaatsgevonden met de GGD, Metropoolregio Eindhoven, Veiligheidsregio en de twee andere Brabantse omgevingsdiensten. De ontwerpregeling is toegezonden aan de colleges van de deelnemers met het verzoek een voorgenomen besluit te nemen tot vaststelling van de regeling en dit voorgenomen besluit voor een zienswijzeprocedure aan te bieden aan de raden en Provinciale Staten. In 2024 zal de regeling voor vaststelling worden aangeboden aan de deelnemers. In 2023 is gestart met het <i>Programma voor- en nazorg Omgevingswet</i>; een nieuwe fase in de voorbereiding op de Omgevingswet. Het staat in het teken van de overdracht van programma naar de lijn. Het oefenen en inregelen heeft als resultaat opgeleverd dat de systemen getest zijn en dat er regionaal ketentesten zijn uitgevoerd, op basis waarvan de samenwerkingsafspraken nader zijn gedetailleerd. In het najaar is vervolgens in samenwerking met deelnemers geoefend met echte (Wabo-)aanvragen. Het stikstofdossier kende, net als de voorgaande jaren, ook in 2023 vele uitdagingen met nieuwe voornemens en regelgeving vanuit Rijk en provincie. Er zijn zeer veel onduidelijkheden en rechtbanken in Nederland deden uitspraken in veel zaken die rechtstreeks de Wnb-vergunningverlening raakt. Indirect is er in veel gevallen ook impact op de Wabo-vergunningverlening en toezicht en handhavingstaken. De nieuwe jurisprudentie zorgt voor veel onzekerheid in de uitvoeringspraktijk. Samen met de andere Brabantse omgevingsdiensten is er een handelingsperspectief opgesteld dat moet dienen als leidraad voor de uitvoering.				
Risico's	Ten behoeve van de Ontwerpbegroting 2025 en jaarrekening 2023 zijn de risico's opnieuw geïnventariseerd. Deze inventarisatie is opgenomen in bijlage C. Uit deze inventarisatie blijkt dat de verwachtingswaarde van de risico's met de grootste potentiële impact € 1.105.000 bedraagt. De algemene reserve van de ODZOB bedraagt per ultimo 2023 € 1.200.000. Dat is meer dan bovenstaande verwachtingswaarde van de risico's. Vandaar dat de deelnemers geen ODZOB-risico's in hun eigen financiële buffers hoeven af te dekken.				
Financiële informatie	Resultaat 2023 € 484	Eigen vermogen per 01-01-2023 € 1.012	Eigen vermogen per 31-12-2023 € 2.433	Vreemd vermogen per 01-01-2023 € 6.637	Vreemd vermogen per 31-12-2023 € 7.755

Metropoolregio Eindhoven (MRE)		
<i>Visie/doel</i>	Samenwerkingsverband tussen 21 gemeenten in de regio Zuidoost-Brabant. Het takenpakket is vastgelegd in artikel 4 van de Gemeenschappelijke Regeling Metropoolregio Eindhoven.	
<i>Taken</i>	Strategische bestuurlijke samenwerking op de thema's Economie (inclusief uitvoering Stimuleringsfonds en betaalautoriteit Brainport Development NV), Transitie landelijk gebied, Energietransitie en Mobiliteit (incl. GGA) en Ruimte en wonen. Het fungeren als archiefbewaarplaats van de overgebrachte archieven van de overheidsorganen binnen de regio Zuidoost-Brabant, met uitzondering van de gemeente Gemert-Bakel.	
<i>Deelnemende partijen</i>	Asten, Bergeijk, Best, Bladel, Cranendonck, Deurne, Eersel, Eindhoven, Geldrop-Mierlo, Gemert-Bakel, Heeze-Leende, Helmond, Laarbeek, Nuenen c.a., Oirschot, Reusel- De Mierden, Someren, Son en Breugel, Valkenswaard, Veldhoven en Waalre.	
<i>Bestuurlijk belang</i>	Het bestuur van de Metropoolregio Eindhoven bestaat uit het Algemeen Bestuur, het Dagelijks Bestuur en de voorzitter. In de hoofdstukken 4 en verder van de GR is alles omtrent samenstelling en werkwijze van deze organen geregeld. De bestuursorganen laten zich in hun taakuitoefening bijstaan door portefeuillehouders-overleggen en andere overlegorganen. Samenstelling en werkwijze van deze overlegorganen is geregeld in het Statuut Overlegorganen.	
<i>Vestigingsplaats</i>	Eindhoven	
<i>Website</i>	http://www.metropoolregioeindhoven.nl	
<i>Frequentie van terugkoppeling naar de raad</i>	Structureel jaarlijks driemaal (begroting, bestuursrapportage, jaarrekening).	
<i>Financieel belang</i>	De MRE rekent met een bijdrage voor Brainport Development, het SRE stimuleringsfonds en het Regionaal Historisch Centrum (RHCE).	
<i>Bijdrage gemeente Valkenswaard</i>	2022	2023
	€ 436	€ 441
<i>Ontwikkelingen</i>	Algemeen - Op 1 maart 2023 heeft het Algemeen Bestuur besloten de werkorganisaties MRE en RHCE niet te ontvlechten. - Het dienstverband met de directeur/secretaris is per 1 januari 2024 beëindigd. Dienst Metropoolregio Eindhoven - Het Samenwerkingsakkoord 2023-2026 is op 1 maart 2023 vastgesteld door het Algemeen bestuur. - Het Werkprogramma 2023 is volgens planning uitgevoerd waarbij geen significante afwijkingen plaats hebben gevonden welke de beleidsmatige uitvoering en daaraan gekoppelde budgetten in gevaar hebben gebracht. - Na vaststelling van het Werkprogramma 2023-2024 door het Algemeen Bestuur op 5 juli 2023, is gestart met de invulling van de capaciteitsuitbreiding zoals opgenomen in dit werkprogramma. Medio december 2023 zijn enkele functies ingevuld, het proces loopt verder in 2024. - De Hoge Raad heeft uitspraak gedaan in de zaak Attero over de minderlevering van brandbaar restafval over de periode 2025-januari 2027. Op basis van de uitspraak is de Metropoolregio Eindhoven gehouden een naheffing te betalen van ruim € 6,5 miljoen. Het vonnis is definitief, de Metropoolregio Eindhoven heeft hierop als contractpartner namens de 21 gemeenten de naheffing voldaan. Het Algemeen Bestuur van de Metropoolregio Eindhoven heeft op 20 december 2023 de verdeelsleutel voor de verdeling van de naheffing over de gemeenten vastgesteld. Alle betreffende gemeenten hebben de vordering voldaan, het dossier is daarmee afgesloten	

Metropoolregio Eindhoven (MRE)					
	Dienst Regionaal Historisch Centrum Eindhoven (RHCE) Het Programma 2023 is beleidsmatig uitgevoerd volgens planning.				
	Gulbergen - Een ontwikkelvisie voor het Landgoed waarin de gewenste ontwikkeling van het gebied is aangegeven, is via een breed participatietraject vastgesteld. Deze visie wordt verder uitgewerkt, inclusief de financiële haalbaarheid. - Met de belastingdienst zijn afspraken gemaakt over de Btw-positie van Landgoed Gulbergen. Dit heeft geleid tot een naheffing over de periode 2013-2022.				
<i>Risico's</i>	Op basis van de nota Risicomanagement en weerstandsvermogen Metropoolregio Eindhoven (vastgesteld AB juli 2018) wordt bepaald wat de organisatie onder risicomanagement verstaat en welke uitgangspunten hierbij worden gehanteerd. Tevens is bepaald welke risico's door de Metropoolregio Eindhoven worden gedragen en welke door de deelnemende gemeenten. Als uitwerking van de nota zijn voor de organisatie de risico's in beeld gebracht, geclassificeerd en financieel inzichtelijk gemaakt. Jaarlijks worden bij het opstellen van de begroting en jaarrekening deze risico's opnieuw beoordeeld. De huidige stand van de algemene reserves is voldoende om deze risico's af te dekken.				
<i>Niet afgedekte risico's</i>	N.v.t.				
<i>Financiële informatie</i>	<i>Resultaat 2023</i>	<i>Eigen vermogen per 01-01-2023</i>	<i>Eigen vermogen per 31-12-2023</i>	<i>Vreemd vermogen per 01-01-2023</i>	<i>Vreemd vermogen per 31-12-2023</i>
	€ 833	€ 14.294	€ 13.903	€ 13.839	€ 13.228
<i>Resultaat</i>	Het resultaat 2022 bedroeg € 469.458. Voorlopig resultaat 2023 voor accountantscontrole bedraagt € 833.753 (MRE € 392.903, RHCE € 440.850).				

bedragen x € 1.000

Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst Brabant-Zuidoost (GGD)	
<i>Visie/doel</i>	De GGD heeft tot doel een bijdrage te leveren aan de publieke gezondheidszorg (PG) en de ambulancezorg (AZ).
<i>Taken</i>	Infectieziektebestrijding (incl. TBC bestrijding, SOA-bestrijding, reizigerszorg en hygiënezorg) Medische milieukunde Toezichthoudende taken (o.a. kinderopvang, WMO) Jeugdgezondheidszorg 4-18 jaar Onderzoek en beleidsadvisering Gezondheidsbevordering Ambulancezorg
<i>Deelnemende partijen</i>	Asten, Bergeijk, Best, Bladel, Cranendonck, Deurne, Eersel, Eindhoven, Geldrop-Mierlo, Gemert-Bakel, Heeze-Leende, Helmond, Laarbeek, Nuenen c.a., Oirschot, Reusel- De Mierden, Someren, Son en Breugel, Valkenswaard, Veldhoven en Waalre
<i>Bestuurlijk belang</i>	Gemeentebestuurders zijn vertegenwoordigd in het algemeen bestuur en het dagelijks bestuur van de GGD. Het algemeen bestuur stelt de hoofdlijnen van het GGD beleid vast alsmede de begroting en de jaarrekening. Het dagelijks bestuur ziet toe op de dagelijkse gang van zaken, bereidt samen met de directeur de AB-vergaderingen voor en draagt zorg voor het uitvoeren van de besluiten van het AB. Zowel het DB als het AB vergadert ca 5 keer per jaar.
<i>Vestigingsplaats</i>	Eindhoven
<i>Website</i>	www.ggdbzo.nl
<i>Frequentie van terugkoppeling naar de raad</i>	Structureel tweemaal per jaar (begroting en jaarstukken); daarnaast incidenteel bij majeure aangelegenheden en kadernota jaarlijks ter informatie.

Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst Brabant-Zuidoost (GGD)					
Financieel belang	De bijdrage aan de GGD bestaat uit een reguliere bijdrage op basis van een tarief per inwoner en een marktconforme tarieven voor de plustaken.				
Bijdrage gemeente Valkenswaard	2022			2023	
	€ 1.035			€ 1.171	
Ontwikkelingen	De belangrijkste thema's waarmee de GGD te maken heeft gekregen in 2023 en die zijn opgenomen in het Meerjarenbeleidsplan GGD zijn: - Het verkleinen van de effecten van Covid-19 (in juni 2023 is de A-status van het Covid-19 virus komen te vervallen. - Verkleinen van gezondheidsverschillen - Bevorderen van een gezonde leefstijl in een gezonde leefomgeving - Bevorderen van mentale gezondheid en een mentaal gezonde samenleving - Een sluitende (regionale) aanpak voor mensen met verward of onbegrepen gedrag - De juiste ambulancezorg in de acute zorgketen.				
Risico's	Jaarlijks wordt voor het bestuur, bij het aanbieden van de programmabegroting, een actuele financiële risico-inventarisatie opgesteld. De inventarisatie per begin 2024 resulteert in een benodigde weerstandscapaciteit van ca. €2.600.000 voor het programma Publieke Gezondheid en ca. €2.800.000 voor Ambulancezorg. Binnen de GGD kan alleen de algemene Reserve als weerstandscapaciteit worden aangemerkt. De Algemene reserve werd/wordt hoofdzakelijk gevuld door middel van eventuele voordelige exploitatieresultaten. De algemene reserve bedraagt in totaal ca. €3.050.000. Hiermee lopen de deelnemende gemeenten dus een risico, voor een bedrag van €5.400.000 -/- €3.050.000 = ca. 2.350.000. Een laag weerstandsvermogen betekent dat financiële tegenvallers van enige omvang niet uit de algemene reserve kunnen worden opgevangen. Specifiek voor de gemeente Valkenswaard geldt in totaal een risico van € 88.547.				
Financiële informatie	Resultaat 2023	Eigen vermogen per 01-01-2023	Eigen vermogen per 31-12-2023	Vreemd vermogen per 01-01-2023	Vreemd vermogen per 31-12-2023
	€ 1.263	€ 5.466	€ 6.957	€ 35.243	€ 41.993

bedragen x € 1.000

Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost (VRBZO)	
<i>Visie/doel</i>	Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost (VRBZO) is een organisatie waarin de brandweer en de geneeskundige hulpverleningsorganisatie in de regio (GHOR) samenwerken om incidenten en rampen te voorkomen, te beperken en te bestrijden.
<i>Taken</i>	Taken op het terrein van brandweerzorg, geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen, rampenbestrijding en crisisbeheersing. Het wettelijk kader wordt gevormd door de Wet veiligheidsregio's.
<i>Deelnemende partijen</i>	Asten, Bergeijk, Best, Bladel, Cranendonck, Deurne, Eersel, Eindhoven, Geldrop-Mierlo, Gemert-Bakel, Heeze-Leende, Helmond, Laarbeek, Nuenen c.a., Oirschot, Reusel- De Mierden, Someren, Son en Breugel, Valkenswaard, Veldhoven en Waalre.
<i>Bestuurlijk belang</i>	Het bestuur van VRBZO bestaat uit de burgemeesters van de deelnemende gemeenten en kent een Algemeen Bestuur, Dagelijks Bestuur en de voorzitter. De bestuursorganen laten zich in hun taakuitoefening adviseren door de Adviescommissie Financiën & Bedrijfsvoering waarin vertegenwoordigers van het bestuur, gemeentesecretarissen (2) en controllers van gemeenten (2) zitting hebben. Daarnaast zijn er drie bestuurlijke vooroverleggen waarin onderwerpen met betrekking tot crisisbeheersing, incidentbestrijding en risicobeheersing met enkele burgemeesters inhoudelijk worden voorgesproken.
<i>Vestigingsplaats</i>	Eindhoven
<i>Website</i>	www.vrbzo.nl
<i>Frequentie van terugkoppeling naar de raad</i>	Structureel jaarlijks tweemaal (begroting en jaarrekening).

Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost (VRBZO)					
Financieel belang	3,67% (financieel belang is niet gewijzigd gedurende het jaar)				
Bijdrage gemeente Valkenswaard	2022			2023	
	€ 1.630			€ 1.739	
Ontwikkelingen	-De crisishulpopvang van asielzoekers (CNO) en eerste opvang van Oekraïense vluchtelingen waren belangrijke crisistaken voor VRBZO in 2023. De CNO stopte in maart, eind 2023 hebben we onze taken voor de eerste opvang van Oekraïense vluchtelingen overgedragen aan de gemeente Eindhoven. -Eind 2022 gaf het Rijk aan dat zij extra BDuR gelden beschikbaar stellen voor veiligheidsregio voor de versterking van het domein van crisisbeheersing en informatiemanagement. Voor VRBZO was dat een extra structureel bedrag van € 1,4 mln. in 2023. We zijn aan de slag gegaan met plannen voor besteding, voornamelijk door uitbreiding van de formatie. De werving van nieuwe collega's in de huidige arbeidsmarkt is moeilijk. Toch hebben we gedurende het jaar diverse nieuwe collega's welkom geheten. In 2024 bouwen we verder aan de versteviging van crisisbeheersing en informatiemanagement. -In 2023 ontving VRBZO een extra gemeentelijke bijdrage om de achterstand in de uitvoering van de visie (ontstaan door corona) in te lopen. Vooral op het domein van crisisbeheersing zijn hierdoor flinke stappen gezet in 2023. Zo is vorig jaar onder andere een nieuw crisisplan vastgesteld (in samenwerking met Veiligheidsregio Brabant-Noord), is VRBZO bezig met een nieuw regionaal risicoprofiel en is een planningsstaf ingericht waarin permanente risicomonitoring en de eerste regio op de aanpak van risico's en dreigingen is geborgd. -In 2023 is de Handcrew Zuid Nederland opgericht door de 6 zuidelijke veiligheidsregio's, dit specialistische brandweerteam wordt inzetbaar bij natuurbrandbestrijding. -Directeur Petra de Kam vond een nieuwe uitdaging en nam afscheid. Zij wordt tijdelijk vervangen door Aart Schoenmaker. -Vooruitkijkend naar 2024 moeten we vooral stappen zetten in het op orde brengen van bedrijfsvoering. De afgelopen jaren zijn er diverse taken bijgekomen. Enerzijds vanuit wet- en regelgeving, anderzijds vanuit maatschappelijke ontwikkelingen. Denk hierbij aan de Woo, informatiebeveiliging (BIO, NIS2), rechtmatigheidsverklaring en diverse HR-ontwikkelingen op het gebied van arbeidsveiligheid en duurzaam personeelsbeleid (diversiteit, inclusiviteit, verlof etc.)				
Risico's	In de paragraaf <i>Risicobeheersing en weerstandsvormogen</i> van de Begroting 2023 zijn de risico's en de bijbehorende weerstandcapaciteit benoemd. De omvang van de algemene reserve is onvoldoende t.o.v. het gewenste weerstandsvormogen op basis van de analyse van de risico's. Het is niet reëel dat alle benoemde risico's zich gelijktijdig en in de geraamde omvang voordoen. Daarmee achten we het acceptabel dat niet alle risico's via de algemene reserve zijn afgedekt. Het niet-gedekte financiële risico voor gemeente Valkenswaard bedraagt € 0,-.				
Financiële informatie	Resultaat 2023	Eigen vermogen per 01-01-2023	Eigen vermogen per 31-12-2023	Vreemd vermogen per 01-01-2023	Vreemd vermogen per 31-12-2023
	€ 1.798	€ 2.251	€ 4.049	€ 37.894	€ 29.272

bedragen x € 1.000

Ergon – Werkvoorzieningschap Regio Eindhoven	
Visie/doel	Ergonbedrijven is het uitvoeringsorgaan van de Gemeenschappelijke Regeling Werkvoorzieningschap Regio Eindhoven (GRWRE). We zien het als onze missie om 80% van de werkzoekenden die bij Ergon starten, binnen zes maanden aan betaald werk te helpen. We stimuleren mensen om het uiterste uit zichzelf te halen. Door inzicht te geven in de eigen mogelijkheden. Door te groeien in werk- en vakvaardigheden. Door te helpen passend werk te vinden. En als mensen aan het werk zijn, begeleiden we ze op inhoudelijk en sociaal vlak. Samen met onze partners helpen we mensen naar, aan en in werk.
Taken	De GRWRE voert onder de participatiewet de Wet Sociale Werkvoorziening, de Loonkostensubsidie en Beschut Werken uit. Daarnaast voert de GRWRE andere vormen van gesubsidieerde arbeid en (onderdelen van) re-integratie trajecten voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt uit.
Deelnemende partijen	De gemeenten Eindhoven, Heeze-Leende, Valkenswaard, Veldhoven en Waalre. De gemeente Geldrop-Mierlo heeft een inkooprelatie (geen deelnemer).

Ergon – Werkvoorzieningschap Regio Eindhoven					
Bestuurlijk belang	Het college is met de wethouder Werk & Inkomen vertegenwoordigd in het algemeen bestuur en dagelijks bestuur van de Ergon. Wethouder Wmo en zorg neemt deel in het algemeen bestuur van de Ergon.				
Vestigingsplaats	Eindhoven				
Financieel belang	De middelen die de gemeente Valkenswaard van het rijk ontvangt voor de uitvoering van WSW-taken worden doorbetaald naar Ergon.				
Bijdrage gemeente Valkenswaard	2022		2023		
	€ 3.517		€ 4.348		
Ontwikkelingen	-In september 2023 heeft een nieuwe wasserij haar deuren geopend. Deze voldoet op het gebied van duurzaamheid en technologie aan de meest moderne maatstaven en garandeert 200 beschutte werkplekken voor onze mensen. -De arbeidsmarkt is gunstig voor werkzoekenden, want overall is tekort aan personeel. -We zien dat een steeds groter wordende groep mensen kampt met uitdagingen op verschillende domeinen.				
Risico's	De Algemene reserve van Ergon bedraagt voor resultaatbestemming per 31 december 2023 € 9,4 miljoen. Deze reserve dient als weerstandsvermogen om risico's financieel op te vangen. Het benodigde weerstandsvermogen van € 13,8 miljoen wordt nog niet gehaald. Rekening houdend met kans en impact van de risico's is de vastgestelde hoogte van het weerstandsvermogen afdoende. Het niet-gedekte risico voor gemeente Valkenswaard is nihil.				
Financiële informatie	Resultaat 2023	Eigen vermogen per 01-01-2023	Eigen vermogen per 31-12-2023	Vreemd vermogen per 01-01-2023	Vreemd vermogen per 31-12-2023
	€ 436	€ 12.530	€ 10.922	€ 10.683	€ 20.154

bedragen x € 1.000

Cure		
Visie/doel	Door middel van een openbaar lichaam behartigen van de belangen van - en het tot stand brengen van een samenwerking tussen - de aan de regeling deelnemende gemeenten op het terrein van het beheer van huishoudelijke afvalstoffen afkomstig uit de deelnemende gemeenten en de daarmee samenhangende taken, een en ander met inachtneming van de Wet milieubeheer en van het door de overheid gevoerde afvalstoffenbeleid.	
Taken	GR Cure behartigt de belangen van de in de regeling deelnemende gemeenten Eindhoven, Geldrop-Mierlo en Valkenswaard op het terrein van het beheer van huishoudelijke afvalstoffen en de daarmee samenhangende taken.	
Deelnemende partijen	De gemeenten Eindhoven, Geldrop-Mierlo en Valkenswaard.	
Bestuurlijk belang	In het dagelijks bestuur is de wethouder duurzaamheid vertegenwoordigd. In het Algemeen Bestuur zijn de wethouder duurzaamheid en de wethouder financiën vertegenwoordigd.	
Vestigingsplaats	Eindhoven	
Financieel belang	8,5 %	
Bijdrage gemeente Valkenswaard	2022	2023
	€ 3.208	€ 3.381
Ontwikkelingen	Kerndoelstelling zijn: - maximaal hergebruik van grondstoffen uit het afval en daarmee minimaal verbranden van afval - hoog serviceniveau voor de burgers - laagst mogelijke kosten - stimuleren van een regionale circulaire economie - reductie van CO2	
Risico's	De ontwikkelingen met betrekking tot de wereldeconomie en de crisissituatie in Oost-Europa vormen een risico, waarvan de financiële gevolgen voor 2023 zichtbaar zijn. Voor de komende jaren is dit nog onzeker. Cure kan haar dienstverlening (nog) volledig voortzetten en ook de onderhanden projecten lopen voortsloeg geen vertraging op door beperkte beschikbaarheid van interne	

Cure					
	of externe mensen of middelen. Er ligt een draaiboek klaar voor het geval de uitval van medewerkers ons noopt tot beperking van de dienstverlening.				
Financiële informatie	Resultaat 2023	Eigen vermogen per 01-01-2023	Eigen vermogen per 31-12-2023	Vreemd vermogen per 01-01-2023	Vreemd vermogen per 31-12-2023
	€ 433	€ 998	€ 280	€ 35.340	€ 40.798

bedragen x € 1.000

Natuurgrenspark BGTS Groote Heide		
Visie/doel	Het samenwerkingsverband heeft de status van een Benelux Groepering voor Territoriale Samenwerking (BGTS). Het doel van deze samenwerking is om toerisme en recreatie, als economische drager te stimuleren en zo het natuurgrenspark op de kaart te zetten. Dit doen ze door de 6.000 hectare natuur, die de zes gemeenten met elkaar verbindt, te promoten en waar mogelijk verder te ontwikkelen en kwaliteit toe te voegen in samenwerking met de diverse partners.	
Taken	De taken van de BGTS liggen op het vlak van intergemeentelijke grensoverschrijdende samenwerking op het gebied van promotie, toerisme, natuurversterking.	
Deelnemende partijen	Natuurgrenspark De Groote Heide is een samenwerkingsverband tussen vier Nederlandse gemeenten (Cranendonck, Eindhoven, Heeze-Leende en Valkenswaard) en twee Belgische gemeenten (Hamont-Achel en Pelt). Middels een gebruiksovereenkomst heeft Stad Hamont-Achel het beheer en de exploitatie van Inspiratiepunt De Groote Heide overgedragen aan BGTS De Groote Heide die daarmee in staat voor de dagelijkse gang van zaken en een goed beheer. De BGTS heeft onlangs een Europese Interreg subsidie toegekend gekregen voor de periode 2024-2027. Hierbij is De Groote Heide niet alleen partner in de uitvoering van projecten, maar ook lead partner voor het totale partnership. Dit helpt om een volgende slag in de ontwikkeling te maken. Om deze ontwikkeling te maken is eind 2023 door een extern bureau een advies voor organisatieontwikkeling opgesteld die in de kern de volgende voorstellen doet: ▪ Het invoeren van een meer resultaatgerichte aanpak om kosteneffectief te komen tot de gewenste resultaten. ▪ Het maken van afspraken vanuit de deelnemende gemeenten. ▪ Het herijken van de huidige organisatiestructuur met bijpassende governance. Vanuit de deelnemende gemeenten zijn er per gemeente één of meerdere medewerkers op de vakgebieden bos, natuur, recreatie/ toerisme, (online en offline) marketing/ communicatie en gebiedspromotie voor een deel van hun werktijd gedetacheerd naar de BGTS. De exploitatie van Inspiratiepunt De Groote Heide is belegd bij de BGTS die daarvoor twee onthaalmedewerk(st)ers in dienst heeft.	
Bestuurlijk belang	Het bestuur van de BGTS bestaat uit collegeleden van de deelnemende gemeenten en kent een Algemeen Bestuur, Dagelijks Bestuur en de voorzitter.	
Vestigingsplaats	Hamont-Achel	
Website	www.degrooteheide.eu	
Frequentie van terugkoppeling naar de raad	Structureel jaarlijks tweemaal (begroting en jaarrekening).	
Financieel belang	20% (financieel belang is niet gewijzigd gedurende het jaar)	
Bijdrage gemeente Valkenswaard (bedragen x € 1.000)	2022	2023
	€ 49,5	€ 49,5

Natuurgrenspark BGTS Groote Heide					
<i>Ontwikkelingen</i>	Er is in opdracht van het bestuur door een extern een adviesrapport opgesteld waaruit een 3tal adviezen zijn voortgekomen die zullen worden geïmplementeerd.				
<i>Risico's</i>	De BGTS Groote Heide heeft een beperkt budget en beperkte eigen personeelsformatie waarmee de taken en doelen mee moeten worden gerealiseerd. De deelnemende gemeenten moeten ieder 2 x 0,3 fte menskracht leveren. Dat gebeurt niet altijd ofwel niet altijd met de juiste medewerkers waar qua kennisachtergrond en competenties behoefte aan is. De omvangrijke Intereg subsidie vraagt om een goede beheerorganisatie voor deze opgave. Die is deels ingevuld met professionele inhuur en deels eigen bezetting.				
<i>Financiële informatie (bedragen x € 1.000)</i>	<i>Resultaat 2022 (2023 nog niet beschikbaar)</i>	<i>Eigen vermogen per 01-01- 2023</i>	<i>Eigen vermogen per 31-12- 2022</i>	<i>Vreemd vermogen per 01-01- 2023</i>	<i>Vreemd vermogen per 31-12- 2022</i>
	€ 1	€ 84	€ 84	€ 115	€ 76

*Risico's worden conform het BBV, artikel 11, lid b, gedefinieerd als alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie. Indien er geen redelijk beeld gevormd kan worden omtrent de risico's en/of het weerstandsvermogen, wordt er standaard 10% van de gemeentelijke bijdrage opgenomen in het weerstandsvermogen van de gemeente.

Grondbeleid

Inleiding

De manier waarop de gemeente invloed uitoefent op de realisatie van ruimtelijke plannen kan kortweg worden gezien als de essentie van gemeentelijk grondbeleid. Een slagvaardig grondbeleid is een randvoorwaarde voor het welslagen van ruimtelijk en sectoraal beleid.

Toekomstvisie, Omgevingsvisie, Structuurvisie, Woningbouwprogramma en andere beleidsnota's geven richting aan de toekomstige ontwikkeling van Valkenswaard. Om te zorgen dat de gemeente daarin de regie kan voeren is het van belang dat zij zich naast publiekrechtelijke kaders kan bedienen van privaatrechtelijke kaders en instrumenten. Dit kan door het voeren van een faciliterende grondpolitiek met een sterke regiefunctie. Alleen voor maatschappelijke doelen en natuurcompensatie wordt nog een actief grondpolitiek gevoerd.

De doelstellingen en werkwijzen en instrumenten van het grondbeleid liggen vast in de Nota Grondbeleid, vastgesteld op 29 oktober 2020. In 2023 zijn we begonnen met een actualisatie van de Nota Grondbeleid 2020. De nieuwe nota Grondbeleid 2024 – 2028 is op 16 mei 2024 vastgesteld.

Invoering Wet vennootschapsbelasting (Vpb)

Op 1 januari 2016 zijn de nieuwe Vpb-regels voor de grondexploitatie in werking getreden.

De activiteiten voor de grondexploitaties zijn in het kader van de Vpb een onderneming, waardoor deze belastingplichtig zijn. Een voorlopige doorrekening van de financiële gevolgen voor ons zijn dat we voor de jaren 2016 t/m 2022 geen vennootschapsbelasting hoeven af te dragen aan de belastingdienst. Inmiddels hebben we van de belastingdienst bericht dat we t/m 2022 definitief geen vennootschapsbelasting hoeven te betalen. Op basis van een voorlopige aanslag hoeven we vanaf 2023 geen vennootschapsbelasting af te dragen. In de reserve Grondexploitaties is voornamelijk nog geen reservering opgenomen voor een mogelijke afdracht over de jaren 2023 t/m 2025.

Reserve grondexploitaties:

Bij tussentijdse winstneming is nog geen sprake van definitief gerealiseerde winsten en bestaat daarom het risico dat de werkelijke winsten, ondanks het feit dat een voorgeschreven methodiek wordt gehanteerd bij de berekening van de tussentijdse winstneming, lager zullen zijn. Voorzichtigheidshalve worden bij het opmaken van de jaarrekening de tussentijdse winsten vanaf 2018 toegevoegd aan de reserve Grondexploitaties.

In februari 2022 heeft u een rekenmethodiek voor de maximale hoogte van de reserve Grondexploitaties vastgesteld. Met het vaststellen van de ondergrens voor de reserve kan een deel van het saldo worden toegevoegd aan de Algemene Reserve. De reserve Grondexploitaties wordt gebruikt als dekking voor mogelijke tegenvallende resultaten in de grexten en betalingen van de vennootschapsbelasting over de winstgevendende grexten.

Voor het bepalen van de ondergrens hebben we allereerst de tussentijdse winstneming voor 2023 bepaald. In totaal nemen we in 2023 voor een bedrag van € 892.343 aan tussentijdse winst. In de vastgestelde rekenmethodiek hebben we ook vastgelegd, dat de mutaties op de verliesvoorzieningen ten laste of ten gunste van de reserve Grondexploitaties worden gebracht. Het totaal van de mutaties van de verliesvoorzieningen bedraagt € 29.174 (positief). Tevens hebben wij in het bepalen van de ondergrens een bedrag van € 150.394 opgenomen voor de prijsgarantie verkoop kavels in het plan Lage Heide. Na het toepassen van de nieuwe werkwijze en het verwerken van alle mutaties is de ondergrens van de reserve Grondexploitaties berekend op 31 december 2023 € 966.493.

Op 31 december 2023 bedraagt de reserve Grondexploitaties € 2.163.921, hetgeen inhoudt dat we een bedrag van € 1.197.428 kunnen laten vrijvallen ten gunste van de Algemene Reserve. De berekening is gedetailleerd weergegeven in onderstaande tabel:

Buffer reserve Grondexploitaties - Algemene Reserve				
Stand reserve Grondexploitaties per	1-1-2023		€	1.300.753
Toevoeging (tussentijdse) winst 2023			€	892.343
Definitieve eindafrekening Dommelkwartier		€ -26.026		
Definitieve eindafrekening Weitens		€ 100.264		
Tussentijdse winstneming Lage Heide wonen		€ 726.089		
Tussentijdse winst Jasmijn-Hazelaar		€ 582		
Tussentijdse winstneming Borkel Oude School		€ 72.440		
Tussentijdse winstneming Wilde Wingerd		€ 16.994		
Definitieve eindafrekening Carolusdreef 100		€ 2.000		
Mutaties voorziening bestaande grexen 2023			€	29.174
Verlaging voorziening Hoge Akkers		€ -65.180		
Verhoging voorziening Barentszstraat 3		€ 30.438		
Verhoging voorziening Emmalaan gem.werf		€ 63.916		
sub.totaal reserve Grondexploitaties per	1-1-2023		€	2.163.921
Risicobedrag lopende grexen				
Risicobedrag nog uit te geven kosten	90% van	€ 321.143	€	289.029
Risicobedrag nog te ontvangen inkomsten	90% van	€ 470.088	€	423.079
Totaal risicobedrag lopende grexen			€	712.108
Bedrag t.b.v. nog te openen grexen 2024				
Risicobedrag nog uit te geven kosten	90% van	€ -	€	-
Risicobedrag nog te ontvangen inkomsten	90% van	€ -	€	-
Totaal risicobedrag nog te openen grexen			€	-
Reservering risico prijsgarantie Lage Heide wonen			€	150.394
Risicobedrag t/m 1-1-2025		€ 48.662,00		
Risicobedrag t/m 1-1-2026		€ 26.854,00		
Risicobedrag t/m 1-1-2027		€ 74.878,00		
Reservering Vennootschapsbelasting			€	-
Nog te betalen VPB 2023		€ -		
Nog te betalen VPB 2024		€ -		
Nog te betalen VPB 2025		€ -		
Reservering fondsafdracht beeldende kunst			€	92.429
Reservering fondsafdracht rood voor groen			€	11.563
sub.totaal te reserveren bedrag in reserve			€	966.493
Toevoeging aan Algemene Reserve			€	1.197.428

Tussentijdse winstneming.

In de Notitie Grondexploitatie 2016 is door de commissie BBV aangegeven op welke wijze rekening gehouden moet worden met tussentijds winst nemen bij positieve grondexploitatiecomplexen. Het verantwoorden van tussentijdse winst is geen keuze maar een verplichting die voortkomt uit het realisatiebeginsel.

Geadviseerd is om de tussentijdse winstneming als volgt te formuleren:

“Voor de berekening van de tussentijdse winst wordt voor alle grexen uitgegaan van het resultaat op einddatum.”

Dit resulteert in de volgende bedragen (waarbij alleen grexen opgenomen zijn waarbij het verwachte gewogen resultaat van de risicoberekeningen positief is).

Zoals uit onderstaande tabel blijkt worden er in 2023 tussentijdse winstnemingen gedaan bij de grexen Lage Heide wonen, Jasmijn/Hazelaar, Borkel Oude School en Wilde Wingerd. Jaarlijks wordt deze berekening geactualiseerd op basis van de actuele grondexploitaties. Het verschil met de berekende tussentijdse winstneming tot en met het voorgaande boekjaar wordt ten gunste van de reserve Grondexploitaties gebracht.

Tussentijdse winstneming Lage Heide.

De grondexploitaties van Lage Heide Wonen, Lage Heide Landgoederen en Lage Heide Natuur worden financieel gezien als één grondexploitatie. Doordat de grondexploitatie Lage Heide Natuur een negatief resultaat heeft van € 1.737.478 wordt er bij de twee andere grondexploitaties pas winst genomen als de som van de tussentijdse winstnemingen van beide complexen groter is dan € 1.737.478.

Grexen Lage Heide	Resultaat einddatum	Tussentijdse winstneming	Vershil kolom B&C	Tussentijdse winstneming Lage Heide
Lage Heide wonen		7.028.484		
Lage Heide landgoederen		35.114		
Lage Heide natuur	-1.737.478			
Totaal	-1.737.478	7.063.598	5.326.120	5.326.120

De totale tussentijdse winstneming voor de grexen Lage Heide bedraagt t/m 2023 € 5.326.120, t/m 2022 hebben we al € 4.600.031 aan tussentijdse winst genomen, waardoor in 2023 een tussentijdse winst wordt gerealiseerd van € 726.089.

Resultaten

Afgesloten grondexploitaties (=grex)

In 2023 zijn er twee lopende grondexploitaties afgesloten.

Grondexploitatie	Einddatum	Resultaat
Dommelkwartier	31-12-2023	-1.609.543,03
De Weitens	31-12-2023	100.264,40
Totaal		-1.509.278,63

De resultaten van beide grexen zijn verwerkt in het saldo van de reserve grondexploitaties. Voor het negatieve resultaat van de grex Dommelkwartier was een voorziening getroffen.

Toelichting Dommelkwartier

In december 2015 is de ruimtelijke procedure van het bestemmingsplan Dommelkwartier 2013 beëindigd, omdat de ontwikkeling niet past binnen de kaders van de Ladder voor duurzame

verstedelijking. Er is een mediationtraject gestart over de afwikkeling van de gesloten anterieure overeenkomsten. Dit mediationtraject is in 2016 gestart en is eind 2018 beëindigd. De advocaat van de ontwikkelaars heeft daarop op 20 december 2018 schriftelijk mededeling gedaan dat partijen weer worden teruggeworpen op de op 29 december 2015 kenbaar gemaakte aansprakelijkstelling en concept-dagvaarding. De dagvaarding heeft geresulteerd in een uitspraak van de Rechtbank, waarbij de gemeente is vrijgesproken van de aansprakelijkheidsstelling. Echter de ontwikkelaar heeft hoger beroep aangetekend tegen de uitspraak. Het gerechtshof heeft op 7 juni 2022 uitspraak gedaan ten gunste van de gemeente. Tegen de uitspraak is de ontwikkelaar begin september 2022 in cassatie gegaan bij de Hoge Raad. De Hoge Raad heeft op 15 september 2023 uitspraak gedaan in het cassatieverzoek en de gemeente wederom in het gelijk gesteld. Door deze uitspraak van de Hoge Raad kunnen we de grondexploitatie nu definitief afsluiten in 2023. De uiteindelijke boekwaarde op 31 december 2023 bedroeg € 1.609.543,03.

Actuele prognose resultaat totale bouwgrondexploitaties

Op dit moment zijn de onderstaande 12 grondexploitaties actief en worden onderstaande resultaten op einddatum geraamd.

bedragen x € 1.000

Grexx	Einde looptijd	Totaal resultaat einde looptijd	Tussentijdse winstneming t/m 2022	Tussentijdse winstneming in 2023	Verwacht resultaat op einddatum inclusief winstnemingen
Hoge Akkers	1-1-2025	-2.507	0	0	-2.507
Scottstraat	1-1-2029	786	6	0	792
Barentszstraat	1-1-2025	-636	0	0	-636
Emmalaan, gem.werf	1-1-2025	-685	0	0	-685
Lage Heide wonen*	1-1-2026	2.759	4.600	726	8.085
Lage Heide landgoederen*	1-1-2026	89	0	0	89
Lage Heide natuur*	1-1-2026	-1.737	0	0	-1.737
Jasmijn/Hazelaar	1-1-2027	2.022	3	1	2.026
Le Sage ten Broekstraat	1-1-2030	488	0	0	488
Borkel Oude School	1-1-2025	129	8	72	209
Keizerstraat-Venbergseweg	1-1-2028	291	0	0	291
Wilde Wingerd	1-1-2027	602	0	17	619

* = Grexten Lage Heide financieel één grex.

Risicoanalyse

In de crisisperiode (2008-2010) waarin sommige gemeenten enorme bedragen in de grondexploitaties moesten afboeken, heeft Valkenswaard de risico's met een scenariomodel gemonitord. Voor een tweetal grexten met een (beperkt) risico hebben we steeds een drietal scenario's doorgerekend. Het betrof de grexten van het plan Lage Heide Wonen en Lage Heide Landgoed.

Inmiddels zijn de risico's voor deze twee grexten dermate verkleind, dat het niet meer noodzakelijk is om voor deze grexten een risicoberekening uit te voeren.

Voor de grex Lage Heide Wonen is er nog slechts één kavel te koop en voor de grex Lage Heide Landgoed zijn er inmiddels vier van de vijf kavels verkocht en voor de vijfde kavel is een koopovereenkomst gesloten. Mede hierdoor is het risico dat de verwachte resultaten niet gehaald worden verdwenen.

Voor alle andere grexen liggen er besluiten voor de voorgenomen grondverkoop, zijn er taxaties gemaakt of worden nog bestemmingsplanprocedures doorlopen.

Voor de grexen, waarvan het bestemmingsplan nog in procedure is, zijn nog geen risicoberekeningen gemaakt, omdat de juiste omvang van de te verkopen bouw kavels nog niet vaststaat.

Verliesvoorzieningen

De grexen Lage Heide Wonen, Landgoederen en Natuur worden financieel beschouwd als één grex. De netto contante waarde van de eindwaarde van de grex Natuur is negatief. Voor de grexen Wonen en Landgoederen zijn de netto contante waarden positief. Voor het totale grex Lage Heide leidt dit tot een gezamenlijk gewogen resultaat van € 1.067.393 positief.

Garantie grondprijsverlaging

In de woningmarktanalyse (raadsvoorstel 13raad00478 d.d. 5 september 2013) zijn stimulerende maatregelen benoemd die direct invloed hebben op het resultaat van de lopende grondexploitaties. De maatregel, die effect heeft op het resultaat van de lopende grondexploitatie, is de garantie die de gemeente aan de koper van een bouw kavel verstrekt, die garandeert dat een eventuele verlaging van de grondprijs binnen 10 jaar na aankoop wordt terugbetaald aan de consument.

Bij de behandeling van het raadsvoorstel 2e actualisatie bouwgrondexploitaties 2015 heeft uw raad een amendement aangenomen, dat deze garantieregel met ingang van 1 april 2016 te beëindigen, waarbij de tot dat moment afgegeven garanties worden gerespecteerd.

Dit betekent een risico bij grondprijsverlaging.

Tot en met 1 april 2016 hebben wij zes bouw kavels in de grex Lage Heide Wonen verkocht met toepassing van de prijsgarantie. In het onderstaande overzicht geven wij de concrete financiële gevolgen aan voor de grex Lage Heide Wonen bij een grondprijsverlaging. Voor de bepaling van het risicobedrag zijn we uitgegaan van een substantiële grondprijsverlaging naar € 322/m².

Kavelnummer oppervlakte	+	Aankoopjaar	Prijs verkoopdatum	Risicobedrag
Kavel 18 (405 m ²)		2014	€ 380/m ²	23.490
Kavel 19 (434 m ²)		2014	€ 380/m ²	25.172
Kavel 14 (463 m ²)		2015	€ 380/m ²	26.854
Kavel 30 (480 m ²)		2016	€ 380/m ²	27.840
Kavel 35 (378 m ²)		2016	€ 380/m ²	21.924
Kavel 41 (433 m ²)		2016	€ 380/m ²	25.114
Totaal garantiebedrag				150.394

Het risicobedrag moet uitbetaald worden op het moment dat u besluit om de bouwgrondprijzen te verlagen. Op basis van het aantal vierkante meters bouwgrond van de verkochte bouw kavels kan een negatief resultaat optreden van € 150.394. Het risicobedrag is ten laste gebracht van de ondergrens van de reserve Grondexploitaties.

Grondexploitatie	Einde looptijd	Resultaat op netto contante waarde 1 januari 2024	Resultaat gebaseerd op gewogen resultaat of eindwaarde
Lage Heide wonen basis prijsgarantie PO-kavels	2026	2.651.907 -150.394	Netto contant Risicobuffer
Lage Heide landgoederen	2026	85.496	Netto contant
Lage Heide natuur	2026	-1.670.010	Netto contant
Lage Heide totaal		916.999	

Uit bovenstaande tabel blijkt dat het totaalresultaat van de grexen Lage Heide positief blijft en er geen verliesvoorziening getroffen moet worden.

Resume verliesvoorzieningen

Voor grexen waarvoor een nadelig exploitatieresultaat wordt verwacht zijn verliesvoorzieningen getroffen. Jaarlijks worden deze voorzieningen bij de jaarrekening op basis van geactualiseerde grexen aangepast, waarbij de voorziening verhoogd of verlaagd wordt op basis van het verwachte resultaat (netto contante waarde op 1-1-2024).

In de onderstaande tabel staan de voorzieningen op 1-1-2023 (verwacht resultaat actualisatie jaarrekening 2022) en het verwachte negatieve resultaat van de geactualiseerde grexen voor de jaarrekening 2023. Het verschil tussen beide bedragen is de verhoging of verlaging van de voorzieningen.

Voor de volgende bestemmingsplannen in exploitatie (grexen) zijn voorzieningen getroffen:

Grondexploitatie	Voorziening 1-1-2023	Geraamde resultaat op NCW 1-1-2024	Aanpassing voorziening jaarrekening 2023	Voorziening per 1-1-2024
Hoge Akkers	2.522.948	-2.457.768	-65.180	2.457.768
Barentzstraat	593.099	-623.537	30.438	623.537
Emmalaan gem. werf	607.629	-671.545	63.916	671.545
Totaal	3.723.676	-3.752.850	29.174	3.752.850

Voor de grexen waarvoor op basis van de gewogen netto contante waarde een negatief resultaat wordt verwacht zijn voorzieningen getroffen. De mutaties in de voorzieningen zijn ten laste gebracht ten laste van de reserve Grondexploitaties. Het totaal van de voorzieningen bedraagt op 31 december 2023 ± € 3,8 miljoen, waarvan in het verleden ruim € 3 miljoen ten laste is gebracht van de Algemene Reserve en het restant is verwerkt in de reserve Grondexploitaties.

Verschilanalyse actualisatie begroting 2024 – jaarrekening 2023

Jaarlijks worden de lopende bouwgrondexploitaties (grexen) geactualiseerd. Het proces van de actualisaties valt samen met het proces van de jaarrekening en begroting. In de onderstaande tabel zijn de resultaten op einddatum, van zowel de begroting 2024 als de jaarrekening 2023, van de geopende bouwgrondexploitaties weergegeven.

bedragen x € 1.000

Grondexploitatie	Begroting 2024 Resultaat einddatum Inclusief tussentijdse winst	Jaarrekening 2023 Resultaat einddatum Inclusief tussentijdse winst	Vershil
Hoge Akkers	-2.582	-2.506	76
Scottstraat	562	792	230
Barentszstraat 3	-629	-636	-7
Emmalaan gemeentewerf	-645	-684	-39
Lage Heide wonen*	6.759	7.360	601
Lage Heide landgoederen*	217	89	-128
Lage Heide natuur*	-1.760	-1.737	23
Jasmijn - Hazelaar	1.996	2.026	30
Le Sage ten Broekstraat	82	489	407
Borkel Oude School	132	137	5
Keizerstraat-Venbergseweg	586	359	-227
Wilde Wingerd	313	603	290
Totaal			1.261

*Grexen Lage Heide financieel één grex.

De voornaamste verschillen die worden veroorzaakt:

- Het voordelig verschil bij de grex Hoge Akkers wordt veroorzaakt door minder uitgaven voor het inrichten van de openbare ruimte;
- Het voordelig verschil bij de grex Scottstraat wordt veroorzaakt door meer opbrengsten a.g.v. een taxatie van de uit te geven gronden;
- Het nadelige verschil bij de grex Emmalaan gem.werf wordt veroorzaakt door extra kosten voor een geluidwerende voorziening;
- Het voordelig verschil bij de grex Lage Heide wonen wordt veroorzaakt door de toevoeging van één extra bouwkaavel;
- Het nadelig verschil bij de grex Lage Heide landgoed wordt veroorzaakt lagere grondopbrengsten en hogere percentages t.b.v. kostenstijgingen, met name in de periode 2024 t/m 2025. In 2022 hebben we gerekend met een kostenstijging van 2%, terwijl we voor 2024 rekenen met 4% en voor de periode 2025-2026 met 3% en dan na 2027 weer met een percentage van 2%;
- Het voordelige verschil doordat de verplaatsing van Siam naar de Belleman uit de grex is gehaald en hiervoor een separaat krediet wordt gevoteerd. Daarnaast is de grex Le Sage ten Broekstraat is vertraagd bij de RO-procedure i.v.m. de problematiek rondom 't Pumpke. Dit heeft een langere looptijd tot gevold met bijkomende kosten;
- Het nadelig verschil voor de grex Keizerstraat – Venbergseweg is veroorzaakt, doordat er na de opening van de grex en ander stedenbouwkundige opzet is gemaakt. Minder uitgeefbare kavels en toevoeging van sociale bouw;
- Het voordelig verschil bij de grex Wilde Wingerd wordt veroorzaakt door een hogere grondopbrengst van de uit te geven kavels a.g.v. een taxatie;
- De overige verschillen zijn marginaal (kleiner dan € 25.000).

Ontwikkeling per geopend complex

Complex	Stand van zaken
Hoge Akkers	De laatste PO-kavels zijn verkocht en in de loop van 2024 wordt de openbare ruimte verder ingericht.
Scottstraat	De sporthal is gesloopt en het ontwerp bestemmingsplan heeft ter inzage gelegen. De daadwerkelijke start van de bouw is afhankelijk van de verbouwing van basisschool de Pionier.
Barentszstraat 3	De sociale huurwoningen zijn opgeleverd en in de loop van 2024 wordt de openbare ruimte verder ingericht
Emmalaan, gemeentewerf	Het bestemmingsplan is onherroepelijk en de bouw van de sociale huurwoningen is gestart.
Lage Heide, wonen	Er is nog één kavel te koop. De openbare ruimte wordt in 2024/2025 verder ingericht.
Lage Heide, landgoederen	Vier van de vijf kavels zijn daadwerkelijk verkocht en de vijfde kavel wordt in 2024 aan de koper geleverd. Na de bouw kan de openbare ruimte worden ingericht.
Lage Heide, natuur	In uitvoering.
Jasmijn/Hazelaar	Het ontwerp bestemmingsplan heeft ter inzage gelegen. Verkoop van de bouw kavels is voorzien eind 2024 / begin 2025.
Le Sage ten Broekstraat	Voor deze nieuwe ontwikkeling is een stedenbouwkundig ontwerp gereed en wordt aan de hand van dit ontwerp de ruimtelijke ordening procedure opgestart. Verder zijn we met 't Pumpke in gesprek over hun huisvesting in het plan. De herhuisvesting van Siam in sporthal de Belleman wordt verder voorbereid.
Borkel Oude School	De woningen worden binnenkort opgeleverd, waarna de openbare ruimte wordt heringericht.
Keizerstraat – Venbergseweg	Het ontwerp bestemmingsplan heeft ter inzage gelegen. In de loop van 2024 wordt het exploitatiegebied bouwrijp gemaakt.
Wilde Wingerd	Het bestemmingsplan is vastgesteld, maar nog niet onherroepelijk. De verdere voorbereidingen voor de planontwikkeling zijn in uitvoering.

Planschade

Er is in 2023 één planschadeclaim ingediend, die nog in behandeling is. Vier lopende aanvragen uit 2021 en 2022 zijn ter besluitvorming aan het college voorgelegd, waarbij in twee gevallen bezwaar is ingediend. Deze procedures lopen nog.

Subsidieverstrekking

Inleiding

De kwaliteit van de samenleving in de gemeente Valkenswaard en haar kernen Borkel, Schaft en Dommelen wordt mede gekenmerkt door de hoge mate van sociale samenhang. Het fundament van die sociale samenhang wordt gevormd door betrokken burgers die vormgeven aan de samenleving, hun samenleving. Veel activiteiten die burgers ontplooiën, komen tot stand in georganiseerd verband. De gemeente Valkenswaard vindt die activiteiten belangrijk. Daarom verstrekt de gemeente jaarlijks subsidies aan een breed scala van meer dan honderd verenigingen en organisaties.

Er zijn veel verschillende subsidies en daarom is er een algemene subsidieverordening op hoofdlijnen. Het is een procedureverordening en daarnaast zijn er beleidsregels. De subsidies kunnen structureel of incidenteel zijn voor subsidierelaties met gewone en intensieve sturing. Intensieve subsidierelaties scoren hoog op bepaalde criteria, zoals het van vitaal belang zijn voor het welbevinden van de burger, het bepalend zijn voor het al dan niet realiseren van gemeentelijke beleidsdoelstellingen en het vormen van een groot financieel risico. Met deze relaties is intensiever contact vanuit de gemeente, om zowel op bestuurlijk als op ambtelijk niveau tot een goed plan en een adequate monitoring te komen.

Subsidieverordening en subsidieplafond

Sinds 2019 geldt de Subsidieverordening 2016 – gewijzigd. Gebaseerd op de algemene subsidieverordening stelt de gemeenteraad, bij de jaarlijkse vaststelling van de begroting, per cluster het bedrag vast dat maximaal als subsidie door het college kan worden verleend aan organisaties. Dit zogenaamde subsidieplafond is bedoeld voor het daaropvolgende jaar en moet gebruikt worden om de doelen binnen het cluster te bereiken. Als er extra activiteiten nodig zijn om ons beleid goed te kunnen uitvoeren moet dat passen binnen de kaders van het subsidieplafond.

Op basis van het in 2016 vastgestelde subsidiebeleid zijn de subsidies verdeeld in clusters. Deze clusters geven aan welke maatschappelijke doelen worden gediend. In onderstaande tabel geven we inzicht in de plafonds en de realisatie per subsidiecluster.

bedragen x € 1.000

Cluster	Subsidieplafond 2023 (begroting na wijziging)	Realisatie 2023	Verschil begroting- realisatie
Bevorderen Sociale Cohesie	168	125	43
Cultuur	1.963	1.941	22
Meedoen Makkelijker Maken	1.612	1.715	-103
Opgroeien en Opvoeden	1.641	1.487	154
Ondersteuning Ondernemersklimaat	80	85	-5
Sport	336	341	-5
Toerisme	84	84	0
Vorming en Ontwikkeling	27	4	23
Volksgezondheid en Zorg	17	13	4
Totaal	5.928	5.795	133

Toelichting afwijkingen

In 2023 is per saldo op het subsidieplafond een totaalbedrag van € 133.000 minder aan subsidies verleend ten opzichte van het begrote bedrag. Afwijkingen +/- van minimaal € 50.000 per cluster worden hieronder kort toegelicht.

Meedoen Makkelijker Maken

Bij Meedoen Makkelijker Maken is een over-realisatie van € 103.000,- en bij Opgroeien en opvoeden een onder-realisatie van € 154.000,-. Dit verschil heeft met verschuiving van middelen te maken. Middelen die voorheen werden betaald uit cluster opgroeien en opvoeden worden nu betaald uit meedoen makkelijker maken.

Vanuit de 2 posten Meedoen Makkelijker Maken en Opgroeien en Opvoeden tezamen worden vooral grotere subsidierelaties gesubsidieerd. Het totale voordeel op deze posten bedraagt € 51.000,-.

De gemeente Valkenswaard heeft een subsidie aanvraag ingediend bij het Ministerie van VWS voor de Specifieke Uitkering Gezond Actief Leven Akkoord voor de periode 2023/2026.

Deze is eind 2023 gehonoreerd. Om de middelen voor 2023 te besteden zijn er middelen uit diverse andere posten uit de begroting overgeboekt naar de Spuk Gala om te voorkomen dat deze middelen terugbetaald moesten worden. De middelen die zijn overgeboekt sluiten 1 op 1 aan op de het plan van aanpak van de Spuk Gala.

Hierdoor zijn er wel voordelen ontstaan op andere posten in de begroting. Deze zijn verklaard door een verwijzing naar de Spuk Gala.

Opgroeien en Opvoeden

In 2023 zijn middelen beschikbaar gesteld voor extra inzet toegang jeugd (CJG). Deze middelen zijn niet volledig benut door personeelsverloop gedurende het jaar.

Motie jaarrekening/jaarverslag: Intensieve sturingsrelaties

Bij de behandeling van de jaarrekening 2022 in de raadsvergadering van 6 juli 2023 is een motie aangenomen om met ingang van het jaar 2023 een paragraaf dan wel bijlage aan de Jaarrekening/Jaarverslag toe te voegen, te weten: "Intensieve subsidierelaties" en de uitvoering cq inhoud hiervan waaronder kengetallen af te stemmen met de Auditcommissie. Naar aanleiding van deze motie is op 18 december een voorstel besproken in de auditcommissie. Dit is verwerkt in onderstaande toelichting op de intensieve sturingsrelaties.

Overzicht intensieve sturingsrelaties

Intensieve Sturingsrelatie	Cluster	Realisatie 2023	Programma
GGzE	Meedoen Makkelijker Maken	€ 301.507,00	1
Cordaad	Meedoen Makkelijker Maken	€ 666.029,00	1
Lumens	Meedoen Makkelijker Maken	€ 344.796,00	1
Lumens	Opgroeien en Opvoeden	€ 525.165,00	1
Combinatie Jeugdzorg	Opgroeien en Opvoeden	€ 721.320,00	1
MEEdeMeentgroep	Meedoen Makkelijker Maken	€ 386.477,00	1
GGD JGZ	Opgroeien en Opvoeden	€ 98.065,00	1
VVV	Toerisme	€ 52.258,00	2
Centrummanagement	Ondersteuning Ondernemersklimaat	€ 85.314,00	2
CC De Hofnar	Cultuur	€ 1.001.000,00	3
Bibliotheek De Kempen	Cultuur	€ 642.160,00	3
Sporthal De Belleman	Sport	€ 305.044,00	1
Peuteropvang	Opgroeien en Opvoeden	€ 318.292,00	1
Bloemencorso	Cultuur	€ 93.500,00	3

Wat doen ze ervoor

Naast een overzicht van de intensieve sturingsrelaties met daarin de omvang van de subsidie volgt vervolgens per relatie een toelichting waarvoor deze subsidies bedoeld zijn.

GGzE

Aan GGzE is subsidie verleend voor activiteiten in het voorliggend veld Sociaal Domein en voor het leveren van inzet van medewerkers voor ons Centrum Jeugd en Gezin/Sociaal team voor onze taken op het vlak van Jeugd en Wmo.

- Activiteiten voorliggend veld: organiseren van een indicatievrije inloop bij de Boei aan de Pastoor van Vroonhovenstraat. Organiseren Pysalon.
- Inzet detachering medewerkers CJG/Sociaal Team: Inzet kwartiermaker bij ondersteuningsvragen op het gebied van eenzaamheid, psychische problemen en organiseren van zinvolle dagbesteding. Inzet voor Kinderen van Ouders met Psychische Problemen en Baby Extra trajecten;

Cordaad

Aan Cordaad is subsidie verleend voor activiteiten in het voorliggend veld Sociaal Domein.

- Activiteiten voorliggend veld: praktische ondersteuning, bewonersondersteuning, vrijwilligerscentrale, buurtbemiddeling, vluchtelingenwerk, jeugd- en jongerenwerk, DigiTaalhuis en ANWB AutoMaatje; door de stijging van het aantal vluchtelingen is een extra subsidie verleend voor begeleiding van vluchtelingen bij praktische zaken op het gebied van wonen, welzijn, werk en zorg.

Lumens

Aan Lumens is subsidie verleend voor activiteiten in het voorliggend veld Sociaal Domein en voor het leveren van inzet/ detachering van medewerkers voor ons Centrum Jeugd en Gezin/ Sociaal Team voor onze taken op het vlak van Jeugd, Wmo en W&I:

- Activiteiten voorliggend veld: Buurtbemiddeling, Sociaal raadslieden Werk, Crisisdienst, Psychosociale Hulpverlening bij Ongevallen en Rampen en Psychosociale Hulpverlening bij Incidenten
- Inzet/ detachering medewerkers CJG/ Sociaal Team: Algemeen Maatschappelijk Werk, Jeugdmaatschappelijk Werk, Inzet echtscheidingsadviseur.

Combinatie Jeugdzorg

Aan Combinatie Jeugdzorg is subsidie verleend voor het leveren van inzet/detachering van medewerker voor ons Centrum Jeugd en Gezin/Sociaal Team voor onze taken op het vlak van Jeugd en Wmo.

- Inzet/ detachering medewerkers CJG/ Sociaal Team: ambulante Jeugdhulpverleners en GZ-psycholoog inzet complexe echtscheidingen.

MEEdeMeentgroep

Aan MEEdeMeentgroep is subsidie verleend voor activiteiten in het voorliggend veld Sociaal Domein en voor het leveren van inzet van medewerkers voor ons Centrum Jeugd en Gezin/Sociaal team voor onze taken op het vlak van Jeugd en Wmo.

- Activiteiten voorliggend veld: activerende cliëntondersteuning, onafhankelijke cliëntondersteuning, expertise leven met een beperking, Kansrijke Start, versterken sociale basis door inzet LiNCK.
- Inzet/ detachering medewerkers CJG/ Sociaal Team: inzet van 3,5 Fte specialisten.

GGD JGZ

Aan GGD is subsidie verleend voor activiteiten in het voorliggend veld Sociaal Domein en ons Centrum voor Jeugd en Gezin.

- Activiteiten voorliggend veld: contactmomenten op maat, video home training, stevig ouderschap, samenwerking/toeleiding consultatiebureau naar voor- en vroegschoolse educatie (VVE), VVE.
- Inzet CJG
extra inzet jeugdverpleegkundige, extra inzet jeugdarts en de inzet voor Kansrijke Start.

VVV

Aan de VVV is subsidie verleend voor activiteiten die aansluiten bij het Vrijetijdsbeleid en de Toekomstvisie 2024, waaronder promoten van Valkenswaard als aantrekkelijke vrijetijdsbestemming, zorgt voor breed aanbod van producten en diensten gericht op Valkenswaard en Groote Heide. Draagt voor dit werkgebied zorg voor het ontsluiten van de gegevens via alle mogelijke kanalen, zoals digitale borden, website, app, I-punten en smartphones.

Centrummanagement

Aan Centrummanagement is subsidie verleend voor:

- Het aantrekkelijk en levendig maken van het centrum;
- Het aantrekkelijk maken van de organisatiegraaf in het centrum;
- Het versterken van de samenwerking en regie bij evenementen en op het gebied van de promotie van het centrum;
- Het intensiveren van de samenwerking tussen detailhandel, de horeca en de weekmarkt;
- De realisatie van de doelstelling uit het Masterplan Centrum

CC De Hofnar

Aan CC De Hofnar is subsidie verleend omdat het Theater de pijler is van het culturele leven in Valkenswaard. Cultuurcentrum De Hofnar:

- biedt professionele voorstellingen aan in alle genres;
- ontwikkelt een tweede programmalijn als cultureel hoofdkantoor en huiskamer van Valkenswaard;
- zoekt samenwerking met culturele kernvoorzieningen in Valkenswaard om Theater zo efficiënt mogelijk vorm te geven;
- vervult een actieve rol op het gebied van cultuureducatie binnen het primair en secundair onderwijs;

Bibliotheek De Kempen

Aan bibliotheek De Kempen is subsidie verleend voor het uitvoeren van de taken van de bibliotheek, die zich bewegen rond vier thema's:

- jeugd en onderwijs (taalontwikkeling, leesbevordering en mediawijsheid, voorkomen van taalachterstand en laaggeletterdheid)
- Participatie en zelfredzaamheid met focus op kwetsbare groepen zoals ouderen, nieuwkomers en laaggeletterden.
- Persoonlijke ontwikkeling (een leven lang leren).
- Verandering / verbreding van de klassieke bibliotheek – efficiënter en effectiever inrichten van de uitleenfunctie en daarnaast ontwikkelen van nieuwe (bedrijfs)modellen en nieuw (digitaal) aanbod.

Sporthal de Belleman

Aan Sporthal De Belleman is subsidie verleend op grond van afspraken voor het beheer van het multifunctionele gebouw. Het gebouw heeft een belangrijke functie in Dommelen.

Peuteropvang

Aan Peuteropvang is subsidie verleend voor Vroeg- en voorschoolse educatie, doelgroep-peuters en een Pedagogisch Beleidsmedewerker VE. Reguliere peuteropvang wordt gedekt uit gemeentelijke middelen, de subsidie voor VVE en doelgroep-peuters worden gedekt uit middelen uit het Onderwijs Achterstanden Beleid die door het Rijk hiervoor specifiek beschikbaar worden gesteld.

Bloemencorso

Aan bloemencorso(Unesco immaterieel erfgoed) is onder meer subsidie verleend voor:

- activiteiten die aansluiten bij onze beleidsdoelstelling van cultuur, toerisme, evenementen en bevorderen sociale cohesie;
- verbeteren van de constructieve veiligheid van alle bloemencorsotenten;
- samenwerking met Val-Val-D'rie (raadsbesluit 3 november 2022).

Hoe sturen we erop

Gedurende het jaar vindt met de intensieve sturingsrelaties periodiek zowel ambtelijk als bestuurlijk overleg plaats. In die gesprekken wordt de voortgang op de afspraken in de beschikking besproken. Met de intensieve sturingsrelaties binnen het sociaal domein zijn uniforme afspraken gemaakt als het gaat om inzet en verantwoording van de subsidie voor de inzet voorliggend veld versus de bijdrage aan het CJG/ Sociaal Team. Voor de inzet voorliggend veld gelden voorwaarden op basis waarvan de sturingsrelaties vanaf 2022 de inzet van uren in het voorliggend veld verantwoorden. Voor een deel van de activiteiten wordt een inwoner-ervaringsonderzoek afgenomen. Voor de bijdrage aan CJG/ Sociaal Team wordt gewerkt met een gezamenlijk ontwikkelplan waarin afspraken zijn opgenomen over ontwikkeling van onder andere de kwaliteit en scholing. Het is momenteel nog niet mogelijk om een overzicht te geven van de resultaten van de intensieve subsidierelaties ten aanzien van de inzet in het voorliggend veld. Wel worden deze sturingsrelaties jaarlijks gevraagd om aan te geven aan welke doelen binnen het sociaal domein hun inzet bijdraagt. De resultaten van de activiteiten van de sturingsrelaties ten behoeve van het CJG/ Sociaal Team komen terug in de periodieke Monitor Sociaal Domein en de cliënt-ervaringsonderzoeken Jeugd en WMO. Bij het beleidskader sociaal domein zijn nieuwe indicatoren geformuleerd die in 2024 verder vertaald worden naar indicatoren voor de intensieve sturingsrelaties.

Jaarrekening

Balans per 31 december 2023 (voor bestemming van het gerealiseerde resultaat)

bedragen x € 1.000

Activa (x €1000)		Ultimo 2023	Ultimo 2022
Vaste activa			
Immateriële vaste activa		558	601
Kosten van onderzoek en ontwikkeling	16		23
Bijdrage aan activa in eigendom van derden	542		578
Materiële vaste activa		98.717	94.966
Investeringen met een economisch nut	50.680		50.500
Investeringen met economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden uitgegeven	28.306		27.670
Investeringen in de openbare ruimte met uitsluitend een maatschappelijk nut:	19.730		16.796
Financiële vaste activa		2.394	2.184
Kapitaalverstrekkingen aan:			
- Deelnemingen	32		32
- Langlopende leningen	2.362		2.152
Totaal vaste activa		101.669	97.751
Vlottende activa			
Vorraden		-789	-715
Grond- en hulpstoffen:	45		45
Onderhanden werk, waaronder gronden in expl.	-834		-760
Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar		15.019	10.672
Vorderingen op openbare lichamen	11.328		8.232
Rekening-courantverhoudingen met niet financiële instellingen	140		
Overige vorderingen	3.551		2.440
Liquide middelen		748	797
Kas- en banksaldi	748		797
Overlopende activa		274	7.659
Voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel	252		1.677
Overige nog te ontvangen bedragen en vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	22		5.982
Totaal vlottende activa		15.252	18.413
Totaal activa		116.921	116.164

Passiva (x €1000)	Ultimo 2023		Ultimo 2022	
Vaste passiva				
Eigen vermogen		47.483		43.271
Algemene reserve	8.346		6.329	
Bestemmingsreserves	34.394		34.152	
Gerealiseerd resultaat	4.743		2.790	
Voorzieningen		8.548		7.918
Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	4.631		3.880	
Voorziening ter egalisering van kosten	784		624	
Door derden bekleemde middelen met een specifieke aanwendingsrichting	3.133		3.414	
Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer		43.630		49.452
Onderhandse leningen van:				
- Binnenlandse banken en overige financiële instellingen	43.619		49.445	
Waarborgsommen	11		7	
Totaal vaste passiva		99.661		100.641
Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar		8.190		10.774
Kasgeldleningen bij openbare lichamen	2.500		-	
Debetsaldi bank	1.321		1.823	
Overige schulden	4.369		8.951	
Overlopende passiva		9.070		4.749
Vooruit ontvangen bedragen met specifiek bestedingsdoel:				
- Het rijk	3.705		3.271	
- Overige Nederlandse overheidslichamen	963		374	
Overige vooruit ontvangen die ten laste van volgende begrotingsjaar komen	640		1.104	
Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd	3.762			
Totaal vlottende passiva		17.260		15.523
Totaal passiva		116.921		116.164
Gewaarborgde geldleningen	86.998		87.715	

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Algemene grondslagen

Algemene grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

De jaarrekening is opgesteld met inachtneming van de voorschriften zoals opgenomen in het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) en de verordening ex artikel 212 Gemeentewet, waarin door de gemeenteraad op d.d. 14 december 2023 de uitgangspunten voor het financiële beleid, alsmede de regels voor het financiële beheer en voor de inrichting van de financiële organisatie zijn vastgesteld.

De in de onderhavige jaarrekening gehanteerde grondslagen voor waardering en resultaatbepaling zijn gebaseerd op de veronderstelling van continuïteit van de gemeente.

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

Waardering van passiva en activa alsmede de bepaling van het resultaat vinden in principe plaats op basis van historische kosten. Activa en passiva zijn opgenomen tegen nominale waarde, tenzij in deze grondslagen anders is vermeld. Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben, onverschillig of zij tot inkomsten of uitgaven in dat jaar hebben geleid. Baten en lasten, waaronder ook begrepen de heffing van de vennootschapsbelasting, worden daarbij verantwoord tot hun brutobedrag. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar worden genomen als zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidsgerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume, worden sommige personele lasten verantwoord in het jaar dat uitbetaling plaats vindt. Voor arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume wordt dan ook geen voorziening getroffen of op andere wijze een verplichting opgenomen.

De algemene uitkering is opgenomen conform de best mogelijke schatting gebaseerd op basis van de laatst beschikbare informatie. Ten aanzien van het component aangaande de accresmededeling wordt deze opgenomen conform de in verslagjaar t laatst gepubliceerde accresmededeling. Doorgaans is deze accresmededeling opgenomen in de septembercirculaire. De gevolgen van het bijgestelde accres zoals opgenomen in de meicirculaire van het verslagjaar t+1 worden verantwoord in de jaarrekening van het op het verslagjaar volgend boekjaar.

Dividenden zijn verantwoord in het jaar waarin het besluit tot toekenning van het dividend door de Algemene vergadering van de vennootschap is genomen.

De waarderingsgrondslagen per balansonderdeel worden in het vervolg van deze jaarrekening toegelicht

Algemene grondslagen voor de Rechtmatigheidsverantwoording

De in de jaarrekening opgenomen rechtmatigheidsverantwoording is opgesteld op basis van de kaders zoals besloten in de financiële verordening en op basis van de kadernota rechtmatigheid. Dat betekent dat:

- De rechtmatigheidsverantwoording toeziet op de financiële rechtmatigheid van baten, lasten, balansmutaties, alsmede de baten en lasten inzake de specifieke uitkeringen op grond van art. 17 Financiële-verhoudingswet;
- De financiële rechtmatigheid waaronder het voorwaardencriterium, het begrotingscriterium en het misbruik & oneigenlijk gebruik criterium omvat:
 - o Voor het voorwaardencriterium bestaat de norm uit het normenkader zoals op door de raad is vastgesteld;
 - o Voor het begrotingscriterium geldt dat alle overschrijdingen van lasten en investeringskredieten onrechtmatig zijn, waarbij voor een aantal scenario's in de financiële verordening is beschreven

wanneer deze overschrijdingen acceptabel zijn. Voor over- en onderscheidingen van baten, onderschrijdingen van lasten en onderschrijdingen van investeringskredieten geldt dat deze als onrechtmatig zijn aangemerkt indien ze niet tijdig aan de raad zijn gemeld.

o Ten aanzien van het M&O criterium is de nota M&O beleid van onze organisatie leidend bij het voorkomen en opsporen van misbruik en oneigenlijk gebruik. Omdat alleen bij misbruik sprake is van een onrechtmatigheid zijn eventuele gevallen van misbruik (mits cumulatief met andere fouten of onduidelijkheden boven de verantwoordingsgrens) opgenomen in de rechtmatigheidsverantwoording.

De rechtmatigheidsverantwoording is opgesteld binnen de kaders van de kadernota rechtmatigheid 2023 van de Commissie BBV alsmede onze eigen financiële verordening. Dit betekent dat:

- o Een verantwoordingsgrens van 1% (zijnde € 1.056.000) is gehanteerd waarboven cumulatieve fouten en onduidelijkheden in de rechtmatigheidsverantwoording worden opgenomen;
- o Een rapporteringstolerantie van € 50.000 is gehanteerd waarboven fouten en onduidelijkheden in de paragraaf bedrijfsvoering worden opgenomen.

Algemeen

Hieronder is bij de diverse onderdelen van de vaste activa een toelichting gegeven. Alle bedragen in de tabellen van deze paragraaf zijn gedeeld door € 1.000, tenzij anders aangegeven.

Vaste activa

Activa die bedoeld zijn om de uitoefening van de werkzaamheid van de gemeente duurzaam te dienen. De vaste activa worden onderscheiden in de immateriële, de materiële en de financiële vaste activa.

Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de oorspronkelijke verkrijgingsprijs (de inkoopprijs en de bijkomende kosten) of vervaardigingsprijs (de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige directe kosten), verminderd met de ontvangen subsidies en bijdragen van derden, de jaarlijkse afschrijvingslasten en afwaarderingen wegens duurzame waardeverminderingen. Duurzame waardeverminderingen van vaste activa worden onafhankelijk van het resultaat van het boekjaar in aanmerking genomen.

De kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief zijn onder de volgende voorwaarden geactiveerd:

- Het voornemen bestaat het actief te gebruiken of te verkopen
- De technische uitvoerbaarheid om het actief te voltooien staat vast
- Het actief in de toekomst economisch of maatschappelijk nut genereert
- De uitgaven die aan het actief toe te rekenen zijn, zijn betrouwbaar vast te stellen.

De afschrijvingstermijn is maximaal 5 jaar.

Bijdragen aan activa in eigendom van derden worden geactiveerd indien aan de volgende vereisten is voldaan:

- Er is sprake van een investering door een derde.
- De investering draagt bij aan de publieke taak.
- De derde heeft zich verplicht tot het daadwerkelijk investeren op een wijze zoals is overeengekomen.
- De bijdrage kan door de gemeente worden teruggevorderd, indien de derde in gebreke blijft of de gemeente anders recht kan doen gelden op de activa die samenhangen met de investering.

Op de geactiveerde bijdragen aan activa in eigendom van derden wordt afgeschreven, waarbij de afschrijvingsduur maximaal gelijk is aan de verwachte gebruiksduur van de activa (bij derden) waarvoor de bijdrage aan derden is verstrekt.

Materiële vaste activa

We onderscheiden de volgende materiële vaste activa, conform het BBV:

- Investerings met economisch nut
- investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven;
- investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut.

Investerings met economisch nut

Investerings die verhandelbaar zijn en/of op enigerlei wijze kunnen leiden tot of bijdragen aan het verwerven van inkomsten zijn investeringen met economisch nut.

Alle materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de oorspronkelijke verkrijgingsprijs (de inkoopprijs en de bijkomende kosten) of vervaardigingsprijs (de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige directe kosten). Waaronder overheadkosten en rente verminderd met de ontvangen subsidies en bijdragen die direct gerelateerd zijn aan het actief, de jaarlijkse afschrijvingslasten en afwaarderingen wegens duurzame waardeverminderingen. Duurzame waardeverminderingen van vaste activa worden onafhankelijk van het resultaat van het boekjaar in aanmerking genomen.

Ten aanzien van investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut geldt tot aan investeringsdatum 31 december 2016 dat eventuele bijdragen uit de reserves in mindering zijn gebracht op deze investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut. Ten aanzien van investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven geldt dat vanuit de spaarcomponent van heffingen gevormde voorzieningen voor toekomstige vervangingsinvesteringen met economisch nut in mindering zijn gebracht op de in het boekjaar gepleegde investeringen met economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing is geheven. Over het resterende bedrag wordt afgeschreven.

De op de oorspronkelijke verkrijgings- of vervaardigingsprijs toegepaste jaarlijkse afschrijvingen corresponderen met een stelsel dat is afgestemd op de verwachte toekomstige gebruiksduur (kortste van de geschatte economische levensduur óf technische gebruiksduur) van de geactiveerde objecten en voorzieningen.

De gehanteerde afschrijvingstermijnen zijn opgenomen in de financiële verantwoording, zoals laatstelijk vastgesteld door de gemeenteraad in haar vergadering d.d. 14-02-2024. De afschrijvingen worden berekend volgens de lineaire afschrijving methode en starten op het moment van in gebruik name. Afschrijvingen geschieden daarnaast onafhankelijk van het resultaat van het boekjaar. Op gronden wordt niet afgeschreven, tenzij de grond deel uitmaakt van een investering in de openbare ruimte met maatschappelijk nut. Eventuele boekwinsten bij inruil of afstoting van een kapitaalgoed zijn als incidentele bate in de jaarrekening verwerkt.

Buiten gebruik gestelde vaste activa

Indien een vast actief buiten gebruik is gesteld, heeft op het moment van buitengebruikstelling een afwaardering van de boekwaarde plaatsgevonden naar de lagere restwaarde.

Afschrijvingen

De volgende afschrijvingstermijnen, zoals ook vastgelegd in de financiële verordening, zoals vastgesteld door de gemeenteraad d.d. 14-02-2024, zijn van toepassing:

Gronden en terreinen n.v.t.

Woonwagenlocaties 25 jaar

Gebouwen nieuwbouw 40 jaar

Grond-, weg- en waterbouwkundige werken, waaronder:

– riolering aanleg, bouwkundig 50 jaar

– riolering gemalen bouwkundig 50 jaar

– riolering gemalen elektromechanisch 15 jaar

Machines, apparaten en installaties

– machines 10 jaar

– algemeen 10 jaar

Overige materiële vaste activa, waaronder:

– inventarissen 10/15 jaar

– automatisering/ software 5 jaar

– software 3 jaar

(Het gebruiksrecht voor onbepaalde duur op) Software is als afzonderlijk actief opgenomen onder de materiële vaste activa als investering met economisch nut.

De lasten samenhangend met de uitvoering van klein en groot onderhoud, bodemsaneringen en het baggeren van watergangen zijn niet levensduur verlengend en zijn daarom niet geactiveerd, maar direct ten laste van de exploitatie of de gevormde voorziening gebracht

Erfpacht

In erfpacht uitgegeven gronden worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs, waarbij de uitgifteprijs van eerste uitgifte geldt als verkrijgingsprijs. Gronden in eeuwigdurende erfpacht worden gewaardeerd tegen registratiewaarde. Duurzame waardeverminderingen van vaste activa worden onafhankelijk van het resultaat van het boekjaar in aanmerking genomen.

Financiële vaste activa

De financiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de oorspronkelijke verkrijgingsprijs (de inkoopprijs en de bijkomende kosten) verminderd met de jaarlijkse aflossingen, afschrijvingslasten en afwaarderingen wegens duurzame waardeverminderingen. Duurzame waardeverminderingen van vaste activa worden onafhankelijk van het resultaat van het boekjaar in aanmerking genomen. Zo nodig is een voorziening voor verwachte oninbaarheid op de boekwaarde in mindering gebracht. Participaties in het aandelenkapitaal van NV's en BV's (kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen in de zin van het BBV) zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs van de aandelen. Indien de marktwaarde van de aandelen daalt tot onder de verkrijgingsprijs, vindt afwaardering naar deze lagere marktwaarde plaats

Voorraden

Grond- en hulpstoffen

Grond- en hulpstoffen worden gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Indien de marktwaarde lager is dan de verkrijgings- of vervaardigingsprijs worden de grond- en hulpstoffen tegen deze lagere marktwaarde gewaardeerd.

Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie

Het startpunt van een grondexploitatie is het raadsbesluit met de vaststelling van het complex, inclusief grondexploitatiebegroting. Vanaf dat moment wordt de grondexploitatie geopend en kunnen vervaardigingskosten worden geactiveerd.

De onderhanden werken grondexploitatie zijn opgenomen tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs, verminderd met de opbrengst wegens verkopen. Indien de boekwaarde de marktwaarde van de grond overschrijdt, wordt een afwaardering naar de lagere marktwaarde verantwoord/wordt een voorziening voor het verwachte negatieve resultaat getroffen. De vervaardigingsprijs omvat de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige kosten (limitatief opgesomd in de kostensoortenlijst zoals opgenomen artikel 6.2.4 van het Besluit ruimtelijke ordening), welke rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend. In de vervaardigingsprijs worden daarnaast een redelijk deel van de indirecte kosten opgenomen en is de werkelijk over vreemd vermogen betaalde rente over het boekjaar toegerekend. De rente is toegerekend over de boekwaarde van de grondexploitatie per 1 januari van het betreffende boekjaar.

Voor winstneming geldt de percentage of completion methode: voor zover gronden zijn verkocht en opbrengsten zijn gerealiseerd wordt tussentijds naar rato van de voortgang van de kosten en de opbrengsten winst worden genomen. Indien aan de volgende voorwaarden is voldaan, bestaat er voldoende zekerheid om winst te kunnen nemen:

1. Het resultaat op de grondexploitatie kan betrouwbaar worden ingeschat; én
2. De grond (of het deelperceel) moet zijn verkocht; én
3. De kosten zijn gerealiseerd (winst wordt naar rato van de realisatie gerealiseerd).

De verliezen op grondexploitaties worden voorzien zodra deze bekend zijn. De voorziening wordt gewaardeerd op nominale/contante waarde. (Indien gewaardeerd op contante waarde): De disconteringsvoet die is gehanteerd in de berekening van de contante waarde ten behoeve van het treffen van een verliesvoorziening voor negatieve grondexploitaties is voor alle gemeenten gelijk gesteld aan het maximale meerjarig streefpercentage van de Europese Centrale Bank voor de inflatie binnen de Eurozone (voor 2023: 2%).

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

De uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid is een voorziening in mindering gebracht. Deze voorziening wordt statisch bepaald.

Liquide middelen

De liquide middelen zijn gewaardeerd tegen nominale waarde.

Overlopende activa

De overlopende activa zijn gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid is een voorziening in mindering gebracht. Deze voorziening wordt statisch bepaald. Onder de nog te ontvangen bedragen zijn de gemaakte voorbereidingskosten voor faciliterende exploitatieplannen of nog te sluiten anterieure overeenkomsten als 'nog te verrekenen kosten' opgenomen indien aan de volgende voorwaarden is voldaan:

1. de kosten moeten passen binnen de kostensoortenlijst Wro/Bro; en
2. de kosten mogen maximaal 5 jaar als overige nog te ontvangen bedragen blijven staan; na maximaal 5 jaar moet het kostenverhaal zijn gerealiseerd dan wel dienen de kosten te worden afgeboekt ten laste van het jaarresultaat; en
3. er is een besluit door de raad of het college genomen tot het maken van voorbereidingskosten voor faciliterend grondbeleid in een aangewezen gebied voor het ontwikkelen van het exploitatieplan of tot het sluiten van een anterieure overeenkomst.

Vaste passiva

Eigen vermogen

In het BBV worden reserves omschreven als vermogensbestanddelen die als eigen vermogen zijn aan te merken en die vanuit bedrijfseconomisch oogpunt vrij te besteden zijn. De vaststelling van de noodzakelijke omvang van reserves is een zaak van de gemeenteraad. Daarom worden reserves ook wel onderverdeeld in algemene en bestemmingsreserves. Zodra de raad aan een reserve een bepaalde bestemming heeft gegeven, is er sprake van een bestemmingsreserve. Om die reden kunnen bestemmingsreserves naar de situatie per ultimo verslagjaar geen negatieve stand kennen. Heeft een reserve geen bestemming dan wordt het een algemene reserve genoemd. Mutaties in reserves zijn enkel mogelijk op basis van een raadsbesluit genomen voor het einde van het betreffende begrotingsjaar. De reserves worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Voorzieningen

Voorzieningen behoren tot het vreemd vermogen (schulden) van de gemeente. Om die reden kunnen voorzieningen naar de situatie per ultimo verslagjaar geen negatieve stand kennen. Voorzieningen worden gewaardeerd op de contante waarde/het nominale bedrag van de betrokken verplichting c.q. het voorzienbare verlies.

Voorzieningen worden op grond van artikel 44 BBV gevormd wegens:

- verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op balansdatum onzeker is doch redelijkerwijs te schatten;
- bestaande risico's op balansdatum ter zake van bepaalde te verwachten verplichtingen of verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs te schatten is;
- kosten die in een volgend begrotingsjaar worden gemaakt maar de oorsprong hebben in het begrotingsjaar of een voorgaand begrotingsjaar en de voorziening strekt tot gelijkmatige verdeling van lasten over een aantal begrotingsjaren.
- Middelen verkregen van derden, die specifiek besteed moeten worden, met uitzondering van de voorschotbedragen verkregen van Europese en Nederlandse overheidslichamen met een specifiek bestedingsdoel, die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren.

De vorming van een voorziening, dan wel een dotatie aan een reeds bestaande voorziening, is als een last in het betreffende boekjaar verantwoord. Alle aanwendungen aan voorzieningen zijn rechtstreeks ten laste van de voorziening gebracht en in het verslagjaar niet ten laste van de exploitatie verantwoord.

Aan voorzieningen ter egalisatie van (onderhouds)lasten van kapitaalgoederen over meerdere begrotingsjaren ligt een actueel (beheer)plan ten grondslag. Uitgevoerd achterstallig onderhoud is daarbij ten laste van de exploitatie verantwoord. Deze lasten zijn niet ten laste van de gevormde voorziening gebracht.

Voorzieningen worden niet gevormd voor jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume. Voor het bepalen van het "jaarlijks vergelijkbaar volume" is een tijdsperiode van vier jaar gehanteerd.

Rentetoevoeging aan voorzieningen is niet toegestaan.

Vaste schulden, met een rentetypische looptijd langer dan één jaar

Vaste schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde (hoofdsom) verminderd met gedane aflossingen. De vaste schulden hebben een rentetypische looptijd van één jaar of langer.

Netto-vlottende passiva schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar.

De netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar zijn gewaardeerd tegen nominale waarde.

Balans met toelichting

Vaste Activa

Immateriële vaste activa

De post immateriële vaste activa bestaat uit:

bedragen x € 1.000

Omschrijving	2023	2022
Bijdragen aan activa in eigendom van derden	542	578
Kosten onderzoek en ontwikkeling	16	23
Totaal	558	601

Het onderstaande overzicht geeft het verloop weer van de immateriële vaste activa gedurende het jaar 2023:

bedragen x € 1.000

Omschrijving	Boek-waarde 1-1-2023	Inves-teringen	Desinves-teringen	Afschrij-vingen	Bijdragen van derden	Afwaar-deringen	Boek-waarde 31-12-2023
Bijdragen aan activa in eigendom van derden	578	-	-	36	-	-	542
Kosten van onderzoek en ontwikkeling	23	-	-	7	-	-	16
Totaal	601	-	-	43	-	-	558

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa bestaan uit de volgende onderdelen:

bedragen x € 1.000

Omschrijving	2023	2022
Investerings met een economisch nut	50.680	50.500
Investerings met economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden uitgegeven	28.306	27.670
Investerings in openbare ruimte met uitsluitend een maatschappelijk nut	19.731	16.796
Totaal	98.717	94.966

Investerings met economisch nut

Het onderstaande overzicht geeft het verloop van de boekwaarde van de investeringen met economisch nut weer:

bedragen x € 1.000

Omschrijving	Boek- waarde 1-1- 2023	Her- rebruce- ring	Inves- teringen	Des inv es- teri- ngen	Afschrij- -vingen	Bijd- rage n van derden	Afwaar- dering en	Boek- waarde 31-12- 2023
Gebouwen	26.182	-68	288	-	1.305			25.097
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	5.873	772	439	-	204	89		6.791
Gronden en terreinen	9.287	68	285	-	144			9.496
Machines, apparaten en installaties	548	-	453	-	16	-	-	986
Vervoermiddelen	414	-	145	-	59	-	-	500
Overige materiële vaste activa	1.704	-16	76	-	126	-	-	1.638
Overige materiële vaste activa	6.492				320		-	6.172
Totaal	50.500	756	1.686	-	2.174	89	-	50.680

Investerings met economisch nut, waarvoor bestrijding van de kosten een heffing kan worden uitgegeven

Het onderstaande overzicht geeft het verloop van de boekwaarde van de overige investeringen met economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden uitgegeven weer:

bedragen x € 1.000

Omschrijving	Boek- waarde 1-1-2023	Inves- teringen	Desinves- teringen	Afschrij- -vingen	Bijdragen van derden	Afwaar- deringen	Boek- waarde 31-12- 2023
Grond weg en waterbouwkundige werken	27.131	2.044	-	1.380	-5	-	27.790
Gronden en terreinen	389	-	-	13	-		376
Machines, apparaten en installaties	43	-	-	3	-	-	40
Materiële vaste activa	106	8	-	14	-	-	100
Totaal	27.670	2.052	-	1.410	-5	-	28.306

Investerings in openbare ruimte met uitsluitend een maatschappelijk nut

Het onderstaande overzicht geeft het verloop van de boekwaarde van de investeringen in de openbare ruimte met uitsluitend een maatschappelijk nut:

bedragen x € 1.000

Omschrijving	Boek- waarde 1-1- 2023	Her- rebruce- ring	Inves- teringen	Desinves- teringen	Afschrijv- ingen	Bijdrage n van derden	Afwaard- eringen	Boek- waarde 31-12- 2023
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	15.551	-772	4.910	-	480	-786	-	18.423
Gronden en terreinen	81	-	5	-		-35		52
Machines, apparaten en installaties	508	-	-	-	39	-	-	469
Overige materiële vaste activa	656	16	145	-	28	-	-	787
Totaal	16.796	-756	5.060	-	547	-821	-	19.731

Voor investeringen in de openbare ruimte met maatschappelijk nut zijn geen reserves ter dekking van de afschrijvingen van het actief in gebruik, uitgezonderd de projecten die eventueel onder de projectenportefeuille (Masterplan Centrum en Bereikbaar Valkenswaard) vallen.

Financiële vaste activa

Het verloop van de financiële vaste activa gedurende het jaar 2023 wordt in het onderstaand overzicht weergegeven:

bedragen x € 1.000

Omschrijving	Boekwaarde 1-1-2023	Des-/ Inves- teringen	Aflossingen/ Afschrijvingen	Afwaar- deringen	Boekwaarde 31-12-2023
Kapitaalverstrekingen aan deelnemingen	32	-	-	-	32
Subtotaal	32	-	-	-	32
Overige langlopende leningen					
Starters-leningen SVn	764	366	34	-	1.096
Zonnepanelenproject Groene zone	1.388	-	122	-	1.266
Subtotaal	2.152	366	156		2.362
Totaal	2.184	366	157	-	2.394

Vlottende activa

Voorraden

De in de balans opgenomen voorraden worden uitgesplitst naar de volgende categorieën:

Grond- en hulpstoffen

bedragen x € 1.000

Omschrijving	2023	2022
Overige grond en hulpstoffen	45	45
Onderhandenwerk, waaronder gronden in exploitatie	-834	-760
Totaal	-789	-715

De overige grond en hulpstoffen bestaan uit "eigen verklaringen" en geschenken bestemd voor representatiedoeleinden van het college van burgemeester en wethouders.

Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie

De bouwgronden in exploitatie (met en zonder kostprijsberekening) worden in de paragraaf 'Grondbeleid' in het jaarverslag toegelicht.

bedragen x € 1.000

Specificatie exploitatie	gronden	Boek- waarde 1-1-23	Vermeerderingen	Vermindering	Winst- neming 2023	Boek- waarde 31-12- 23	Voor- ziening	Balans- waarde 31-12- 23
Hoge Akkers		2.382	178	265	-	2.294	2.294	-
Barentzstraat		282	148	-	-	430	430	-
Scottstraat		478	35	-	-	513	-	513
Dommelkwartier *		1.839	-	230	-1.609	-	-	-
Emmalaan		306	558	629	-	235	235	-
Lage Heide wonen		-3.520	395	576	726	-2.975	-	-2.975
Lage Heide landgoederen		1.008	96	1.764	-	-660	-	-660
Lage Heide natuur		1.732	15	18	-	1.729	-	1.729
LS ten Broekstraat		105	32	-	-	137	-	137
Jasmijn/Hazelaar		77	62	-	1	140	-	140
De Weitens		-109	9	-	100	-	-	-
Borkel Oude School		-33	37	135	72	-59	-	-59
Wilde-Wingerd		-	127	78	17	66	-	66
Keizerstr Venb- ergseweg		-	275	-		275	-	275
Totaal		4.547	1.967	3.695	-693	2.125	2.959	-834
Nog te maken kosten		7.348	135	-	-	7.483	-	-
Nog te verwachten opbrengsten		9.990	-	588	-	9.402	-	-
Totaal		1.905	2.102	3.107	-	206	-	-

*De winstnemering bij het Dommelkwartier betreft het afsluiten van de grondexploitatie en het wegboeken van de verliesvoorziening. Deze wordt dan ook niet meegenomen in de totale winstnemering

Toelichting op grondexploitaties

Ultimo 2023 kent de gemeente 14 actieve grondexploitatiecomplexen. Per complex is een grondexploitatiebegroting opgesteld. Ten behoeve van deze jaarrekening zijn deze grondexploitatiebegrotingen wederom geactualiseerd. Dit leidt tot actuele inschattingen van de te verwachten kosten en opbrengsten. De hier aangegeven geraamde opbrengsten en geraamde nog te maken kosten zijn een optelling van de geraamde bedragen van de actieve grondexploitatiecomplexen tezamen. Per 31 december 2023 zijn 2 grondexploitaties gesloten. Voor de verwachte resultaten van de grondexploitatie zie paragraaf grondbeleid.

Hierbij passen wij de financiële grondslagen toe die elders in deze jaarrekening zijn opgenomen. Deze grondslagen zijn in lijn met het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) en de interpretatie hiervan door de commissie BBV.

Ter beperking van het risico gaan wij uit van voorzichtige inschattingen van de nog te realiseren opbrengsten en nog te maken kosten. Hoofdmoot van de nog te maken kosten zijn de kosten van bouw- en woonrijp maken. Hierbij hanteren wij actuele civieltechnische ramingen en beoordelen wij periodiek of deze ramingen nog steeds actueel zijn of herzien dienen te worden. Voor de toekomstige mogelijke kostenstijging rekenen we met 4% voor 2024, 3% voor 2025-2026 en 2% voor 2027 en verder. In de grondexploitatiebegrotingen voor deze jaarrekening hanteren wij het gemiddelde rentepercentage over 2023, zijnde 0,86%, gebaseerd op de werkelijke rentelasten. Voor de opbrengstenstijgingen hanteren we een percentages van 0% voor 2024, 0,3% voor 2025 - 2026 en 2% voor 2027 en verder

De geraamde opbrengsten uit grondverkoop baseren wij op het te realiseren bouwprogramma in het plangebied. De geplande woningbouw in onze grondexploitaties maakt onderdeel uit van de totale woningbouwcapaciteit binnen onze gemeente. Deze capaciteit is benodigd om te voldoen aan de voorziene woningbehoefte binnen de gemeente. Hierbij houden wij o.a. rekening met de binnen de gemeente door de raad vastgestelde uitgangspunten inzake te realiseren aandelen sociale huur en koop.

Per grondexploitatiebegroting wordt het saldo van de kosten en opbrengsten op eindwaarde bepaald. Dit is het verwachte resultaat aan het eind van het project. De verwachte einddatum per project verschilt. Daarom becijferen wij de contante waarde van alle geraamde eindresultaten tezamen. Dit berekenen wij op basis van een disconteringsvoet van 2%. Dit is overeenkomstig de disconteringsvoet die de Commissie BBV voorschrijft voor het berekenen van de contante waarde voor negatieve grondexploitaties.

Toelichting verliesgevende grondexploitaties*bedragen x € 1.000*

Verliesgevende grondexploitaties	Boekwaarde voorziening 01-01-2023	Storting voorziening	Onttrekking voorziening	totaal voorziening	boekwaarde OHW 31-12-2023	Boekwaarde voorziening 31-12-2023
Hoge Akkers	2.523	-	65	2.458	2.293	-165
Barentzstraat	593	30	-	623	430	-193
Emmalaan gemeentewerf	607	64	-	671	236	-435
Totaal	3.723	94	65	3.752	2.959	-793

Voorziening voor verlieslatende grondexploitaties: Per grondexploitatie dient per balansdatum te worden beoordeeld of er sprake is van een positieve of negatieve balanswaarde. Indien sprake is van een negatieve balanswaarde wordt het deel van de voorziening dat ervoor zorgt dat de grondexploitatie negatief wordt, verantwoord bij de voorzieningen.

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

De in de balans opgenomen uitzettingen met een looptijd van één jaar of minder kunnen als volgt gespecificeerd worden:

bedragen x € 1.000

Omschrijving	2023	2022
Vorderingen op openbare lichamen	11.328	8.232
Overige vorderingen	3.551	2.440
RC verhouding met niet financiële instellingen	140	-
Totaal	15.019	10.672

Schatkistbankieren

Decentrale overheden zijn verplicht om hun overtollige middelen in 's Rijks schatkist aan te houden. Om het dagelijkse kasbeheer te vereenvoudigen is er een drempelbedrag, dat afhankelijk is van het begrotingstotaal, dat buiten de schatkist mag worden gehouden.

Per 1 juli 2022 is het drempelbedrag gewijzigd naar 2,0% van het begrotingstotaal indien het begrotingstotaal lager is dan € 500 miljoen. Indien het begrotingstotaal hoger is dan € 500 miljoen is de drempel gelijk aan € 10 miljoen plus 0,2% van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat. De drempel is nooit lager dan € 1.000.000.

De benutting van het drempelbedrag wordt berekend als gemiddelde over alle dagen in het kwartaal. Gemiddeld mag een decentrale overheid dus maximaal het drempelbedrag buiten de schatkist hebben gehouden.

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren (bedragen x € 1000)					
Verslagjaar					
(1)	Drempelbedrag	1.842			
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(2)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	20	119	129	106
(3a) = (1) > (2)	Ruimte onder het drempelbedrag	1.821	1.723	1.713	1.736
(3b) = (2) > (1)	Overschrijding van het drempelbedrag	-	-	-	-
(1) Berekening drempelbedrag					
Verslagjaar					
(4a)	Begrotingstotaal verslagjaar	92.078			
(4b)	Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan € 500 miljoen	92.078			
(4c)	Het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat				
(1) = (4b)*0,02 + (4c)*0,002 met een minimum van €1.000.000 als het begrotingstotaal kleiner of gelijk is aan 500 mln. En als begrotingstotaal groter dan € 500 miljoen is is het drempelbedrag gelijk aan € 10 miljoen, vermeerderd met 0,2% van het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat.	Drempelbedrag	1.842			
(2) Berekening kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen					
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(5a)	Som van de per dag buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen (negatieve bedragen tellen als nihil)	1.835	10.822	11.822	9.742
(5b)	Dagen in het kwartaal	90	91	92	92
(2) - (5a) / (5b)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	20	119	129	106

Figuur 1 tabel Schatkistbankieren 2023

Vorderingen op openbare lichamen*bedragen x € 1.000*

Omschrijving (x € 1.000)	2023	2022
Belastingdienst nog te ontvangen btw compensatiefonds	7.169	6.803
Verpact afval		17
Ministerie van SZW nog te ontvangen BBZ		40
Ministerie van Financiën rente schatkistbankieren		15
Gemeentefonds algemene uitkering		1.015
Ministerie van IenW nabetaling verkeersveiligheid 2022-2023		
Ministerie van IenW verkeerslawaaï		
Van de Nederlandse Rijksoverheid te vorderen bedragen	7.169	7.890
Dienstverleningsovereenkomst GRSA2 vooruitbetaald Q1 2024	2.340	
Dienstverleningsovereenkomst Veiligheidsregio Zuidoost-Brabant termijn 2024	485	
MRE-bijdrage 1e termijn 2024	204	
GGD-bijdrage 1e kwartaal 2024	303	
Cure januari 2024	314	
Gemeente Eindhoven afrekening jeugdzorgplus	217	26
Gemeente Heeze-Leende medegebruik milieustraat	88	86
Brabant Water leges	3	11
Basisscholen Rijksbijdrage	0	43
Groote Heide detachering	0	42
Provincie Noord-Brabant	0	34
Gemeente Valkenswaard CMD		42
Gemeente Waalre bereikbaarheidsagenda	4	0
Gemeente Heeze-Leende bereikbaarheidsagenda	4	0
Gemeente Cranendonck bereikbaarheidsagenda	4	0
Diverse gemeenten bijdrage DIT coordinator	24	0
Gemeente Eindhoven afrekening PGB WMO en Jeugd	5	0
Gemeente Heeze-Leende leges omgevingswet	7	0
Gemeente Cranendonck leges omgevingswet	7	0
Overige nog te vorderen bedragen	150	59
Van overige Nederlandse overheidslichamen te vorderen bedragen	4.159	342
Totaal Vorderingen op openbare lichamen	11.328	8.232

Overige vorderingen*bedragen x € 1.000*

Omschrijving (x € 1.000)		2023	2022
Debiteuren	3.067		3.202
Voorziening dubieuze debiteuren	- 2.098		-2.106
Totaal debiteuren		969	1.096
Debiteuren Werk & Inkomen	1.164		1.222
Voorziening dubieuze debiteuren Wet Werk en Bijstand	-501		-477
Totaal debiteuren Werk en Inkomen		664	745
Nog te ontvangen Exploitatieomzetten ruimtelijke ontwikkelingen en projecten	962		
Nog te ontvangen BTW	78		
Nog te ontvangen BBZ	40		
Nog te ontvangen rente schatkistbankieren	23		
Detachering De Groote Heide	0		
Transitoria algemene vorderingen	815		599
Totaal algemene vorderingen		1.918	599
Totaal overige vorderingen		3.551	2.440

Overige langlopende leningen

Rek. Courantverhouding met niet-financiële instellingen

bedragen x € 1.000

Omschrijving	2023	2022
RC SVN starterslening	140	0
Totaal RC verhouding met niet financiële instellingen	140	0

Liquide middelen

Het saldo van de liquide middelen bestaat uit de volgende componenten:

bedragen x € 1.000

Omschrijving	2023	2022
Kassaldi	13	15
Bank- en girosaldi	736	782
Totaal	749	797

Overlopende activa

De overlopende activa kan als volgt worden gespecificeerd.

bedragen x € 1.000

Omschrijving (x € 1.000)	2023	2022
De voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel, nog te ontvangen van:		
- het Rijk	252	1.677
Totaal	252	1.677
Vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgend begrotingsjaar komen	16	5.982
Overige nog te ontvangen bedragen	6	
Totaal overlopende activa	274	7.659

De in de balans opgenomen van Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel, kunnen als volgt gespecificeerd worden:

	Saldo 1-1-2023	Toevoegingen	Ontvangen bedragen	Saldo 31-12-2023
Het Rijk				
Ministerie van JenV bekostigingsregeling Oekraïne 2023	-	3.120	2.916	204
Ministerie van JenV bekostigingsregeling Oekraïne 2022	1.669		1.669	-
Ministerie van IenW nabetaling verkeersveiligheid 2022-2023		52	49	3
Ministerie van IenW verkeerslawaaï		350	333	17
Ministerie van Financiën uitkering gedupeerden toeslagen	8	28	8	28
Totaal voorfinanciering uitkering met specifiek bestedingsdoel	1.677	3.550	4.975	252

Eigen vermogen

Op 6 juli 2023 is door de gemeenteraad de financiële verordening vastgesteld. Hierin is ook de verwerking van reserves en voorzieningen geregeld. Er is geen aparte nota reserves en voorzieningen. Het in de balans opgenomen Eigen Vermogen bestaat uit de onderstaande componenten.

bedragen x € 1.000

Omschrijving	2023	2022
Algemene reserve	8.346	6.329
Bestemmingsreserves	34.394	34.152
Gerealiseerde resultaat	4.743	2.790
Totaal	47.483	43.271

Algemene reserve

Het verloop in 2023 wordt in onderstaand overzicht weergegeven.

bedragen x € 1.000

Omschrijving	Saldo 1-1-2023	Toevoeging	Onttrekking	Bestemming resultaat 2022	Saldo 31-12- 2023
Algemene reserve	6.329	1.120	758	1.656	8.346
Totaal	6.329	1.120	758	1.156	8.346

De algemene reserve bestaat uit de componenten waaraan de gemeenteraad géén bepaalde bestemming heeft gegeven. De algemene reserve wordt gebruikt voor het opvangen van risico's in algemene zin en voor (grote) investeringen. Tevens wordt het voordelig of nadelig resultaat van de jaarrekening hiermee verrekend.

Conform raadsbesluit is het positief saldo 2022 van € 2.790.000 als volgt bestemd.

€ 793.000 naar reserve vluchtelingen en opvang

€ 341.000 is naar reserve afwikkeling activiteiten

€ 1.656.000 is toegevoegd aan de algemene reserve.

bedragen x € 1.000

Verloop algemene Reserve			
Algemene reserve per 1-1-2023			6.329
Toevoegingen			
Aandeel jaarresultaat 2022		1.656	
Toevoeging uit GREX		903	
Toevoeging uit GOB		218	
Totaal toevoegingen			2.776
Onttrekkingen:			
Transformatiebudget		39	
Storting naar reserve afwikkeling activiteiten conform amendement 2022		719	
Totaal onttrekkingen			758
Algemene reserve per 31-12-2023			8.346

In voorgaand overzicht staan de werkelijke onttrekkingen en uitnamen van de algemene reserve. In volgend overzicht staan de claims op de algemene reserve. Dit zijn bedragen waarvan is besloten om ze te onttrekken uit de algemene reserve. Deze bedragen zijn nog niet onttrokken omdat de kosten nog niet zijn gemaakt.

Bestemmingsreserve*bedragen x € 1.000*

Omschrijving	Saldo 1-1-2023 JR	Resultaat-bestemming	Stortingen	Onttrekkingen	Vermindering ter dekking van afschrijvingen	Saldo 31-12-2023
Reserve coronaherstelplan	1.466	-	-	299	-	1.167
Onderhoud en vervanging inventaris CMD	-	-	8	-	-	8
Beeldende kunst	346	-	24	19	-	351
Vervanging instrumenten CMD	102	-	13	6	-	109
Vervanging inventaris sport	50	-	20	31	-	39
Opvang vluchtelingen en migranten	-	793	-	-	-	793
Afwikkeling activiteiten	2.300	341	3.015	2.776	-	2.880
Traktie ruimtelijk beheer	349	-	183	55	-	477
Vervanging bedrijfsmiddelen	442	-	58	29	-	471
Evenementen	49	-	-	-	-	49
Speeltoestellen	189	-	95	5	-	279
Rood voor groen	223	-	28	-	-	251
Reserve grondexploitatie	2.143	-	2.890	2.869	-	2.164
Egalisatiereserve vastgoed	1.254	-	-	122	-	1.132
Groot onderhoud vastgoed	5.750	-	785	625	-	5.910
Totaal bestemmingsreserves	14.663	1.134	7.119	6.836	-	16.080

Reserve coronaherstelplan: De reserve is gevormd voor het sociale en economische herstel na de coronacrisis. Hiermee kunnen er gerichte investeringen plaatsvinden om negatieve effecten tegen te gaan die als gevolg van de coronacrisis zijn ontstaan. Op 24 november 2022 heeft de raad het coronaherstelplan vastgesteld waarin de inzet van deze middelen is vastgelegd. In 2023 is hier een bedrag van € 299.000 uit onttrokken om het uitvoeringsplan te dekken. Hiervoor zijn subsidies aan verenigingen omtrent energielasten gedekt en de inhuur van een projectleider.

Reserve Onderhoud en vervanging inventaris CMD: de reserve is gevormd om toekomstig onderhoud en vervanging voor de inventaris van het CMD te kunnen dekken. In 2023 is hier voor het eerst een storting van € 8.000 in gedaan. Hiermee kan de kwaliteit van de inventaris op peil gehouden worden.

Reserve beeldende kunst: Op 30 september 2004 heeft de raad de Nota beeldende kunstgemeente Valkenswaard vastgesteld. Daarin is de vorming van deze reserve opgenomen. In feite is ook hier geen sprake van een bestemmingsreserve in de zuiverste zin van het woord, omdat er geen sprake is van een eindbestemming maar van een doorlopende bestemming. In de nota is

aangegeven dat 1% van de gerealiseerde grondverkoop - van na de vaststelling van de nota geopende bouwgrondcomplexen - in de reserve beeldende kunst wordt gestort. Daarom is het wel zinvol het inzicht hierin te behouden. Uit de reserve zijn een aantal onttrekkingen gedaan ter ondersteuning van kunst (€ 19.000) en een storting vanuit het project Lage Heide (€ 25.000)

Reserve vervanging instrumenten CMD: De reserve is gevormd om te voorkomen dat voor vervanging van instrumenten van het Centrum voor Muziek en Dans – wat in feite normale bedrijfsvoering is – krediet moet worden gevraagd. De reserve omvat alle instrumenten. Hier heeft een reguliere storting van € 13.000 plaatsgevonden om de reserve te voeden en is € 6.000 onttrokken om instrumenten te vervangen.

Reserve vervanging inventaris sport: De reserve is gevormd om te voorkomen dat voor allerlei vervangingen op het gebied van sport – wat in feite normale bedrijfsvoering is – krediet moet worden gevraagd. De reserve omvat allerlei losse sportmaterialen, zoals turn- en overige toestellen in gymzalen en sporthallen, maar ook buitensportmaterialen zoals doelen, atletiekmaterialen etc. Hiervoor is een inventarisatie gemaakt aan de hand waarvan een jaarlijkse vaste storting (€ 20.000) plaatsvindt op basis van de economische levensduur. De onttrekkingen die gedaan zijn (€ 31.000) ter dekking voor de vervanging van diverse sportmaterialen.

Reserve opvang vluchtelingen en migranten: Bij de jaarstukken 2022 is deze reserve ingesteld en is een bedrag van € 793.000 bestemd aan de nieuwe reserve. De reserve is gevoed met gelden die over zijn gebleven uit de vergoeding die is ontvangen vanuit het Rijk voor de opvang van ontheemden uit Oekraïne. De reserve heeft als doel met als doel het faciliteren van opvang, huisvesting en inburgering van vluchtelingen en migranten.

Reserve afwikkeling activiteiten: Deze reserve wordt aan het einde van het jaar gevuld met budgetten die het jaar over mogen omdat de werkzaamheden in het verslagjaar nog niet afgerond werden. Vanuit 2022 is een bedrag van € 2.776.000 onttrokken om deze activiteiten in 2023 uit te voeren. Daarnaast is vanuit de resultaatbestemming van 2022 een extra toevoeging gedaan aan de reserve van € 341.000. Eind 2023 wordt er € 3.015.000 overgeheveld naar 2024 om in het komende jaar de activiteiten uit te voeren.

Reserve tractie ruimtelijk beheer: De reserve is gevormd voor het wagenpark en aan te koppelen materieel om te voorkomen dat voor elke vervanging ten aanzien van de tractie – wat in feite normale bedrijfsvoering is – krediet moet worden gevraagd. Hiervoor is een beheerplan aanwezig aan de hand waarvan een jaarlijkse vaste storting plaatsvindt op basis van de economische levensduur. De onttrekking van € 54.000 ziet toe op de vervanging van diverse middelen voor het wagenpark.

Reserve vervanging bedrijfsmiddelen: De reserve is gevormd om te voorkomen dat voor allerlei vervangingen op het gebied van bedrijfsmiddelen – wat in feite normale bedrijfsvoering is – krediet moet worden gevraagd. De reserve omvat o.a. de vervanging van vloerbedekking, vitrage, koffieautomaten, keukenmateriaal, meubilair, archiefrekken etc. Hiervoor is een inventarisatie beschikbaar, die jaarlijks wordt geactualiseerd, aan de hand waarvan een jaarlijkse vaste storting plaatsvindt op basis van de economische levensduur. In 2023 is voor een bedrag € 29.000 onttrokken aan de reserve voor de vervanging van bedrijfsmiddelen.

Reserve evenementen: In 2012 heeft de raad het evenementenbeleid vastgesteld. Daarin is opgenomen dat de opbrengst van de uitbreiding van terrassen bij centrumevenementen € 2,50 per m² per dag in een te vormen evenementenreserve(fonds) wordt gestort. Voor de inkomende gelden is een aparte begrotingspost opgenomen. De bestedingsdoelen (ten behoeve van de evenementenreserve) zullen ieder jaar door de evenementencommissie worden besproken en aan het college ter goedkeuring worden voorgelegd. De reserve heeft dus geen eindbestemming, maar een doorlopende bestemming. Hier zijn in 2023 geen mutaties op geweest

Reserve Speeltoestellen: Er is sprake van vervangingsreserves, waarmee speeltoestellen in de wijken tijdig vervangen kunnen worden. De vervangingsinvesteringen worden vermeld in de begroting en de meerjarenbegroting. In de begroting wordt zichtbaar gemaakt welke vervangingen in het begrotingsjaar worden voorzien. Hiervoor wordt een jaarlijkse storting gedaan, in 2023 van € 95.000. De onttrekking van € 5.000 is gebruikt ter dekking van de vervanging en reparatie van speeltoestellen.

Reserve Rood voor groen: De raad heeft op 25 april 2013 een besluit genomen voor het instellen van een reserve "Rood voor Groen". Het bestemmingsplan Lage Heide wonen en Lage Heide landgoed bevatten een kwaliteitsverbetering van het landschap, de zogenaamde Rood voor Groen-regeling.

In het exploitatieplan Lage Heide wonen en de gemeentelijke grondexploitaties Lage Heide wonen en Lage Heide landgoed is een bijdrage voor deze Rood voor Groen-regeling opgenomen. Hierdoor is het noodzakelijk om een Reserve Rood voor Groen in te stellen, waardoor de Rood voor Groen-regeling en kwaliteitsverbetering van het landschap kan worden gerealiseerd. Hier heeft in 2023 een storting van € 28.000 plaatsgevonden.

Reserve grondexploitaties: Conform de nieuwe BBV-wetgeving is de gemeente verplicht tussentijdse winst te nemen inzake grondexploitaties. De tussentijdse winstneming bij grondexploitaties wordt jaarlijks berekend conform de door de commissie BBV voorgeschreven Poc-methode en daarbij wordt de verwachte winst volgens het worstcasescenario als basis gehanteerd. De tussentijdse winstneming wordt gestort in bovengenoemde reserve. Daarnaast worden voorzieningen voor verwachte verliezen uit grondexploitaties ten laste van deze reserve gebracht. Wanneer de maximale hoogte van de reserve grondexploitatie is bereikt, valt het bedrag groter dan de berekende ondergrens, vrij ten gunste van de algemene reserve. Voor een toelichting op de mutaties verwijzen we naar de paragraaf grondbeleid.

Egalisatiereserve Vastgoed:

In de bestuursopdracht Vastgoed 2019-2023 is een beschrijving van de huidige werkzaamheden en de toekomstige ontwikkelingen binnen het cluster Vastgoed beschreven. Er is een flinke lijst in opgenomen van uit te werken punten, waaronder het onderbouwen van de toereikendheid van de Voorziening Onderhoud vastgoed. Omdat de capaciteit van cluster Vastgoed beperkt is, is besloten om de egalisatiereserve Vastgoed beschikbaar te stellen op basis van een plan van aanpak, voorzien van een bestedingsplan, zodat incidenteel extra capaciteit kan worden ingezet om de inhaalslag te maken. Zolang dit PvA/bestedingsplan ontbreekt, handhaven wij deze reserve. In 2023 is hier voor een bedrag van € 121.000 onttrokken voor het opstellen en uitwerken van het plan van aanpak.

Reserve groot onderhoud vastgoed: Deze reserve is ingesteld per 31-12-2022. Deze reserve komt in de plaats van de voorzieningen Groot onderhoud, onderhoud Hofnar en onderhoud Hofnar facilitair die er al waren, omdat de onderbouwingen van deze voorzieningen niet aan alle BBV-eisen voldoen. De huidige jaarlijks geraamde stortingen (€ 785.000) en onttrekkingen (€ 625.000) zijn ook in 2023 gehandhaafd. Conform het voorstel sportcentrum de Wedert (NK2024) is de storting voor toekomstige onderhoudslasten van dit gebouw verhoogd. Dit is in dit overzicht verwerkt. Na vaststelling van het nieuwe meerjarenonderhoudsplan kan deze reserve weer worden omgezet in een voorziening.

Bij elke actualisatie van het meerjarenonderhoudsplan zal worden vastgesteld of de voorziening toereikend is en welk jaarlijks bestedingsplan in de begroting moet worden opgenomen.

Dekkingsreserves: Tot de bestemmingsreserves behoren ook de zogenaamde dekkingsreserves. Als er wordt beschikt over een reserve voor een investering met een economisch nut zal daarvoor een aparte reserve worden afgezonderd, waarover jaarlijks wordt beschikt voor de kapitaallasten. Tegenover de kapitaallasten staat dan een beschikking tot hetzelfde bedrag. Het budgettaire effect is dan hetzelfde als dat de reserve op het actief in mindering zou zijn gebracht. Op 31 december 2023 staan er 18 dekkingsreserves op de balans.

bedragen x € 1.000

Omschrijving	Saldo 1-1-2023 JR	Stortingen	Onttrekkingen	Vermindering ter dekking van afschrijvingen	Saldo 31-12-2023
Kapitaallasten gemeentehuis	2.930	0	0	279	2.651
Kapitaallasten cultuurcentrum	6.103	0	0	318	5.785
Kapitaallasten oud gemeentehuis	97	0	0	32	65
Parkeerplaats sportpark 't Heike	23	0	0	2	21
Dekkingsreserve ICT alg.	398	0	398	0	0
Dekkingsreserve tractie 2011 (15 jaar)	6	0	0	3	3
Dekkingsreserve brandveiligheid gemeentelijke gebouwen	184	0	0	9	175
Dekkingsreserve nulplus maatregelen N69	1.600	0	0	0	1.600
Dekkingsreserve vrachtwagen 83BKJ3	100	0	0	19	81
Dekkingsres Nimos onkruidborstelmaschine	41	0	0	8	33
Dekkingsres Ravo Veegmachine BW45	128	0	0	16	112
Dekkingsres Ravo Veegmachine BW44	133	0	0	17	116
Dekkingsres Tractor WM53	52	0	0	7	45
Dekkingsres Kapitaallasten Projectportefeuille	7.050	0	1.720	0	5.330
Dekkingsreserve Reconstructie Westzijde Markt	0	1.425	0	35	1.390
Dekkingsreserve BV 09 Reconstructie Kruising de Vest - Zeelberg	163	0	0	7	156
Dekkingsreserve BV 15 Inricht. verblijfsgebied binnen beb. kom	127	0	0	5	122
Dekkingsreserve MC / HER 11 Kloosterplein	354	0	0	9	345
Dekkingsreserve PPF BV 28a Verkeersmt westweg	0	295	0	12	283
Totaal dekkingsreserves	19.489	1.720	2.118	778	18.313

Dekkingsreserve Kapitaallasten gemeentehuis

Dekkingsreserve ter dekking van de jaarlijkse kapitaalslasten van het gemeentehuis

Dekkingsreserve kapitaallast cultcentrum Hofnar

Dekkingsreserve ter dekking van de jaarlijkse kapitaalslasten van het cultuurcentrum de Hofnar

Dekkingsreserve Kapitaallasten oud gemeentehuis

Dekkingsreserve ter dekking van de jaarlijkse kapitaalslasten van het oude gemeentehuis

Dekkingsreserve sportpark Heike

Dekkingsreserve ter dekking van de jaarlijkse kapitaalslasten van de de parkeerplaats bij sportpark Heike

Dekkingsreserve ICT algemeen

Dekkingsreserve ter dekking van de jaarlijkse kapitaalslasten van de ICT-middelen in eigendom. In 2023 is hier € 398.000 aan onttrokken, omdat de reserve eind 2023 afgesloten wordt.

Dekkingsreserve Tractie 2011

Dekkingsreserve ter dekking van de jaarlijkse kapitaalslasten van de gemeentelijke voertuigen.

Dekkingsreserve Brandveiligheid gemeentelijke gebouwen

Dekkingsreserve ter dekking van de jaarlijkse kapitaalslasten van de brandveiligheidsmaatregelen in de gemeentelijke gebouwen.

Dekkingsreserve nulplus maatregelen N69

Dekkingsreserve ter dekking van de jaarlijkse kapitaalslasten van de de nulplus maatregelen aan de N69.

Dekkingsreserve Vrachtwagen 83-BKJ-3

Dekkingsreserve ter dekking van de jaarlijkse kapitaalslasten van de vrachtwagen

Dekkingsreserve Nimos onkruidborstel machine

Dekkingsreserve ter dekking van de jaarlijkse kapitaalslasten van de Nimos onkruidborstel

Dekkingsreserve Ravo Veegmachine BW45

Dekkingsreserve ter dekking van de jaarlijkse kapitaalslasten van de Ravo veegmachine BW45

Dekkingsreserve Ravo Veegmachine BW44

Dekkingsreserve ter dekking van de jaarlijkse kapitaalslasten van de Ravo veegmachine BW44

Dekkingsreserve Tractor WM53

Dekkingsreserve ter dekking van de jaarlijkse kapitaalslasten van de tractor WM53

Dekkingsreserve Kapitaallasten Projectportefeuille

Dekkingsreserve ter dekking van de jaarlijkse kapitaalslasten van de projectenportefeuille. Uit deze dekkingsreserve worden de afschrijvingslasten van nieuwe projecten gedekt. In 2023 zijn 2 nieuwe projecten gestart met afschrijven. Hiervoor is vanuit deze dekkingsreserve een bedrag toegevoegd van €1.425.000 (Markt) en € 295.000 (Westerhovenseweg).

Dekkingsreserve PPF MC/HER 04 her. Kerk tm Markt(K)

Dekkingsreserve ter dekking van de jaarlijkse kapitaalslasten van het Masterplancentrum voor de herinrichting van de kerk tot en met de markt. Hier is een storting ontvangen van de dekkingsreserve projectenportefeuille van € 1.425.000. In 2023 is gestart met afschrijven voor een bedrag van € 35.000.

Dekkingsreserve BV 09 Recon Kruis Vest-Zeelberg(K)

Dekkingsreserve ter dekking van de jaarlijkse kapitaalslasten van de reconstructie van Kruis Vest tot en met de Zeelberg

Dekkingsreserve BV 15 Inricht verblijf binnenbk

Dekkingsreserve ter dekking van de jaarlijkse kapitaalslasten van de inrichting voor het verblijfsgebied binnen de bebouwde kom.

Dekkingsreserve MC / HER 11 Kloosterplein

Dekkingsreserve ter dekking van de jaarlijkse kapitaalslasten van het Masterplancentrum voor de herinrichting van het Kloosterplein.

Dekkingsreserve BV 28a Ver Westweg

Dekkingsreserve ter dekking van de jaarlijkse kapitaalslasten van de Westerhovenseweg. Hier is een storting ontvangen van de dekkingsreserve projectenportefeuille van € 295.000. Er is in 2023 gestart met afschrijven voor een bedrag van € 12.000.

Voorzieningen

Voor het jaar 2023 bestaan de voorzieningen uit de volgende posten:

bedragen x € 1.000

Omschrijving	2023	2022
Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	4.631	3.880
Voorziening ter egaliseren van kosten	784	624
Voorziening voor middelen van derden waarvan de bestemming gebonden is	3.133	3.414
Totaal	8.548	7.918

Het verloop van de voorzieningen in 2023 is als volgt:

bedragen x € 1.000

Omschrijving	Saldo 1-1-2023	Toevoeging	Aanwendungen	Vrijgefallen bedragen	Saldo 31-12-2023
Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's					
WW-verplichtingen personeel	50	40	36	-	54
APPA langlevensrisico	3.622	15	193	4	3.439
Voorziening bovenwettelijk verlof	208	259	-	121	346
Verliesvoorziening GREX	-	793	-	-	793
Totaal voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	3.880	1.107	229	126	4.631
Voorziening ter egaliseren van kosten					
Voorziening onderhoud wegen	624	800	640	-	784
Totaal voorziening ter egaliseren van kosten.	624	800	640	-	784
Voorziening voor middelen van derden waarvan de bestemming gebonden is					
Voorziening riolering	3.380	-	524	-	2.856
Voorziening afval	-	180	-	-	180
Voorziening GOB-herinvestering groene doelen	34	216	-	154	97
Totaal door derden bekleemde middelen	3.414	396	524	154	3.133
Totaal	7.918	2.303	1.393	280	8.548

Voorziening WW-verplichtingen personeel: Sinds 1 januari 2001 is de Werkloosheidswet ook op het gemeentepersoneel van toepassing. Daarnaast geldt een bovenwettelijke regeling in het kader van de zogenaamde OOW-operatie (overheidspersoneel onder werknemersverzekeringen). Vóór 2001 hadden de ambtenaren bij werkloosheid recht op wachtgeld. De WW-regeling is een slechtere regeling dan de wachtgeldregeling en bij de OOW-operatie is afgesproken dat ambtenaren van deze overgang geen nadeel mochten ondervinden. Daarom is tussen het LOGA (Landelijk overleg gemeentelijke arbeidsvoorwaarden) en de vakbonden een systeem van bovenwettelijke regelingen overeengekomen. Op het loon wordt een pseudo WW-premie ingehouden, die niet behoeft te worden doorbetaald aan de uitkeringsinstanties en ook niet wordt "gespaard" voor toekomstige gevallen. Daarom zal de gemeente zelf eventuele WW-uitkeringen en - indien van toepassing - de bovenwettelijke regeling moeten betalen. Voor de lopende gevallen is in de jaarrekening 2006 een

voorziening gevormd, die jaarlijks wordt geactualiseerd. In 2023 is er € 40.000 toegevoegd aan de voorzieningen en € 36.000 aangewend.

APPA langlevenrisico / wachtgeld: APPA is de Algemene Pensioenwet Politieke Ambtsdragers. Wij moeten een voorziening treffen voor de mogelijke overdracht van pensioenverplichtingen van bestuurders. Bestuurders kunnen ervoor kiezen om na beëindiging van hun tijd als bestuurder, de pensioenverplichtingen die bij de gemeente zijn opgebouwd, over te dragen aan een andere pensioeninstantie, om daarmee pensioenbreuk te voorkomen. In 2023 is € 193.000 aangewend en is na een nieuwe berekening € 4.000 vrijgevallen. Daarnaast wordt er in deze voorziening rekening gehouden met de verplichting op wachtgeld. Hiervoor is in 2023 € 15.000 toegevoegd.

Voorziening bovenwettelijk verlof: Medewerkers kunnen vanaf 1 januari 2022 bovenwettelijke vakantie-uren sparen. Deze vakantie-uren verjaren niet. Aangezien er bij verlofsparen sprake is van aan arbeidskosten gerelateerde verplichtingen met een niet-voorspelbare opbouw en afbouw is een voorziening gevormd. Hier is in 2023 € 259.000 toegevoegd en € 121.000 vrijgevallen op basis van de jaarlijkse ontwikkelingen.

Voorziening voor verlieslatende grondexploitaties: Per grondexploitatie dient per balansdatum te worden beoordeeld of er sprake is van een positieve of negatieve balanswaarde. Indien sprake is van een negatieve balanswaarde wordt het deel van de voorziening dat ervoor zorgt dat de grondexploitatie negatief wordt, verantwoord bij de voorzieningen. In 2023 is € 793.000 toegevoegd op basis van de herberekening van de grondexploitaties. Voor een verdere toelichting van de verlieslatende grondexploitaties verwijzen we naar de balanspost Voorraden.

Voorziening afval: Deze voorziening wordt gebruikt om voor- en nadelige resultaten van de functie van werking van afvalstoffen en verder wordt dit bedrag ingezet in het kader van de tariefbepaling die voortvloeit uit afvalstoffenbeleid. De mutaties op deze voorziening zijn het resultaat van de verrekening van de baten en lasten in de exploitatie afval. Hier is in 2023 € 180.000 aan toegevoegd vanuit de exploitatie.

Voorziening onderhoud wegen: De voorziening is bedoeld om de kosten van het onderhoud van de wegen te nivelleren, zodat er geen jaarlijkse schommelingen plaatsvinden in de benodigde bedragen. Hiervoor is een beheerplan beschikbaar, waaruit periodiek voor een vierjaarlijkse periode de storting in de voorziening wordt bepaald.

Voorziening riolering: Deze voorziening wordt gebruikt om voor- en nadelige resultaten van de functie riolering en waterzuivering mee te verrekenen en verder wordt dit bedrag ingezet in het kader van de tariefbepaling die voortvloeit uit het gemeentelijk rioleringsplan (GRP). De mutaties op deze voorziening zijn het resultaat van de verrekening van de baten en lasten in de exploitatie rioleringen in programma 1. In 2023 is een bedrag van € 524.000 aangewend

Voorziening GOB-herinvestering groene doelen: In het Landschapsontwikkelingsplan van de gemeente is een project opgenomen voor het aanleggen van een ecologische verbindingszone. Van Groen Ontwikkelfonds Brabant ontvangt de gemeente hiervoor subsidie. Conform de subsidieregeling dient 50% van de subsidie geherinvesteerd te worden in groene doelen. In 2023 is hier een bedrag van € 154.000 vrijgevallen ter dekking van kosten voor natuuronderhoud.

Vaste schulden met een looptijd langer dan één jaar

De onderverdeling van de in de balans opgenomen langlopende schulden is als volgt:

bedragen x € 1.000

Omschrijving	2023	2022
Binnenlandse banken en overige financiële instellingen	43.619	49.445
Waarborgsommen	11	7
Totaal	43.630	49.452

In onderstaand overzicht wordt het verloop weergegeven van de vaste schulden over het jaar 2023.

bedragen x € 1.000

Omschrijving	Saldo 1-1-2023	Vermeerderingen	Aflossingen	Saldo 31-12-2023	Rentelast 2023
Onderhandse leningen	49.445	-	5.826	43.619	619
Waarborgsommen	7	4	-	11	-
Totaal	49.452	4	5.826	43.630	619

De rentelasten van de onderhandse leningen bedroeg in 2023 € 618.500

Vlottende passiva

Netto vlottende schulden met een rente typische looptijd korter dan één jaar

Voor het jaar 2023 bestaan de kortlopende schulden uit de volgende posten:

<i>bedragen x € 1.000</i>		
Omschrijving	2023	2022
Debetsaldi bank	1.321	1.823
Kasgeldleningen bij openbare lichamen	2.500	-
Overige schulden	4.369	8.951
Totaal	8.190	10.774

Overige schulden

<i>bedragen x € 1.000</i>		
Omschrijving (x € 1.000)	2023	2022
Crediteuren	3.485	4.005
Nog te betalen sociaal domein (wmo en Jeugdzorg)	49	1.264
Nog te betalen BBZ	1	366
Nog te betalen lonen	23	0
Nog te betalen werk en inkomen	202	
Nog te betalen rente		357
Nog te betalen btw fiscaal		126
Dienstverlening samenwerking GRS A2	218	379
Doordecentralisatie OMO gelden		1.161
Energiekosten		162
Orinco		120
Werkzaamheden Antea		93
Nog te betalen uitkering gemeentefonds 2023		0
RC SVN starterslening		32
Overige nog te betalen kosten	391	886
Totaal	4.369	8.951

Overlopende passiva

bedragen x € 1.000

Omschrijving (x € 1.000)	2023	2022
De van de Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren.		
- het Rijk	3.705	3.271
- Overige Nederlandse Overheidslichamen	963	374
Overige vooruit ontvangen bedragen	640	1.104
Totaal	5.308	4.749
Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd	3.762	
Totaal	9.070	4.749

	Saldo 1-1-2023	Ontvangen bedragen	Vrijgevalen bedragen	Terugbetalingen	Saldo 31-12-2023
Het Rijk					
Wet inburgering	196	327	106	64	353
Onderwijsroute	27	28		27	28
Onderwijsachterstandenbeleid	418	429	386		461
Nationaal Programma Onderwijs	243	162	109		296
RCE BRIM instandhoudsub rijksmonumenten	0	11	6		5
Geluidsanering Eindhovenseweg	117		54		63
Geluidsanering eindmeldingswoningen	138		2		136
Regeling stimulering verkeersmaatregelen 2022-2023	129		129		0
Sanering verkeerslawaaï		486	381		105
Impulsr. Klimaatadaptatie 2021- 2027		279			279
Regeling reductie energieverbruik woningen	121	42			163
Ventilatie in scholen	1.048		1048		0
Verlagen energierekening	759	215	393		581
Stimulering sport 2021	28			28	0
Stimulering sport 2023		507	507		0
Sportakkoord	28			28	0
Preventieakkoord	5	20		20	5
Gezond en Actief leven akkoord		588	452		136
Uitkering gedupeerden toelagen	13	28	41		0
Spuk lokale aanpak isolatie		533			533
SiSa regeling klimaat en energiebeleid (CDOKE)		609	50		559
Meerkosten Energie openbare zwembaden		113	113		0
Informatiepunten Digitale Overheid		31	31		0
Algemene bijstand, LKS, IOAW, IOAZ en BBZ		8.166	8.166		0
Bekostigingsregeling ontheemden Oekraïne 2023		2.915	2.915		0
Overige Nederlandse overheidslichamen					
Prov bijdr ISV 2 en 3	172				172
Prov bijdr Bypass rotonde Luikerweg - Zuidelijke Randweg	51		51		0
Prov bijdr ecologisch bermbeheer	20		15		5
Prov bijdr Molens Sint Antonis Abt	10	5	11		4
Prov bijdr maatreg stikstofmitigatie N69 Malpie	48				48
Prov bijdr HOV hoogwaardig openbaar vervoer		50			50
Prov bijdr Algemene subsidies landschap-natuur		337			337
Prov bijdr Blauwe Aders Valkenswaard		91			91
Prov. Bijdr bijdr. Stimul. Woningbouw NB		100			100

VNG Ideal	18				18
Gemeente Eindhoven	55				55
Taskforce-RIEC Brabant-Zeeland		84			84
Totaal van de van EU en NL overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor specifieke uitkeringen die dienen ter dekking van volgende begrotingsjaren	3.644	16.156	14.966	167	4.668

Overige vooruit ontvangen bedragen

Omschrijving (x € 1.000)	2023	2022
Koplopergemeente cliëntondersteuning	135	168
ZonMW subsidie wijk GGD-er	24	14
Groen Ontwikkelfonds Brabant subsidie 't Heike		395
Grondbeleid vooruit ontvangen exploitatiebijdrage	456	-
Overige vooruit ontvangen bedragen	24	527
Totaal	640	1.104

Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd

Omschrijving (x € 1.000)	2023	2022
Nog te betalen loonheffing en sociale lasten	1.073	-
Nog te betalen rente	286	-
Nog te betalen sociaal domein	1.384	-
Nog te betalen uitkering Gemeentefonds	432	-
Nog te betalen gemeente Eindhoven	133	-
Nog te betalen BBZ/TOZO	360	-
Nog te betalen overig	94	-
Totaal	3.762	0

Waarborgen en garanties

Het in de balans opgenomen bedrag voor verstrekte waarborgen aan natuurlijke- en rechtspersonen kan als volgt naar de aard van de geldlening gespecificeerd worden:

bedragen x € 1.000

Omschrijving	Oorspronkelijk bedrag	Rente %	Restantbedrag 1-1-2023	Mutaties	Aflossingen/Afschrijvingen	Restantbedrag 31-12-2023
Stichting waarborgfonds sociale woningbouw	116.148	3,5%-8,6%	86.773	-576		86.197
Stichting waarborgfonds Sport	175	2,95%	96	-17		79
Overige	n.b.	div.	846		-124	722
Totaal	116.323		87.715	-593	-124	86.998

Stichting waarborgfonds sociale woningbouw

De gegarandeerde geldleningen aan woningbouwcoöperaties zijn ondergebracht bij het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW)

Stichting waarborgfonds sport

De sportgarantie is ondergebracht bij Stichting Waarborgfonds Sport. De gemeente Valkenswaard en het waarborgfonds staan ieder voor 50% garant.

Overig

De in het verleden verstrekte hypotheekgaranties voor eigenwoningbezit van particulieren.

Niet op de balans opgenomen rechten en verplichtingen

Ter voldoening aan het gestelde in de verordening ex artikel 212 Gemeentewet geven wij hieronder een opsomming van de niet in de balans opgenomen belangrijke financiële verplichtingen, waaraan de gemeente voor de komende jaren is gebonden. Alleen bedragen hoger dan € 50.000,- zijn opgenomen in de tabel.

Leverancier	Verplichting 2024	Einddatum
Gemeenschappelijke Regeling Werkvoorzieningsschap Regio Eindhoven (GRWRE), Ergon	€ 742.765	31-12-2027
Gebroeders van der Steen	€ 256.908	18-04-2025
Brabantia S&L Netherlands B.V.	€ 226.800	01-03-2025
Stichting "De Belleman"	€ 213.000	01-11-2026
Raetsheren van Orden B.V.	€ 199.000	01-01-2025
Van Horne Brandstoffen B.V.	€ 121.000	01-05-2024
Gemeenschappelijke Regeling Werkvoorzieningsschap Regio Eindhoven (GRWRE), Ergon	€ 120.750	30-06-2024
VSZ Assuradeuren B.V.	€ 65.933	01-01-2025
Harold Adriaans B.V.	€ 50.000	15-10-2024

Overzicht van baten en lasten in de jaarrekening met toelichting

Overzicht van baten en lasten											Bedragen * € 1.000,-	
	Jaarrekening 2022			Primitieve begroting 2023			Begroting na wijziging 2023			Jaarrekening 2023		
	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo
Lasten en baten												
Wonen	14.005	21.281	-7.277	13.060	20.743	-7.683	16.267	26.285	-10.019	17.481	25.227	-7.746
Werken	728	4.774	-4.046	461	4.647	-4.186	519	5.684	-5.166	1.585	5.933	-4.348
Vrijetijd	3.281	9.789	-6.508	2.798	9.374	-6.576	2.572	10.441	-7.869	3.497	10.268	-6.770
Sociaal Domein	9.884	39.225	-29.341	8.352	38.090	-29.738	8.717	42.261	-33.544	12.614	42.738	-30.124
Bestuur en organisatie*	71.520	19.167	52.353	69.822	19.478	50.344	73.009	21.449	51.561	74.593	21.393	53.200
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	99.418	94.236	5.182	94.493	92.332	2.161	101.083	106.120	-5.036	109.770	105.558	4.212
Stortingen en onttrekkingen												
Wonen	1.243	1.553	-310	301	563	-262	1.557	1.480	77	2.940	3.184	-244
Werken	460	272	188	-	-	-	167	-	167	167	831	-664
Vrijetijd	383	33	350	410	55	355	1.037	63	974	859	143	716
Sociaal Domein	290	1.265	-975	65	-	65	1.901	-	1.901	1.882	1.544	338
Bestuur en organisatie	732	2.378	-1.646	588	1.405	-818	1.064	1.405	-341	4.641	4.257	384
Totaal toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	3.108	5.500	-2.392	1.364	2.023	-659	5.726	2.948	2.778	10.489	9.959	530
Gerealiseerd resultaat	102.526	99.736	2.789	95.857	94.355	1.502	106.810	109.068	-2.258	120.260	115.517	4.743

* Dit is inclusief overhead, onvoorzien, vennootschapsbelasting en algemene dekkingsmiddelen

Rechtmatigheidsverantwoording

De baten en lasten alsmede de balansmutaties moeten getrouw in de jaarrekening worden opgenomen. Uit het getrouw opnemen van de baten en lasten alsmede de balansmutaties, blijken een drietal rechtmatigheidscriteria niet expliciet. Dit betreffen het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium. In deze rechtmatigheidsverantwoording licht het college van burgemeester en wethouders toe in hoeverre bij de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium zijn nageleefd. Dit houdt in dat de verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties in overeenstemming zijn met door de raad vastgestelde kaders, zoals de begroting en gemeentelijke verordeningen en met bepalingen in de relevante wet- en regelgeving. Bij de waarderingsgrondslagen in de jaarrekening is het door de raad op 14 december 2023 vastgestelde normenkader van relevante wet- en regelgeving verder toegelicht.

Deze verantwoording hanteert een grensbedrag omdat alleen de van belang zijnde aspecten in de verantwoording hoeven te worden betrokken. Deze grens is door de raad bepaald en bedraagt 1% van de totale lasten en is daarmee vastgesteld op € 1.056.000. De rapporteringsgrens in de paragraaf bedrijfsvoering bedraagt € 50.000. De grondslag voor deze verantwoording is de Kadernota Rechtmatigheid 2023 van de Commissie BBV van november 2023.

Bevinding

Het college is van mening dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen binnen de daarvoor gestelde grens.

De geconstateerde afwijkingen betreffen:

Begrotingscriterium	
1A. Overschrijding lasten programma's (of indien van toepassing een ander door de gemeenteraad vastgesteld autorisatieniveau)	€ 726.000
1B. Overschrijding investeringsbudgetten (kredieten)	0
2. Ongeautoriseerde reservemutaties	€ 205.000
3. Overschrijding van baten en/of onderschrijding van lasten en baten die niet tijdig tot een begrotingswijziging hebben geleid of te laat aan de raad zijn gemeld (hangt af van de intern vastgestelde spelregels in bijvoorbeeld de financiële verordening art. 221 Gemeentewet over de planning & controlcyclus, budgetafwijkingen, budgetoverheveling etc.)	0
Totaal begrotingsonrechtmatigheden	
4. Totaal van begrotingsonrechtmatigheden (van onderdeel 1 en 2) dat past binnen het vastgestelde beleid en daarmee vooraf als acceptabel is geduid vermelden en verwijzen naar dit vooraf vastgestelde beleid.	€726.000
5. Resterend saldo aan begrotingsonrechtmatigheden (inhoudelijk hier toelichten en in de paragraaf Bedrijfsvoering)	€ 0
Voorwaardencriterium	
Geen bevindingen	
M&O criterium	
Geen bevindingen	
Totaal van onrechtmatigheden	
	€205.000

In de paragraaf bedrijfsvoering is op basis van de Kadernota rechtmatigheid van de commissie BBV en op basis van de afspraken met de raad aanvullende informatie opgenomen over de financiële rechtmatigheid. In deze paragraaf heeft het college ook beschreven welke actie hij onderneemt om vermelde afwijkingen in de toekomst te voorkomen.

Het resultaat over 2023

Omvang rekeningsaldo

De gemeenterekening 2023 laat een positief saldo zien ter grootte van € 4.743.000.

Het resultaat ten opzichte van de begroting

De begroting wordt gedurende het jaar aangepast op grond van college- en raadsbesluiten. Dit betreft zowel voorstellen over specifieke onderwerpen als besluiten over documenten van de Planning en Controlcyclus. De gerapporteerde afwijkingen zijn ten opzichte van de laatst vastgestelde begroting/begrotingswijziging. In de actuele begroting is een jaarrekeningresultaat van € 2.258.000 nadelig geprognosticeerd.

Het resultaat wijkt ten opzichte van actuele begroting € 7.001.000 af.

Resultaat per programma

bedragen x € 1.000

Overzicht resultaten	programma	Saldo: Begroting 2023 na wijziging	Saldo: Realisatie 2023	Totaal	Afwijking incidenteel	Afwijking structureel
1: Wonen		-9.941	-9.234	708	769	-61
2: Werken		-4.998	-5.012	-13	41	-55
3: Vrije Tijd		-6.895	-6.054	840	840	-
4: Sociaal Domein		-31.643	-28.993	2.650	2.617	33
5: Bestuur & organisatie*		51.219	54.035	2.816	2.816	-
Totaal		-2.258	4.743	7.001	7.083	-84

*= Dit is inclusief overhead, onvoorzien, vennootschapsbelasting en algemene dekkingsmiddelen.

In het jaarverslag is een toelichting gegeven op alle financiële afwijkingen groter dan € 50.000.

In de inleiding zijn de grootste (groter dan € 200.000) en belangrijkste afwijkingen toegelicht.

Rekeningsaldo en mutatie eigen vermogen

Het eigen vermogen van de gemeente bestaat uit de aanwezige reserves, vermeerderd (c.q. verminderd) met het positieve (c.q. negatieve) saldo in de rekening. Zoals blijkt uit de gemeentebalans bedroeg het eigen vermogen op 31-12-2022 € 40.481.000. Op 31-12-2023 is het eigen vermogen toegenomen tot € 47.483.500 (incl. resultaat). Dit is een toename van € 7.002.000.

Verloop post onvoorzien

Op grond van het BBV dient in de rekening te worden aangegeven welke aanwending in de loop van het jaar aan de stelpost voor onvoorziene uitgaven is gegeven. De bevoegdheid voor het aanwenden van het budget onvoorzien ligt bij de raad en is belast met het principe van de drie O's (onontkoombaar, onuitstelbaar en onvermijdbaar).

bedragen x € 1.000

Verloop onvoorzien	Primitieve Begroting	Realisatie 2023
Saldo onvoorzien primitieve begroting	50	-
Niet besteed saldo onvoorzien*	50	-

Nog af te wikkelen activiteiten

Een deel van het rekeningsaldo wordt veroorzaakt doordat in het begrotingsjaar 2023 een aantal activiteiten nog niet of niet geheel uitgevoerd konden worden. Om de voortgang van deze activiteiten niet te belemmeren zijn de budgetten overgeheveld naar 2024 via de reserve "afwikkeling activiteiten". Het gaat om de volgende activiteiten en restantbudgetten:

bedragen x € 1.000

Nog af te wikkelen activiteiten	
Ruimte voor groei	45
Woonvisie	51
Wet goed verhuurderschap	33
Stikstofbeleid	110
Middelen schaalsprong	120
Subsidie verplaatsing en transformatie	61
BO Agnetendal	38
BO Pionier	559
BO Smelleken	52
Inrichting ateliers	9
Energie en inflatie amendement	70
Energietoeslag	751
Integraal veiligheidsbeleid	59
Externe expertise CMD	29
Dienstverlening (project digitale toegankelijkheid)	12
Gealloceerde middelen	297
Versterkingsgelden RIEC	99
Totaal overhevelingen	2.395

Overzicht van incidentele baten en lasten

Met het overzicht van incidentele baten en lasten wordt een onderbouwing gegeven van het structurele begrotingsevenwicht. Hiermee wordt een bijdrage geleverd aan het inzicht in de financiële positie van de gemeente. Van een structureel begrotingsevenwicht is sprake als structurele lasten in de begroting worden afgedekt door structurele baten.

Bij het opstellen van de tabel incidentele baten en lasten zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- Het betreft baten en lasten die zich voordoen in de begroting en de jaarrekening.
- Het betreft baten en lasten opgenomen met een drempel vanaf € 15.000.
- Het betreft baten en lasten die zich maximaal drie jaar voordoen of waarvan de eindigheid vastligt als gevolg van een raadsbesluit of toekenningsbesluit.

Een storting in of een onttrekking uit een reserve is in principe incidenteel en maakt daarom ook onderdeel uit van de incidentele mutaties die van invloed zijn op het jaarrekeningresultaat. Uitzonderingen hierop zijn bestemmingsreserves met een egalisatiefunctie zoals bijvoorbeeld de reserve ter dekking voor kapitaallasten. Hierna volgt een overzicht van de incidentele baten en lasten, de incidentele baten en lasten met betrekking tot reserves en structurele baten en lasten reserves.

Overzicht incidentele baten en lasten

bedragen x € 1.000

bedragen X € 1.000			Baten		Lasten	
Post	Omschrijving	Programma	Begroting 2023	Rekening 2023	Begroting 2023	Rekening 2023
<i>Afwikkeling activiteiten</i>	<i>budgetoverheveling 2023 - 2024</i>					
	Wet goed verhuurderschap	1. Wonen	-	-	-	33
	Ruimte voor groei	1. Wonen	-	-	-	45
	Woonvisie	1. Wonen	-	-	-	51
	Stikstofdossier	1. Wonen	-	-	-	110
	IHP agnetendal	2. werken	-	-	-	39
	IHP smelleken	2. werken	-	-	-	52
	IHP pionier	2. werken	-	-	-	559
	Energietoeslag	2. werken	-	-	-	751
	Alteliërs	3. vrije tijd	-	-	-	70
	Inflatie en energiekosten	3. vrije tijd	-	-	-	9
	Middelen schaalsprong	5. bestuur en organisatie	-	-	-	120
	Verplaatsing subsidie	5. bestuur en organisatie	-	-	-	61
	Bibob casuïstiek	5. bestuur en organisatie	-	-	-	58
	Dienstverlening	5. bestuur en organisatie	-	-	-	12
	CMD	5. bestuur en organisatie	-	-	-	29
			-	-	-	
Afwikkeling gealloceerde middelen	Aanpak armoede en schulden	5. bestuur en organisatie	-	-	-	55
	Antidiscriminatievoorziening	5. bestuur en organisatie	-	-	-	12
	Beleid energiearmoede	5. bestuur en organisatie	-	-	-	69
	Versterking dienstverlening	5. bestuur en organisatie	-	-	-	161
<i>Afwikkeling activiteiten</i>	<i>Budgetoverheveling 2022-2023</i>					
	Omgevingswet	1. Wonen	152	152	152	152
	Vrachtwagenmaatregelen	1. Wonen	10	10	10	10
	Mobiliteitsplan	1. Wonen	24	24	24	24
	subsidie gevelverbetering en verplaatsing	2. werken	76	76	76	19
	Haalbaarheidsonderzoek agnetendal	2. werken	30	30	30	13

	Tijdelijke huisvesting pionier	2. werken	50	50	50	24
	Energietoeslag	2. werken	1.265	1.265	1.265	1.265
	Gealloceerde middelen gemeentefonds	5. bestuur en organisatie	577	577	577	577
	Overige		10	10	10	10
Afwikkeling activiteiten (voorheen claims AR)						
	Stimulering woningbouw	1. Wonen	134	46	134	46
	Pilot kleine wensen	1. wonen	75	39	75	39
	Volkshuisvesting	1. Wonen	104	-	104	-
	transformatiebudget	4. sociaal domein	483	483	483	22
	Frontoffice dienstverlening	5. bestuur en organisatie	8	8	8	-
	Frictiekosten	5. bestuur en organisatie	32	32	32	-
	Slim en efficient organiseren	5. bestuur en organisatie	23	22	23	22
Storting algemeen reserve						
	Gob keersopdal en 't heike	1. wonen	-	-	599	216
	Storting naar AR	5. bestuur en organisatie	-	-	1.164	-
Overige reserves storting						
	Grondexploitaties	1. wonen	-	-	-	2.247
	Speeltoestellen	1. wonen	-	-	95	95
	Rood voor groen	1. wonen	-	-	-	95
	Ruimtelijk beheer tractie	1. wonen	-	-	183	183
	Vervanging bedrijfsmiddelen	1. wonen	-	-	58	58
	Vervanging CMD	3. vrije tijd	-	-	21	21
	Beeldende kunst	3. vrije tijd	-	-	-	24
	Sport	3. vrije tijd	-	-	20	20
	Evenementen	3. vrije tijd	-	-	23	-
Overige reserves onttrekking						
	Grondexploitatie	1. wonen	-	2.164	-	-
	speelvoorzieningen	1. wonen	78	5	78	5
	tractie ruimtelijk domein	1. wonen	96	54	95	54
	Beeldende kunst	3. vrije tijd	23	18	23	19
	Vervanging CMD	3. vrije tijd	11	5	11	6

	Vervanging inventaris sport	3. vrije tijd	30	30	30	30
	Vervanging bedrijfsvoering	5. bestuur en organisatie	29	29	29	29
	Corona reserve	Diverse programma's	321	298	321	299
Incidentele budgetten	Omgevingswet	1. wonen	-	-	417	526
	Stikstofbeleid	1. wonen	-	-	155	45
Inkomende subsidies	Sisa regeling klimaat en energiebeleid (CDOKE)	1. wonen	-	49	-	49
	SPUK aanp energiearm: NIP Groene Zone isoleren	1. wonen	54	-	54	-
	Verkeersplannen en verkeersveiligheid	1. wonen	31	31	31	31
	BV 06 Reconstructie Europalaan	1. wonen	-	53	-	53
	SUVIS SU Ventilatie in scholen	1. wonen	-	1.049	-	1.049
	Onderwijs Achterstanden Beleid	2. werken	295	385	295	385
	Nationaal Programma Onderwijs (NPO)	2. werken	63	109	63	109
	Subsidie sportorganisaties	3. vrije tijd	-	48	-	48
	Lokaal Sportakkoord (GALA)	3. vrije tijd	-	29	-	29
	Brede regeling combinatiefuncties (GALA)	3. vrije tijd	-	138	-	138
	De Wedert: binnenbad	3. vrije tijd	-	113	-	-
	Openbare bibliotheek	3. vrije tijd	31	31	31	31
	Terugdringen gezondheidsachterstanden (GALA)	4. sociaal domein	-	54	-	64
	Versterken Sociale basis (GALA)	4. sociaal domein	-	35	-	35
	Mantelzorg (GALA)	4. sociaal domein	-	19	-	19
	1 tegen eenzaamheid (GALA)	4. sociaal domein	-	20	-	20
	Opvang vluchtelingen (Oekraïne crisis)	4. sociaal domein	-	3.119	-	1.990

	<i>Bijstand zelfstandigen (BBZ)</i>	4. sociaal domein	82	-	-	-
	<i>Spuk Aanpak energiearmoede: Witgoed</i>	4. sociaal domein	320	360	320	360
	<i>Spuk lokale aanpak isolatie</i>	4. sociaal domein	424	-	424	-
	<i>Beschermde wonen (Wmo)</i>	4. sociaal domein	-	22	-	22
	<i>Kansrijke start (GALA)</i>	4. sociaal domein	-	53	-	53
	<i>Mentale gezondheid (GALA)</i>	4. sociaal domein	-	13	-	13
	<i>Aanpak overgewicht en obesitas (GALA)</i>	4. sociaal domein	-	14	-	14
	<i>Valpreventie (GALA)</i>	4. sociaal domein	-	65	-	65
	<i>Verlagen energierekening / aanpak energiearmoede</i>	4. sociaal domein	-	31	-	31
	<i>Dommelstroom interventie team</i>	5. organisatie en bestuur	37	8	37	8
	<i>Regionale versterkingsgelden</i>	5. organisatie en bestuur	68	7	68	7
	<i>Spuk Sport</i>	3. Vrije tijd	255	507	1	6
			Begroting 2023	Rekening 2023	Begroting 2023	Rekening 2023
	Totaal		5.301	11.789	7.699	13.120
	Werkelijk - begroot incidentele baten	6.488	Positief			
	Werkelijk - begroot incidentele lasten	5.421	negatief			
	Totale afwijking	1.067	Positief			

Overzicht van structurele reservemutaties

Onderstaand overzicht geeft de structurele mutaties op de reserves weer.

Structurele reservemutaties	Onttrekkingen				Stortingen			
	Primair begroot	Begroot na wijzigin g	Realisat ie	Saldo	Primair begroot	Begroot na wijzigin g	Realisat ie	Saldo
Omschrijving								
Dekkingsreserve Kapitaallasten gemeentehuis	286	286	279	7	0	0	0	0
Dekkingsreserve kapitaallast cultcentrum Hofnar	330	330	318	12	0	0	0	0
Dekkingsreserve Kapitaallasten oud gemeentehuis	32	32	32	0	0	0	0	0
Dekkingreserve Parkpl sportp Heike	2	2	2	0	0	0	0	0
Dekkingsreserve Tractie 2011	2	2	3	-1	0	0	0	0
Dekkingsreserve Brandveiligheid gem gebouwen	8	8	9	0	0	0	0	0
Dekkingsreserve Vrachtwagen 83-BKJ-3	19	19	19	0	0	0	0	0
Dekkingsreserve Nimos onkruidborstel machine	8	8	8	0	0	0	0	0
Dekkingsreserve Ravo Veegmachine BW45	16	16	16	0	0	0	0	0
Dekkingsreserve Ravo Veegmachine BW44	17	17	17	0	0	0	0	0
Dekkingsreserve Tractor WM53	7	7	7	0	0	0	0	0
Dekkingsreserve BV 09 Recon Kruis Vest-Zeelberg	0	0	7	-7	0	0	0	0
Dekkingsreserve BV 15 Inricht verblijf binnenbk	0	0	5	-5	0	0	0	0
Dekkingsreserve MC / HER 11 Kloosterplein	0	0	9	-9	0	0	0	0
Totaal structurele reserve mutaties	727	727	731	-4	0	0	0	0

Wet Normering Topinkomen

De WNT is van toepassing op de gemeente Valkenswaard. Het voor de gemeente Valkenswaard toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2023 € 223.000 (het algemeen bezoldigingsmaximum).

1. Bezoldiging topfunctionarissen

1a. Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13^e maand van de functievervulling

Gegevens 2023		
bedragen x € 1	C. Miedema	W. Weeterings
Functiegegevens	Griffier	Secretaris
Aanvang en einde functievervulling in 2023	01/01 – 31/12	01/01 – 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte) ⁷	0,9	1,0
Dienstbetrekking?	ja	ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	88.287	116.680
Beloningen betaalbaar op termijn	14.161	20.036
<i>Subtotaal</i>	<i>102.448</i>	<i>136.716</i>
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	200.700	223.000
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	N.v.t.
Bezoldiging	102.448	136.716
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t. N.v.t.	N.v.t. N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.
Gegevens 2022		
bedragen x € 1	C. Miedema	W. Weeterings
Functiegegevens	Griffier	Secretaris
Aanvang en einde functievervulling in 2022	01/01 – 31/12	01/01 – 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	0,9	1,0
Dienstbetrekking?	ja	ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	84.778	112.634
Beloningen betaalbaar op termijn	14.691	20.515
<i>Subtotaal</i>	<i>99.469</i>	<i>133.149</i>
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	194.400	216.000
Bezoldiging	99.469	133.149

1b. Leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking in de periode kalendermaand 1 t/m 12. Niet van toepassing in 2023 voor de gemeente Valkenswaard.

1c. Toezichthoudende topfunctionarissen. Niet van toepassing in 2023 voor de gemeente Valkenswaard.

1d. Topfunctionarissen met een totale bezoldiging van € 1.900 of minder. Niet van toepassing in 2023 voor de gemeente Valkenswaard.

1e. Topfunctionaris met een totale bezoldiging van meer dan € 1.900. Niet van toepassing in 2023 voor de gemeente Valkenswaard.

1f. Topfunctionaris met een totale bezoldiging van meer dan € 1.900 waarop de anticumulatie bepaling van toepassing is. Niet van toepassing in 2023 voor de gemeente Valkenswaard.

1g. Topfunctionaris met een totale bezoldiging van € 1.900 of minder waarop de anticumulatiebepaling van toepassing is. Niet van toepassing in 2023 voor de gemeente Valkenswaard.

2. Uitkeringen wegens beëindiging dienstverband aan topfunctionarissen

Uitkeringen wegens beëindiging dienstverband aan topfunctionarissen met of zonder dienstbetrekking inclusief degenen die op grond van hun voormalige functie nog 4 jaar als topfunctionaris worden aangemerkt. Niet van toepassing in 2023 voor de gemeente Valkenswaard.

3. Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in 2023 een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen.

Algemene Dekkingsmiddelen

Bedragen * € 1.000,-					
Algemene dekkingsmiddelen	Jaarrekening 2022	Primitieve begroting 2023	Begroting na wijziging 2023	Jaarrekening 2023	Vershil jaarrekening t.o.v. begroting na wijziging
Lokale heffingen, waarvan de bestingen niet gebonden zijn					
Onroerendzaakbelasting	8.276	8.417	8.417	9.105	688
Toeristenbealsting	-	-	-	-	-
Precariobelasting	72	62	62	73	11
Reclamebelasting	63	63	63	86	23
Algemene uitkering	-	-	-	-	-
Algemene uitkering gemeentefonds	61.465	60.055	63.019	63.498	479
Algemene uitkering gemeentefonds voorgaande jaren	9	-	62	0	-62
Dividend	-	-	-	-	-
Dividend	30	30	30	32	2
Resultaat van financieringsfunctie	-	-	-	-	-
Rente resultaat	718	899	899	890	-9
Resultaat algemene dekkingsmiddelen	70.632	69.526	72.552	73.684	1.132
Totale heffingen	8.411	8.542	8.542	9.264	722

Overige gegevens

Bijlagen

Bijlage 1 Kredieten

Kredieten algemeen	Begroot (€)	Werkelijk (€)	Restant (€)	Overheveling (€)
Ren Slangentoren (brandweer) Maastrichterweg 51(K)	52.000	52.307	-307	-307
Verlichting Maastrichterweg(K)	8.856	4.091	4.765	-
Vorbereidingskrediet St. Antoniusstraat(K)	50.000	-	50.000	50.000
Impuls vervanging OV door LED (armaturen)(K)	170.000	133.333	36.667	36.667
Impuls vervanging OV door LED (masten)(K)	43.000	37.675	5.325	5.325
Afwaardering Carolusdreef-Waalreseweg(K)	150.000	-	150.000	150.000
Grootschalig herstel Asfaltlagen Geenhndreef/NwWw(K)	989.228	695.919	293.309	293.309
Grootschalig herstel Asfaltlagen Leenderwg- De Vest(K)	1.184.085	33.509	1.150.576	1.150.576
Parkeren Valkenswaard-Zuid(K)	138.818	24.008	114.810	114.810
Ontwikkeling de Belleman(K)	24.699	45.284	-20.585	-
MB Grootschalig herstel asfaltlagen 2021(K)	1.847.000	-	1.847.000	1.847.000
MB Grootschalig herstel asfaltlagen 2022(K)	-	-	-	-
MB Grootschalig herstel asfaltlagen 2023(K)	-	-	-	-
MB Grootschalig herstel asfaltlagen 2024(K)	1.555.000	-	1.555.000	1.555.000
MB Investerings tractie 2021(K)	1.895.000	-	1.895.000	-
MB Investerings tractie 2023(K)	146.000	145.188	812	-
Verkeersregelininstallatie 2017-2018(K)	112.440	-	112.440	112.440
Verduurzaming gemeentelijk vastgoed 2024 (K)	-	3.688	-3.688	-3.688
Eurocircuit: Brand en blusvoorzieningen(K)	40.401	36.870	3.531	-
MB Algemene alternatieve parkeercapaciteit(K)	568.000	-	568.000	568.000
Investering legionella aanpak(K)	275.000	250.217	24.783	24.783
BO Agnetendal, Helenadal 20, nieuwbouw - gebouw(K)	312.292	-	312.292	312.292
BO Agnetendal, Helenadal 20 nieuwbouw - install(K)	208.194	-	208.194	208.194
GZ Agnetendal, Helenadal 20 nieuwbouw(K)	165.375	-	165.375	165.375
BO Pionier, Kromstraat 12 nieuwbouw - gebouw(K)	1.532.414	-	1.532.414	1.532.414
BO Pionier, Kromstraat 12 nieuwbouw install(K)	1.073.570	-	1.073.570	1.073.570
BO Pionier, Kromstraat 12 renovatie - gebouw(K)	-	3.630	-3.630	-3.630
GZ Pionier, Kromstraat 12 nieuwbouw - gebouw(K)	659.208	-	659.208	659.208
BO St Martinus, Groenstraat 1 nieuwbouw - gebouw(K)	230.805	-	230.805	230.805
BO St Martinus, Groenstraat 1 nieuwbouw - install(K)	153.870	-	153.870	153.870

BO Smelleken, Emmalaan 5 uitbreiding gebouw(K)	771.592	85.822	685.770	685.770
BO Smelleken, Emmalaan 5 uitbreiding install(K)	514.396	-	514.396	514.396
Renovatie en sloop accommodatie rugbyclub The Vets(K)	167.853	37.902	129.951	129.951
Nieuwbouw accommodatie rugbyclub The Vets(K)	937.257	16.182	921.075	921.075
Armaturen sportvelden(K)	136.767	136.199	568	-
MIP 2022 grasveld The Vets(K)	223.693	148.383	75.310	75.310
MIP 2022 beregeningsinstallaties de Brug / vv Bes(K)	70.974	31.909	39.065	-
MIP 2022 inrichting diverse sportparken(K)	107.286	107.582	-296	-
Renovatie kleedruimte VV de Valk(K)	226.000	3.122	222.878	222.878
Renovatie kleedruimte HOD(K)	176.000	726	175.274	175.274
Basketbalveld(K)	65.000	34.685	30.315	30.315
MIP De Wedert renovatie buitenbad(K)	275.000	26.657	248.343	248.343
MIP De Wedert Buitenpaviljoen(K)	352.000	24.872	327.128	327.128
Led verlichting SV valkenswaard veld 5-6 (K)	40.000	-	40.000	40.000
Armaturen SV valkenswaard veld 5-6(K)	40.000	-	40.000	40.000
Skatepark(K)	229.639	133.729	95.910	95.910
MB MIP Buitensportvoorzieningen 2023(K)	126.000	76.409	49.591	49.591
Natuur en leisure Valkenswaard-Noord(K)	225.000	9.733	215.267	215.267
Natuurpoort Luikerweg(K)	25.523	23.262	2.261	2.261
Vervangen riolering(K)	-	-5.405	5.405	-
Verbetering Riool 2023(K)	179.913	179.914	-1	-
Verbetering Riool 2024(K)	193.641	-	193.641	193.641
Huisv oude begraafpl op den Rosheuvel medew Ergon(K)	76.835	-	76.835	76.835
Betonputten verbeteren afvalinzameling(K)	77.885	7.300	70.585	70.585
Veiligheidsvloer verbeteren afvalinzameling(K)	25.000	-	25.000	25.000
MB Investerings afvalinzameling 2022(K)	50.000	-	50.000	-
Vervanging Riool 2023(K)	1.863.891	1.863.891	-	-
Vervanging Riool 2024(K)	1.218.664	-	1.218.664	1.218.664
N69 Programmaplan -deelprojecten nulplusmaatreg(K)	-54.407	-53.984	-423	-
Grond Lage Heide industrie(K)	-	-250.000	250.000	-
Grondexploitatie Dommelkwartier(K)	-	255.000	-255.000	-
Totaal	21.926.657	4.359.609	17.567.048	15.594.207

Kredieten projectenportefeuille	Begroot (€)	Werkelijk (€)	Restant (€)	Overheveling (€)
MB Projectenportefeuille(K)	3.945.899	-	3.945.899	3.945.899
BV 28 Verkeersmaatregelen Dommelen-Zuid(K)	-162.101	2.554	-164.655	-164.655
PPF BV 16 Inr. N69 tussn Eur.laan en Valkeniersstr(K)	2.071.218	489.822	1.581.396	1.581.396
PPF BV 30 en 32 B.P. ontsluiting mgr. Smetsstraat(K)	-53.144	-24.838	-28.306	-28.306
PPF MC/HC 7 Herinr. Waalreseweg (Markt/Dijkstr)(K)	162.507	-	162.507	162.507
PPF BV 28b Verkeersmaatregelen Brouwerijdreef(K)	-1.314.826	42.044	-1.356.870	-1.356.870
PPF BV 28c Verkeersmtr. Bergstr./Norbertusdreef(K)	-116.360	1.983.499	-2.099.859	-2.099.859
PPF BV 28d Herinr. Dommelseweg (tot Florapark)(K)	-117.941	-229.628	111.687	111.687
PPF BV 28e verkeersmaatr. Venbergseweg(K)	-28.107	16.451	-44.558	-44.558
PPF MC/HER18 Entr. oost L'derweg-Centr (verbl.geb)(K)	569.429	184.553	384.876	384.876
PPF MC/HER17 Entree nrd Ehwv Valkenierstr-Corridor(K)	943.966	698.739	245.227	245.227
MB Bereikbaar Valkenswaard(K)	248.969	-	248.969	248.969
PPF BV 07 Rec. Kruising Luikerwg - zuid. randwg (K)	436.188	594	435.594	435.594
PPF BV 11 Reconsstr Kruising Luikerweg/Dommelseweg(K)	85.294	1.164	84.130	84.130
PPF BV 12 Recons kruising Dom. weg/Nwe Waalreseweg (K)	305.585	-	305.585	305.585
BV 14 Geluidreducerend asfalt zuidelijke randweg (K)	444.609	17.278	427.331	427.331
PPF BV 18 Inr. bestaande N69 als 60 km/h zone(K)	57.885	13.146	44.739	44.739
PPF MC/HER 03 Herinr.Eindhweg: Markt/Corridor(K)	-312.251	173.848	-486.099	-486.099
PPF MC/Her 05 herinr. kleine markt(K)	392.255	5.086	387.169	387.169
PPF BV 29 Reconstr. Luikerweg / Venbergseweg E.O.(K)	561.961	138.594	423.367	423.367
PPF MC/HER 19 Centrum kansen / Centrum hart(K)	114.179	36.159	78.020	-
MC/HER 02 Lichtwontwerp markt/centrum(K)	-	3.283	-3.283	-
BV 42 Aanleg speelveld scouting Sint Maarten(K)	-10.754	-29.783	19.029	-
Totaal	8.224.460	3.522.565	4.701.895	4.608.129

Totaal kredieten	Begroot (€)	Werkelijk (€)	Restant (€)	Overheveling (€)
Kredieten algemeen	21.926.657	4.565.316	17.361.341	15.388.501
Kredieten projectenportefeuille	8.224.460	3.522.566	4.701.894	4.608.128
Totaal	30.151.117	8.087.882	22.063.235	19.996.629

Kredieten projectenportefeuille

De kredieten van de projectenportefeuille zijn gebundeld gepresenteerd, zodat uit het overzicht duidelijk is dat er voldoende dekking is binnen de totale kredietraming voor de (deel)projecten waarop een overschrijding is ontstaan.

Over de voortgang van de projectenportefeuille wordt de raad per kwartaal geïnformeerd middels een specifieke rapportage.

Bijlage 2 SiSa

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2023 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 09-03-2024								
Verstrekker	Uitkeringscode	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
JenV	A16	Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne Gemeenten	Vul in totaal cumulatief te ontvangen normbedrag per gerealiseerde gemeentelijke plek per dag (GOO) (jaar T)	Vul in verschil bij hogere werkelijke bestedingen ten opzichte van de uitkomst van A16/01 (jaar T) - uitzonderingsbepaling (GOO)	Vul in vrijwillige teruggave bij lagere werkelijke bestedingen ten opzichte van de uitkomst onder A16/01 (jaar T) – uitzonderingsbepaling (GOO)	Besteding (jaar T) tbv de transitie - uitgezonderd uitvoeringskosten	Besteding (jaar T) uitvoeringskosten tbv de transitie	Besteding (jaar T) uitgekeerde verstrekkingen (POO)
			Aard controle R Indicator: A16/01	Aard controle R Indicator: A16/02	Aard controle n.v.t. Indicator: A16/03	Aard controle R Indicator: A16/04	Aard controle R Indicator: A16/05	Aard controle R Indicator: A16/06
			€ 3.029.500	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 54.041
			Totaal bedrag vorderingen (/ onrechtmatig uitgekeerde) verstrekkingen (jaar T) POO	Vul in totaal te ontvangen normbedrag uitvoeringskosten per geregistreerde persoon waaraan in een maand een verstrekking is gedaan (POO) (jaar T)	Berekening totale besteding (jaar T) Som indicatoren 01/02/04/05/06/07 en 08	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)		
			Aard controle R Indicator: A16/07	Aard controle R Indicator: A16/08	Aard controle n.v.t. Indicator: A16/09	Aard controle n.v.t. Indicator: A16/10		
			€ 0	€ 36.111	€ 3.119.652	€ 4.789.545		

Jaarverslag & jaarrekening 2023

FIN	B2	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek	Aantal (potentieel) gedupeerden die in aanmerking komt voor ondersteuning (jaar T)	Cumulatief aantal (potentieel) gedupeerden die in aanmerking komt voor ondersteuning (t/m jaar T)	Aantal uitgewerkte plannen van aanpak in (jaar T)	Cumulatief aantal uitgewerkte plannen van aanpak (t/m jaar T)	Normbedragen voor a, b, d en f (ja/nee)	Normbedragen voor e (ja/nee)
	Gemeenten		Aard controle R Indicator: B2/01	Aard controle n.v.t. Indicator: B2/02	Aard controle D2 Indicator: B2/03	Aard controle n.v.t. Indicator: B2/04	Aard controle n.v.t. Indicator: B2/05	Aard controle n.v.t. Indicator: B2/06
			337	2	3	Ja	Ja	
		Wijziging keuze per (2023/2024)	Eindverantwoording (Ja/Nee)	Reeks 1	Reeks 1			
				Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel a, b, d en f (artikel 3)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdelen a, b, d en f (artikel 3)			
				Keuze werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/09	Keuze werkelijke kosten Aard controle n.v.t. Indicator: B2/10			
			Aard controle n.v.t. Indicator: B2/07	Aard controle n.v.t. Indicator: B2/08				
		2024	Nee	Reeks 1	Reeks 1			
		Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3)	Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3)	Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e met betrekking tot de kindregeling (artikel 3)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e met betrekking tot de kindregeling (artikel 3)	
		Werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/11	Werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/12	Keuze werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/13	Keuze werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/14	Werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/15	Werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/16	
		€ 16.631	€ 24.431			€ 0	€ 0	
		Reeks 2	Reeks 2	Reeks 2	Reeks 2	Reeks 2	Reeks 2	
		Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerden (jaar T) (artikel 3)	Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerde cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3)	Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak (jaar T) (artikel 3)	Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3)	Normbedrag onderdeel d x aantal PVA's (jaar T) (artikel 3)	Normbedrag onderdeel d x aantal nazorgtrajecten en/of PVA's cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3)	
		Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/17	Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/18	Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/19	Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/20	Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/21	Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/22	
		€ 1.140	€ 14.060	€ 6.936	€ 10.404	€ 3.590	€ 3.590	
		Reeks 2	Reeks 2	Reeks 2	Reeks 2	Totaal	Totaal	
		Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerden), indien nog niet eerder opgegeven (jaar T) (artikel 3)	Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerden), indien nog niet eerder opgegeven (t/m jaar T) (artikel 3)	Normbedrag onderdeel f x aantal driegesprekken (jaar T) (artikel 3)	Normbedrag onderdeel f x aantal driegesprekken cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3)	Totale verantwoording (jaar T) voor de SPUK B2 regeling	Totale verantwoording (jaar T) voor de SPUK B2 regeling	
		Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/23	Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/24	Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/25	Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/26	Aard controle n.v.t. Indicator: B2/27	Aard controle n.v.t. Indicator: B2/27	
		€ 0	€ 12.000	€ 0	€ 0	€ 28.297	€ 28.297	

Jaarverslag & jaarrekening 2023

BZK	C32	Regeling specifieke uitkering ventilatie in scholen	Beschikkningsnummer /naam	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Start bouwactiviteiten uiterlijk 31 december 2023 (Ja/Nee)	Toelichting (verplicht als bij start bouwactiviteiten (indicator 04) 'Nee' is ingevuld)	Eindverantwoording (Ja/Nee)
		Gemeenten	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C32/01</i>	<i>Aard controle R Indicator: C32/02</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C32/03</i>	<i>Aard controle D2 Indicator: C32/04</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C32/05</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C32/06</i>
			1 SUVIS21-2-02411604	€ 4.293.810	€ 4.390.405	Ja		Ja
			2 SUVIS21-2-03057983	€ 539.038	€ 556.807	Ja		Ja
		Kopie Beschikkningsnummer/Naam	Zijn de begrotingsposten waarvoor een uitkering is aangevraagd uitgevoerd? (Ja/Nee/N.v.t.)		Toelichting (verplicht als bij indicator 08 nee is ingevuld)			
		<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C32/07</i>	<i>Aard controle D2 Indicator: C32/08</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C32/09</i>				
		1 SUVIS21-2-02411604	Ja					
		2 SUVIS21-2-03057983	Ja					
BZK	C41B	Regeling specifieke uitkering flexibele inzet woningbouw	Hieronder per regel één provincie(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die provincie invullen	Besteding (jaar T) aan flexibele ondersteuning, capaciteit en expertise	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) aan flexibele ondersteuning capaciteit en expertise	Cumulatieve cofinanciering (t/m jaar T)	Aantal projecten dat (in jaar T) is geholpen met middelen	Aantal projecten dat cumulatief (t/m jaar T) is geholpen met middelen
		SiSa tussen medeoverheden	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C41B/01</i>	<i>Aard controle R Indicator: C41B/02</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C41B/03</i>	<i>Aard controle R Indicator: C41B/04</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C41B/05</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C41B/06</i>
			1 030010 Provincie Noord-Brabant	€ 42.000	€ 42.000	€ 0	1	1
		Kopie provinciecode	Cumulatief aantal (t/m jaar T) woningen dat in deze projecten wordt gerealiseerd		Eindverantwoording (Ja/Nee)			
		<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C41B/07</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C41B/08</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C41B/09</i>				
		1 030010 Provincie Noord-Brabant	201	Ja				

Jaarverslag & jaarrekening 2023

BZK	C55	Aanpak energiearmoede	Het aantal huishoudens in huurwoningen aan wie energiebesparende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energiegebruik/de energierekening	Besteding (jaar T) van de onder indicator 01 gemoeide kosten	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 01 gemoeide kosten	Het aantal huishoudens in koopwoningen aan wie energiebesparende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energiegebruik/de energierekening	Besteding (jaar T) van de onder indicator 04 gemoeide kosten	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 04 gemoeide kosten
			Aard controle n.v.t. Indicator: C55/01	Aard controle R Indicator: C55/02	Aard controle n.v.t. Indicator: C55/03	Aard controle n.v.t. Indicator: C55/04	Aard controle R Indicator: C55/05	Aard controle n.v.t. Indicator: C55/06
			547	€ 322.617	€ 322.617	45	€ 26.574	€ 26.574
			Het aantal huishoudens dat ondersteuning –bijvoorbeeld via advies aan huis- heeft gekregen in de vorm van advies over vermindering van het energiegebruik voor zijn specifieke woningen waar de bewoner direct zijn/haar energieverbruik mee heeft kunnen verminderen.	Besteding (jaar T) van de onder indicator 07 gemoeide kosten	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 07 gemoeide kosten			
			Aard controle n.v.t. Indicator: C55/07	Aard controle R Indicator: C55/08	Aard controle n.v.t. Indicator: C55/09			
			0	€ 43.520	€ 43.520			
			Het aantal kleine gasbesparende maatregelen (w.o. radiatorfolie en tochtstrips)	Het aantal kleine elektriciteitsbesparende maatregelen (w.o. LED-lampen)	Het aantal grote(re) gasbesparende maatregelen (w.o. dakisolatie, vloerisolatie, spouwmuurisolatie etc.)	Het aantal grote(re) elektriciteitsbesparende maatregelen (w.o. vervangen koelkasten, wasmachines etc.)	Het aantal gegeven adviezen met directe verlaging energieverbruik/energierekening tot gevolg.	Het aantal overige energierekening verlagende maatregelen
			Aard controle n.v.t. Indicator: C55/10	Aard controle n.v.t. Indicator: C55/11	Aard controle n.v.t. Indicator: C55/12	Aard controle n.v.t. Indicator: C55/13	Aard controle n.v.t. Indicator: C55/14	Aard controle n.v.t. Indicator: C55/15
			0	0	0	592	0	0
BZK	C62	Specifieke uitkering aan gemeenten voor de bekostiging van de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen van gedupeerden door de toeslagenaffaire	Gederfde opbrengsten (jaar T) die voortvloeien uit het kwijtschelden van gemeentelijke belastingen	Eindverantwoording (Ja/Nee)				
			Aard controle R Indicator: C62/01	Aard controle n.v.t. Indicator: C62/02				
			€ 0	Ja				

Jaarverslag & jaarrekening 2023

BZK	C92	Regeling specifieke uitkering Informatiepunten Digitale Overheid	Besteding (jaar T)	Bedrag doorgeschoven naar t+1	Aantal informatiepunten dat de gemeente financiert	Aantal vragen dat in het afgelopen jaar bij de Informatiepunten in de gemeente behandeld is	Aantal gebruikte leermiddelen	
			Aard controle R Indicator: C92/01	Aard controle R Indicator: C92/02	Aard controle n.v.t. Indicator: C92/03	Aard controle n.v.t. Indicator: C92/04	Aard controle n.v.t. Indicator: C92/05	
			€ 31.106	€ 0	1	63	103	
BZK	C94	Regeling houdende regels verstrekking specifieke uitkering aan gemeenten verduurzaming [...] van eigenaars, woonverenigingen en wooncoöperaties	Beschikkingnummer	Besteding (jaar T)	Het aantal slecht geïsoleerde woningen [...] , eventueel in samenhang met energiezuinige ventilatiemaatregelen zijn genomen [...]	Het aantal slecht geïsoleerde woningen [...] ,eventueel in samenhang [...] met een WOZ-waarde boven het gemeentelijk gemiddelde (peildatum 2022) of een WOZ-waarde van € 429.300	Het aantal woningen waarbij een hogere bijdrage dan € 4.000 is toegekend, het aantal woningen dat daarvan niet voldoet aan de betreffende uitzonderingsgevallen [...]	Het totaalbedrag van de overschrijding boven de € 4.000 van die laatstbedoelde woningen
			Aard controle n.v.t. Indicator: C94/01	Aard controle R Indicator: C94/02	Aard controle n.v.t. Indicator: C94/03	Aard controle R Indicator: C94/04	Aard controle R Indicator: C94/05	Aard controle R Indicator: C94/06
		1 LAI23-03520716		€ 0	0	0	0	€ 0
		Bedrag dat vanuit de specifieke uitkering besteed is aan gerichte ondersteuning en/of het bedrag waarvoor derden met de benodigde expertise zijn ingeschakeld als bedoeld in artikel 2, derde lid, onderdeel a, van de regeling		Besteding van middelen ten behoeve van uitvoering als bedoeld in artikel 2, derde lid, onderdeel b	Bedrag dat vanuit de specifieke uitkering besteed is aan die energiebesparende isolatiemaatregelen, eventueel in samenhang met energiezuinige ventilatiemaatregelen.	Eindverantwoording (ja/nee)		
			Aard controle R Indicator: C94/07	Aard controle R Indicator: C94/08	Aard controle R Indicator: C94/09	Aard controle n.v.t. Indicator: C94/10		
		1	€ 0	€ 0	€ 0	Nee		
BZK	C210B	Meerjarige regeling specifieke uitkering flexibele inzet woningbouw	Hieronder per regel één provincie(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die provincie invullen	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) aan flexibele ondersteuning capaciteit en expertise	Cumulatieve cofinanciering (t/m jaar T)	Aantal projecten dat in (jaar T) is geholpen met middelen	Cumulatief aantal (t/m jaar T) woningen dat in deze projecten wordt gerealiseerd	Eindverantwoording (Ja/Nee)
		Sisa tussen medeoverheden	Aard controle n.v.t. Indicator: C210B/01	Aard controle R Indicator: C210B/02	Aard controle R Indicator: C210B/03	Aard controle n.v.t. Indicator: C210B/04	Aard controle n.v.t. Indicator: C210B/05	Aard controle n.v.t. Indicator: C210B/06
		1 030010 Provincie Noord-Brabant		€ 0	€ 0	0	0	Nee

Jaarverslag & jaarrekening 2023

OCW	D8	Onderwijsachterstandenbeleid 2023-2026 (OAB)	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 159, eerste lid WPO)	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 158 WPO)	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en voerschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 160 WPO)	Correctie besteding (jaar T-1)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)	
		Gemeenten						
			Aard controle R Indicator: D8/01	Aard controle R Indicator: D8/02	Aard controle R Indicator: D8/03	Aard controle R Indicator: D8/04	Aard controle R Indicator: D8/05	
			€ 320.916	€ 0	€ 64.469	€ 0	€ 204.657	
		Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen		Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid Bedrag	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid Bedrag		
			Aard controle n.v.t. Indicator: D8/06	Aard controle R Indicator: D8/07	Aard controle n.v.t. Indicator: D8/08	Aard controle R Indicator: D8/09		
		1						
OCW	D14	Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen	Besteding (jaar T) maatregelen artikel 3, lid 2, a t/m e samen opgeteld	Besteding (jaar T) voor tijdelijke extra huur van bestaande huisvesting indien deze extra huisvesting nodig is voor de uitvoering van maatregelen die scholen of gemeenten in het kader van het Nationaal Programma Onderwijs nemen	Besteding (jaar T) voor ambtelijke capaciteit van de gemeente of inkoop van expertise voor de uitvoering van het Nationaal Programma Onderwijs	Correctie besteding (jaar T-1)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)	
			Aard controle R Indicator: D14/01	Aard controle R Indicator: D14/02	Aard controle R Indicator: D14/03	Aard controle R Indicator: D14/04	Aard controle R Indicator: D14/05	
			€ 85.521	€ 0	€ 24.437	€ 0	€ 243.091	
		Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen		Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Van andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs		
			Aard controle n.v.t. Indicator: D14/06	Aard controle R Indicator: D14/07	Aard controle n.v.t. Indicator: D14/08	Aard controle R Indicator: D14/09		
		1						

Jaarverslag & jaarrekening 2023

IenW	E3	Subsidieregeling sanering verkeerslawaaï Subsidieregeling sanering verkeerslawaaï Provincies, gemeenten en gemeenschappelijke regelingen (Wgr)	Hieronder per regel één beschikingsnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Overige bestedingen (jaar T)	Besteding (jaar T) door meenwerk dat o.b.v. art. 126 Wet geluidshinder ten laste van het Rijk komt	Correctie over besteding (t/m jaar T)	Kosten ProRail (jaar T) als bedoeld in artikel 25 lid 6 van deze regeling ten laste van Rijksmiddelen
			Aard controle n.v.t. Indicator: E3/01	Aard controle R Indicator: E3/02	Aard controle R Indicator: E3/03	Aard controle R Indicator: E3/04	Aard controle R Indicator: E3/05	Aard controle R Indicator: E3/06
			1 BSV/22/00097	€ 53.908	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			2 BSV/23/00320	€ 349.930	€ 1.942.758	€ 0	€ 3.478.950	€ 0
			3 BSV/23/00291	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			4 BSV/23/00290	€ 51.600	€ 695.919	€ 0	€ 79.000	€ 0
			Kopie beschikingsnummer	Cumulatieve bestedingen ten laste van Rijksmiddelen (t/m jaar T)	Cumulatieve overige bestedingen (t/m jaar T)	Cumulatieve Kosten ProRail (t/m jaar T) als bedoeld in artikel 25 lid 6 van deze regeling ten laste van Rijksmiddelen	Correctie over besteding kosten ProRail (t/m jaar T)	Eindverantwoording (Ja/Nee)
				Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie	Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie	Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie		
			Aard controle n.v.t. Indicator: E3/07	Aard controle n.v.t. Indicator: E3/08	Aard controle n.v.t. Indicator: E3/09	Aard controle n.v.t. Indicator: E3/10	Aard controle R Indicator: E3/11	Aard controle n.v.t. Indicator: E3/12
			1 BSV/22/00097	€ 72.908	€ 0	€ 0	€ 0	Nee
			2 BSV/23/00320	€ 349.930	€ 5.421.708	€ 0	€ 0	Ja
			3 BSV/23/00291	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Nee
			4 BSV/23/00290	€ 51.600	€ 774.919	€ 0	€ 0	Ja
IenW	E32B	Incidentele specifieke uitkering Smartwayz SiSa tussen medeoverheden	Hieronder per regel één provincie(code) uit (jaar T) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die provincie invullen	Besteding (jaar T) aan projectkosten voor het totale project	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) aan projectkosten voor het totale project	Eindverantwoording (Ja/Nee)		
			Aard controle n.v.t. Indicator: E32B/01	Aard controle R Indicator: E32B/02	Aard controle n.v.t. Indicator: E32B/03	Aard controle n.v.t. Indicator: E32B/04		
1	030010	Provincie Noord-Brabant		€ 0	€ 0	Nee		

Jaarverslag & jaarrekening 2023

lenW	E44B	Tijdelijke impulsregeling klimaatadaptatie 2021–2027 (SiSa tussen medeoverheden)	Hieronder per regel één CBS(code) uit (jaar T) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die medeoverheid invullen	Beschikingsnummer	Besteding (jaar T) ten laste van de verstrekker	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) ten laste van de verstrekker	Besteding ten laste van cofinanciering (jaar T)	Besteding cofinanciering cumulatief (t/m jaar T)
			Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/01	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/02	Aard controle R Indicator: E44B/03	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/04	Aard controle R Indicator: E44B/05	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/06
		1	060772 Gemeente Eindhoven	IENW/BSK-2023/159730	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			Kopie CBS(code)	Kopie beschikingsnummer	Eindverantwoording (Ja/Nee)			
			Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/07	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/08	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/09			
		1	060772 Gemeente Eindhoven	IENW/BSK-2023/159730	Nee			
			Kopie CBS(code)	Kopie beschikingsnummer	Naam/nummer maatregel	Maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee) - per maatregel		
			Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/10	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/11	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/12	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/13		
		1	060772 Gemeente Eindhoven	IENW/BSK-2023/159730	Aanleg afvoerriool Hemelwater Eindhovenseweg Noord	Nee		
lenW	E84	Regeling stimuleringsverkeersveiligheidsmaatregelen 2022-2023	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Cumulatieve eigen bijdrage en externe financiering (t/m jaar T)	Project afgerond (alle maatregelen) in (jaar T) (Ja/Nee)		
		Provincies en Gemeenten	Aard controle R Indicator: E84/01	Aard controle n.v.t. Indicator: E84/02	Aard controle R Indicator: E84/03	Aard controle n.v.t. Indicator: E84/04		
			€ 884.408	€ 884.408	€ 754.688	Ja		
			Naam/nummer per maatregel	Per maatregel, maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee)	De hoeveelheid opgeleverde verkeersveiligheids-maatregelen per type maatregel (stuks, meters)	Eventuele toelichting, mits noodzakelijk		
			Aard controle n.v.t. Indicator: E84/05	Aard controle n.v.t. Indicator: E84/06	Aard controle n.v.t. Indicator: E84/07	Aard controle n.v.t. Indicator: E84/08		
		1	301 Aanleg van openbare verlichting/aantal in Meters	Ja	33			
		2	330 Aanleg van een kruispuntplateau ETW-ETW 30km/h/aantal in Stuks	Ja	5			
		3	331 Drempe/aantal in Stuks	Ja	1			
		4	332 Wegversmalling/aantal in Stuks	Ja	1			
		5	334 Aanleg van een uitritconstructie van zijstraten GOW naar 30 km/uur-zone/aantal in Stuks	Ja	1			
		6	336 Inrichten van schoolzone met snelheidsverlagende maatregelen/aantal in Stuks	Ja	1			
		7	344 Het volwaardig afwaarderen van een GOW 50 km/h naar een ETW 30 km/h/aantal in meters	Ja	785			

Jaarverslag & jaarrekening 2023

EZK	F28	Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid	Besteding apparaatskosten (jaar T) : salarissen en sociale lasten voor ambtelijk personeel	Besteding apparaatskosten (jaar T): kosten voor ingeleend personeel	Besteding apparaatskosten (jaar T): overige goederen en diensten	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) apparaatskosten	Besteding (jaar T) overige kosten gerelateerd aan apparaatskosten	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) overige kosten gerelateerd aan apparaatskosten
			Aard controle R Indicator: F28/01	Aard controle R Indicator: F28/02	Aard controle R Indicator: F28/03	Aard controle n.v.t. Indicator: F28/04	Aard controle R Indicator: F28/05	Aard controle n.v.t. Indicator: F28/06
			€ 17.489	€ 32.472	€ 0	€ 49.961	€ 0	€ 0
			Eindverantwoording (Ja/Nee)					
			Aard controle n.v.t. Indicator: F28/07					
			Nee					
SZW	G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet gemeentedeel 2023 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Besteding (jaar T) algemene bijstand Gemeente I.1 Participatiewet (PW)	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk) Gemeente I.1 Participatiewet (PW)	Besteding (jaar T) IOAW Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk) Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	Besteding (jaar T) IOAZ Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk) Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)
			Aard controle R Indicator: G2/01	Aard controle R Indicator: G2/02	Aard controle R Indicator: G2/03	Aard controle R Indicator: G2/04	Aard controle R Indicator: G2/05	Aard controle R Indicator: G2/06
			€ 6.939.749	€ 135.211	€ 448.383	€ 6.082	€ 74.403	€ 0
			Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud (exclusief Rijk)	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (exclusief Rijk)	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Participatiewet (PW)
			Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004)	Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004)	Gemeente I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK)	Gemeente I.7 Participatiewet (PW)	Gemeente I.7 Participatiewet (PW)	
			Aard controle R Indicator: G2/07	Aard controle R Indicator: G2/08	Aard controle R Indicator: G2/09	Aard controle R Indicator: G2/10	Aard controle R Indicator: G2/11	Aard controle R Indicator: G2/12
			€ 16.876	€ 11.462	€ 0	€ 846.886	€ 56	€ 0
			Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren als gevolg van kwijt te schelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Participatiewet (PW)	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)				
Aard controle D2 Indicator: G2/13	Aard controle n.v.t. Indicator: G2/14							
			€ 0	Ja				

Jaarverslag & jaarrekening 2023

SZW	G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (uitsluitend kapitaalverstrekking) gemeentedeel 2023 Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking	Baten (jaar T) vanwege vanaf 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk)	Baten vanwege vóór 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) Bob	Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) onderzoekskosten artikel 52, eerste lid, onderdeel b, Bbz 2004 (Bob)
			Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente
			Aard controle R Indicator: G3/01	Aard controle R Indicator: G3/02	Aard controle R Indicator: G3/03	Aard controle R Indicator: G3/04	Aard controle R Indicator: G3/05	Aard controle R Indicator: G3/06
			€ 0	€ 10.164	€ 84	€ 0	€ 0	€ 16.500
			BBZ vóór 2020 – levensonderhoud (exclusief BOB)	BBZ vóór 2020 – kapitaalverstrekking (exclusief BOB)	BBZ vóór 2020 – levensonderhoud en kapitaalverstrekkingen (BOB)	BBZ vanaf 2020 – kapitaalverstrekking	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)	
			Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ en achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BOB in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire		
			Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Aard controle n.v.t. Indicator: G3/11	
			Aard controle R Indicator: G3/07	Aard controle R Indicator: G3/08	Aard controle R Indicator: G3/09	Aard controle R Indicator: G3/10		
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Ja	

Jaarverslag & jaarrekening 2023

SZW	G4	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo)_gemeentedeel 2023	Welke regeling betreft het?	Besteding (jaar T) levensonderhoud	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking	Baten (jaar T) levensonderhoud	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (aflossing)	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (overig)
		Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over Tozo (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr		Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente
			Aard controle n.v.t. Indicator: G4/01	Aard controle R Indicator: G4/02	Aard controle R Indicator: G4/03	Aard controle R Indicator: G4/04	Aard controle R Indicator: G4/05	Aard controle R Indicator: G4/06
			1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 44.530	€ 2.663
			2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 16.742	€ 1.417
			3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 3.590	€ 577
			4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 0	€ 0	€ 1.732	€ 0	€ 0
			6 Totaal	€ 0	€ 0	€ 1.732	€ 64.862	€ 4.657
			Kopie regeling	Aantal besluiten levensonderhoud (jaar T)	Aantal besluiten kapitaalverstrekking (jaar T)	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)		
			Aard controle n.v.t. Indicator: G4/07	Gemeente Aard controle R Indicator: G4/08	Gemeente Aard controle R Indicator: G4/09	Gemeente Aard controle n.v.t. Indicator: G4/10		
			1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	0	0	Ja		
			2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	0	0	Ja		
			3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	0	0	Ja		
			4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	0	0	Ja		
			5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	0	0	Ja		
			6 Totaal	0	0	N.v.t.		
			Kopie regeling	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht)	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), aflossing	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), overig	Uitvoeringskosten (jaar T) uitvoering Tozo buitenland (gemeente Maastricht)	
			Aard controle n.v.t. Indicator: G4/11	Aard controle R Indicator: G4/12	Aard controle R Indicator: G4/13	Aard controle R Indicator: G4/14		
			1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)					
			2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)					
			3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)					
			4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)					
			5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)					
			6 Totaal	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
			Kopie regeling	Levensonderhoud - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud Tozo in jaar T i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	Levensonderhoud- Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren (jaar T) als gevolg van kwijt te schelden schulden levensonderhoud Tozo i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	Kapitaalverstrekkingen - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekkingen Tozo in jaar T i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire		
			Aard controle n.v.t. Indicator: G4/16	Gemeente Aard controle R Indicator: G4/17	Gemeente Aard controle D2 Indicator: G4/18	Gemeente Aard controle R Indicator: G4/19		
			1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 0	€ 0	€ 0		
			2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0	€ 0		
			3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	€ 0	€ 0		
			4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	€ 0	€ 0		
			5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 0	€ 0	€ 0		
			6 Totaal	0	0	0		

Jaarverslag & jaarrekening 2023

SZW	G10	Wet inburgering 2021_ gemeentedeel 2023 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over Wet inburgering 2021 (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Besteding (jaar T) Gemeente	Baten (jaar T) (exclusief Rijk) Gemeente	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Gemeente			
			Aard controle R Indicator: G10/01	Aard controle R Indicator: G10/02	Aard controle n.v.t. Indicator: G10/03			
			€ 106.362	€ 0	Ja			
SZW	G12	Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire_ gemeentedeel 2023 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Bijzondere bijstand in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Wet Inburgering van 13 september 2012 in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Gemeente			
			Aard controle R Indicator: G12/01	Aard controle R Indicator: G12/02	Aard controle n.v.t. Indicator: G12/03			
			€ 0	€ 0	Ja			
SZW	G13	Onderwijsroute_ deel gemeente 2023 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Bestedingen onderwijsroute (jaar T) Gemeente	Baten onderwijsroute (jaar T) (exclusief Rijk) Gemeente	Bestedingen overige voorzieningen (jaar T) Gemeente	Baten overige voorzieningen (jaar T) (exclusief Rijk) Gemeente	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)	
			Aard controle R Indicator: G13/01	Aard controle R Indicator: G13/02	Aard controle R Indicator: G13/03	Aard controle R Indicator: G13/04	Aard controle n.v.t. Indicator: G13/05	
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Ja	

Jaarverslag & jaarrekening 2023

VWS	H4	Regeling specifieke uitkering stimulering sport Gemeenten	Ontvangen Rijksbijdrage (jaar T)	Totale werkelijke berekende subsidie				
			Aard controle R Indicator: H4/01	Aard controle n.v.t. Indicator: H4/02				
			€ 506.590	€ 506.590				
			Activiteiten	Totale werkelijke berekende subsidie per project (jaar T)	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) Onroerende zaken	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) roerende zaken	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) overige kosten	Toelichting - Verplicht als het een activiteit betreft welke NIET in de toekenning meegenomen is
			Aard controle n.v.t. Indicator: H4/03	Aard controle R Indicator: H4/04	Aard controle R Indicator: H4/05	Aard controle R Indicator: H4/06	Aard controle R Indicator: H4/07	Aard controle n.v.t. Indicator: H4/08
			1 SPUKSPRT23208	€ 506.590	€ 156.598	€ 129.143	€ 220.849	
VWS	H8	Regeling Sportakkoord 2020-2022	Beschikingsnummer	Totaal bedrag volgens beschikking	Besteding aanstellen sportformateur (jaar T)	Besteding uitvoering sportakkoord (jaar T)	Cumulatieve besteding aanstellen sportformateur (t/m jaar T)	Cumulatieve besteding uitvoering sportakkoord (t/m jaar T)
			Aard controle n.v.t. Indicator: H8/01	Aard controle n.v.t. Indicator: H8/02	Gerealiseerd Aard controle R Indicator: H8/03	Gerealiseerd Aard controle R Indicator: H8/04	Gerealiseerd Aard controle n.v.t. Indicator: H8/05	Gerealiseerd Aard controle n.v.t. Indicator: H8/06
			1 1042080	€ 37.716	€ 0	€ 28.109	€ 0	€ 37.716
			Kopie beschikingsnummer	Eindverantwoording (Ja/Nee)				
			Aard controle n.v.t. Indicator: H8/07	Aard controle n.v.t. Indicator: H8/08				
			1 1042080	Ja				
VWS	H12	Regeling specifieke uitkering lokale preventieakkoorden of preventieaanpakken	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Is voldaan aan de uitvoering van het lokale preventieakkoord of aanpak? (Ja/Nee)	Eindverantwoording? (Ja/Nee)		
			Aard controle R Indicator: H12/01	Aard controle R Indicator: H12/02	Aard controle n.v.t. Indicator: H12/03	Aard controle n.v.t. Indicator: H12/04		
			€ 19.997	€ 57.185	Ja	Ja		

Jaarverslag & jaarrekening 2023

VWS	H30	Specifieke uitkering versterking voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis 2023-2026	Naam onderdeel	Totaalbedrag (jaar T) toegekend per onderdeel	Besteding (jaar T) per onderdeel	Welk bedrag per onderdeel neemt u mee van 2023 naar 2024?	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) per onderdeel	Voldaan aan afspraken in akkoorden (Ja/ Nee/ n.v.t.)?		
			Aard controle n.v.t. Indicator: H30/01	Aard controle n.v.t. Indicator: H30/02	Aard controle R Indicator: H30/03	Aard controle n.v.t. Indicator: H30/04	Aard controle n.v.t. Indicator: H30/05	Aard controle n.v.t. Indicator: H30/06		
			1 Lokaal Sportakkoord	€ 25.533	€ 28.500	€ 0	€ 28.500	Ja		
			2 Brede regeling combinatiefuncties	€ 175.782	€ 138.809	€ 0	€ 138.809	Ja		
			3 Terugdringen Gezondheidsachterstanden	€ 39.281	€ 53.717	€ 0	€ 53.717	Ja		
			4 Kansrijke Start	€ 29.461	€ 53.789	€ 0	€ 53.789	Ja		
			5 Mentale Gezondheid	€ 13.748	€ 13.748	€ 0	€ 13.748	Ja		
			6 Aanpak overgewicht en obesitas	€ 34.371	€ 14.893	€ 6.874	€ 14.893	Ja		
			7 Valpreventie	€ 101.148	€ 65.662	€ 20.230	€ 65.662	Ja		
			8 Leefomgeving	€ 19.640	€ 12.000	€ 3.928	€ 12.000	Ja		
			9 OKO & Vroegsignalering alcoholproblematiek	€ 4.910	€ 2.240	€ 0	€ 2.240	Ja		
			10 Versterken sociale basis	€ 71.688	€ 35.027	€ 14.338	€ 35.027	Ja		
			11 Mantelzorg	€ 19.640	€ 19.640	€ 0	€ 19.640	Ja		
			12 Eén tegen eenzaamheid	€ 19.640	€ 8.955	€ 3.928	€ 8.955	Ja		
			13 Welzijn op recept	€ 10.802	€ 0	€ 2.160	€ 0	Ja		
			14 Versterking kennis- en adviesfunctie GGD	€ 4.910	€ 4.910	€ 0	€ 4.910	Ja		
			15 Coördinatiekosten regionale aanpak	€ 17.480	€ 0	€ 3.496	€ 0	Ja		
			Kopie naam onderdeel	Meegewerkt aan de monitoring (Ja/Nee/ n.v.t.)?						
			Aard controle n.v.t. Indicator: H30/07	Aard controle n.v.t. Indicator: H30/08						
			1 Lokaal Sportakkoord	Ja						
			2 Brede regeling combinatiefuncties	Ja						
			3 Terugdringen Gezondheidsachterstanden	Ja						
			4 Kansrijke Start	Ja						
			5 Mentale Gezondheid	Ja						
			6 Aanpak overgewicht en obesitas	Ja						
			7 Valpreventie	Ja						
			8 Leefomgeving	Ja						
			9 OKO & Vroegsignalering alcoholproblematiek	Ja						
			10 Versterken sociale basis	Ja						
			11 Mantelzorg	Ja						
			12 Eén tegen eenzaamheid	Ja						
			13 Welzijn op recept	Ja						
			14 Versterking kennis- en adviesfunctie GGD	Ja						
15 Coördinatiekosten regionale aanpak	Ja									
Eindverantwoording (Ja/Nee)										
Aard controle n.v.t. Indicator: H30/09										
Nee										

Jaarverslag & jaarrekening 2023

VWS	H32	Regeling specifieke uitkering Meerkosten Energie Openbare Zwembaden	Beschikkingnummer / kenmerk	Totaal ontvangen Rijksbijdrage (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) ten laste van Rijksmiddelen		
				Automatisch berekend	Automatisch berekend		
			Aard controle n.v.t. Indicator: H32/01	Aard controle n.v.t. Indicator: H32/02	Aard controle n.v.t. Indicator: H32/03		
			MEOZ23223	€ 113.289	€ 113.829		
			Naam zwembad	Totale verlening per zwembad (jaar T)	Cumulatieve besteding per zwembad (t/m jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Verduurzamingsplan aanwezig (Ja/Nee)	Toelichting
			Aard controle n.v.t. Indicator: H32/04	Aard controle n.v.t. Indicator: H32/05	Aard controle R Indicator: H32/06	Aard controle D1 Indicator: H32/07	Aard controle n.v.t. Indicator: H32/08
1			De wedert	€ 113.289	€ 113.829	Nee	

Bijlage 3 Taakvelden

Nr.	Taakveldomschrijving	Lasten begroting 2023 na wijziging	Baten begroting 2023 na wijziging	Lasten werkelijk 2023	Baten werkelijk 2023	Programma
0. Bestuur en ondersteuning						
0.1	Bestuur	2.258	-	1.962	2	Bestuur & Organisatie
0.2	Burgerzaken	1.010	269	1.105	378	Bestuur & Organisatie
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	1.484	191	922	475	Wonen
0.4	Overhead	14.571	28	14.459	106	Overhead
0.5	Treasury	-229	674	-750	141	Algemene dekkingsmiddelen
0.61	OZB woningen	86	5.618	68	5.776	Bestuur & Organisatie/Algemene dekkingsmiddelen
0.62	OZB niet-woningen	11	2.815	-	3.329	Bestuur & Organisatie/Algemene dekkingsmiddelen
0.63	Parkeerbelasting	180	701	165	695	Wonen
0.64	Belastingen overig	10	193	29	203	Bestuur & Organisatie/Algemene dekkingsmiddelen
0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	669	63.081	-	63.498	Algemene dekkingsmiddelen
0.8	Overige baten en lasten	127	-	1.817	913	Bestuur & Organisatie/Onvoorzien
0.9	Vennootschapsbelasting (VpB)	-	-	-	-	Vennootschapsbelasting
0.10	Mutaties reserves	2.948	5.726	10.968	11.498	Bestuur & Organisatie
1. Veiligheid						
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	1.884	6	1.853	8	Bestuur & Organisatie
1.2	Openbare orde en veiligheid	1.069	281	929	184	Wonen/Sociaal Domein/Bestuur & Organisatie
2. Verkeer, vervoer en waterstaat						
2.1	Verkeer en vervoer	4.187	235	4.338	320	Wonen/Werken
2.2	Parkeren	-	-	-	-	Wonen
3. Economie						
3.1	Economische ontwikkeling	877	5	613	10	Wonen/Werken
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	-	-	-	-	-
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	187	268	212	273	Wonen/Werken
3.4	Economische promotie	339	130	302	84	Vrije tijd/Algemene dekkingsmiddelen

4. Onderwijs						
4.1	Openbaar basisonderwijs	92	-	147	-	Werken
4.2	Onderwijshuisvesting	3.046	75	3.442	1.049	Werken
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	1.465	420	1.553	504	Wonen/Werken/Vrije Tijd
5. Sport, cultuur en recreatie						
5.1	Sportbeleid en activering	1.152	279	1.118	743	Vrije Tijd
5.2	Sportaccommodaties	4.071	1.178	4.274	1.444	Vrije Tijd
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	3.448	951	3.134	1.170	Wonen/Vrije Tijd
5.4	Musea	258	-	286	-	Wonen/Vrije Tijd
5.5	Cultureel erfgoed	141	-	134	16	Wonen/Vrije Tijd
5.6	Media	722	31	706	31	Vrije Tijd/Bestuur & Organisatie
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	4.471	1.446	3.732	987	Wonen/Vrije Tijd
6. Sociaal domein						
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	6.917	61	7.915	3.491	Sociaal Domein/Bestuur & Organisatie
6.2	Wijkteams	1.018	-	810	62	Sociaal Domein
6.3	Inkomensregelingen	14.754	8.987	13.459	8.828	Sociaal Domein
6.4	Begeleide participatie	3.554	-	3.568	-	Sociaal Domein
6.5	Arbeidsparticipatie	890	-	824	-	Sociaal Domein
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	973	-	978	-	Sociaal Domein
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	-	-	-	-	Sociaal Domein
6.71A	Hulp bij het huishouden (WMO)	3.188	-	3.253	-	Sociaal Domein
6.71B	Begeleiding (WMO)	2.543	-	2.702	-	Sociaal Domein
6.71C	Dagbesteding (WMO)	1.018	-	898	-	Sociaal Domein
6.71D	Overige maatwerkarrangementen (WMO)	765	260	278	283	Sociaal Domein
6.72	Maatwerkdienstverlening -18	-	-	-	-	Sociaal Domein
6.72A	Jeugdhulp begeleiding	1.326	-	1.263	-	Sociaal Domein
6.72B	Jeugdhulp behandeling	981	-	1.105	-	Sociaal Domein
6.72C	Jeugdhulp dagbesteding	46	-	184	-	Sociaal Domein
6.72D	Jeugdhulp zonder verblijf overige	232	-	28	-	Sociaal Domein
6.73A	Pleegzorg	463	-	493	-	Sociaal Domein
6.73B	Gezinsgericht	223	-	83	-	Sociaal Domein
6.73C	Jeugdhulp met verblijf overig	1.282	-	1.590	-	Sociaal Domein
6.74A	Jeugdhulp behandeling GGZ zonder verblijf	652	-	1.087	-	Sociaal Domein
6.74B	Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf	22	-	138	-	Sociaal Domein

6.74C	Gesloten plaatsing	172	-	202	-	Sociaal Domein
6.81	Geëscaleerde zorg 18+	-	-	-	-	Sociaal Domein
6.81A	Beschermd wonen (WMO)	-	-	22	22	Sociaal Domein
6.81B	Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	-	-	-	-	Sociaal Domein
6.82	Geëscaleerde zorg -18	-	-	-	-	Sociaal Domein
6.82A	Jeugdbescherming	746	-	759	-	Sociaal Domein
6.82B	Jeugdreclassering	29	-	40	-	Sociaal Domein
7. Volksgezondheid en milieu						
7.1	Volksgezondheid	1.177	-	1.338	155	Sociaal Domein
7.2	Riolering	2.728	3.762	2.858	3.914	Wonen
7.3	Afval	3.530	4.544	3.614	4.806	Wonen
7.4	Milieubeheer	2.062	-	1.931	98	Wonen/Bestuur & Organisatie
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	253	192	290	165	Sociaal Domein
8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing						
8.1	Ruimtelijke ordening	1.817	60	2.173	491	Wonen/Werken
8.2	Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	3.650	3.640	3.856	4.640	Wonen
8.3	Wonen en bouwen	1.522	703	1.271	477	Wonen

Bijlage 4 Mutaties reserves per programma

Mutaties reserves	Omschrijving	Toevoeging (€)	Onttrekking (€)
Programma 1			
Reserve grondexploitatie	Voorziening le saga ten broek		238.421
	Afsluiten Weitens		362.582
	Voorziening emmalaan		70.287
	Voorziening barentzstraat		44.135
	Afsluiten dommelkwartier		1.609.543
	Afsluiten Weitens	100.264	
	Corr reserve grondexploitatie	60.472	
	Winstneming Borkel oude school	68.672	
	Winstneming wilde wingerd	16.892	
	Afsluiten dommelkwartier	1.583.517	
	Afsluiten weitens	262.318	
	Winstneming jasmijn hazelaar	559	
	Winstneming lage heide wonen	619.298	
	Voorziening hoge akkers	65.180	
	Storting reserve ivm wegen	2.000	
	Afsluiten Weitens	100.264	
	Resultaat 2022 naar AR		903.086
Reserve Speeltoestellen	Onttrekking 2023		5.443
	Storting 2023	95.350	
Reserve egalisatie	Onttrekking 2023		121.407
Reserve rood voor groen		27.985	
Dekkingsreserve Brandveiligheid gebouwen			8.744
Reserve groot onderhoud vastgoed	Onttrekking 2023		29.934
	Storting 2023	784.738	
Afwikkeling activiteiten	Omgevingswet 2022		45.564
	stimulering woningbouwprogramma		152.337
	Wet goed verhuurschap	33.000	
	Ruimte voor groei	45.119	
	Woonvisie	51.466	
	Onttrekking 2022 afval		341.000
kleine wensen			38.812
Dekkingsreserve MC HER 04			11.809
Reserve tractie ruimtelijk beheer			54.609
Dekkreserve MC her 11 kloosterplein			9.384
Dekkingsreserve BV 09 reconstuctie kruising de vest-zeelberg			7.404
Dekkingsreserve BV 15 inricht verbetergebied binnen bebouwde kom			4.682
Afwikkeling activiteiten	Vrachtwagenmaatregelen 2022		10.000
	Mobiliteitsplan 2022		24.105
Algemeen reserve	Storting GOB	216.455	
Dekkingsreserve tractie 2011			2.907
Dekkingsreserve vrachtwagen			18.837

Dekkingsreserve Nimos onkruidborstel machine			7.600
Dekkingsreserve RABO veegmachine BW 45			15.950
Dekkingsreserve RABO veegmachine BW 44			16.680
Dekkingsreserve tractor WM53			7.450
Afwikkeling activiteiten	Stikstofdossier	109.673	
Totaal mutatie programma 1		4.243.222	4.162.712

Mutaties reserves	Omschrijving	Toevoeging (€)	Onttrekking (€)
Programma 2			
Afwikkeling activiteiten	Subsidie gevelverbetering en verplaatsing 2022		76.400
	Middelen schaalsprong	120.000	
	Verplaatsing subsidie	61.468	
	Haalbaarheidsonderzoek agnetendal		30.000
	Tijdelijke huisvesting pionier		50.000
	IHP agnetendal	16.296	
	IHP Smelleken	51.789	
	IHP pionier	558.506	
	IHP agnetendal	22.805	
Reserve corona	Onttrekking 2023		3.000
Reserve groot onderhoud vastgoed	Onttrekking 2023		7.928
Totaal mutatie programma 2		830.864	167.328

Mutaties reserves	Omschrijving	Toevoeging (€)	Onttrekking (€)
Programma 3			
Reserve corona	Onttrekking 2023		116.376
Reserve vervanging inventaris CMD	Storting 2023	7.500	
Reserve beeldende kunst	Onttrekking 2023		15.495
	Storting 2023	24.162	
Reserve vervanging instrumenten CMD	Onttrekking 2023		5.987
	Storting 2023	13.070	
Reserve onderhoud vastgoed	Kapitaallasten cultuurcentrum de Hofnar		317.827
Afwikkeling activiteiten	Budgetoverheveling inflatie en energiekosten	78.902	
	Inrichting ateliers	8.775	
Reserve corona	Onttrekking 2023		36.440
Reserve vervanging inventaris sport	Onttrekking 2023		30.846
	Storting 2023	19.545	
Reserve groot onderhoud vastgoed	Onttrekking 2023		323.833
Reserve corona	Onttrekking 2023		10.000
Dekkingsres Sportpark 't heike	Onttrekking 2023		2.320
Totaal mutatie programma 3		151.954	859.124

Mutaties reserves	Omschrijving	Toevoeging (€)	Onttrekking (€)
Programma 4			
Reserve corona	Onttrekking 2023		13.888
Reserve onderhoud vastgoed	Onttrekking 2023		504
Afwikkeling activiteiten	Energietoeslag 2022		1.264.912
	Energietoeslag 2023	750.624	
Reserve corona	Onttrekking 2023		92.759
Reserve corona	Onttrekking 2023		26.424
Afwikkeling activiteiten	Vrijval transformatiebudget		87.008
	Sociaal domein		396.378
Reserve opvang vluchtelingen	Resultaatbestemming 2022	793.000	
Totaal mutatie programma 4		1.543.624	1.881.873

Mutaties reserves	Omschrijving	Toevoeging (€)	Onttrekking (€)
Programma 5			
Reserve onderhoud vastgoed	Onttrekking 2023		9.536
Afwikkeling activiteiten	Bibob casuïstiek	58.535	
Dekkingsreserve beeldende kunst	Storting 2023		3.623
Dekkingsreserve MC/HER 04	Onttrekking 2023		35.628
Dekkingsreserve traktie	Storting 2023	183.143	
Dekkingsreserve bedrijfsmiddelen	Onttrekking 2023		29.019
	Storting 2023	58.260	
Dekkingsreserve ICT	Onttrekking 2023		397.558
Dekkingsreserve gemeentehuis	Onttrekking 2023		278.800
Dekkingsreserve gemeentehuis oud	Onttrekking 2023		31.953
Reserve onderhoud vastgoed	Onttrekking 2023		47.694
Afwikkeling activiteiten	Slim en efficiënt organiseren		22.319
	Doorontwikkeling frontoffice dienstverlening		7.652
	Gemeentefonds 2022		577.000
	frictiekosten a2		32.199
	Dienstverlening	11.861	
	Externe verstanding CMD	29.323	
	Gealloceerde middelen	297.000	
	Resultaatbestemming 2022	341.000	
Algemene reserves	Dotatie grondexploitatie	903.086	
	Reserve afwikkeling activiteiten		719.000
	Resultaatbepaling 2022	1.656.000	1.656.000
	Resultaatbepaling 2022 Oekraïne		793.000
Reserve afwikkeling activiteiten	Dotatie 2022	719.000	
Totaal mutatie programma 5		4.257.208	4.640.981

Bijlage 5 EMU-saldo

Gemeenten moeten het kastekort van hun exploitatie beperken tot de overeengekomen percentages van hun totale begroting. Via dit zogenoemde EMU-saldo wordt gecontroleerd of de decentrale overheden een gelijkwaardige inspanning leveren bij het streven om te voldoen aan de Europese begrotingsdoelstellingen. Hoewel er geen individuele referentiewaarden voor het EMU-saldo zijn vastgesteld en er geen maatregelen/sancties zullen worden opgelegd bij overschrijding, schrijven de herziene BBV voorschriften voor dat ook in het jaarverslag wordt gerapporteerd over het EMU-saldo.

bedragen x € 1.000

EMU Saldo			Realisatie 2023	Realisatie 2022
+	1	Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	4.212	5.182
+	2	Afschrijvingen ten laste van de exploitatie	4.175	4.153
+	3	Bruto dotaties aan de post voorzieningen ten laste van de exploitatie	1.712	1.935
-	4	Investerings in (im)materiële vaste activa die op de balans worden geactiveerd	8.087	10.383
+	5	Baten uit bijdragen van andere overheden, de Europese Unie en overigen, die niet op de exploitatie zijn verantwoord en niet al in mindering zijn gebracht bij post 4	5.190	2.829
+	6	Desinvesteringen in (im)materiële vaste activa: * Baten uit desinvesteringen in (im)materiële vaste activa (tegen verkoopprijs), voor zover niet op exploitatie verantwoord	1.458	268
-	7	Aankoop van grond en de uitgaven aan bouw-, woonrijp maken e.d. (alleen transacties met derden die niet op de exploitatie staan)	1.076	1.397
+	8	Baten bouwgrondexploitatie: * Baten voor zover transacties niet op exploitatie verantwoord	3.695	3.421
-	9	Lasten op balanspost Voorzieningen voor zover deze transacties met derden betreffen	194	83
-	10	Lasten ivm transacties met derden, die niet via de onder post 1 genoemde exploitatie lopen, maar rechtstreeks ten laste van de reserves (inclusief fondsen en dergelijke) worden gebracht en die nog niet vallen onder één van bovenstaande posten	Nee	Nee
	11	Verkoop van effecten:		
a		• Zijn effecten verkocht ? (ja/nee)	Nee	Nee
- b		• Zo ja wat was bij verkoop de boekwinst op de exploitatie?	-	-
Berekend EMU-saldo			11.085	5.925

Bijlage 6 Verplichte indicatoren

Omschrijving	Bron	Doelstelling 2023	Realisatie 2023
Formatie - Fte per 1.000 inwoners	Eigen gegevens	Gelijk aan 2022	6,6
Bezetting - Fte per 1.000 inwoners	Eigen gegevens	Gelijk aan 2022	6
Apparaatskosten - Kosten per inwoner	Eigen begroting	Realisatie lager dan begroot	1060
Externe inhuur - Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen	Eigen begroting	Afhankelijk van de noodzaak	24.6%
Overhead - % van totale lasten	Eigen begroting	Realisatie lager dan begroot	13
Verwijzingen Halt - Aantal per 1000 jongeren	www.waarstaatjegemeente.nl	<70	15 (2022)
Winkeldiefstallen - Aantal per 10.000 inwoners	www.waarstaatjegemeente.nl	<15	8 (2023 voorlopig)
Geweldsmisdrijven - Aantal per 1000 inwoners	www.waarstaatjegemeente.nl	<4	3.5 (2023 voorlopig)
Diefstallen uit woning - Aantal per 10.000 inwoners	www.waarstaatjegemeente.nl	<10	8 (2023 voorlopig)
Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte) - Aantal per 1.000 inwoners	www.waarstaatjegemeente.nl	<6	4.56 (2023)
Aantal mensen dat zich vaak onveilig voelt in de eigen buurt (%) - Aantal per 1.000 inwoners	www.waarstaatjegemeente.nl	<1	Dit is niet opgenomen in de vragenlijst van de Veiligheidsmonitor 2022
Funciemenging - %	LISA	49%	48.3% (2022)
Vestigingen (van bedrijven) - Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 t/m 64 jaar	LISA	81	173.5 (2022)
Absoluut verzuim - Aantal per 1.000 leerlingen	VSV kompas	<1	3.5 (2022)
Relatief verzuim - Aantal per 1.000 leerlingen	VSV kompas	<8	5 (2022)
Vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers) - % deelnemers aan het VO en MBO onderwijs	VSV kompas	<1,40	1.9% (2022)
Niet-sporters - %	Gezondheidsenquête (CBS, RIVM)	43%	47.4% (2022)
Banen - Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd 15 - 74 jaar	LISA	540	604.7 (2022)
Jongeren met een delict voor de rechter - % 12 t/m 21 jarigen	Waarstaatjegemeente.nl - CBS Jeugdmonitor	-	1% (2022)
Kinderen in uitkeringsgezin - % kinderen tot 18 jaar	Waarstaatjegemeente.nl - CBS Jeugdmonitor	4%	4% (2022)

Netto arbeidsparticipatie - % van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de beroepsbevolking	CBS	70%	72.2% (2023)
Werkloze jongeren - % 16 t/m 22 jarigen	Waarstaatjegemeente.nl - CBS Jeugdmonitor	1%	1% (2022)
Personen met een bijstandsuitkering - Aantal per 10.000 inwoners	CBS	275	216.5 (2023)
Lopende re-integratievoorzieningen - Aantal per 10.000 inwoners van 15 – 64 jaar	Waarstaatjegemeente.nl - CBS	96	147.3 (2023 voorlopig)
Jongeren met jeugdhulp zonder verblijf - % van alle jongeren tot 18 jaar	Waarstaatjegemeente.nl - CBS	<11%	10% (2023 voorlopig)
Jongeren met jeugdhulp mét verblijf - % van alle jongeren tot 18 jaar	CBS	<1%	1% (2023 voorlopig)
Jongeren met jeugdbescherming - % van alle jongeren tot 18 jaar	Waarstaatjegemeente.nl - CBS	<1%	1% (2023 voorlopig)
Jongeren met jeugdreclassering - % van alle jongeren van 12 tot 23 jaar	Waarstaatjegemeente.nl - CBS	<0,3%	N.B.
Cliënten met een maatwerkarrangement WMO - Aantal per 1.000 inwoners	GMSD	80	810 (2022)
Omvang huishoudelijk restafval - Kg/inwoner	CBS	100 (VANG-doelstelling)	214 (2022)
Hernieuwbare elektriciteit - %	RWS	13%	16.8% (2021)
Gemiddelde WOZ waarde In Euro's	CBS	301.000	€360.000 (2023 voorlopig) Woning Totaal €432.000 (2023 voorlopig) Koopwoningen
Nieuw gebouwde woningen - Aantal per 1.000 woningen	Basisregistratie adressen en gebouwen	8,9	6.5 (2022)
Demografische druk - %	CBS	79,5	80.2% (2023)
Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden - In Euro's	COELO	879	€906 (2023)
Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden - In Euro's	COELO	970	€1001 (2023)

